KARDEŞ TÜRKÜLER • REDD • JOHN CALE • DORİAN • HÜSNÜ ŞENLENDİRİCİ • NOUVELLE VAGUE • TANER ÖNGÜR • MİRCAN

ROLL

ROLL 103

112480 ocak 2006/01 4 YTL

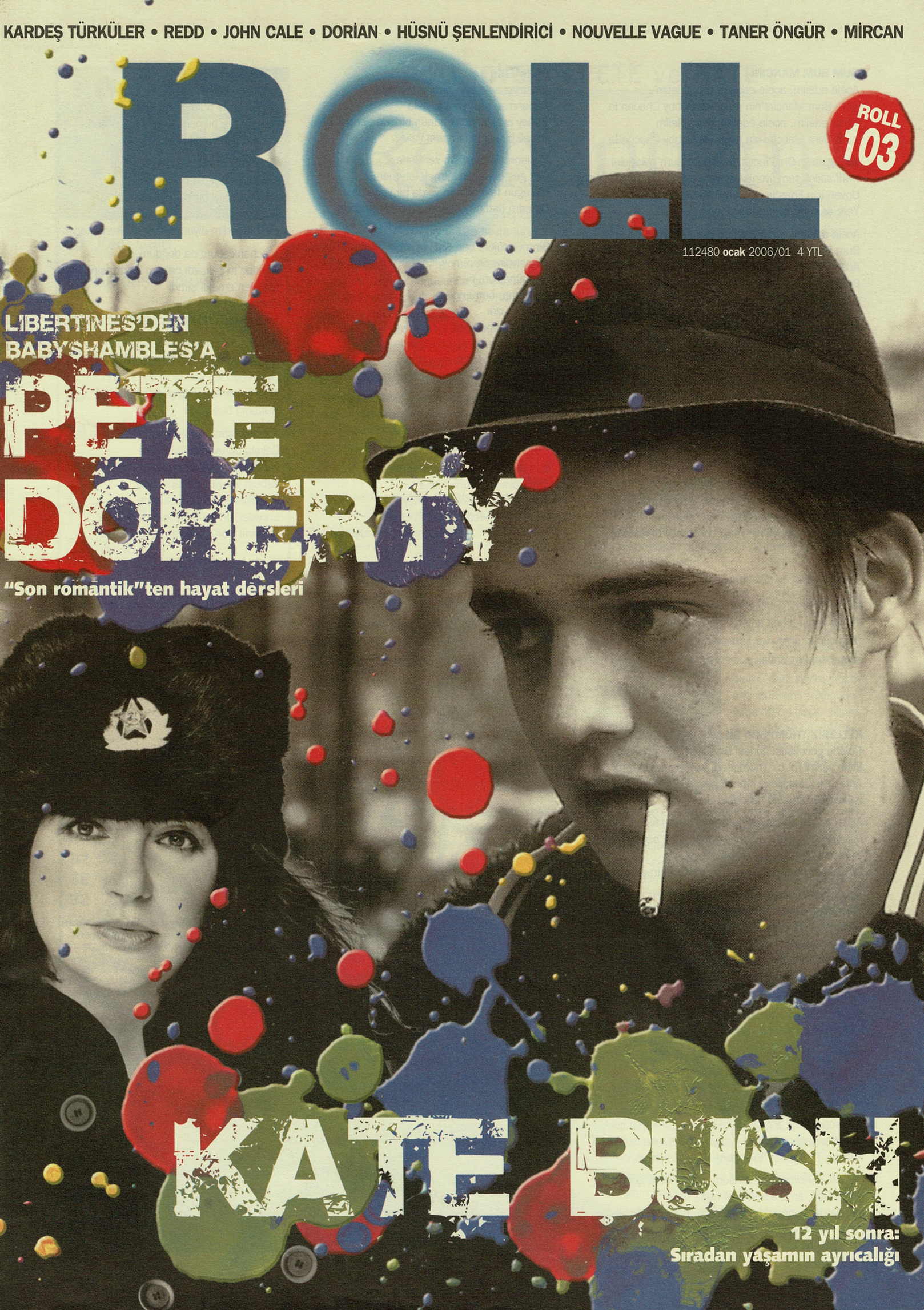

LIBERTINES'DEN BABY'SHAMBLES'A

PETE DOHERTY

"Son romantik"ten hayat dersleri

KATE BUSH

12 yıl sonra:
Sıradan yaşamın ayrıcalığı

BUM BUM MANCINI

Acele edelim, acele edelim, eve gidelim
Bum Bum Mancini'nin maçı var Bobby Chacon'la
Acele edelim, acele edelim, eve gidelim
Bum Bum Mancini'nin maçı var Bobby Chacon'la

Youngstown-Ohio'ludur Ray "Bum Bum" Mancini
Hafif sıklet şampiyonluk unvanı sahibi, tıpkı babası gibi
Unvan için Frias'la dövüşmüştü Vegas'ta
Yere sermişti onu daha birinci rauntta

Acele edelim, acele edelim, eve gidelim
Bum Bum Mancini'nin maçı var Bobby Chacon'la
Acele edelim, acele edelim, eve gidelim
Bum Bum Mancini'nin maçı var Bobby Chacon'la

Bum Bum'u fena benzetmişti Alexis Arguello ama
Yine ringdeydi bizimki yedi hafta sonra
Çabukluğa ve koordinasyona sahiptir bazıları ama
Yumruk yemeye tahammülün yoksa ne işin var orada

Du Koo Kim'in ölümünden kim sorumlu
diye sorduklarında
"Maçı durdurmalıydı birisi" dedi Mancini
"Ve o birisi, Du Koo'dan başkası değildi"
İkiyüzlü yorumlar yapıldı maçtan sonra
Oyunun adı dövmek ve dövülmek değil mi halbuki

Acele edelim, acele edelim, eve gidelim
Bum Bum Mancini'nin maçı var Bobby Chacon'la
Acele edelim, acele edelim, eve gidelim
Bum Bum Mancini'nin maçı var Bobby Chacon'la

MÜNAFIK

Ulaşmaz asla bazı dualar semaya
Kapanmaz bazı yaralar asla
Güney ayaklanacak günün birinde deniyor hâlâ
Hayali bile cihana bedel valla

Yaşlanmak istemem zerafetle
Çok geç olmadan gitmek istemem
Moruğun teki olurum yolda bir yerlerde
Dizlerim üstüne çökerim otoyol kenarında
toz-toprak içinde

Bir münafıkım ben
Bir asiydim ömrümce
Bir münafıkım ben
Asi oldum ömrümce
Sayımız azdı
Baştan kaybedilmiş bir davaydı
Ama hücum borusu çaldığında
Yemin ettik, doğru veya yanlış,
birlikte savaşmaya

Düzelen bir şey görmedik o günden bugüne
Sadece kurak topraklar var her yerde
Ve çalarken "Dixieland"i lise orkestrası
Yırttılar bayraklarımızı ve flamalarımızı

Bazı dualar asla ulaşmaz semaya
Bazı savaşlar bitmez asla
Bazı hayaller reddeder ölmeyi
Bir dahaki sefere de tercih ederim
eğilmektense düşmeyi

FABRİKA

Doğdum '63 yılında
Küçük bir iş buldum fabrikada
Pek bir şey bilmem Kennedy hakkında
Çalışıp duruyordum fabrikada

İki çocuğum var, üçüncüsü yolda
Geçinip gidiyoruz orta karar
Fabrikanın iyi bir sağlık sigortası var
Sendikalıyım ayrıca
Evet efendim diyorum mesai bitene kadar

Mechanicsburg'da doğdum
Pontiac'ta çalışırdı babam iş kazasına kadar
Malûlen emekli şimdi
Bana geçti onun işi
Evet efendim diyorum mesai bitene kadar

Ürperiyorum sabahları kalktığımda
Sert ve ısrarlıdır fabrikanın düdüğü
Öldürebilirdim karımı ya da o beni
Ama çalışmamız lâzım fabrikada
Haftanın beş günü

Sabahın köründe gidiyorum fabrikaya
Çalışıp duruyorum fabrikada
Fabrikada çalışıyorum arkadaşım
Asbest yutuyorum fabrikada
Plastik soluyorum fabrikada
Chrysler'leri zımbalıyorum fabrikada
Polyvinil klorür yapıyorum fabrikada

ELÇİ "Nükleer silahlar Ortadoğu'da • İsrail saldırıyor Irak'a • Suriyeliler öfkeli Lübnan'a • Ve Bağdat elinden geleni koymuyor ardına" •• "Elçiye bakılırsa, dünya barışı tehdit altında" •• "El Salvador'da ortalık yine gerildi • CIA yakayı ele verdi, kıpırdayamıyor şimdi • Ama o diplomatik dokunulmazlık sahibi • Ölümcül bir silahı var kimsenin görmediği" •• "Elçiye bakılırsa dünya barışı yine tehdit altında" • Gönderin elçiyi oraya • Gönderin elçiyi oraya" •• "Ne zaman bir kriz patlak verse • Başkan gönderir • Silahlı elçisini Suriye'ye • Taziyesini de İsrail'e" •• "Elçiye bakılırsa, dünya barışı tehdit altında"

KELLESİZ THOMPSON SİLAHŞORU ROLAND

Roland geceyarısı güneşi ülkesinin savaşçısıydı
Eline verildi mi bir Thompson, savaşmaya hazırdı
Anlaşma karanlık ve fırtınalı bir günde Danimarka'da yapıldı
İstikamet kan gölü halindeki Biafra'ydı

Altmışaltı ve altmışyedide Kongo'da savaşmışlardı
Parmakları tetikte, dizlerine kadar kana batmışlardı
Günlerce, gecelerce çatıştılar Bantu'da
Öldürdüler hayat kazanmak ve yardım etmek için Kongolulara

Thompson Silahşoru Roland'dı ismi
Yoldaşları omuz omuza savaştı onunla –Van Owen ve diğerleri
Ama bütün Thompson silahşorları içinde oydu en iyisi
Ve CIA Roland'ı ölü ele geçirmeye karar verdi
Van Owen denilen orospu çocuğu uçurdu Roland'ın kellesini

Kellesiz Thompson Silahşoru Roland hazırdı herhalükârda
Bir başka barışçıl savaşa
Norveç'in cesur çocuğuydu Roland, ama durmuştu zaman
İntikam saati gelene kadar

Kellesiz vücudu yürürken görülürdü gece karanlığında
Thompson'un namlusunun parıltısında
Roland bütün kıtayı altüst etti, aradı durdu katilini
Mombassa'da bir barda cin içerken buldu Van Owen'i

Thompson'unu doğrulttu, tek kelime etmeden çekti tetiği
Ta Johannesburg'a kadar saçıldı Van Owen'in bedeni
Kellesiz Thompson Silahşoru Roland'dı onun ismi

Ölümsüz Thompson silahşoru geziyor hâlâ geceleri
On yıl oldu, ama sürdürüyor harbi
İrlanda'da, Lübnan'da, Filistin'de, Berkeley'de
Patty Hearst duydu Thompson'un sesini
Ve edindi bir tane

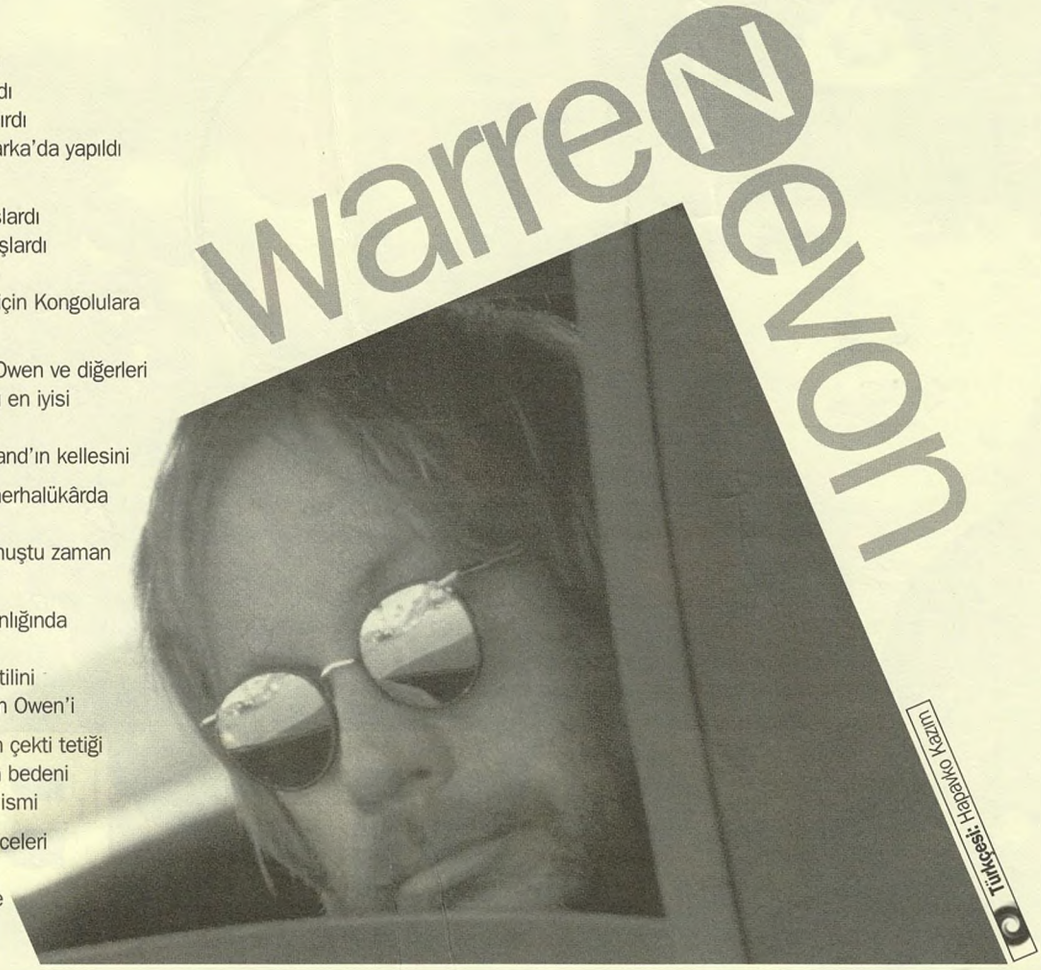

ROLL 103
ocak '06

09 John Cale
10 Kardeş Türküler
18 Taner Öngür
21 Pete Doherty
26 Nouvelle Vague
28 Kate Bush
32 2005'in en iyileri
34 Dorian
38 Redd
42 Mircan
57 Hüsnü Şenlendirici

04 Ajans
16 Halkla ilişkiler
31 ÖSS
46 Gayd
49 Kıraathane
50 Kısa dalga

CocoRosie, The Dead 60's, John Martyn, Siouxsie Sioux, Kaiser Chiefs, Sigur Rós, Sufjan Stevens, Paul Weller

52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Amy Spangler, Atilla Aydoğdu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Başar Uğur, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Halil Kılıçoğlu, Harun İzer, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, İlker Aksoy, Kaan Pamuk, Levent Celepçi, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Nedim Yalgı, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pelin Özer, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sinan Kolat, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen **baskı:** Stampa Basım San. Paz. ve Tan. Hiz. AŞ [Hacıahmet mah. Eburnza Dergahı Sok. no.27 (34440) Dolapdere - İstanbul Tel: 0212 235 98 95] **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Aralık 2005 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0.212.251 87 67 **e-mail** rolldergisi@yahoo.com **abonelik** expressroll@gmail.com **yıl** 10 **sayı** 103 **ocak** '06 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazişleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0535 576 21 11)
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Romantizm

"Sana romantik kelimesi konusunda yaptığım açıklamayı gönderemem, çünkü 125 sayfa tutuyor" diyordu Friedrich Schegel, kardeşi August'e yazdığı mektupta. Gerek romantizm akımının üyelerinin, gerekse romantizm konusunda çalışanların ortaklaşabildikleri nadir konulardan biri, romantizmi tanımlamanın ne denli zor olduğudur.

Paul Valery, bu zorluğu "romantizmi tanımlamak için her türlü kesinlik anlayışını yitirmiş olmak gerekir" sözleriyle özetliyor. Eric Hobsbawm'a göre ise "sanat alanındaki hiçbir ekolü tanımlamak ve betimlemek bu kadar zor değildir; hatta 'romantizm'in devrimin bayrağını kendisine açtığını ileri sürdüğü 'klasisizm'i bile."

Romantizm bir "muamma" olarak kalmaya mahkûm mu?

Michael Löwy ile Robert Sayre, romantizmi bu tanımlanamazlık ününden kurtarmak için (...) romantizme atfedilen özelliklerin ortak kökeninin "rasyonel çekirdeği"ni bulmaya çalışır. Yazarlar romantizmi şu sözlerle tanımlar: "Romantizm geçmişin değerleri ve idealleri adına modernitenin, yani modern kapitalist uygarlığın bir eleştirisinin ifadesidir."

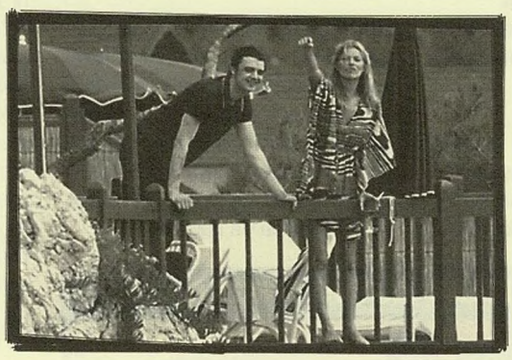

Böylece, kapitalist üretim ilişkilerinin gelişimi ve toplumsal yaşamda yarattığı değişimler romantik eleştirinin esas hedefi olarak belirir. Kapitalizmin dünyası niceliksel değerler tarafından düzenlenmektedir. Kapitalist üretim ilişkilerinin yaygınlaşması sürekli olarak diğer dünyayı –estetik, etik, inanç, kültür gibi niteliksel değerlerin hakim olduğu entelektüel dünyayı– tehdit etmektedir: "Burjuvazi şimdiye dek hayranlık duyulan ve kutsal bir saygıyla bakılan tüm faaliyetlerin halelerini söküp attı. Doktoru, hukukçuyu, rahibi, şairi, bilimadamını kendi ücretli işçisi durumuna getirdi." (Marx-Engels) Romantik sanatçıların kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmesine ve şeyleşmenin yarattığı sancılara karşı koyuşu, bireyselliğe bir övgü şeklinde tezahür eder. Bu çoğu kez romantizmin temel matrisi olarak görülmüşse de, bunlardan yalnızca biridir.

Özellikle Fransız romantikleri açısından şeyleşmiş ilişkilerin nüfuz edemediği bir alan, Theophile Gautier'in "sanat aşkı ve burjuva nefreti" olarak tanımladığı "bohem"di. Enzo Traverso, bohemi "romantik anti-kapitalist bir ethos ile anti-konformist ihlâlci bir yaşam tarzı"nın sentezi, liberter şair Erich Müsham ise onu "geleceğin evrensel cemaatinin habercisi olabilecek bir mikrokozmoz" olarak yorumlar. Pierre Bourdieu ise daha çok sanatsal boyutuyla ele aldığı bohemde, eğitim olanaklarının giderek yayılması ve sınırlı da olsa bir entelektüel emek piyasasının belirmesiyle oluşan genç ve kalabalık bir "proleterimsi entelektüel" kuşağın yeni bir "yaşam sanatı" yaratma arzusunun cisimleşmesi sonucu şekillenen "toplum içinde gerçek bir toplum" görür. Romantiklerin önemli bir kısmında çeşitli uyarıcı/uyuşturuculara karşı bir merak dikkati çeker. İngiliz romantikleri arasında Thomas de Quincey, Walter Scott, Lord Byron, Shelley, Coleridge, Wordsworth gibi yazarların, Schelegel'in deyimiyle "hayalgücünün o güzel dağınıklığı"nın dehlizlerinde kaybolmak üzere bu maddelerden kullandığı bilinmektedir. Gautier, Nerval, Verlaine, Delacroix, Balzac, Hugo, Baudelaire, Rimbaud ise Paris'te "Club de Haschischins" adını verdikleri bir çevrenin üyesidir.

Romantizmin gündelik kullanımının kökeninde yatan "aşk"ta, yani Weber'in "her türden işlevselliğe ve rasyonaliteye karşıtlığında olabildiğince radikal olan bu sınırsızca kendini verme" eylemi dediği olguda da kayıp cenneti bulma çabaları görebiliriz. Hannah Arendt de, aşkın en yüce erdeminin reel dünyayla karşıtlık içinde daha güzel özerk dünyalar yaratması olduğunu ileri sürer.

Ernst Bloch, 1911'de "hayalgücünün katli"nden sorumlu modern çağın sona erip apansız "yenilenmiş bir ortaçağa dönüşeceği" günlerin yakın olduğunu düşünüyordu.

Barbarlığın modernlikle bütünleşip yıkıcılık potansiyelini kat be kat artırarak Birinci Dünya Savaşı, Auschwitz ve Hiroşima'nın oluşturduğu en caniyane örneklerinde, ölümü dahi şeyleştirebilmiş olmasının ardından ilerleme paradigmasının iflasa uğraması, kapitalizm için yeni bir ufuk tanımlama ihtiyacını doğurmuştur. 20. yüzyılın son çeyreğinde, neo-liberal ekonomi politikalarına eşlik eden yeni bir "konvansiyonel ütopya" topyekûn metalaşma cennetini hedefleyen küreselleşme ve iletişim ütopyası ihtiyaç duyulan bu yeni perspektifi sağlamıştır.

Bu yeni para ve savaş çağında, yeni bir anti-kapitalist duyarlılıkla yüklü 21. yüzyılın eleştirel düşüncesi, kendi etiğini ve ütopyasını oluştururken, modern uygarlık eleştirisinin romantik köklerini yeniden keşfetmek, onun zengin hazinesinden beslenmenin yollarını aramak durumundadır.

Romantizmin her ne kadar çoğu zaman yalnızca bireyci boyutu vurgulansa, hatta bu özelliği onun aslî unsuru olarak görülse de, cemaatçi / birey-ötesi boyutu gözardı edilemeyecek bir önem taşımaktadır. İnsan hayatını çekilmez kılan şeyleştirici süreçlerin ideal bir antitezi olarak romantik cemaat fikrinin, kendisine yüklenen dinî ve milliyetçi referanslardan kurtarılabildiği takdirde, toplumsal özgürlük arayışlarına kazandırabileceği çok şey vardır.

Ünsal Oskay'ın nostaljiye atfettiği potansiyel, romantizm için de geçerlidir. Bugünkü kadar örseleyici olmayan bir hayatın sürüldüğü "eski zamanlar"ı hatırlamak, hem bugünü yargılayabilmek, hem de hâlâ yitirmediğimiz "insan" yanlarımızı yarına saklayabilmek için vazgeçilmezdir.

U. Uraz Aydın, İmago dergisi, Sayı 1, Bahar 2005'ten Roll'lama

Hey! I am photo! *(Süleymaniye'de bir esnaf, turist fotoğrafını çeksin diye arkasından bağırıyor)*

Türkiye'deki nüfusun yarısını bayanlar oluşturuyor, bu potansiyeli değerlendirmek gerek. **LEVENT BIÇAKÇI** *(Futbol Federasyonu Başkanı, kadın futbol ligini canlandırma konusunda)*

Allahımıza hamdolsun, sanatsal olarak güzel bir olgunun içindeyim. **NİHAT DOĞAN**

Senden utanıyorum deniz kenarı / Hep böyle işsiz olduğum / Böyle parasız kaldığım zamanlar mı / Ziyaretine geleceğim? / Bak yarın memuriyete başlıyorum / Öbür gün evleneceğim galiba / Artık seni bizim evde beklerim / Deniz kenarı **MELİH CEVDET ANDAY**

Basılacak son kitabın başlığını bilmek isterdim. **GEORG CHRISTOPH LICHTENBERG**

Sigarasız yaşayamam. Tıpkı Tanrı gibi benim yüzüm de hep bulutlar arkasında görülmeli. **OSCAR WILDE** *(Peter Ackroyd'un "Oscar Wilde'ın Son Vasiyeti" kitabından)*

ELTON JOHN ve 12 yıldır beraber yaşadığı Kanadalı film yapımcısı sevgilisi David Furnish nihayet evlendi. Britanya'da eşcinsel evliliğin olanak tanıyan yeni yasanın yürürlüğe girdiği 21 Aralık tarihini seçen çift, İngiltere'de evlenen ilk eşcinsel çift olarak tarihe geçti. Geçen nisan ayında Prens Charles ve Camilla Parker-Bowles'un da evlendiği Windsor Belediye Sarayı'nda imza atan çiftin nikâhına sadece aile üyeleri katıldı. Ömür boyu mutluluklar diliyoruz, bir yastıkta kocasınlar...

İngiltere'de kimsenin adını duymadığı bir folk-pop ikilisi listeleri alt üst ediyor. 27 yaşındaki Luke Concannon and John Parker'dan kurulu **NIZLOPI**, Westlife'ın Diana Ross'lu parçası "When You Tell Me That You Love Me"yi sessiz sedasız iki numaraya iterek listelerde bir numaraya kuruldu, biz baskıya girerken ikinci sıradaydı.

THE WHO önümüzdeki yaz için dünya turnesi çalışmalarına başladı. Yeni albümleri "Who2"nun kayıtlarına ise şubat ayında devam edecekler.

ARLO GUTHRIE, Katrina kasırgasında yaşayacak ya da çalışacak yerlerini kaybeden müzisyenlere yardım amacıyla çıktığı turneye New Orleans'ın efsanevî kulübü Tipitina's'da verdiği iki konserle başladı. İlk akşam yanına Ramblin' Jack Elliott't alan Guthire'nin, Willie Nelson'la çaldığı ikinci akşam salon dolup taşmış. Müzisyen, "çabalarının sanatçıları New Orleans'a tekrar geri çekmek için cesaretlendirmesini umut ettiğini" söylerken, konserlerde 1972 hiti "The City Of New Orleans"ı da söylemeyi ihmal etmemiş.

DEATH CAB FOR CUTIE, "Plans" albümlerindeki her bir şarkı için güvendikleri isimleri kısa filmler sipariş etti. "Directions" adını taşıyacak olan kısa filmlerin ocak ayında grubun internet sitesinde gösterilmesi planlanıyor.

BONO, açlığın hüküm sürdüğü ülkelere dikkat çektiği ve yardım kampanyaları düzenlediği, dünya sağlığını geliştirmeye çalıştığı için Time dergisi tarafından "yılın insanı" seçildi. Bono, unvanını, dünyanın en büyük yardım vakfını oluşturan Bill Gates ve eşi Melinda'yla paylaştı.

NAZAN ÖNCEL TRIOLOGY

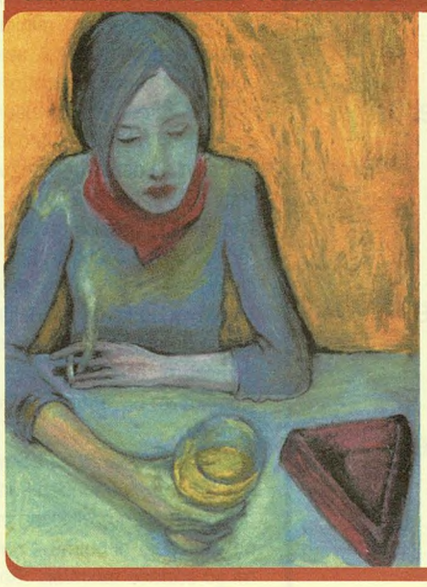

Yeni yılın ilk güzel haberi, Nazan Öncel "üçbiryerde"si: 90'lı yıllarda popüler müziğin yüz akı olmuş üç albüm, orijinal baskılarına sadık kalınarak tek bir kutuda bir araya getirildi ve ehven fiyatla satışa sunuldu. Uzun süredir piyasada bulunmayan, ama hayranlarınca her zaman baş tacı edilen "Göç" (1995), "Sokak Kızı" (1996) ve "Demir Leblebi" (1999) albümleri, Öncel'in şarkıyazarlığının doruklarından 31 şarkı barındırıyor. "Eskilerden 31 Şarkı" altbaşlığıyla yayınlanan "Bir Şarkı Tut" isimli kutu, evinizde CD'leri koyduğunuz rafta bronz bir heykel gibi sapasağlam, dimdik duracak, arşivlik bir eser.

BU DÜNYADAN BİR MANO NEGRA GEÇTİ

Kara elin izinde

"Manu Chao'nun eski grubu" dersek hatırlatmış oluruz, ama haksızlık da etmiş oluruz. Dünyanın görüp görebileceği en dünyalı gruplardan biriydi La Mano Negra. Faal oldukları 1988-94 arasında yaptıkları punk'ı anlatmaya coğrafya atlasları yetmez. Bugün No Smoking Orchestra, Gogol Bordello gibi ekipler hep onların "kara el"inin izinde yürüyor... "Lo Mejor De Le Mano Negra" isimli çift CD'lik best-of'ta 24 hit parçaya ilaveten, hiç yayınlanmamış 16 parçalık konser kayıtları mevcut. Yetmezse, "Out Of Time" isimli altı saatlik double DVD için sipariş verin, gözleriniz de bayram etsin.

Julie Taymor'un yönettiği, başrollerini Jim Sturgess ve Evan Rachel Wood'un paylaştığı **THE BEATLES** eksenli filmde, **BONO** da Dr. Robert karakteriyle önemli bir rolde gözükecek. Setini 1960'larda kuran "Across The Universe"ün karakterlerinin tamamı Fab Four liriklerinden seçilmiş adlara sahip, senaryosu ise yirmi civarında Beatles şarkısının etrafında dönüyor. Bono'nun söylediği şarkılar arasında "I Am The Walrus" da varmış. Bir aksilik olmazsa, film bu sene gösterime girecek.

2006 Dünya Futbol Şampiyonası'nın açılış seremonisi için **BRIAN ENO** ve **PETER GABRIEL** ile işbirliğine girişen kupanın sanat yönetmeni Andre Heller, "açılışı önceki kupalarda olduğu gibi Walt Disney törenlerine benzetmemek için ellerinden geleni yaptıklarını" söylüyormuş. Eno dünyanın dört bir yanından şimdiye kadar bir araya gelmemiş bir orkestra toparlayıp bir marş yazmaya çalışırken, teklifi kendilerinin de tıpkı futbolcular gibi "para, seks ve uyuşturucular" için yaşadıkları için kabul ettiğini söyleyen Gabriel'in aklında "biraz gürültü çıkarmak" varmış. Açılışta bulunmaları muhtemel diğer isimler, Amerikalı soprano **JESSYE NORMAN**, **BLACK EYED PEAS** ve **KHALED**.

"Love, Angel, Music, Baby" isimli solo albümüyle büyük sükse yapan **GWEN STEFANI** üç aylık hamile. Stefani, Bush grubunun eski solisti **GAVIN ROSSDALE**'le evli.

JOE STRUMMER'ın vefatının üçüncü yılında, müzisyenliğinin yanısıra, aktörlük yeteneklerini de kutlamak için Londra'da bir mini-festival düzenlendi. "Charlie Don't Surf –A Cinematic Tribute To Joe Strummer" adını taşıyan festivalde Strummer'ın rol aldığı bazı filmler ve belgeseller gösterildi: "Mystery Train" (Jim Jarmusch), Again!" (Dick Rude), "Straight To Hell" ve "Walker" (Alex Cox), "Candy Mountain" (Robert Frank), "I Hired A Contract Killer" (Aki Kaurismäki), "Grosse Point Blank" (George Armitage), "Permanent Record" (Marisa Silver)...

Joe Strummer'ın ardından **JOHN PEEL**'ın da adı bir trene verildi. Doğu Anglia'da sefer yapacak olan 47813 numaralı, 47 sınıfı lokomotif, Strummer'ın treniyle raylarda buluşacak.

The Smiths gitaristi **JOHNNY MARR** ve basçı **ANDY ROUKE**, "Manchester kansere karşı" hareketi için bir araya gelecek. Malûm, 1987'de kanlı bıçaklı ayrılan grup elemanlarını bir araya getirmek deveye hendek atlatmaktan zordu. Morrissey'in de ikiliye katılacağı haberleri şu an elbette dedikodu düzeyinde. Etkinliğe katılan diğer isimler arasında **NEW ORDER**, **DOVES**, **BADLY DRAWN BOY**, Primal Scream'den **MANI** de var.

MUSE'un yeni albümü büyük ihtimalle ilkbaharda günyüzü görecek.

Yeniden Hayata

www.dorianweb.com

EMI Capitol Records

CD&MC

Geçen sayıda bu sayfalarda Snoop Dogg'un da katıldığı bir protesto gösterisini aktarmıştık. California eyaletinin lanet yasaları uyarınca idam edilecek olan Stanley "Tookie" Williams'ı yaşatmak için düzenlenen sayısız etkinlikten biriydi. Yazık ki kampanya amacına ulaşamadı. Çocuk kitapları yazarı, Nobel Barış Ödülü adayı, nadim çete üyesi Stanley "Tookie" Williams, 13 Aralık 2005'te, San Quentin hapishanesinde, vücuduna zehir enjekte edilerek öldürüldü. Yerel saatle 12:01'de başlayan infaz, 17 gazeteci, bir düzine kadar resmî görevli ve çok sayıda şahidin huzurunda gerçekleştirildi. Tookie son nefesini verdiğinde saatler 12.35'i gösteriyordu. Yaşasaydı, 29 Aralık'ta 52 yaşına basacaktı.

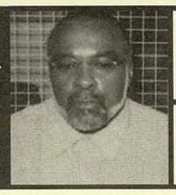

Yalnız Ortadoğu'da el altında satılan bir atlas
Kim demiş onsekiz yaşından küçükler okuyamaz.
ECE AYHAN

Günün ilk ışıkları, kişinin düşgücünü kalkındırır, son ışıklarının yüz çizgilerini kalkındırması gibi. **OSCAR WILDE**
(Peter Ackroyd'un "Oscar Wilde'ın Son Vasiyeti" kitabından)

BOB DYLAN, XM adında uydudan yayın yapan bir radyo istasyonunda haftada bir program yapacak. Bir saatlik sürede kendi seçtiği parçaları çalacak, misafirler ağırlayacak ve okur mektuplarını okuyacak olan "DJ Bob", miks masasının arkasında olmanın kendisini oldukça heyecanlandırdığını söylemiş... Dylan şarkıları üzerine hazırlanan bir müzikalse bu ay San Diego'da gösterime giriyor. "The Times They Are A-Changin'" adını taşıyan müzikal, bir aile sirkindeki iç çatışmaları anlatıyor.

PIXIES'in geçen iki seneki konserlerinden derlenen bir seçki internet üzerinden satışa sunuldu. "Hey –Live Pixies" adını taşıyan derlemede 28 şarkı bulunuyor ve CD ya da plak formatında basılması beklenmiyor.

JOHNNY CASH'in en büyük albümlerinden birinin kaydedildiği Folsom Hapishanesi, büyük şarkıcının vefatının ardından çekilen "Walk The Line" filminin gösterimine de tanıklık edecek. 3 Ocak'taki gösterimde başrol oyuncusu Joaquin Phoenix de hazır bulunacak.

CALEXICO 11 parçadan oluşan yeni albümü "Garden Ruin"i J.D. Foster'ın yapımcılığında kaydetti. Joey Burns'e göre, albümde elektro ve rock numaralarını bolca kullanmışlar. Burns ve John Convertino, NEKO CASE'in 7 Mart'ta çıkacak anti- albümü "Fox Confessor Brings The Flood"a da misafir olacaklar.

Ciddi bir ülser rahatsızlığı geçirerek Fransa'da tedavi altına alınan Cezayir Cumhurbaşkanı **ABDELAZIZ BOUTEFLİKA**'yı ziyaret edenler arasında **CHEB MAMI** de vardı. Mami, büyük destekçisi olduğu cumhurbaşkanının iyi olduğunu kendi gözleriyle görmek istemiş. 1999'da başkan olan Bouteflika, 2004 seçimlerinde oyların yüzde 85'ini alarak tekrar seçilmeyi başarmıştı. İlerici politikalarıyla Cezayir halkına umut ışığı olan Bouteflika'ya acil şifalar.

RYAN ADAMS AND THE CARDINALS ve **WILLIE NELSON**, New York'ta bir stüdyoda bir araya gelip kayda girdi. Ortaya nasıl bir şey çıktığı, bunun nasıl değerlendirileceği henüz bilinmiyor.

IGGY POP'un geçen yaz İsviçre'de verdiği bir konserde yasal gürültü sınırı olan 100 desibel aşıldığı için Blue Balls Festivali hakkında yasal işlem başlatıldı ve festival yöneticileri, şarkıcının 102.5 desibele çıkmasına izin verdikleri gerekçesiyle 1.155 dolar para cezasına çarptırıldılar. Otoritelere göre, 100 desibellik değer bile insan sağlığı açısından zararsız değerin 7 katına denk geliyormuş.

İngiliz yardım kuruluşu Oxfam'ın gelişmiş ve fakir ülkeler arasındaki tarımsal gelişmedeki eşitsizlik hakkındaki kampanyası için **THOM YORK**, **DAMON ALBARN**, **JAMELIA**, Snow Patrol'dan **GARY LIGHTBODY**, **COLIN FIRTH** gibi isimler kamera karşısına geçecekler. Oxfam sözcüsüne göre, çekilen fotoğraflar zengin ülkelerin fakir ülkelerin içini nasıl boşaltıp çöplüğe çevirdiğiyle ilgili olacakmış.

En son 1989'da tatlıya bağlanan **BEATLES** / EMI çekişmesi alevleniyor. Beatles ve Apple Records, sözleşmelerindeki maddeler uyarınca almaları gereken 53 milyon doların kendilerine verilmediği gerekçesiyle EMI'ya dava açtı.

EELS şubat ayında bir konser albümü yayınlayacak. "With Strings –Live At Town Hall" ismini taşıyan albüm, 30 Haziran'da New York'da kaydedilmiş.

KALSIN SENİN SESİN SONSUZA KALSIN

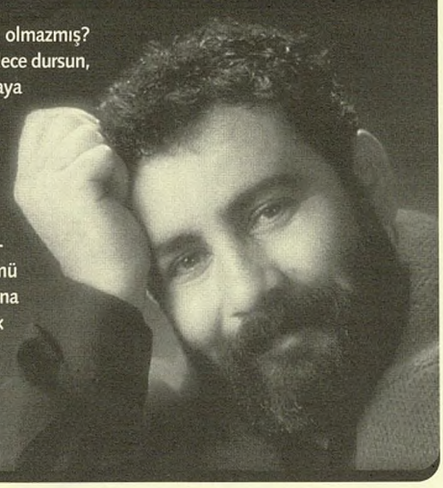

Ne demek Ahmet Kaya Parkı olmazmış? Derik kaymakamının kararı öylece dursun, bizim için orası artık Ahmet Kaya Sanat Parkı. Hem, kaymakam ne derse desin, Ahmet Kaya söylemeye devam ediyor hâlâ. Gam Müzik, Kaya'nın ardında bıraktığı kayıtları yayınlamayı sürdürüyor. Vefatının ardından üçüncü albümü "Kalsın Benim Davam... Divana Kalsın"da Pir Sultan'dan, Aşık Daimi'den, Ali Baba'dan, Abuzer Karakoç'tan bağlamasıyla döktürdüğü deyişler var. Daha nice yeni albümlere!..

SYSTEM OF A DOWN'ın yeni albümü "Hypnotize" daha ilk haftasından 320 bin satarak Billboard listelerine bir numaradan girdi. Grubun bir önceki albümü "Mezmerize" mayıs ayında tam 450 bin kopya satarak aynı başarıyı yakalamıştı. SOAD'ın ilk billboard zirvesi ise "Toxicity" ile 2001'de olmuştu.

The Cure, Black Eyed Peas, Snow Patrol, The Postal Service, Avril Lavinge, Dave Matthews, Paul Weller, Jamie Cullum, Dr. John, Daryl Hall, Sterec MCs, Lulu... Bu dev kadro, Londra ve New York'ta Uluslarası Af Örgütü için bir araya geldi ve tam dört saat boyunca **JOHN LENNON** şarkılarını yorumladılar. Kayıtlar, örgütün sitesinden "Make some noise" adlı kampanya çerçevesinde, küçük ücretlerle indirilebiliyor.

MOBY uzaya çıkan ilk popçu olmaya hazırlanıyor. Virgin Galactic'de 207 bin dolara kendine yer ayırtan Moby, 2010 civarında bize yukarıdan bakacak. Jane's Addiction gitaristi Dave Navarro da daha sonraki bir tarihe anlaşmış.

"Confessions On A Dance Floor" albümüyle '80'lere dönerek büyük başarı yakalayan **MADONNA**, yeni albümünün şerefine etiketlerinde kendi görüntülerinin bulunduğu bir dizi şarabı tanıtacak...

Tony Visconti'nin prodüktörlüğünde stüdyoya kapanan **MORRISSEY**'in yeni albümü "Ringleader Of The Tormentors" şubatta yayınlanacak. Şarkıcıyı iki eski gitarist dostu Boz Boorer ve Alain Whyte da yalnız bırakmadı.

Son albümlerinin daha dumanı tüterken, **FRANZ FERDINAND**, yeni hazırladıkları 14 şarkının üzerinde çalışmak için ocak ayında stüdyoya giriyor. Grubun yeni bestelerindeki en büyük ilham kaynağı Kanye West şarkıları olmuş.

1965'te bir konser sırasında elektrik çarpılarak yere çakılan **KEITH RICHARDS**'ı gösteren bir film kaydı açık artırmaya açıldı. Filmin en az 10 bin dolara alıcı bulması bekleniyor.

Geçtiğimiz eylül ayında katıldığı bir televizyon programında,George W. Bush'a "Katrina kasırgasından zarar gören siyahları umursamadığı" için bir güzel giydiren **KANYE WEST**, Rolling Stone dergisine içinin rahat olduğunu, tek yaptığının "herkesin düşündüğü şeyi dillendirmek"ten ibaret olduğunu söyledi. Kanye West son albümü "Late Registration"la bu senenin en iyi hip hop albümlerinden birini çıkarmıştı.

Yeni albümlerinin çalışmalarına prodüktör Nigel Godrich olmadan devam eden **RADIOHEAD**, ilkbahar ve yaz için İngiltere ve Amerika turnesi ayarlıyor. Konser görüntüleri, yeni albümün kliplerinde de kullanılacak. Daha önce Madonna ve Björk'le de çalışmış olan prodüktör Mark 'Spike' Stent'in de stüdyo çalışmalarına şubatta katılması bekleniyor.

"The Road and The Radio" albümüyle Amerika listelerini sallayan country yıldızı **KENNY CHESNEY** ve aktris **RENEE ZELLWEGER** boşandı. Çift ocak ayında tanışmış, mayısta evlenmişti.

HİPHOP AVANTÜR

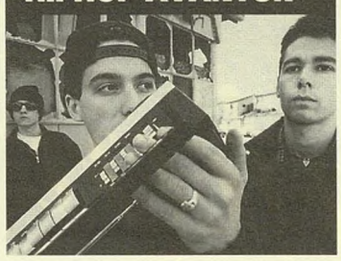

Graffitiler seni söyler, duvarlarda nağme adın... Beastie Boys, şimdi "old school" tabir edilen hiphop'un en gözü kara ekiplerinden biri. Şükür hayattalar, ama esas eski hitlerinin kıymetine paha biçilmez. 15 parçalık "Solid Gold Hits" albümü de işte böyle bir resmigeçit. "Sabotage", "Fight For Your Right (to Party)", "Ch-check It Out" gibi şarkılar yalnızca klasik değil, esaslı birer avantür filmi.

Kederlendirmiyor artık beni hâtıraların dâveti / Hâtıralardan şikâyetçi değilim / Hiçbir şeyden şikâyetim yok zaten / yüreğimin durup dinlenmeden / kocaman bir diş gibi ağrımasından bile. **NÂZIM HİKMET**

Yanımıza iki Amerikalı genç yanaştı. Durmadan, Harvard'dan yüzkızartıcı davranıştan ötürü atıldıklarını söylüyorlardı. Ben de onlara zaten o okula girmenin yeterince yüzkızartıcı olduğunu söyledim.
OSCAR WILDE *(Peter Ackroyd'un "Oscar Wilde'ın Son Vasiyeti" kitabından)*

KAMPANYA

Bu sene Eurovision'a Kürtçe şarkıyla katılalım... Kürtçe de bu memleketin dili değil mi? İngilizce şarkıyla bile katıldık, Kürtçenin o kadar da mı kıymeti yok? Türkçe şarkılar bu ülkenin müziğini ne kadar temsil ediyorsa, Kürtçe şarkılar da o kadar ediyor. Aynur ne güne duruyor? Valla hem Sertab'dan daha güzel söylüyor, hem uluslararası tecrübesi daha fazla: Eurovision'a bu sene Aynur gitsin.

"The Ultimate Collection" isimli best-of'larını yayınlayan ve Shane McGowan'ın katılımıyla kadroyu tamamlayan **THE POGUES**, mart küçük bir Amerika turnesine çıkıyor.

Solo albümünü hazırlayan **MANIC STREET PREACHERS** basçısı **NICKY WIRE**'ın elinden çıkan ilk işler grubun sitesinde (www.manics.co.uk) beğeniye sunuldu.

DAVID GILMOUR 1984 tarihli "About Face"den sonraki ilk solo albümünü bahar aylarında çıkaracak. "On An Island"da Gilmour'a el verenler arasında David Crosby, Graham Nash, Rick Wright, Robert Wyatt, Phil Manzanera ve Jools Holland gibi büyük isimler var. Albümün çıkışıyla birlikte biraz kurtlarını dökmek isteyen Gilmour, şimdiden küçük bir Avrupa turnesi de ayarlamış.

BRUCE SPRINGSTEEN'in efsanevî "Nebraska" albümü özel bir performansla selamlanıyor. 14 Ocak'ta New York'ta albümden seçtikleri bir şarkıyı yorumlayacaklar arasında şu isimler var: Vernon Reid, Michelle Shocked, Mark Eitzel, Martha Wainwright, Meshell Ndegeceollo, Laura Cantrell, Lenny Kaye, Jesse Harris...

DON'T CRY FOR ME AFRICA

Geçen ayki duyurumuzun mürekkebi kurumadan, elimizde bulduk yeni derlemeleri... Alman plak şirketi Clubstar'ın Lola's World serisi iki yeni albümle şenlendi. Gülbahar Kültür'ün derleyip toparladığı şarkılarda Afrika var: "African Garden" 38 şarkılık iki CD'den oluşuyor, Mouss & Hakim'den Tiken Jah Fakoly'ye, Mory Kanté'den Patrice'e, Kunta Kinte'den Baaba Maal'e uzanıyor... "The Tango Club Night" ise DJ Ralph "von" Richthoven'ın Arjantin güncesi hüviyetinde. 31 parçalık iki CD'deki Hi Perspective, Maria Eva Albistur, Marcelino Galan, Fernando Samalea şarkıları Otros Aires, La Nueva Guardia, Soul Cosentino, Ultratango gibi isimlerle dans pistlerine bağlanıyor. Hele Sarah Vaughan'ın Whatever Lola Wants" yorumuna Gotan Project'in yaptığı remikse doyum olmaz...

İnternet sitesinde Katrina felaketi için 100 dolardan fazla bağışta bulunan hayranlarını bizzat arayıp konuşacağını söyleyen **BRIAN WILSON**, geçtiğimiz ay 500 kereden fazla ahizeyi eline aldı.

PRINCE'in yakında yayınlanacak yeni albümünün adı büyük ihtimalle "3121" olacak. İlk single "Te Amo Corazon"un klibi çekildi bile: Yönetmen, aktris Salma Hayek.

VAN MORRISON'ın yeni albümü "Pay The Devil" mart başında yayınlanacak. Country ağırlıklı parçaların olduğu albümde, sanatçının kendi bestelerinin yanısıra, Hank Williams, George Jones, Emmylou Harris, Big Joe Turner gibi ustaların da şarkıları bulunacak.

Önümüzdeki ay bir **WILL OLDHAM** tribute albümü yayınlanıyor. "I Am A Cold Rock, I Am Dull Grass" başlığını taşıyan albümün bazı iştirakçileri şunlar: Mark Kozelek, Calexico, Iron & Wine, The Court and Spark, The Impossible Shapes, Scout Niblett, Jolie Holland, Pinetop Seven...

'80'lerin synth-pop'unun iki dev ismi yeni albümlerle geliyor. **ERASURE**'ın nisanda yayınlanacak "Union Street"i eski şarkıların akustik versiyonlarından oluşacak; Vince Clarke, şarkıların synthesizer'larla da, gitarlarla da iş görebileceğini göstermek isediklerini söylüyor... Prodüktör Trevor Horn'la beraber stüdyoya girip yeni şarkılar kaydeden **PET SHOP BOYS**'un albümü ise büyük ihtimalle "Fundamental" adını taşıyacak.

BEN HARPER uzun zamandır beraber olduğu sevgilisiyle dünya evine girdi. Gelini –mesela David Lynch'in "Wild At Heart" filminden– yakından tanıyoruz: Aktris **LAURA DERN**.

YEAH YEAH YEAHS'in, kayıtları devam eden yeni albümü, şarkıcı Karen O'nun kedisi Coco'dan bahseden şarkılarla dolu bir konsept albüm olacakmış.

NEW ORDER aralık ayında, tarihinin en ilginç konserlerinden birini verdi. Üçlü, memleketleri Manchester'da, öğrenme güçlüğü çeken çocuklara sanat ve teknoloji eğitimi veren bir okulda, 200 öğrenci karşısında çaldı.

ROD STEWART altıncı kez baba oldu. Manken eşi Penny Lancaster'la ilk çocukları, nur topu gibi bir oğlan.

AYHAN KAYA'YLA KİMLİKLER ÜZERİNE
ÇEKOSLOVAKYALILAŞTIRAMADIKLARIMIZDANMISINIZ?

NEO-LİBERAL AJANDA VE LATİN AMERİKA
TARİH GERİ DÖNÜYOR

"BABAM VE OĞLUM" ÜZERİNE NOTLAR
ACEMİ MASAL, İSTİSMAR KOKUSU

VAN TRAJEDİSİNDE DÖRDÜNCÜ PERDE
HUKUK DEVLETİ DEDİĞİN

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ VE GENELKURMAY
KUTSAL GÜÇ VE BİR AFOROZ

SAHAF VAHAN AMCA SÜRÜLDÜ
BU BENİM HAYAL KİŞİLİĞİM

MARCEL DUCHAMP VE DADA
ZİHİNSEL DİNAMİT

MIKE LEIGH'LE "VERA DRAKE" ÜZERİNE
İYİLİK NEDEN SUÇLANIR?

sayı 56

babylon

www.babylon.com.tr

BABYLON TURNS ISTANBUL ON

Şehbender Sok. No:3
Asmalımescit, Tünel/Beyoğlu
Tel:(212) 292 73 68

Babylon bir Pozitif Titreşim'dir.
www.pozitif.info

OCAK 2005

Garanti Caz Yeşili

JAMES TAYLOR QUARTET

LONDRA
19.01 Pe/Thu 21:30 | 20.01 Cu/Fri 23:00

Garanti Caz Yeşili

Nokia Nseries "Hear New"

SMADJ PRESENTS S.O.S PROJECT

İSTANBUL-PARİS
24.01 Sa/Tue | 21:30

HEAR NOKIA Nseries NEW

BABA ZULA & ALEXANDER HACKE

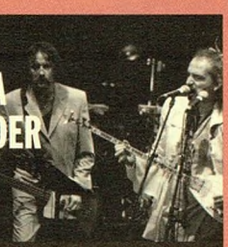

İSTANBUL-BERLİN
28.01 Ct/Sat | 23:00

Electronic Discoveries by Burn

SWAYZAK SOUNDSYSTEM

LONDRA-FRANKFURT
21.01 Ct/Sat | 23:00

Milllering The Nite @ Babylon

COBRA KILLER / DAHLIA - ROOM RECORDINGS PRESENTS GRRRL POWER NIGHTS

BERLİN
27.01 Cu/Fri | 23:00

A'dan Z'ye Roman

KARANDILA GYPSY BRASS ORCHESTRA

SOFYA
06.01 Cu/Fri | 23:00

SELİM SESLER TRAKYA ROMAN GRUBU

İSTANBUL
13.01 Cu/Fri | 23:00

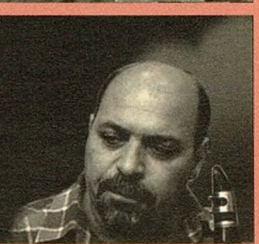

TİMUÇİN ŞAHİN TRIO

AMSTERDAM-NEW YORK
17.01 Sa/Tue | 21:30

TARIŞ ZEYTİN

SIFIR KM

İSTANBUL
18.01 Ça/Wed | 21:30

HÜSNÜ ŞENLENDİRİCİ

İSTANBUL
26.01 Pe/Thu | 21.30

EZGİNİN GÜNLÜĞÜ

İSTANBUL
04.01 Ça/Wed | 21:30

REPLİKAS

İSTANBUL
05.01 Pe/Thu | 21:30

maNga

ANKARA
07.01 Ct/Sat | 23:00

HAYKO CEPKİN

İSTANBUL
11.01 Ça/Wed | 21:30

CEM ADRİAN

EDİRNE
25.01 Ça/Wed | 21:30

MIXTAPE by Mabbas & Style-ist

12.01 Pe/Thu | 21:00

OLDIES BUT GOLDIES

14.01 Ct/Sat | 22:00

"BİR ZAMANLAR 2" ALBÜM TANITIM PARTİSİ

23.01 Pt/Mon | 21:30

ARGOS İLETİŞİM HİZMETLERİ | Radikal | yelken basım | RADIO XI-GEN FM 93.9 İSTANBUL | "Açık Radyo." 94.9 | SNEKO | Wall | Doritos | POINT HOTEL | e-kolay.net

Biletler babylon ve biletix gişelerinde.

Ocak ayında John Cale'le canlı canlı randevumuz vardı, İstanbul'a –ikinci kez– konsere davetliydi, ama olmadı, olamadı... Yine de telefonda sesini duymak bile iyi geldi. Bir küçük alo dedik, son albümü "Siyah asetat"ın izini ve keyfini karşılıklı sürdük...

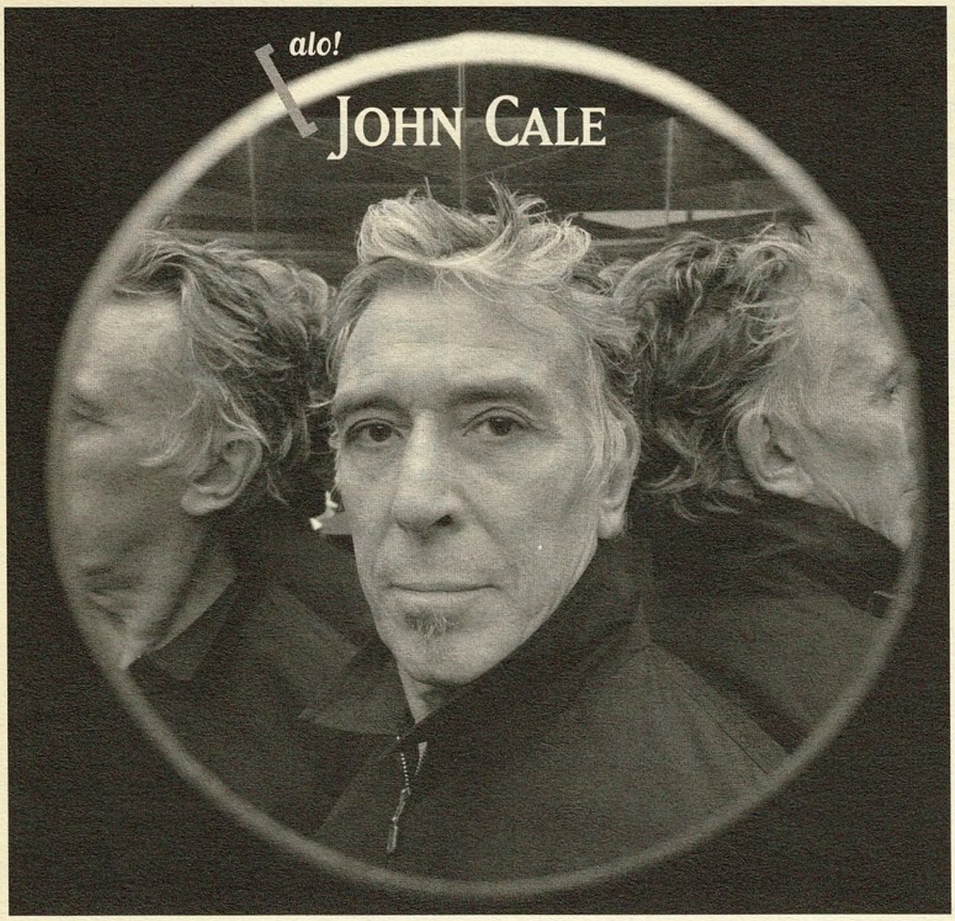

ESKİ BİR KOKUYA HÜRMETEN

Geçen yaz İstanbul Efes One Love konserinizden önce konuşmuştuk, daha sonra da Chumbawamba'nın kızlarıyla söyleşi yapıyorduk ki, sahneye çıktınız ve Chumba'cılar sahneye uzak bir alanda olmamıza rağmen söyleşiyi kesip size odaklandılar. O gece sizde iz bırakan anlar neler?

John Cale: O konser çok şaşırtıcıydı benim için, seyirciler arasında şarkılarımı, hatta şarkı sözlerini bilenler vardı. O çok güzel bir duyguydu. İnsanı suya yazı yazıyor olma duygusundan kurtaran bir duygu.

Yeni albümünüz "blackAcetate" öncekilerden oldukça farklı, en azından "Hobosapiens"den.

Evet, hayli farklı, zaten her albümün öyle olmasını isterim. Kendimi tekrar etmekten hoşlanmam.

"blackAcetate" bayağı gitar ağırlıklı bir albüm...

Evet, epeydir gitarı elime almamıştım, elektro gitarı yani. "Hobosapiens"i klavyede yazmıştım, genellikle klavyeyle yazarım. "Hobosapiens"den farklı olsun diye gitarla yazdım.

Son günlerde yaptığınız söyleşilerden birinde, Carlos Santana, Sheryl Crow ve Sigur Rós fanı olduğunuzu söylüyorsunuz....

Sheryl Crow'la BBC'de, Jools Holland'ın programında beraberdik, orada tanıştık. Beğenirim o kızı. Carlos Santana'yla hiç tanışmadık, vaktiyle çok dinlemişliğim vardır. Çok saygı duyduğum bir adam, müzik dünyasının en saygıdeğer şahsiyetlerinden biri hatta. Holland'ın programında Santana konserlerinden parçalar gösterdiler, gitarı yine konuşturuyordu, muhteşem bir solo attığı sahne büyüleyiciydi. Epeydir gitar merkezli grup görmüyorum ortalıkta, var yine tabii de, gitarın hakkını pek veremiyorlar gibi geliyor bana. Hendrix ve Santana gibileri çıkmıyor nedense. O ikisi ulaşılamaz bir zirve oldular.

"blackAcetate"ın elimize geçtiği günlerde Dakota kızılderilileri hakkında bir şeyler okuyorduk, Mississipi'den söz ettiğiniz "In A Flood"u (Sel Süpürürken) dinlerken –harikulâde bir şarkı– Dakotalar düştü aklımıza, özyurtları Mississippi'ymiş, kuzeye sürülmüşler.

Öyle mi? Ben de Dakotaları, onların adlarını alan eyaletlerin yerlileri sanıyordum... "In A Flood"u Katrina kasırgasından önce kaydetmiştim. Yanlış bir izlenim edinmeyi, sonra da bunu farkedip fikir değiştirmeyi anlatıyor. Bir aşk şarkısı aslında.

Dakota denince bir de John Lennon geliyor akla, o adı taşıyan binada yaşıyordu, önünde öldürüldü. Ölümünün 25. yılında Lennon sizin için ne ifade ediyor?

Onu çok özlüyoruz. BBC Lennon'ın ölüm yıldönümünde çok güzel bir program yaptı. Ölmeden kısa bir süre önce Rolling Stone dergisiyle yaptığı söyleşinin bant kaydını yayınladı. O kaydı dinlerken Lennon hakkında çok farklı bir fikir ediniyor insan. O kadar hakiki ki. Çok içten, çok enerjik ve ağzından çıkan her kelimenin öyle bir ağırlığı var ki, söylediği şeyi harfi harfine kastettiğini derinden hissediyorsun. Laf olsun diye, böyle konuşmam lâzım diye söylediği tek kelime yok. Ne söylüyorsa, tam tamına onu kastediyor. Öyle adamların giderek azalması çok üzücü.

Bu albümde çok hoşumuza giden şarkılardan biri de "Brotherman". Mojo dergisi o şarkı için şu yorumu yapıyor: "Eğlendirmekten çok, hayran bırakan bir şarkı."

(kahkaha patlatıyor) Öyle laflar yumurtlamayı seviyorlar. O eğlenceli bir şarkı. Stüdyoda doğaçlama olarak yaptım. Herkes çok eğlenmişti, makara bir şarkı. Benim çok hoşuma gidiyor ama.

"Gravel Drive" kızınız hakkında bir şarkı galiba...

Kızım hakkında değil, kızım için yazdığım bir şarkı. Onun küçüklüğünde hep turnede oluyordum, hep uzaklardaydım. Niye benim diğer babalar gibi evde olmadığımı anlayamıyordu. Onu yalnız bıraktığımı düşünüyordu. "Gravel Drive"ı onun ne hissettiğini anladığımı ifade etmek için yazdım.

"Perfect" için de enteresan bir yorum var: "California punk'ıyla David Bowie'nin 'Tin Machine'inin melezlemesi"...

(gülüyor) Vay be, ne şarkıymış! *(gülüyor)* Buna ne diyebilirim ki? Mübalağa etmişler. Yine de "Perfect"e bir selef bulmaları güzel bir şey. Bence küçük, güzel bir aşk şarkısı. Azıcık da kinayeli.

"Satisfied" romantik bir şarkı, sizden beklenmeyecek kadar romantik...

Evet, romantik bir şarkı. Bas gitarla yazılmış bir şarkı, bastan dökülüverdi, gerisi geldi...

Esin kaynağı neydi?

Tuhaf bir şekilde çıktı. Aramızdan biri şefkatin ne kadar esrarengiz bir duygu olduğunu söyledi, insanın bir başka insandan nasıl etkileneceğinin hiç belli olmaması gibi bir konudan konuşuluyordu. Şarkının kıvılcımı o cümle oldu.

"Satisfied" ve "Wasteland", "Hobosapiens"i çağrıştıran şarkılar...

"Wasteland", bu albümde "Hoposapiens"in coğrafyasına en yakın duran şarkı. "blackAcetate"daki diğer şarkılara kıyasla en geniş alana, çevreye sahip olan o.

Albümün ismini neye istinaden koydunuz?

Eski bir duyguya, eski bir kokuya hürmeten koydum. Eskiden, çiçeği burnunda bir müzisyenken, albüm baskıya gittiğinde ilk kopyanın gelmesini heyecanla beklerdik. Plak geldiğinde, ellerimiz titreye titreye kabından çıkarır, merak-endişe-coşku karışımı bir duyguyla dinlemeye hazırlanırken asetat kokusu yayılırdı ortalığa. Hâlâ burnumda tüten bir kokudur. Ona hürmeten "blackAcetate" koydum albümün adını.

Lennon'ın son söyleşi kaydını dinlerken onun hakkında çok farklı bir fikir ediniyor insan. Ağzından çıkan her kelimenin öyle bir ağırlığı var ki, söylediği şeyi harfi harfine kastettiğini derinden hissediyorsun.

Söyleşi: **Y.G.**

KARDEŞ TÜRKÜLER

Kardeş Türküler "Bahar" albümünü bahara yetiştiremedi, yazın çıkardı, biz bu söyleşiyi sonbahara bile yetiştiremedik, kışa kaldı... Kaldı da ne oldu? Sanki Türkiye'nin demokrasi mevsimi, demokrasi iklimi çok mu değişti? Yıllardır çok dilli, çok kültürlü bir anlayışla, "yaşasın türkülerin kardeşliği" duygusuyla ve vurgusuyla müzik yapıyorlar; memlekette "kimlik" tartışmalarında bir arpa boyu yol alındıysa biraz da onlar sayesindedir... Kalabalık ekibi temsilen Vedat, Feryal ve Diler'le bir araya geldik, dünü ölçtük, bugünü biçtik, yarınlar için fal baktık...

sallana sallana meçe ser avê

Bu mevsim konserler seyrelmiştir, yeni albüm için stüdyoda da değilsiniz. Şu sıralar Kardeş Türküler neyle meşgul?

Diler Özer: Şu sıralar bazı tartışmalar yapıyoruz. Kardeş Türküler, içinde yaşadığımız ortama sanatsal, müzikal dilde cevaplar üretmeye çalışan bir proje. Bu anlamda bugün bu proje nerede duruyor? Nasıl cevaplar üretmesi gerekiyor? Türkiye'deki ortama yeniden bir cevap niteliğine bürünebilmek istiyorsak, dönüp tekrar kültürel alan çalışmalarına yönelmemiz gerekiyor.

İlk iki albüm, "Kardeş Türküler" ve "Doğu" neye cevaptı?

Vedat Yıldırım: İlk albüm çıktığında, "Kürt, Ermeni kimlikleri var mı, yok mu" konuşuluyordu. Anayasaya, resmî politikalara baktığınızda, kültürel ortamda bir tektiplilik vardı. İlk albüm o ortama bir cevaptı. "Doğu"ysa aynı cevabın doğu denen coğrafyaya odaklanmışıydı. Bugünlerde aidiyetler, üst kimlik-alt kimlik üzerine yaşanan kültürel-siyasî tartışma, Kardeş Türküler'i de etkiliyor. Gelinen noktada artık kimlikler var mı, yok mu, tartışılmıyor. Peki nasıl varolacak bu kültürler? Türkiye'de üst kimlik-alt kimlik tartışmaları bir hiyerarşiyi de beraberinde getiriyor.

Nasıl bir hiyerarşi?

Vedat: Mesela CHP, "üst kimliği Türklük yapalım, diğerleri alt kimlik olsun" diyor. Bu, kültürel bir hiyerarşidir. Ahlâkî olarak kimse böyle bir şeyi talep edemez. Bir Kürt "ben niye onların alt kültürü olayım" derse, kim ne diyebilir? Yeni albümlerde cevap aradığımız soruların başında, bu kültürlerin nasıl varolacağı geliyor. Bizce alt kültür olarak varolmaları, uzun vadede bir erimeyi ve asimilasyonu getirecektir. Eşit bir şey yaratılamayacak mı? Yoksa kapalı salonlara, konserlere, kendi küçük yerel televizyonlarına mı kapatılacaklar? Oysa oralarda bile engelleniyorlar... Daha önemlisi, geniş bir çerçevede kendilerini ifade etme olanağı bulabilecekler mi?

Türküler politik mesaj taşımıyor olabilir, ama bu kültürler kendilerini ifade edemiyorken, kendiliğinden bu içeriğe bürünüyorlar. Biz de zaten böyle olsun diye yapıyoruz.

"Bahar" albümünün bu ortama cevap niteliği taşıdığını düşünüyor musunuz? İlk albümden bu anlamda ne farkı var?

Diler: "Bahar", AB sürecinin kendini dayatmaya başladığı döneme denk geliyor. Sürekli gelgitli, mücadeleli, iç çatışmalı bir şey yaşanıyor sonuçta. Şunu söylüyoruz öz olarak: Biz demokratik, çokkültürcü bir toplumda yaşamak istiyoruz. Böyle bir toplum, böyle bir dünya tasavvuru içindeyiz. Sadece etnisiteye dayalı bir çokkültürcülükten bahsetmiyoruz. Her dine, dile, ırka, etnisiteye, cinsiyete, cinsel yönelime dayalı ayrımcılığa karşı, bütün kimliklerin kendilerini özgürce ifade edebildiği bir toplumdan yana tavır koymaya çalışıyoruz. Mesela ilk albümdeki "Burçak Tarlası"ndan daha net bir şekilde kadın tavrını ortaya koyan bir şarkı var yeni albümde: "Gülsüm". Kadınların yarattığı, icra ettiği ve köklerini bu topraklarda yaşayan kadınların kültüründen alan bir şarkı, yeni sözler yazılarak yorumlanmaya çalışıldı.

Tamamı yeni mi o sözlerin?

Feryal Öney: Sadece giriş cümleleri geleneksel... "Kadın ağzı türküler" üzerine bir çalışma yapıyorduk. Çeşitli coğrafyalardaki türküleri dinliyorduk. Yörük, Teke, Akdeniz bölgesinde kadınlar özellikle müzikte çok aktif. Kitaplarda, tezlerde "kadınlar iyi tef çalar, bir sürü türkünün yaratıcısı kadınlardır" deniyor. İlk dinlediğimiz örnekte bu türküyü bir adam söylüyordu –gelin oluyor muhtemelen Gülsüm dediği: "Gülsüm, a Gülsüm / Sen buralardan gittiğinde / Davarları kim gütsün?.." O adam, kızının gittiğine üzülüyor gibi gelmedi bize.

Nasıl bir kayıttı dinlediğiniz?

Feryal: Elektro bağlamayla, detone okunmuş bir piyasa kaseti. Yerel oyun havası aslında. Milleti oynatmak için kına geceleri için derlenmiş kasetlerden biri. Sonradan Denizli'den bir arkadaş söyledi, –bir rivayet bu– bir kadın, çoban olan kızı evlenirken, ardından söylemiş bunu. Aslında tam kadın ağzıymış. Biz bunu bir babanın söylediğini hayal ettik. Nasıl bunları söylersin evlenip giden kızına? Kız evde deli gibi çalışıyor, ama sadece bir işgücü olarak görülüyor. Buna dair biz bir şeyler söyledik: Gelin olup gittiği yerde de, Gülsüm'ü aynı şey bekliyor aslında.

Diler: Sonuçta, form olarak ve karakter itibariyle türkünün çıktığı topraklara, kültüre sadık kalmakla birlikte, kendi durduğumuz yerden, kendi bakışımızla yeni sözler ekleyip bir dramaturji oluşturmaya çalıştık. Bir kurgu yaptık.

Vedat: Türkü feminize edildi.

Feryal: Güncelleştirildi, belki daha kentli bir şekle de girdi. Bugün kentlerde yaşayan kadınlar da aynı şeylere maruz kalıyor.

Vedat: Güncelleştirme ve yeni söz söyleme anlamında, "Newroz"dan da söz edebiliriz. Kültürlerin alt-edilmesi meselesinde yasaların değişmesi yeterli olmuyor. Varolan kültürlerin de bu yeni döneme cevap verebilmeleri lazım. '90'larda, o "düşük yoğunluklu savaş" döneminde ciddi bir göç yaşandı ve Kürtlerin çoğu çok zor bir hayata sürüklendi. Yeni bir sosyolojik gerçeklik var. Yeni bir yaşam biçimi kuracaklar mı? Orada bir cevap üretebilmeleri gerekiyor. Türkçe ve Kürtçe yaptığımız "Newroz" bestesinde, bahar bayramlarını halkların buluşma mekânları haline getirmeye ça-

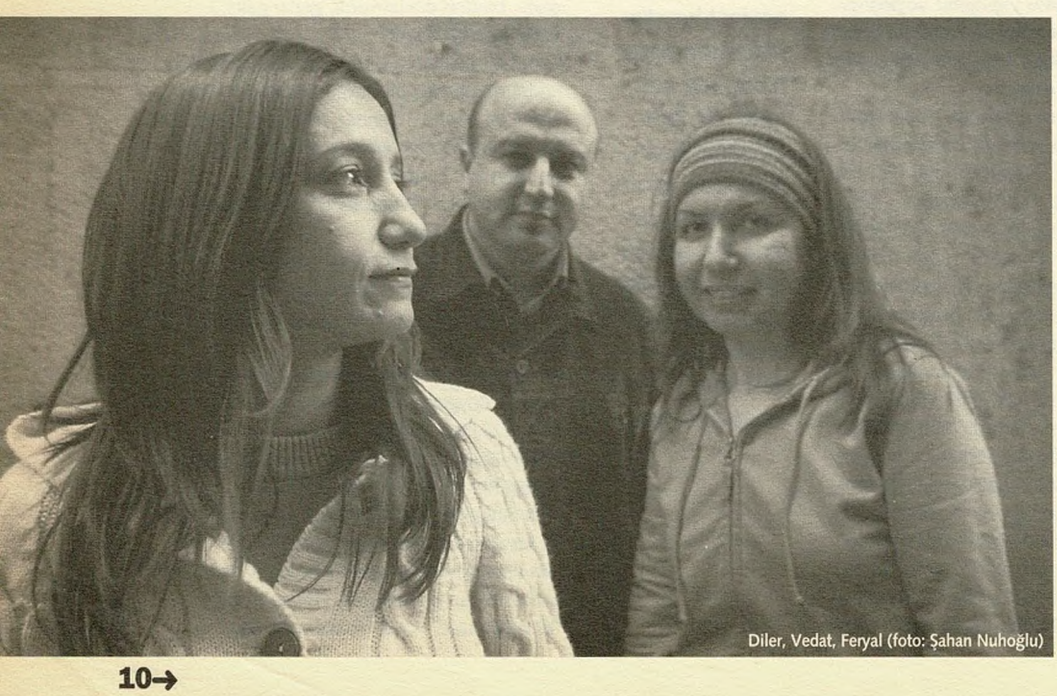

Diler, Vedat, Feryal (foto: Şahan Nuhoğlu)

lıştık. Sonuçta Türkiye'de Newroz'u Kürtler kutlar. Resmî söyleme göre Nevruz vardır. Çingeneler Hıdırellez'i, Ermeniler Hamparsun'u kutlarlar. Oradaki dramaturjik cümlemiz "Newroz'u Türkiyelileştirmek". Bu bayramları Kürtlerin, Türklerin beraber kutlamaları. Kürtler kendi köşesinde kutlamasın, bir buluşma noktası, bir şenlik yaratalım.

Sözüyle müziğiyle böyle yeni bir şarkı yapmaya kalkışırken, niye gene folklor formları içinde kalıyorsunuz? Mesela kentlere göç etmek zorunda kalan Kürtlerin yeni kültürünün şarkılarını yapmak gelmiyor mu içinizden?

Vedat: Bu tür tartışmalar da içimizde yaşanıyor. BGST bünyesindeki müzik biriminde, Kardeş Türküler'den farklı projeler de var. Geçen senelerde bir çalışma başlamıştı, "elektronik Kürt müziği" adı altında. Elektronik enstrümanların merkezde olduğu ve metropolleşmeyi dile getirmeye dönük bir çalışmaydı. Bestelerle Kürtlerin yeni dilini yaratma anlamında bir çaba başlamıştı. Kardeş Türküler'den farklı bir projeydi, ama sonuçta Kardeş Türküler'le çakışabilecek noktaları mutlaka olacaktı. O çalışma yavaşladı, çünkü temalar, metin konusunda problemler yaşadık. Müzikal form arayışlarının yanında, sözel arayışların da olması gereken bir çalışmaydı. İstanbul'daki Kürtler hem kimlik mücadelesi, hem de ekonomik mücadele içindeler. En ucuz işgücü Kürtlerin. Tipolojiler var. İnşaatçılar, işportacılar ya da beyaz Kürtler... Böyle yeni yeni kavramlar çıkıyor. Bu insanların hayatlarını anlatmak gerekiyor.

"Tamirci Çırağı" misali hikâyeler anlatmak mı istiyordunuz kısacası?

Vedat: Tam da öyle. Mesela bir inşaatçı üzerinden böyle bir dil yaratılabilir mi? O sözel temalara dönük çalışmalar yürüyor... Bu kentli ve geleneksel ayırımına dair bir şeyler de söylemek gerekiyor, çünkü Kardeş Türküler'in yaptığı müzik ikisini de barındırıyor. İstanbul'daki gettolar ne kadar kent hayatı yaşıyor? Homojen bir kent hayatından bahsedilebilir mi? Ya da mesela Cizre'ye konsere gidiyoruz. Orada da internet kafeler, televizyonlar var. Dünyayı izliyorlar. Kapalı bir kültürden söz edilebilir mi orada?

Feryal: Bu dertleri kurgusallaştırarak anlatmaya gayret ediyoruz.

Müziğinizin bugüne ait olan tarafı, o kurgu mu?

Feryal: Evet, bu yeterli değil. Besteleri artırmak lâzım, ama o biraz formasyon işi. Şimdi belli bir birikim oldu. "Bahar"da besteler arttı, ama kurgu bir yerde yetmeyebiliyor, bugünün diliyle de bir şeyler söylemek gerek..

Son albümde yer alan fotoğrafta 21 kişisiniz. Neredeyse iki tane futbol takımı... Doğrusu çok kalabalıksınız. Hedeflediğiniz şey de –bu coğrafyadaki bütün dillere ve kültürlere ait müzikal formları bir araya getirmek ve bir kurguyla sunmak– çok kalabalık, çok büyük bir şey. Her bakımdan bir "büyüklük" var Kardeş Türküler'de. İnsanın altında kolayca ezilebileceği bir tür yük gibi. Siz de bunu hissediyor musunuz, yoksa uzaktan bakınca mı öyle gözüküyor?

Vedat: Birçok kültür var ve bunların hepsiyle nasıl baş edilir? Proje mantığıyla bakınca, buna bir takım cevaplar bulabiliyoruz. Kardeş Türküler aslında bir grup değildir, bir şeydir...

Üst kimlik?

Vedat: *(gülüyor)* Merkezsiz bir yapı. Bir grupta dört-beş kişi vardır, her şeyi onlar yaparlar. Moğollar, zamanında halayı ya da Karadeniz şarkısını alıp kendileri yapmış. Oysa Kardeş Türküler'de öyle değil, çünkü o kültürü daha yakından bilen insanlar var. Bu anlamda bir projeyle karşı karşıyayız. Sabit bir insan topluluğu değil, dışa dönük olması gereken bir topluluk. Karadeniz müziği alanında bir çalışma yapıyorsak, oralı müzisyenlerle ortak çalışmak gerekiyor. Böyle olunca, iş biraz rahatlıyor.

Rahatlıyor mu, yoksa daha mı çetrefilleşiyor?

Vedat: Çetrefil, ama bir taraftan da çok odaklı olduğu için, her odağın bir tamamlayıcılık ilişkisinde olduğu bir yapı.

Sizinki gibi akademik işlerin böyle popüler olması beklenir, işin doğası gereği. Hem popülersiniz, hem akademik olmaktan vazgeçmiyorsunuz. Hantal bir yapı gibi gözükmekle birlikte, sürekli konserden konsere koşturuyorsunuz.

Feryal: Çoğu dönem tükendiğimiz, akademik yönden beslenemediğimiz ve kendimizi bir kısır döngüde hissettiğimiz durumlar oluyor. Mutlaka bütün üretim alan çalışmalarının içinden çıkmalı, kulüplerle ilişkilere ve eleştirilere açık olmalı derken, bazen öyle dönemler oluyor ki, içinize kapanıyorsunuz, elinizdeki malzemeyle bir şeyler yapmaya çalışıyorsunuz. Ama alan çalışmalarından beslenmek, topluluklarla, cemaatlerle organik ilişkiler kurmak hep gündemimizde.

Vedat: Çalışmalarımız akademik gibi görünse de, etnomüzikoloji bölümü araştırmaları gibi değil. Aradığımız cevapları müziğin içinden bulmaya çalışıyoruz.

Diler: Akademik olmayı nasıl yönlendirdiğinize bağlı. Hantal bir yönü olabilir, ama içinde bulunduğumuz alan müzikal-kültürel-sanatsal bir çalışma alanı. Mesela bu albümde, diğer albümlerden farklı olarak Sünni müzik alanında bir çalışma var. Eğer Kardeş Türküler projesinin esprisi farklı dinleri, dilleri, türleri, zenginliği ve çokkültürlülüğü vurgulamaksa, Sünni müzik geleneğinin zenginliğini de kamusal alanda görünür ve tartışılır hale getirmemiz gerekir. Aslında biraz geç kalmış olsak da böyle bir çalışmaya, "Medet"e yer verdik. Böyle bir çalışma içine girdiğinizde akademik araştırmaları okumanız ve tartışmanız, tarikat müziğinin içine girmeniz, belki o törenlere katılmanız gerekiyor. Bunu yapmadığınız zaman, ayakları yere basan bir iş çıkaramıyorsunuz.

Aynı ezgiyi '80'lerin sonunda yeni sözlerle, "Mecburen" adıyla Mazhar Fuat Özkan da plak yapmıştı, kaynağını belirtmeden.

Diler: Şimdiye kadar bu ezginin orijinalinin açığa çıkmaması enteresan. O şarkıyı biz de severdik, aslında bir ilahi olduğunu bilmezdik. Cerrahi tarikatından birkaç arkadaşla ilişkiye geçip arşiv çalışmasına giriştiğimizde, aslını gördük. Arapça sözlerle, kapalı mekânlarda, kamusal alandan uzakta, törenlerinde söylüyorlar. Ezgisinin dışa dönük bir karakteri olduğundan, bu ilahiyi tercih ettik. Kültürlerin kendini ifade edemediği bir ortamda, bunların kaynağını, orijinalini bulup ortaya çıkarmak veya "bu böyle söyleniyordu" demek önemli bir tavır. Biz Arapça sözlerinin yanısıra Yunus Emre'nin sözlerini alıp Türkçe giydirdik –Sünni müzik geleneğinde buna giydirme deniyor.

Yunus Emre pek de Sünni kalıbına sokulacak bir şair değil. Ona Sünni demek doğru mu?

Diler: Pek çok çevre tarafından tasavvuf geleneği içinde kabul ediliyor. İlahilerde çokça kullanılan bir kişi.

Vedat: Sünni geleneğinde çok rağbet görür. Sözleri hem çok basit, hem birleştirici. Nâzım Hikmet'in şiirleri de öyledir ya, herkes anlar. "Sünni şairdir" demek doğru değil tabii, aslında Batıni diyebileceğimiz kategoriye giriyor.

Geleneksele yaklaşımınız çok cesurca. Gerektiğinde korkmadan müdahale edebiliyorsunuz.

Diler: Gelenekle deneyselliği buluşturmaya çalışıyoruz.

Gelenek ve deneysellik yan yana gelmez iki kelimeymiş gibi duruyor halbuki.

Türkçe ve Kürtçe yaptığımız "Newroz"da, bahar bayramlarını halkların buluşma mekânları haline getirmeye çalıştık. "Newroz'u Türkiyelileştirmek" istedik.

Diler: Kapalı bir yerlerde kalmış bir konserve mantığıyla ele alırsanız öyledir tabii.

Vedat: Memleket müzelik bir hale getirilmiş. Köy güzelliği orada kalsın, biz burada kentte duralım! Bu, oryantalizmin kendi ülkendeki versiyonu. Geleneksel müzik de değişen bir şeydir. Dinlediğiniz geleneksel türkü de bir değişim geçirmiş. 500 yıl önceki haliyle sonraki hali bir değil. Sözel gelenek olduğu için, bir aşık alıyor, bir başka söz yazıyor, melodisinin bir yerini değiştiriyor. Aşıklar gezerler. Orta Anadolu'dan Azerbaycan'a ya da Harput'a doğru giderken orada bir makam duyuyor. Dili değiştiriyor, ekliyor, kültür böyle bir şey. Ne yazık ki halk müziği uzun süre TRT gibi araçlara kaldı. '90'larla birlikte tekrar canlanmaya başladı. Üstelik bu canlanmayı yaratan yine gençler. "Türkü trendi"nin yaşandığı, halk müziğinin biraz ticarîleştiği dönemin taşıyıcıları da gençler.

Diler: Geleneğin içinde bu değişim var. Çeşitli tarihsel dönüm noktalarına baktığımız zaman, her zaman kültürlerin kaynaştığı ve melezleşmelerin yaşandığı dönemlerde kültürel sıçramaların yapıldığını görüyorsunuz. Bunlar burada tarihin bir noktasında, bir coğrafyasında sıkışıp kalmış kültürlerdir demek bir yandan politik bir tercih. Çünkü siz öyle dediğinizde, birbirleriyle etkileşimlerini

2. Kars Kafkas Kültürleri Festivali'nde Kardeş Türküler konseri, Eylül 2005

ayırmış oluyorsunuz. Bunlar bir araya geldiğinde tehlikeli varlıklardır! Yenileşme tehlikeli olabilir, bunları mümkün olduğunca ayrı ayrı tutalım! Bu ideolojik bir tercih, dayatılan bir şey.

"Melezlik" tarifi Kardeş Türküler'e uyuyor mu?

Vedat: Kesinlikle.

Diler: Çok dilli türkülerin seçimi tesadüf değil. Kültürel anlamda tarihsel olarak bunun varolduğunu söylemeye çalışıyoruz. Farklı beğenileri olan, Batı müziğinden de beslenen insanlar olarak müzikal ürünlerde bunları da gösteriyoruz.. Ayrımların değil de, birlikteliğin ele alınmaya çalışıldığı bir anlayış.

Kardeş Türküler hangi müziklerle besleniyor? Mesela şu son birkaç haftada, siz üçünüz neler dinlediniz?

Vedat: Elektronik müzikten bir şeyler dinledim. O alanda biraz zayıfım, kendimi geliştirmek istiyorum. Massive Attack, Enigma'ya bakıyorum. Bülent Ortaçgil'leri de dinliyorum, bu aralar armoni dersi alıyorum.

Feryal: Kadın müzisyenlere dikkat etmeye çalışıyorum. Normalde, gün içinde iş-güç yaparken dinlediğim müzikleri biraz daha can kulağıyla dinliyorum. Aylin Aslım, Nazan Öncel, Şebnem Ferah gibi... Mesela Aylin Aslım, "Güldünya" adında bir parça yapmış, bu konuda biz de şarkı yapmak istemiştik, acaba o nasıl ifade etmiş diye merak ediyorum, kafamı böyle şeylere takıyorum. Ben hem kökenim hem beslendiğim müzikal kültürel ortam itibariyle Türkmen müziğine daha yakın durdum. Şimdi solo proje hazırlığındayım. Bu projeden dolayı Türkmen müziklerine vakit ayırıyorum.

Diler: Çaldığım enstrüman doğrultusunda, ağırlıklı olarak world müzik albümlerini, Latin müziklerini dinliyorum son günlerde.

İngilizce prozodiyi Türkçeye giydirirsen rap yapmış olmuyorsun. Mesela Kürtçede sözü ritmik okuma gibi resitatif yapılar var. Gelenekten yola çıkarak dil yaratılabilir.

Vedat: Doğu-Batı geriliminden pozitif bir şey çıkarmak gerekiyor. Yeni şeylerle karşılaşırken, kendi kültürünüzü yok etmemeye çalışıyorsunuz.. Kardeş Türküler'de şu vardır: Geleneksel bir şarkıyla uğraşırken o şarkının kendi dinamiğini keşfetmek... Oysa o geleneksel şarkıya bir elbise giydirme tarzı şeyler çok yapıldı Türkiye'de. Bir dönem Türk Beşleri oturmuşlar, türkülere senfonik düzenleme yapmışlar. Uymayan bir elbise giydirmektir bu. Dinamiklerin keşfinden yeni bir dil yaratmak gerek.

Sizde de çok seslendirme çabası yok mu?

Vedat: Projenin biçimlendiği dönemde armoni bilgimiz çok zayıftı. El yordamıyla ilerledik. Batı armonisinden ziyade çok odaklılıktan, çok seslilikten söz edilebilir bizim parçalarda. Ezgiyle beraber makam seslerinden de faydalanarak bir armoninin yaratıldığı çok odaklı, çok sesli çalışmalar... Eskiden TRT'de nasıldı, otuz alet aynı şeyi çalardı. Biz ezgiyle beraber farklı yapıların da müziğe girmesine belli isimler bulmaya çalıştık. Rock müzikteki gibi "riff" mantığı diyorduk mesela. Sonradan Batı armonisinin kullanıldığı eserler de yaptık. Son albümde "Gançum em ari ari" adlı Ermeni şarkısı öyle bir çalışma. "Newroz" şarkısında da elektronik enstrümanlardan yararlanıldı... Mesela rap müzik, özünde sözle ritmi buluşturmak ve bir şey anlatmak değil mi? Türkiye'de o alanda problemler var. İngilizce prozodiyi Türkçeye giydirirsen rap yapmış olmuyorsun. Gelenekte bunun örnekleri zaten varsa vardır. Mesela Kürtçede sözü ritmik okuma, söze yüklenme gibi resitatif yapılar var. O gelenekten yola çıkarak, Batı kompleksine girmeden oradan da belli anlayışlar alarak bir dil yaratılabilir.

Çok dilli şarkılar üzerine biraz konuşalım. Mesela Manu Chao, kafasına göre bir şarkının içinde, hatta aynı dizenin içinde İngilizce, İspanyolca, Fransızca, Arapça kullanabiliyor. Bu dil müzikal ezgiyi de otomatikman değiştirip zenginleştiriyor. Önce insan şaşırıyor, ama göçmenlerin Avrupasında, ileride olmayacak şey değil.

Vedat: Evet, onun şarkıları bu açıdan da çok güzel, Avrupa'daki göçmenler zaten öyle yaşıyor.

İsminizdeki gibi "kardeş türküler"in bu topraklarda gerçekten yaşanmış olduğuna inanıyor musunuz, yoksa bu daha çok bir temenni mi? Mesela çoğumuz hâlâ tek kelime Kürtçe bilmiyoruz, şarkısında Kürtçe bir kelime kullanan Türk şarkıcı hiç yok.

Vedat: Anadolu'da öyle bir kültür vardı, halen de var, ama öncesinde çok canlıydı. Ne yazık ki son seksen-doksan yıl içinde çok şey değişti. Mesela Diyarbakır'da Süryaniler, Araplar, Türkler, Kürtler, Ermeniler bir arada yaşıyordu. Bunlar birbirlerinin dillerini biliyorlardı, zaten bilmek zorundalardı.

Feryal: Batman'da üç dil konuşan bir kadınla karşılaşmıştık. Kimliğini anlayamıyorsun. Bazen farkında olmadan Arapçaya kayıyor, bazen Kürtçeye. Dili iyice melezleşmiş. Bundan rahatsız değil.

Vedat: Ulus devletlerin problemleri bunlar. Yabancılaşmışız. Komşunun dilini bilmek, o dilden konuşmak, bunlar gerçekten olması gereken şeyler. O yüzden iki dilli şarkılar çok. Şöyle bir türkü var: "Sallana sallana meçe ser avê / Yikamis esbabi raxe li ber tavê / Bir öpücük isterem xêra dê û bavê / Yabanci degilem dotmama te me / Ne dûrim ne nêzim cîrana te me..."

Rumca daha şanslıymış: İzmir'de hâlâ asfalya derler sigortaya.

Feryal: Aynı şekilde Ermenice de öyle. Etimoloji sözlüğüne bakınca görüyorsunuz ki, Ermeniceden Türkçeye geçmiş çok kelime var şu anda kullandığımız. Osmanlıca ideal bir dil, ama yok edilmiş. Hâlâ Osmanlıcayı sevmeyen Kemalist bir kesim var. Osmanlıca tam da bugün hayalini kurduğumuz dildir belki. Ama içinde Kürtçe var mıydı, ne kadar vardı, bilemiyorum.

Vedat: Ulus devlet paradigması kültürel yapıyı hasara uğratmış ne yazık ki.

Diler: Yeni kuşaklar çok da fazla ilgili değiller. Ancak aile bu konuda duyarlı ve dirençli davranıyorsa dil devam edebiliyor. Zamanında öğretmenlik yapıyordum. Kürt öğrencilerim vardı. Aile ismi koymuş bir kere. Çocuğa soruyorsun, "sen Kürt müsün" diye, ilk etapta yabancılaşıyor, "yok hocam" diyor, kaçıyor. Neyi inkâr ediyorsun, adın Berivan. *(gülüyor)* Sonra hafiften sana alışmaya başlıyor. Ona öteki muamelesi yapmadığını, onu anlamak istediğini farkedince açılıyor. Peki Kürtçe biliyor musun, öğreniyor musun? Yok. Niye? Çünkü özel okulda İngilizce öğreniyor. Sonradan öğrendim ki, aslında Kürtçe biliyor, ama onu açık etmiyor, konuşmuyor. Belki bazı Kürtlerde daha farklı olabilir, ama özellikle Ermeni cemaatlerindeki gençler bu asimilasyon politikalarının sonucu olarak tamamen ilgisiz gibiler. Cemaatler de kendi kendilerini asimile edip alt kültüre dönüşmelerine hizmet edebiliyorlar.

"Mozaikistan" lafını duydunuz mu, Devlet Bahçeli'nin? "Eğer Türkiye mozaikse adının Mozaikistan olması gerekir" diyor, "Türkiye olduğuna göre, demek ki Türk milletinden geliyor"... Mozaik tarifi uyuyor mu Kardeş Türküler'e? Bir söyleşinizde, bu sözcüğe itirazınıza rastladık.

Diler: '90'lı yıllarda kimlik tartışmalarıyla beraber sıkça telaffuz edilen bir kelime. Mozaik yan yana durur, taşlar birbirinin içine geçmez, aralarında bir etkileşim yoktur. Bizim iddia ettiğimiz böyle bir şey değil. Melezleşmenin olduğu, kültürlerin birbirini etkilediği ve birbirlerinden etkilendiği bir ortamı tercih ediyoruz.

Feryal: Yine de '90'lı yıllar başında mozaik kelimesini kullanmak, tek tek o kültürlerin varlığını kabul etmek bile zordu.

Diler: Şimdi itici geliyor. Sonra, ebru terminolojisi önerenler oldu.

Ebru nasıl geliyor?

Diler: İllâ romantize etme çabaları oluyor. Biz salağız ya, "mozaik gibi", "ebru gibi" diyeceğiz. Ne gerek var kardeşim, "çokkültürcü" diyoruz, bu kadar basit. Bu insanlar birlikte, içiçe yaşıyorlar.

Mozaik grubunu hatırlıyor musunuz?

Vedat: *(gülüyor)* Ne biçim geçiş oldu bu ya!

Diler: Çıkışımız itibariyle fikir olarak ilham almışızdır Mozaik'ten. '80'lerde çok önemli bir gruptu.

Onlar da farklı dillerde dünya halk şarkıları, bazen de direkt politik şarkılar söylediler.

Diler: Boğaziçi Üniversitesi'ne ilk geldiğimizde, bu işe halk şarkıları söyleyerek başladık. Dönüp dönüp Mozaik'i dinliyorduk. Bir konser albümleri vardı. O dönemin konjonktüründe önemli bir çıkış olduğunu düşünüyoruz. Her şeyin üzerine ölü toprağı serpildiği bir dönemde, "Ölümden önce bir hayat vardır" direkt politik bir cümleydi aslında. Estetik de aynı zamanda.

Kardeş Kürküler politik hedeflerini hiç saklamasa da, direkt politik şarkılardan hep kaçındı. Aşkı, doğayı falan anlatan şarkılara fazla yük bin-

12→

dirmiş olmuyor musunuz?
Vedat: "Kara Üzüm Habbesi" gibi. Urfa'nın meşhur türküsü, İbo filan da okudu. Sonuçta cilveli bir aşk şarkısı. Ama politik bir şarkı oldu.
Diler: Türkünün kendisine öyle bir misyon yükleyemeyiz. Türküler politik bir mesaj taşımıyor olabilir, ama ülkenin bir yerinde bir savaş yaşanırken, bu kültürler kendilerini ifade edemiyorken, kendiliğinden politik bir içeriğe bürünüyor. Biz de zaten böyle olsun diye yapıyoruz.
"Bahar"la daha önceki albümlerinizin önemli bir farkı da, Erol Mutlu'nun yokluğu. Bir tür kan kaybı mı, ne diyorsunuz bu duruma?
Diler: "Hemâvâz"dan sonra birkaç arkadaş gruptan ayrıldı, yeni gelenler oldu. Her ayrılan bir kayıptır, ama "proje" esprisi burada ortaya çıkıyor. Birkaç kişiden oluşan bir grup olsanız, bu dağılmayı getirir. Ama biz yeni gelen kuşaklara açık olma, gelenek aktarımı gibi kaygılar taşıyoruz. Ayrılanların renkleri gidiyor olabilir, ama yeni gelenler de kendi renklerini katıyorlar.
Erol'la beraber giden ne oldu?
Vedat: Bağlamada bir zayıflamadan söz edilebilir. Erol projede uzun süre yer aldı ve biçimlenme aşamasında bağlamanın farklı kullanımlarıyla ilgili farklı tavırlar geliştirdik. "Hemâvâz"ın üstünde çok durduk. Stüdyonun olanakları kullanıldı. Bin saatlik bir dönem geçirildi orada. "Hemâvâz"da birçok şarkı stüdyoda şekillenmişti. Oysa Kardeş Türküler tarihine baktığımız zaman, konser ve çalışma ortamlarında biçimlenen düzenlemeler bir yönüyle daha basit, ama daha etkili. "Bahar", "Hemâvâz"a göre daha kolektif bir çalışma.
Feryal: Gönül isterdi ki, "Bahar"da da ayrıntılarla daha çok uğraşılsın, ama kolektiviteyi öne çıkarmak istedik. "Hemâvâz" için çok vakit harcadık, ama değdi. Bugün dinlediğimde "ne güzel temalar var" diyorum.
Stüdyo emeği anlamında, Pink Floyd'u geçtiğiniz söyleniyor.
Diler: *(gülüyor)* Öyle bir ünümüz oldu. Bin küsur saat, ciddi bir masraf. "Hemâvâz" kendi kategorisinde bakıldığında iyi sattı, ama masrafını ancak karşıladı. Bu bir lüks. Bunu yapmaya hakkımız yok. O yüzden "Bahar" öncesinde, mütevazı düzeyde de olsa kendimize ait bir stüdyo kurduk. "Bahar"ın kayıtlarının çoğu orada gerçekleşti.
Vedat: Konser ortamında dinleyicinin şarkılara katılması bizim için çok önemli. O yönden "Hemâvâz" albümünde, özellikle "Mirkut", "Şukar Şukar" gibi parçalarda problem var. "Bahar" katılım açısından daha ileride... "Hemâvâz"da, günümüze dair meseleleri dile getiren şarkıların sayısı da azdı. "Bahar"da onlar daha çok: Çevreci bir şarkı ("Munzur Xenekiyêne"), bir kadın şarkısı ("Gülsüm"), Newroz bayramının Türkiyelileştirilmesi gibi bir tema ("Newroz")... Bugüne dair sözleri olan şarkılar bunlar. "Bahar"da, düzenlemelerle gene mutlaka uğraşıldı, ama küçük ayrıntılar o kadar önemli değildi. Bir ayrıntıyı bir yere gömüyorsunuz, ama dinleyici bakalım onu fark edebiliyor mu?
"Bahar"da, bir de şöyle bir fark var: Dışarıdan ünlü isimlerle düetler, ortak çalışmalar...
Diler: Bu insanlar bu işin emek sürecinde zaten olan insanlardı. Neşet Ertaş'ın şarkılarını diğer albümlerimizde, konserlerimizde yorumlamaya çalışıyoruz... Erkan Oğur bizim çok değer verdiğimiz, görüştüğümüz bir müzisyen... Aynur çok desteklediğimiz, sevdiğimiz bir sanatçı. Piyasa koşullarında çeşitli ikililer kurulabiliyor, vitrin işinin ön plana çıkarıldığı projeler yapılabiliyor. Ama biz bu birlikteliği üretim aşamasında doğal olarak oluşturduk. Sanatçı dayanışmalarının bir mekânı olmak gibi bir derdimiz vardı bu albümde.

Memleket müzelik hale getirilmiş. Köy güzelliği orada kalsın, biz kentte duralım! Bu, oryantalizmin versiyonu. Geleneksel müzik de değişen bir şeydir.

Feryal: "Bahar" albümünde, sadece ünlü sanatçılarla işbirliğinden bahsedemeyiz. Cemaatlerle, topluluklarla da ilişkileri tekrar gözden geçirdik. Zaten Ermenilerle ve Kürtlerle doğal yollardan, en başından beri ilişkimiz ve ortak çalışmalarımız vardı. Uzun zamandır ihmal ettiğimiz Çerkezler, Araplar şarkının içlerinde yer aldılar, bazen icracı olarak, söz yazarak, bazen alan çalışmalarına destek olarak.
Geçen yıl "Eyhok-Hakkâri Geleneksel Müziği" isminde bir albüm yayınlandı. Sizler de bir şekilde bu çalışmanın içindeydiniz galiba.
Vedat: Zaten Kardeş Türküler'in yapması gereken çalışmalar bunlar: Eğitim, araştırma ve derleme çalışmaları... Hakkâri'de on gün kaldık, bir takım kayıtlar yaptık. Pinyanişi aşiretinden altı yerel müzisyen de buraya gelip stüdyoya girdiler, ama iyi sonuç alamadık, rahat olamadılar... Düğünlerde ya da divanlarda söyleyen insanlar bunlar. İçlerinde dengbej olanlar da vardı, bir-iki tanesi de imamdı, dolayısıyla sesleri çok daha iyiydi... Bu bölgenin tarihiyle ilgili söyleşiler ve araştırmalar da yaparak bir albüm haline getirdik. Hakkârili

gençler de projenin içinde bize yardım etti, Muhsin Kızılkaya albümün bir anlamda süpervizörlüğünü yaptı...

Müziklerini yaptığınız iki "Vizontele" filmi hakkında ne söylersiniz?

Diler: Bizim ilk film müziği çalışmamız. Bu alanda kendimizi tecrübeli ve iddialı addetmiyoruz. Bizim normal çalışmamız neyse, film müziği olarak yaptığımız çalışma da o mentalitedeydi.

Sizin politik niyetlerinizle örtüşen bir yapısı var mıydı ortaya çıkan filmlerin? "Vizontele" bir "kardeş türküler" filmi miydi sizce?

Vedat: Direkt öyle denilemez. Ama ilk filmin finalinde bir kardeşlik vurgusu vardı: Kürt gencinin gidip Kıbrıs'ta savaşması teması.

Feryal: Kullanılan dilin baştan sona Türkçe olması nedeniyle niyetlerimiz tam örtüşemezdi zaten.

Soundtrack'te Kürtçe ezgiler olmasına rağmen, filmde bu bölümler kullanılmadı, öyle değil mi?

Vedat: Filmde sadece uzunhava kullanıldı. Çocuğun ölüm sahnesinde, yani en kritik sahnede Kürtçe başlar, sonradan "Turna" şarkısına evrilir. Filmde daha çok enstrümantaller kullanıldı, Kardeş Türküler kendini tam yansıtamadı tabii. Yönetmenin bizim doğrultumuzda göndermeleri vardı, yine de bu niyet biraz zayıf kaldı, ama sonuçta bir popüler sinema örneğiydi.

Son Kars konserinizde bulunma şansımız oldu. Bir gözlemimizi aktaralım: Sizin konserin iki gün öncesinde, öğlen vakti, kalenin dibinde, derenin kenarındaki kahvedeydik...

Vedat: Eski Rus semaverlerinin olduğu kahve mi? Biliyorum orayı, çok güzeldir.

Teybe sizin kaseti koymuşlardı, hemen birileri geldi, bir-iki tartışma sonrası sesi kapattırdılar.

Feryal: Zaten konser de biraz olaylı geçti. Kürtlerle Azeriler arasındaki gerilim had safhadaymış.

Diler: Konser esnasında bir provokasyon istihbaratı gelince, "konseri kesin" diye bize haber ulaştırmaya çalışıyorlarmış, hatta ses sistemini kapatacaklarmış galiba.

Vedat: Bayrak provokasyonunun yaşandığı döneme denk gelmesi açısından enteresan bir konserdi. Geniş çaplı bir festivaldi, seyirciler arasında mülkî erkan da vardı, atılan bir takım sloganlardan bunların bir kısmı rahatsız olunca gerilim meydana geldi. Çok ciddi bir milliyetçi yükseliş var Türkiye'de. Trabzon bunun en tipik örneğiydi, ama özellikle kozmopolit yerlerde, Mersin'de, Kars'ta çok şey yaşandı.

Abdülmelik Fırat, Siyaset Meydanı'nda söyledi: Rtük, Kürtçe "çıplak" demekmiş, öyle mi?

Vedat: Ruttik diye yazarsın, ruttık okursun, "cıbıl" demek. *(gülüyor)*

Artık Kürtçe serbest deniyor madem, aranız nasıl RTÜK'le, televizyonlarla?

Vedat: Bayrak provokasyonu döneminde, her şey geri alındı aslında. Kürt müzisyenleri gene ekranda göremememeye başladık. Türkiye'de yasaların çıkması yetmiyor, icraat çok önemli. Keyfî uygulamalar çok. Konjonktürden etkilenip bir televizyon müdürü otosansür uygulayabiliyor, "aman, ortam çok hassas" diyebiliyor, yasak olmamasına rağmen... 2003'te "Mirkut" klibimizi hazırladık ve televizyonlarda gösterilmesi için bir takım girişimlerde bulunduk. Ne bir söz ne bir cevap aldık. "Duymadık, görmedik" mantığı sergilendi. Kalan Müzik gazetelere ilan verdi: "Böyle bir klip var, yayınlayacak kanal arıyoruz." Ama gene doğru dürüst bir tepki gelmedi. Sadece birkaç söyleşi yaptık, Hülya Avşar'ın programına çıktık, çünkü klibi ilk kez yayınlayacağını vaat etmişti.

Feryal: Birkaç kanalda haberlere çıktık. Biz klip yapınca haberlere çıkıyoruz. *(gülüyor)*

Diler: Sonra farklı dillerde yayın gündeme geldi, TRT'de ilk gün o yayın bizim kliple "Mirkut"la başladı. Hazırlıksız yakalandılar, ellerinde başka bir şey yoktu. *(gülüyor)* Denk gelmiş olması, bizim açımızdan heyecan vericiydi. Biliyorsunuz, Diyarbakır'da, orda burda büyük televizyonlar kurmuşlar, maç seyredecek gibi karşısına geçip o yayını bekliyorlardı. Tarihsel açıdan önemli bir noktaydı.

Vedat: Bu yayınlar göstermelik hale geldi, hiç memnun etmiyor Kürtleri. Avrupa'ya "bak, biz bunları yapıyoruz" demek için sadece. Peki siz bu kültürlerin gerçekten yayılmasını istiyor musunuz? Güvensizlik ve polisiye tedbir var hep bunların etrafında.

Alişan, İbrahim Tatlıses gibi isimlerin artık albümlerinde Kürtçe okumalarına dolaylı etkileriniz olmuş olabilir mi?

Feryal: Belki biraz doğallaştı Kürtçe söylemek. Bizle değil de, kültürel iklimle alâkası var. Bizim de içinde yer aldığımız ve bizim de etkilendiğimiz mücadelenin sonucunda oluştu bu iklim.

Vedat: Alişan'ların da buna sahip çıkması iyi, ama zamanında sahip çıkmalıydılar. Ticarî bir boyut da var işin içinde şimdi.

Diler: Ne bileyim, "beyaz Kürt" mü deniyor, bunlar medyanın tam göbeğinde, ilişkiler ağının içerisinde olan insanlar: Alişan, Yılmaz Erdoğan, İbrahim Tatlıses, Mahsun Kırmızıgül... Yapmaları elbette ki hiç yapmamalarından yeğdir. Geç kalıp kalmadıkları tartışılabilir, ama yine de bir cesarettir. Bizimse medyayla ilişkimizde sınırlarımız var. Mesela Hülya Avşar'ın da bizi davet etmesi cesarettir. O program formatıyla bizim bir alâkamız yok ki. Hatta belki yadırgayanlar da olmuştur.

Vedat: Türkiye'de alternatif medya kanalları olmadığı için, insanlara ulaşma araçları sınırlı.

Alternatif piyasa aramayacak kadar popülersiniz. Onların kurallarıyla oynamamanıza rağmen, kendiniz kalarak, kendi kitlenizi yarattınız.

Diler: Albümlerin, konserlerin kulaktan kulağa yayılmasıyla gerçekleşmiş bir şey bu. "Vizontele"nin katkısını da saymak lazım. Yapılan işin, söylenen sözün insanlar nezdinde karşılık bulmasından kaynaklı bir popülerleşme.

Vedat: Kardeş Türküler de popüler kültürün içinde ve biz popüler kültüre karşı değiliz. Ama popüler kültür gibi tehlikeli, karmaşık bir alan içinde biraz cambazlık yapmak gerekiyor.

Diler: Bir çizgimiz ve ilkelerimiz var. Karşımızda iki türlü piyasa var: Biri tımak içinde "sol" piyasa, biri liberal piyasa. Hem orayla, hem diğeriyle belli paslaşmalar içinde bulunup kendi ilkelerimize referansla buralarda yer almamız ve buraların dışında alternatif mekanizmalar üretmemiz gerektiğini düşünüyoruz.

Vedat: Çıktığımız yerde kendi sözümüzü söyleyebiliyor muyuz? Bu önemli, ama yeterli değil. Gittiğiniz ortamda nasıl bir etki yaratabiliyoruz? O anlamda her programa gitmiyoruz, zaten çoğu yere de çağrılmıyoruz.

Türkiye'deki politik ortam umduğumuzun da ötesinde normalleşse, icraat da, zihniyetler de arzuladığımız yönde değişse, yeni Kardeş Türküler albümü gene bu yapıda mı olurdu?

Vedat: Çok dillilik mutlaka olacak.

Feryal: Hep hayal ettiğimiz şey şu: Daha çok dil öğrenmek. Bütün dillerde sadece şarkı söylemek değil, o dilleri konuşabilmek. Temalar ve bu temaların dile gelme biçimleri değişecektir. Zaten öyle bir derdimiz var. Geleneksel bir şeyi alıp kurgulamak yetmeyecektir. Zaten şimdi de yetmiyor.

Kardeş Türküler'e olan bu ilginin sebebi, farklı kültürden gelen şarkıları farklı dillerde söyleme cesaretine sadece Kardeş Türküler'in sahip olması. Bu cesaret gerektiren bir şey olmaktan çıkıp sıradanlaştığında, üzerinizden politik elektrik otomatikman kalktığında ne yapacaksınız?

Sadece farklı dillerde şarkı söylemenin yetmediği bir dönem bu. Artık beste çalışmalarıyla yüz yüze gelmemiz gerekiyor.

Feryal: "Artık politik misyonunuz daha farklı olmak zorunda, bugünkü dertlerimize kafa yoruyor musunuz?" Bu soru bize, tam da kafamızın karıştığı dönemde, hem de Diyarbakır'da soruldu. Sadece farklı dillerde şarkı söylemenin yetmediği bir dönem bu. Hâlâ cevap arıyoruz. Sanırım artık beste çalışmalarıyla yüz yüze gelmemiz, hatta bir albümü sırf bestelerden oluşturmamız gerekiyor. Belki de Kardeş Türküler projesi askıya alınır. Başka bir projeye yöneldiğimizde, duruşumuz değişmeyecek, ifade ediş biçimleri değişecek. Kardeş Türküler bir proje olarak belki miadını dolduracak, ama söylemek istediklerimizi farklı projelerde söyleyeceğiz.

Kardeş Türküler'in miadını doldurması, Türkiye için iyi bir şey!

Vedat: Evet, öyle galiba. *(gülüyor)* Varlık sebebimiz, çokkültürcü bir çerçevede, Türkiye'nin sorunlarına yaklaşmak. Müzik bir araç değil Kardeş Türküler'de. Biz kültür-sanat topluluğuyuz, sorunlarımızı sanatın diliyle açığa çıkarıyoruz. Sorunlar bitmez. Kardeş Türküler, her zaman bu sorunları çok dilli bir anlayışla dile getirmeye çalışacak. O yüzden miadı dolmaz.

Söyleşi: ***Derya Bengi - Şahan Nuhoğlu***

ocak ikibinaltı

ROXY

İSTANBUL 1994

18 Ocak Çarşamba

nd neo-discotheque powered by Ford present

CHUMBAWAMBA

Politik Mesaj konusundaki antipatiyi kıran nadir topluluklardan Chumbawamba, sıradan, ama ciddi görünen, makyajsız, sağlam ideolojisini kurulduğu günden beri kanıtlayan sekiz solcudan oluşuyor. İlk 10 yılı büyük plak şirketlerine karşı mücadele içinde geçiren topluluğun 'Thubthumping' şarkısı, plak endüstrisi içindeki en ironik başarı öykülerinden sayılıyor. Chumbawamba tüm güncel politikalara ve sıcak olaylara, düzgün ve ahlaklı bir mantık çerçevesinde yaklaşmasıyla dikkat çekiyor.

21 Ocak Cumartesi

SATURDAY Ford FEVER

28 Ocak Cumartesi

LEVI'S Be Original Party

26 Ocak Perşembe

PACO de la CRUZ

DJ olarak funk, disco ve deep house arasında şeklinde tanımlanan müzik tarzıyla ilgi toplayan, benimsediği "önce müzik" felsefesiyle, yaptığı tüm çalışmaları müzik listelerinin başında yer alan Paco De La Cruz, DJ'liğe Güney İspanya'da Granada şehrinde yerel bir DJ olarak başladı. Müzik, parti ve DJ'lik deneyiminde onbeş küsur yılı geride bırakan Paco de la Cruz, müziğin kalpten geldiğini, yaptığı müziklerin listelere girip insanlara ulaştığını gördüğünde doğru işi yaptığını anladığını söylüyor.

6/13/20/27 Ocak Cumalar Roxy DJ'leri - **Kaan Yüceil**
7/ 14/ Ocak Cumartesiler Roxy DJ'leri - **Murat Öztürk**

Carlsberg TUBORG PILSENER binboa vodka Doritos LEVI'S Basatap dream 99.5 CAPITAL RADIO bant

Sıraselviler Cad. Arslan Yatağı Sk. No:1-3 Taksim
Ofis Tel. (0212) 249 1283 - 249 1301 • Club Tel. (0212) 245 6539 • www.roxy.com.tr - bilgi@roxy.com.tr

roxydesignlab.

halkla ilişkiler

hazırlayan ve sunan: Ayşegül Oğuz

KURTULUŞ'TA DESPİNA MEYHANESİ

Aliyar Söylerkaya, 47, antrenör

Meyhaneye sık gelir misiniz?
Kırk yılda bir...
Şarkılarla aranız çok iyi anlaşılan...
Evet. Annem konservatuarı birincilikle kazanmış, ama evlenince ne okula devam etmesini ne de şarkıcı olmasını istemiş babam.
Siz şarkıcı olmayı düşündünüz mü?
Düşündüm. Kısmet sporculuktaymış.
Bugünün şarkılarını seviyor musunuz?
Eskiden müzikle insanlar duygularını ifade ederdi. Şu anda sadece ritm duygusuyla hareket ediliyor. İnsanlar sadece müzik yapmış olmak için müzik yapıyor. Türk sanat müziği şarkılarının hepsinin bir hikâyesi, anısı vardır.
En çok kimi seversiniz?
Müzeyyen Senar, Yaşar Özel... Yani gerçek sanatçıları severim.
Çok sevdiğiniz makamlar var mı?
Nihavend ve rast...
Türk sanat müziğine yakışır mı rakı?
Çok da gerek yok, müzik de, duygular da insanı sarhoş ediyor çünkü.

Anahid Karapetyan, 52, temizlik görevlisi

Kaç yıldır Despina'da çalışıyorsunuz?
Üç yıldır. Ermenistan'dan geleli üç yıl oldu. İstanbul'u seviyorum, ama Ermenistan'ı da çok özlüyorum, kardeşlerim, akrabalarım orada hâlâ.
Ermenistan'da ne iş yapıyordunuz?
Bayan terzisiydim.
Despina Meyhanesi'nin mutfağının Ermeni mutfağıyla benzerlikleri var mı?
Çok. Mesela dolmalar, bütün patlıcan yemekleri birbirine benziyor. Türk ve Ermeni müziği de, aynı yemekleri gibi birbirine çok benziyor.

Siz neler dinliyorsunuz?
Eve gidiyorum, televizyonu açıyorum, hep müzik çalıyor. İbrahim Tatlıses, Ebru Gündeş...
Dudukla aranız nasıl?
Çok severim. Gasparyan burada konser verdi, gidip dinledim onu.
Kilise müziğiyle aranız iyi midir?
İyidir, çok rahatlıyorum, inanıyorum.
Türkiye güzel bir yer mi?
Güzel. Bizim için kötü diyorlar ama, halkların arasında bir şey yok. Komşularım hep Türk, çok seviyorlar bizi.

Mert Eyiler, 30, mimar

Müzikle aranız nasıl?
Sıkı bir doping müzik. En dibe vurduğum zaman beni en tepeye çıkaran ya da en tepedeyken dibe vurduran bir şey. Her şeyi dinliyorum.
Güne müzikle mi başlarsınız?
Bir sabah Ömer Madra'yla uyanmak iyi oluyor, bir sabah geliyor ki sesini bile duymak istemiyorum. Power Türk de dinleyebiliyorsun, Eksen de... Kuzeylilerin sesini seviyorum. Bazen caz da iyi geliyor.

Günlük bir playlist'iniz var mı?
Yok, o yüzden de müzik sihirli geliyor. Bir önceki çalan neyse, bir sonrakine de hazırlıyor. Aşk gibi bir şey.
Aile evinde nasıl müzikler çalardı?
Antalyalıyım, orada müzik önemli bir şey değildir, sokakta kulağınıza çalınan bir şey yoktur. Ama sonradan inandığınız bir şarkının da peşinden koşuyorsunuz.
Asla dinlemem dediğiniz bir şey?
Tam tersi, meraklı birisiyim, bunun da iyi bir bela olduğunu düşünüyorum. Belamın arkasından gidiyorum.

Leyla Gediz, 31, ressam

Meyhaneye sık gelir misiniz?
Evet. Avusturya Lisesi'ndeyken Refik'e atardık kendimizi. Babam da aynı liseden, o da gidermiş Refik'e. O zamanlar oğlanlarla gidip bira içerdik.
Bu çalan şarkıları seviyor musunuz?
Şarkılı meyhane başka bir şey. Biz daha Batıcı bir ailede büyüdük, evde klasik müzik, caz dinlenirdi. Bu şarkıların hepsi tek şarkı gibi geliyor bana. Bütün şarkılar "geldik gidiyoruz" diyor sanki.
Siz nasıl müzikler dinlersiniz?
Çok karışık. Pop müzik, indie müziğe kayan bir rock, sonra tekno, elektronik müzik... Ama bir yaştan sonra da caza, klasiğe dönüş.
Burası köklü bir meyhane. Hoşunuza gidiyor mu burada olmak?
Harika. Sanki burası hiçbir şey kaybetmemiş. Çok has İstanbul tiplemeleri var; garsonu, müzisyeni, müşterileri... Sanki buradaki herkes burayı, geleneği ayakta tutmak için ant içmiş gibi. Buraya geleceğim adamların bu meyhanenin hakkını da vermesi gerekiyor.

BURASI TEŞVİKİYE

Hasan Oy, 44 , kundura tamircisi

Ne zamandır bu işi yapıyorsunuz?
1975'ten beri Teşvikiye'deyim.
Burada sürekli Kral FM açık...
Evet. Afrikalı Ali'yi seviyordum, konuşması, insanlara yaklaşımı çok farklıydı. Ferdi'nin eski şarkılarını çalıyor diye dinlemeye başladım. Ayrıldı, o yüzden dinlemiyorum pek.
Ferdi Tayfur'u mu seversiniz?
Hastasıyım. Eskileri çok güzeldir. Dertli, çile çekmiş adamı iyi anlatır. Biz de dertliyiz ya, hep onu dinlerdik.
Sizin derdiniz ne peki?
Ana yok, baba yok. Erzincanlıyım. Üvey elinde, bir Adana, bir İstanbul derken öyle geçti işte. Soğukta büyüdük, sokakta. Müslüm'ün, Orhan'ın, Ferdi'nin, Esengül'ün şarkıları iyi anlatır çilekeşi.
Şimdiki Ferdi Tayfur?
Hiç sevmiyorum. Yenilerden de kimseyi dinlemiyorum. Eskiden plaklarım da vardı, ama onlar hep Adana'da kaldı.

Esma Teksoy, 25, müdür

Şu anda ne dinliyorsunuz?
Sade. Gençliğimde rock, metal dinliyordum, artık naif müzikler dinliyorum. Geçmişten gelen müzikler de var, mesela Placebo. Zaman zaman elektronik de dinliyorum. Ama en çok Latin ve pop müzik dinliyorum.
Dans etmeyi sever misiniz?
Eğlence anlayışımın en önemli parçası. Bizde insanlar gece çıktıkları zaman kendileriyle ve görüntüleriyle ilgileniyor.
Bizim danslarımız size nasıl geliyor?
Ritm olarak hissediyorum, bunun gerçekten de toprakla ilgili bir durumu var. Bir vakte kadar kendimi yerli gibi hissetmiyordum.
Vatan-millet sevgisi gibi mi?
Onlara da yansıyor, baskın bir şekilde de olmasa. O duruma ilişkin bir şey, ama faşist de değilim.
Sesine, müziğine takılmayacağınız insanlar var mıdır?
Edip Akbayram'ın sesini hiç sevmiyorum, çok itici geliyor.

Erce Tüfekçi, 31, işletmeci

Neler dinlersiniz?
Her tür. Türkçe daha az dinliyorum. En çok da popüler müzik. Mesela Madonna. Çalıştığımız mekânda Latin, caz, groove tarzı müzikler çalıyoruz.
Alkol arttıkça talepler değişiyor mu?
İnsanlar hareketlenmek istiyor. Ses yükseldikçe insanlar eşlik eder oluyor.
Gençliğinizde neler dinlerdiniz?
Metal. Metallica, Guns 'N Roses... Sonra her şeyi dinlemeye başladım.
İstanbul'daki metal konserlerine gittiniz mi?
Guns 'N Roses'a, Megadeth'e gittim.
Türkçe neden dinlemezsiniz?
Dinlemem değil, ama ilk tercihim de değil. Bu aralar eğilimim house müzik.
Trend'lere göre mi tercihleriniz?
E, tabii. Geçen yıl daha urban müziği dinliyordum, tekno house gibi müzikler yani...

Burak Şuşut, 29, reklamcı

Gün içinde neler dinlersiniz?
İpod'da 800 şarkı var. Yüzlük ağır şarkılar listesi, altmışlık caz listesi ve ellilik güzel kadın vokaller...

Niye kadın vokaller?
Ruh okşayıcı, biraz daha dinlendirici ve belki de libido okşayıcı...
Şarkı sözlerinde takılır mısınız?
Reklamcılıkla uğraştığım için kompakt durumlar çekiyor ilgimi. Slogan kadar kısa, vurucu yerlerinden yakalıyor şarkı.
Türkçe müzikle aranız nasıl?
Fena değil. İpod'da Selim Sesler'le Brenna Mac Crimmon'un "Karşılama" albümü var. Ajda Pekkan'ın ilk dönemleriyle Baba Zula bir de. Varolmaları çok hoşuma gidiyor.
Bilinçli olarak ne zaman müzik dinlemeye başladınız?
Bilinçli olarak bir şarkı istemem çok küçükken oldu, Arif Şentürk'ün "Deryalar" türküsü. İlk kez bir kaset aldırışım aileme, neden bilmiyorum, Arif Susam'ın "Komşu Kızı" albümü. CD çalarımı aldığımda da Nirvana almıştım. Heavy metal zamanım bile oldu.

Her katilin bir hikâyesi vardır.
O hikâye ki, size insanı anlatır...

Ahmet Ümit yazdı. İsmail Gülgeç çizdi.

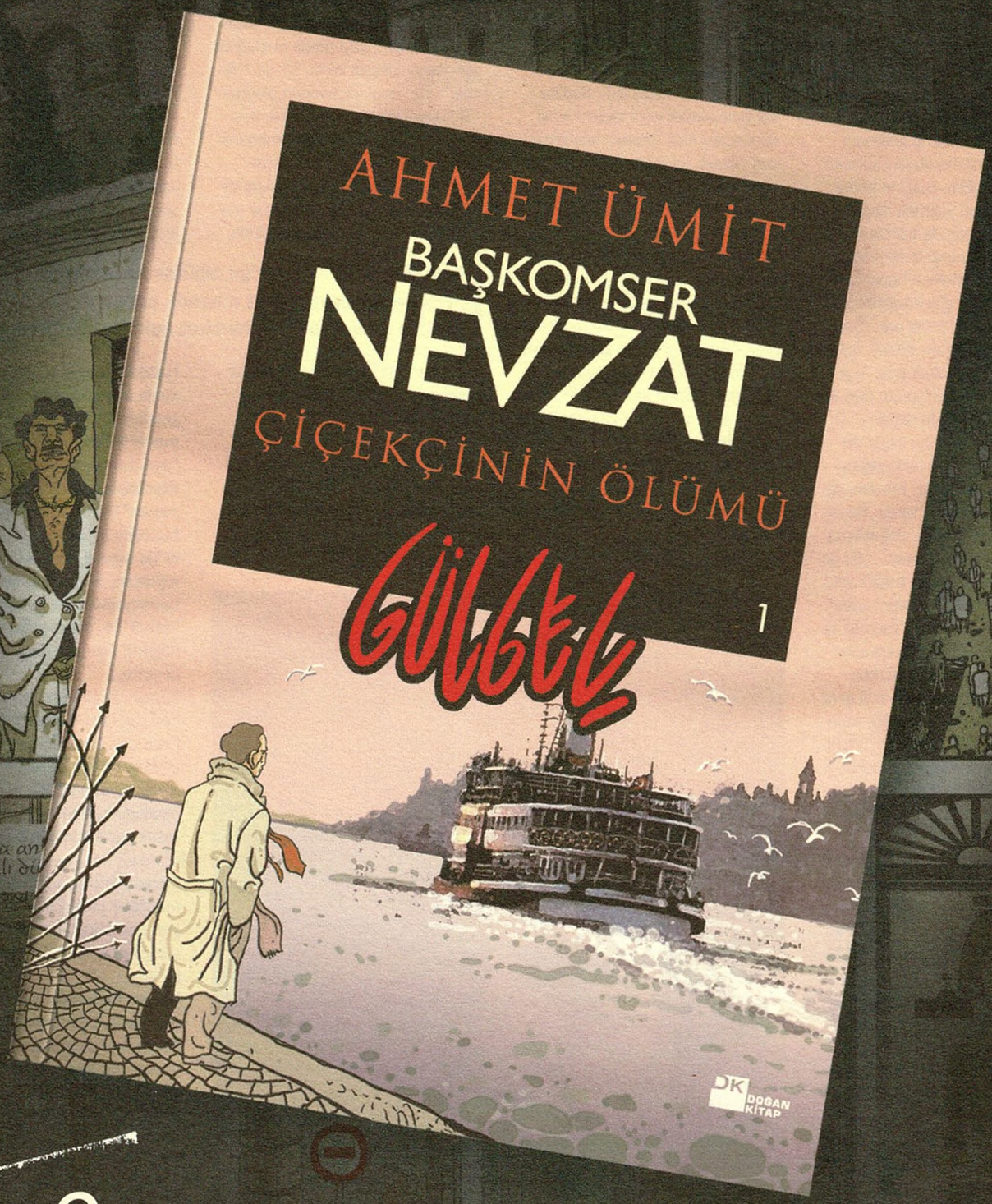

58 Sayfa 12 YTL

DK DOĞAN KİTAP

www.dogankitap.com.tr

Taner Öngür'ün yaptıkları, söyledikleri, Barışarock gibi faaliyetleri bize iyi geliyor, şarkıları gibi. Ufku, enerjisi, tevazusu gençlere taş çıkarır mahiyette. "Alarm"dan yıllar sonra, çıkınında birikenleri ortaya sermiş, yeni solo albümünü "Evde Tek Başına" kaydetmiş. Mutfaktan mı, banyodan mı bulup buluşturmuş, şahane gitar ve tuşlu tonlarını, sosyal gerçekçi lirikleri albümün her yanına serpiştirmiş. Öngür'le müzikal ve düşünsel kaynaklarını, onu nelerin tetiklediğini konuştuk, bir kere daha "iyi ki varmış" dedik...

TANER ÖNGÜR

ÜÇ ADAM BİRİNCİNİN KOLUNDA KIRIK BİR KEMAN

"Evde Tek Başına"nın sebeb-i hikmeti ne?

Taner Öngür: Cem'in (Karaca) ölümünden sonra bir his geldi, zaten senelerdir de öyleydi: "Belli bir yaşa geldik, gidiyoruz teker teker, her an ölecekmiş gibi yaşayacağım artık anasını satayım. Hiç kimseyi takmayacağım, aklıma ne geliyorsa onu yapacağım, ne düşünüyorsam onu söyleyeceğim. Bugüne kadar müzik açısından yapmak isteyip de yapamadığım, içimde kalmış ne varsa hepsini oturup deneyeceğim" dedim. "Niye şarkıların hepsi farklı farklı tarzlarda?" gibi eleştirilere de cevabım hazırdı: "Bana ne!.. Önemli olan şarkılar, şiirler, sözler, onların senaryosu, yarattığı imaj neyse o... Rock'çı diye biliniyorum diye illâ rock yapmak zorunda değilim." O klişelerden arınıp daha özgür düşünmeye çalıştım, oynamadığım oyunları oynadım biraz. Müzikle uğraşan insanın iki yolu vardır: Beste yaparsın, söz yazarsın, doğaçlama yaparsın, sahneye çıkarsın... Bir de albüm yaparsın. Bunun başka yolu yok. Ben sahneye çıkıyorum zaten, ama evde oturup deney yapmak istediğim şeyler var. Onları da isteyen alsın, isteyen almasın, ben yapmak zorundayım. Aynı şeyi genç gruplara da söylüyorum. "Abi yapacağız da n'olacak!" diyorlar. "Yapacaksınız, başka yolu yok." Senin işin buysa eğer, bunu yapmak istiyorsan, yapacaksın. Kimse satın almasa da, kopyalarını da yapsa, mp3 de olsa, bunu yapmak durumundayız, başka yolu yok. Sahnedeki performansla stüdyo çalışması farklı şeyler; stüdyoda bir takım tasarımlar giriyor işin içine, sound tasarımları, anlatım, vokal... Başka bir sanat türü, bana sorarsan. Çeşitli yollar var, sınırları aşıyorsun... Kimse dinlemese bile yapılması lâzım. Albümde tematik birlik de yok açıkçası. Çünkü bende öyle belli biçimlerde kalıplaşmış şeyler yok. Solcu desen, klasik bir solcu değilim. Rock'çı desen, tam rock'çı değilim. Hippi desen, bir zamanlar öyleydik, şimdi takılmıyorum. Fakat bunların hepsi var bir şekilde. Kendime göre mizah da var, sentimental yanım da var, çeşitli şeyler var... Bunların hepsini bir kalıba sokmak anlamsız.

Albümde Aşık Veysel var, o da pek kalıba gelmiyor...

Aşık Veysel'in sözlerini çok seviyorum. Sol çevrelerde eleştirilebiliyor, mesela Mahsuni "kör milletin kör aşığı" demiş Veysel için. Radikal sol entelektüel veya radikal Alevi düşüncesi Aşık Veysel'i küçümsüyor: "Onun söylediği şeyleri bilmem kim çok daha açık söyledi..." Tamam da, ben onu da okuyorum, bunu da okuyorum. Burada başka bir estetik var ama. Politik, sosyal şeyler adına bazı estetik değerleri de görmezlikten gelemem. Aşık Veysel'in ustalığını kimse reddedemez. "Bu alemi gören sensin" diye bir şiiri var. Direkt Tanrı'ya hesap soruyor: "Kâinatı sen yarattın / Her şeyi yoktan varettin / (...) / Haksıza yol veren sensin / Yok mu bunda suçun senin..." Çok hoşuma gitti, muhteşem bir şiir. Şiirin sonunda "Şeytanı niçin yakmadın / Cehennemin var da senin" diyor. Bu soruları hep kendimce sordum, ama hiçbir zaman açık bir şekilde söyleyemem, Aşık Veysel açıkça söylemiş. Ben de Aşık Veysel'in şiiri diye rahatça söyleyebilirim. Zaten söylemek istediğim şeyi orada bulduğum için bana cesaret verdi. Bir de "Mimar"ı var, onu koyamadım albüme: "Bu alemi kuran mimar / Ne boş sağlam bina çatmış / Gökkubbenin direği yok / Muallâkta bina çatmış..." Bir dörtlükte güneş sistemini, dünyanın boşlukta duran bir şey olduğunu anlatıyor. Türkçe dilinde bu kadar tatlı bir şekilde bu kadar evrensel bir boyutu dört mısrada anlatabilmek ustalık ister. Bu önemli bir kök diye düşünüyorum. Türkiye blues'unun veya rock müziğinin söz anlamındaki temel hareket noktası buralar olmalı. Başkalarına tavsiye etmek haddim değil, ama öyle görüyorum.

Aşık Veysel'in "Mimar"ını albüme koyamadım. Bu kadar evrensel bir boyutu dört mısrada anlatabilmek ustalık ister. Türkiye rock müziğinin hareket noktası buralar olmalı.

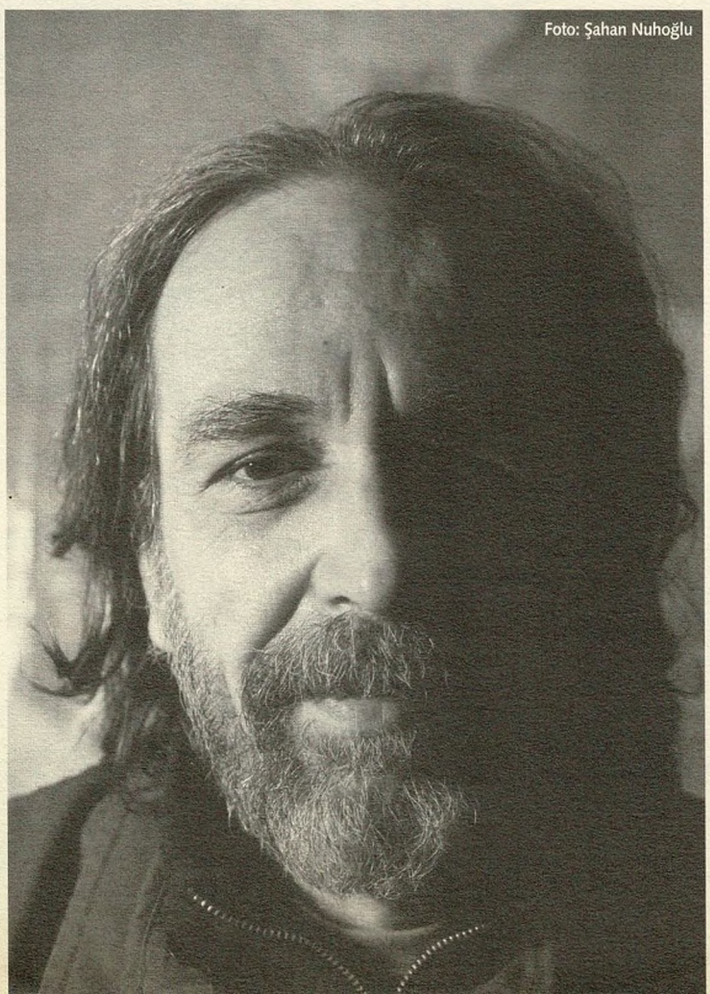

Foto: Şahan Nuhoğlu

Daha kente doğru düşündüğümüzde, hangi "kök"ler geliyor aklına?

Tanpınar... "Ne içindeyim zamanın, ne de büsbütün dışında" gibi zamanı sorgulayan fantastik bir dize kurabilmek ve bunun bir anlam bütünlüğü içinde olması muhteşem. Bunu ancak söylediklerini gerçekten hisseden bir insan yazabilir. Ama bu kadar ustalıkla, bu kadar estetik yazabilmek hiç kolay iş değil. Çok şiir okuduğumu söyleyebilirim, böylesine hiç rastlamadım.

Hakikaten öyle bir şiir ki, insanın aklını alıp götürüyor, bir sürü yerde gezdiriyor. Bir taraftan, belli bir zamanın içindeyiz, "şimdi"deyiz, ama "aynı zamanda", o "şimdi"nin de dışındayız, çünkü zaten "şimdiki zaman" deyince, hem geçmişten taşıdığın bir şey var, ayrıca "şimdi"de sürekli geçmişi yeniden kuruyorsun, bir yandan da geleceği tasarlıyorsun. Bir ayağımız hep "şimdi"de, öbür ayağımız somut, objektif zamanın dışında, öznel bir boyutta...

Zaman, insanlığın başlangıcından beri varolan bir kavram zaten, üzerinde çok düşünülmüş, çok yazılmış çizilmiş bir şey. Ama bu kavramı bu kadar güzel anlatabilmek!.. İnsan okuduğu zaman vuruluyor. Çok fantastik ögeler taşıyan bir şiir, ama söylediği her şey doğru. Aslında, zamansız bir şiir. Asit tripleri yaptık, maddeler kullandık filan, bu tip şeylere çok daldık, ama bunları bu kadar güzel anlatabilmek bambaşka bir şey.

Herkes kafasında zaman yolculukları yapıyor; geçmişe, geleceğe gidip geliyor. Senin gidip gelişlerinde, en çok demir attığın anlar hangileri?

(gülüyor) Bazen kendiliğinden olur; bir de tetikleyeci şeyler vardır. Mesela, Beatles tetikliyor. 15-16 yaşımdaki, İstanbul'un 1963-64 yıllarındaki hali, yağmurlu sonbahar, o sade, sessiz ve dingin İstanbul'a gidiyorum Beatles dinlediğim zaman. Beatles şarkısını yaparken İstanbul diye bir imge yok kafasında. Ama

18→

benim için var, çünkü ben o yıllarda onu dinliyordum. Sadece dinlemiyordum, Klüp sinemasında arkadaşlarla o parçaları çalıyorduk da...

"Penny Lane"i dinlerken aklına gelen belli bir sokak var mı?

Yok. Onların Penny Lane'i gösteren bir filmi de var. O sokağı, oradaki yaşantıyı bildiğim için, "Penny Lane"i dinlediğimde, John Lennon'un çocukluğunu görüyorum. Baba ortada yok, anne bakamıyor, teyzesi büyütüyor. Mutsuz bir çocukluk ama, bu da Beatles'a önemli bir enerji vermiş. Onları dinlediğimde bunlar geliyor gözümün önüne, kendimle ilgili bir şey olmuyor.

Başka neler tetikliyor zaman yolculuklarını?

1930'ların, '40'ların filmlerini gördüğümde, babam geliyor aklıma. Babam o yıllarda işçiydi, mensucat fabrikasında. Fötr şapkası, pardesüsü, kravatı... *(gülüyor)* Gülhane Parkı'nın ana girişinin yanında camekânlı bir yer vardı, bana göstermişti. "Biz burada otururduk, cumartesi günleri dansing'e giderdik, fokstrot yapardık..." İstanbul'da bir işçi babam. O zamanki İstanbul hayatını anlamak için çok önemli bir şey. Beni çok etkiliyor babamın o yılları, 1940'ların İstanbul'u... Gökhan Akçura'nın çıkardığı Albüm diye bir dergi vardı, yakın tarihle ilgili çok önemli şeylere yer verirdi. 1943'de Salacak Plajı'nın ilanı var. Vapur gidiş-geliş, yemek ve gece dans orkestrası. Hepsi 15 kuruş. Şunları düşünüyorsun, Salacak'ta bir plaj var, Kız Kulesi'nin orada. *(gülüyor)* Bugün böyle bir şey düşünmek mümkün değil. Vapurla geliyor millet, denize giriyorlar, akşam yemek yiyorlar, orkestra çalıyor, dans ediyorlar. *(gülüyor)* Böyle bir İstanbul, inanılmaz bir şey...

Şimdi de Kilyos'ta tekno parti oluyor...

Ben öbür dönemi yaşamak isterdim.

Mahalle neresiydi?

Fatih. Akşemseddin Caddesi, Vatan Caddesi daha yeni yapılıyordu, kazılıyordu, kazılınca dehlizler çıkıyordu. Biz de çocuğuz, merakla dalıyoruz içine: Testiler falan, Bizans döneminde kiliseymiş... Çocukluğumuz oralarda geçti, Fatih'in Bizans dehlizlerinde. *(gülüyor)*

Müzik olarak seni tetikleyen başka neler oluyor?

Beatles, özellikle George Harrison, bir de Zappa. Beatles'ın "Sergeant Pepper's" sonrası dönemde yapılan şeyler hâlâ yakalanmadı diye düşünüyorum. "Strawbery Fields Forever" başlı başına bir başyapıt. Orada George Martin'in de prodüktör olarak dehası var. "Strawberry Fields" hâlâ son derece moderndir. Bugün yapılan birçok şey oradan buradan kopyalamanın ötesine geçemiyor. Modern bir şey yaratacaksan, onu gerçekten yaşamalısın. Bugün gerçekten yaşama duygusu pek güçlü değil gibi. Vardır muhakkak ama, tam olmuyor. Beatles tam bir olaydı. Neden tam bir olaydı? Çünkü şarkıların düzenlenmesi, enstrümantasyonu, yapılan deneyler, hepsi doğal ve içtenlikli şeylerdi, gerçek bir avangarddı, kopyalama değildi. Beatles beş kişiydi, George Martin de dahil. Davullar, kemanlar, yaylı sazlar... Ringo da çok iyi davulcu esasında, kimse beğenmez ama, muhteşemdir. Bir bakarsın, stereoda sol taraftan bir trampet gelir, fakat "bant reverse"dür, tersine yani, bugün bilgisayarda komutu verdin mi oluyor, ama o gün öyle değil. George Martin bantları tersine çeviriyor, yerine oturtması başlı başına bir olay. Onu kafasında canlandırıp yapabilmesi için saatlerini vermiş olması lâzım. Ama kafasında duyduğuna eminim. O kadar da güzel bir şeydir ki o duygu. Davullar, nefesli sazlar, kemanlar, birdenbire "fısifisiyu" *(ağzıyla sesleri yapıyor)* ters dönüyor... Bugünkü sample, loop tekniği, elektronik müzik adı altında herkesin birbirine yedirmeye çalıştığı şeyin en doğru, en güzel örneklerinden. Ve de orijinaldir, onu ilk yaratan onlar. Bunlar çok önemli şeyler, anlatacak insan bulmak zor oluyor. Müzik tarihine baktığın zaman, bu olay orada duruyor, en üst noktada. Sadece Beatles değil tabii, mesela King Crimson'ın yaptığı şeyler, oralara varılamadı hâlâ.

"Strawberry Fields" hâlâ son derece modern. Modern bir şey yaratacaksan, onu gerçekten yaşamalısın. Bugün yaşama duygusu pek güçlü değil gibi.

Favori King Crimson albümün hangisi?

"20th Century Schzoid Man"in olduğu albüm ("In The Court Of The Crimson King"), bir başyapıttır. Düzenlemeler, kayıt teknikleri, müzisyen kalitesi... Sadece müzisyenlik değil, olaya bakış açısı, kavrayış, sözler... O sözler hâlâ geçerlidir bana sorarsan.

"Evde Tek Başına"dan bir "ilk üç" yapsan, hangilerini koyarsın?

Aslında 18 parça var da, sığdıramadım. En son yaptıklarım en çok hoşuma gidenler oluyor. Albüme girmeyecek olan Aşık Veysel'in "Mimar"ı çok hoşuma gidiyor, çünkü o '60'ların Beatles tarzında. O şarkıda çocukluğumu yaşadım. O tarz bir sound'u yakalayabilmek bir takıntımdı, yakaladığımı hissettim, o hoşuma gitti. Bir de "Renklerle Oyna" diye bir şarkı var, o da giremedi albüme. Biraz sirk parçası gibi. Klarnet, flüt, timpani giriyor arada... Akustik gitarla çalınıp söylenen bir ana kurgu üzerinde, davul, bas, akustik gitar ve şarkı ön planda, arada flüt, klarnet giriyor, kontrşanlar

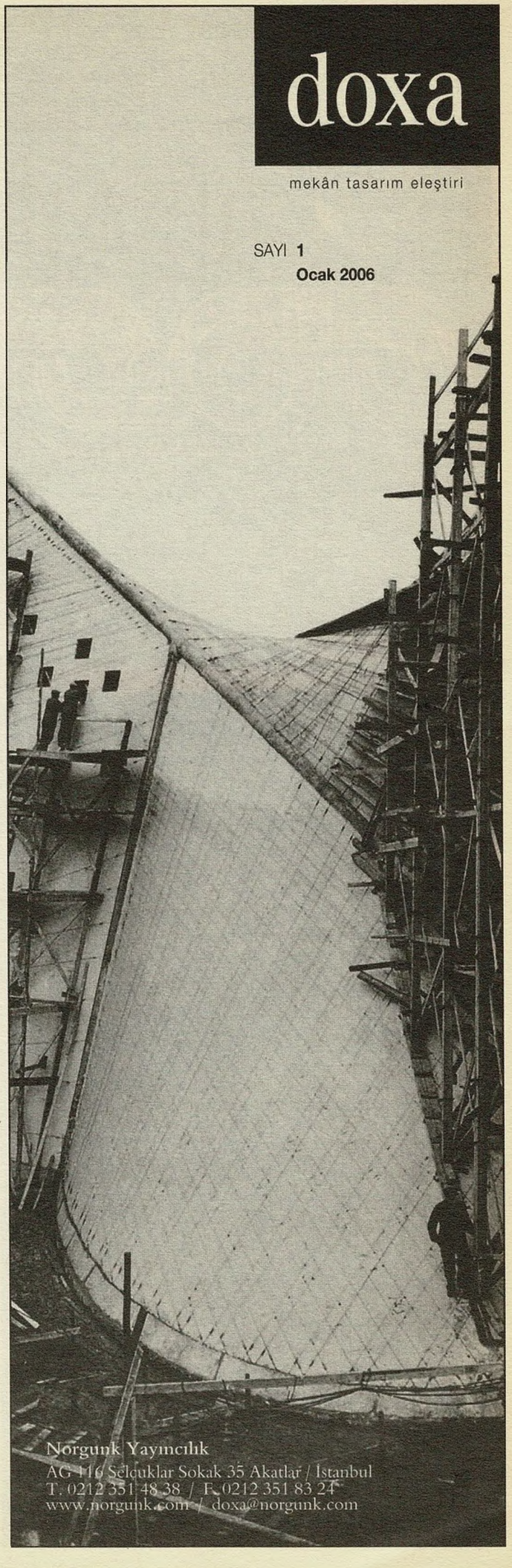

yapıyorlar... Timpani araya giriyor, viyolalar... Güzel bir sound çıktı, çok eğlenceli oldu, hatta ona bir de klip yaptım. Şarkının sözleri şöyle: "Sokaklarda hayatın çöplüğü / İstediğin kadar evini süsle / Sefil bir hayat sürüyor dışarda..." Ona cevap olarak nakarat kısmında şu giriyor: "Unut her şeyi bebeğim / Yine dön güneşe bak / Renklerle oyna..." Çocuklar renkli kumaşlara, eşyalara ilgi gösterirler, renklere bakarak oynarlar; renkler onlara daha canlı, daha başka türlü geliyor, biz büyükler tam göremiyoruz. O duygu aklıma geldi, boş ver bütün bu rezaletleri, renklerle oyna filan gibi bir şey... O şarkıya klip de yaptım, bilgisayarda altyapıyı kurdum, kamera da var. Profesyonel kalitede netice yakalayabiliyorum. Alicenk var, benim üvey oğlum, evlendiğimizde ilkokula yeni başlamıştı. Bir öğretmenleri vardı, çok meraklı bir kadındı, bir okul şarkısı yazmış, çocuklara söyletiyor. Benim de müzisyen olduğumu öğrenince, "beste yapar mısın" dedi. Yaptım, stüdyoya çağırdık, geldiler, çocuklara kayıt yaptık. Kadın girgin, promosyon tarafı güçlü, o sırada HBB'de Atlıkarınca diye bir çocuk programı vardı, bağlamış o programı, çocuklar o programa çıktı, kimisinde melek kıyafeti, kimisinde başka bir şey. Beni de ayarlamış, ben de gittim, benim "Alarm" albümünden bir şarkı vardı, gitarla onu çalıp söylüyorum. Bir de palyaço var, rengarenk, o da oynuyor, sunucu çocuk 15 yaşında. Ben çalarken onlar da benim yanımda dans ediyorlardı. *(gülüyor)* Bunun filmi vardı, baktım çok hoşuma gitti, dedim tam bu şarkının filmi. Efektler koydum, oradan pasajlar aldım, bayağı hoş bir şey oldu, şarkıyı daha anlamlandıran bir şey...

Nâzım Hikmet'in "Sesini Kaybeden Şehir"ini şarkılaştırman nasıl oldu?

O çok önemli bir şiir bence. Malûm, 1936 kamyoncular grevini anlatıyor. Senaryo gibi yazılmış. "Şehir sustu... / Kenetlendi asfalt beton çenesi" diye başlıyor, tam böyle sekanslar gibi. Sonra, "üç adam, üç adam duruyor, birincinin kolunda kırık bir keman var, ikincinin başında silindir, sırtında frak, üçüncü kıllı bir maymun gibi çıplak." Cadde boş, duvardan kopan renkli bir ilan kağıdını rüzgâr sürüklüyor, ilân kağıdı da Ford afişi. 1930'ları düşünürsen, Ford dünyadaki en önemli kapitalizm logosu. Rüzgâr atmış, yerlerde sürükleniyor afişi... Harika resimler, senaryo gibi. Nâzım Hikmet'in kendine has bir yazış şekli de vardır ya, ritmi algılamak için önce uzun bir süre okumadan baktım, sadece grafiğine baktım. *(gülüyor)* Sonra, hecelerinin ritmi, kafiyelerin düzeni filan derken, ritmini, akışını bulmaya çalıştım. Ve karşıma swing shuffle çıktı. Tıstık tıstık! Üç adam, üç adam duruyor... Dedim tamam, 1936 akorları falan derken, o da bir caz şarkısı gibi oldu. Sonra, araya big band saksofon; o eski yıllarda sinemalarda çalınan orgla geçişler, kontrbas, ikinci ses, üçüncü ses, rüzgâr bölümü nakarat gibi oldu. Enteresan bir parça...

Albüm niye solo, niye grupla değil?

Grupla yapamıyorum. En çok istediğim şey o. '68'den bu yana bir grubum var, aile gibi, muhteşem, çok da sevdiğim arkadaşlarım. Ama Moğollar çok tembel abi. *(gülüyor)* Esasında bu grubun varolabilmesi bile mucize, onu kabul etmek lâzım. Uzun süre bu konuda onlara kızdım. Sonra düşündüm, sahneye çıkıyoruz, çalıyoruz, eğleniyoruz birlikte, bazı şeyler paylaşıyoruz, bu bile harika bir şey. Ben 57'ye geldim, Engin 60'ına bastı, bu herkese nasip olmaz açıkçası, kıymetini bilmek lazım. Fazla da zorlamayalım milleti. Geçen sene "Yürüdük Durmadan" diye bir şey yaptık. *(gülüyor)* Yaptık ama, zar zor yaptık. Bir araya gelmek, prova yapmak zor oluyor. O yüzden, Moğollar'a ağır bir yük bindirmek istemiyorum. Benim derdim, dediğim gibi, şurada birkaç senemiz kaldı, ne yaparsam kârdır, kafamda ne kaldıysa yapayım. Bir de, açık söyleyeyim, bunları benim 1970'lerde yapmam gerekirdi. Kendime kızıyorum. Niye yapmadım? Şimdi bari yapmadığım şeyleri yapayım. Bu albümün tek amacı bu. Başka hiçbir amacı yok. Bazen utanıyorum da. Beatles mesela, benden dört-beş yaş büyük insanlar. Tamam da, ben 2001'de başladım, onlar 1960'larda yapıyorlardı. Hoş, biz de bir şeyler yapıyorduk ama, bu tarz bir şeyi yapmam gerekirdi, yapmadım, ona kızıyorum. Şimdi onu telâfi etmeye çalışıyorum.

Moğollar'ın varolabilmesi bile mucize. Uzun süre bu konuda onlara kızdım. Sonra düşündüm, çalıyoruz, eğleniyoruz birlikte, bazı şeyler paylaşıyoruz, bu bile harika bir şey.

Söyleşi: ***Yücel Göktürk***

[PETE DOHERTY]

Libertines'le iki albümden sonra, yeni grubu Babyshamles'la geçtiğimiz ay "Down In Albion"u yayınladı. Kim bu Pete Doherty? Neden herkes ondan bahsediyor? Hırsız, canki, hapishane kuşu, skandallar prensi?.. Yeni kuşağın en yetenekli şarkıyazarı?.. Kafalar karışık. En iyisi onun hakkında bütün bildiklerimizi unutalım, 2005 sonlarında Les Inrockuptibles'e, 2004 ortalarında Socialistworker ve Socialistreview'a verdiği mülâkatlarla bu mevzuya sıfırdan başlayalım.

10 numaRA, PLatini GiBi

Bugün istesen de, istemesen de katkıda bulunduğun rock'n'roll mitolojisi çocukluğunda seni çok büyüler miydi?

Pete Doherty: Bu tantana hakkında en ufak bir şey bildiğim yoktu; öyle havailiklere, haybeciliklere kulak asılmayan bir çevreden geliyorum. Tipimin böyle olması, Johnny Thunders olup da ölmek istediğim mânâsına gelmiyor. Üst kattaki odaya kayıt stüdyosu kurduk, geceleri orada geçiriyorum, hepsi bu.

Tercihin yaşayan kahramanlardan mı, ölü kahramanlardan mı yana?

Bütün kahramanlarım yüz yıl önce öldü! Rimbaud, Verlaine, Huysmans, başka da kimse kalmadı... Rock-star efsanesine hiçbir zaman kapılmadım, genç bir adamın ölümünün kutsanmasında bir mânâ göremiyorum. Her neyse, ben rock-star posterleriyle değil, futbolcu resimleriyle büyüdüm. Sıkı bir Queens Park Rangers taraftarıydım. *(coşkuyla takımın marşını söylüyor)* Hatta daha bu sabah Guardian'a takımla ilgili bir yazı yazdım. Beni futboldan uzaklaştıran, 16 yaşında yolumdan saptıran rock oldu. Ama yine de arada sırada oynuyorum, zaman zaman maçlara gidiyorum. Bir cüretkârlık yapıp oyun kurucu olduğumu söyleyebilirim, 10 numara, Platini gibi... Platini'nin formayı giyişine bayılıyordum, çoraplar düşük... Cool olmanın resmi gibi.

İnsan sırf tabloidlerin yaydığı imajla –serseri, berduş, keş, taşkafa– seni tanısa, albümünün Cocteau'ya, Huysmans'a göndermelerde bulunmasını çok yadırgar herhalde. Kendinle imajın arasındaki bu farkı aşağılayıcı bulmuyor musun?

Sersem, ilkel, kaba biri olarak tarif edilmek tabii ki aşağılayıcı, bu nedenle de tabloidlerin sırf başlıklarına bakıyorum. Son yıllarda iyice yaygınlaşan şu "people" kültüründen nefret ediyorum. Anneme habire "The Sun gazetesi okuyup da tatlı canını üzeceğine, bırak, okuma!" deyip duruyorum. Sırf bu konuda konuşmak bile bu devasa karikatürün parçası olmak anlamına geliyor. Söyleyebileceğim ya da yapabileceğim her çey cımbızla çekiliyor, bağlamından çıkarılıyor... Açıkça söyle, ben çizgi roman karakteri gibi miyim? İnsanî ve malî açıdan gücüm yetse, bütün bu gazeteler hakkında dava açabilirdim. Ama hapishanedeyken bütün bunları yönetebilmek çok kolay değil.

Müzik sayfalarından ziyade "üçüncü sayfa" haberleri arasında görüyorsun; yazık olduğu hissine kapılmıyor musun?

Bu dengeyi yeniden kuracağım, bütün bu lağım fareleri beni müzikten alıkoyamadı. Artık onlarla dalga geçebiliyorum, hatta gazeteyi açıp da "üçüncü sayfa haberleri" arasında kendimi görmezsem, hayal kırıklığı-

Bütün kahramanlarım yüz yıl önce öldü! Rimbaud, Verlaine, Huysmans, başka da kimse kalmadı... Ben rock-star posterleriyle değil, futbolcu resimleriyle büyüdüm.

na uğruyorum!
2005'te müzik senin için biraz da sığınak gibi mi oldu?
Sanki bütün yılı mayınlı bir tarlada gibi geçirdim, çok fazla sarsıcı, etkileyici olay, ölümler oldu etrafımızda... Ama son birkaç aydır, Libertines'in ilk albümü "Up the Bracket"ı kaydederkenki atmosferi yakaladım gibi geliyor. Son kaydettiğim şarkılar o masumiyeti yeniden buluyor; ama maalesef fazla geç oldu, onları albüme dahil edemedim. *(Gitarını kapıyor ve "Down In Albion" albümünün son şarkısı "Merry Go Round"u Fransızcaya çevirerek söylüyor. Kendinden çok hoşnut ve yazamayacak kadar elleri titrediği için benden Fransızca sözleri defterine geçirmemi rica ediyor. Defter heyecan verici: Kitaplardan, dergilerden alıntılanmış cümleler, şarkı taslakları, müsvetteler, krokilerle dolu...)*
Yeni şarkılar bu minvalde olacak.
Müzikle bu denli yoğun ilişki kurmanı ilk şey neydi?
Babam. Büyüleyici bir melodiyle. Hiç unutmuyorum, ailece yaptığımız bir geziydi, kızkardeşim de vardı, İrlanda'daydık, galiba beş yaşında filandım, bir tepede yürüyorduk, ayakkabımın içine bir taş girmişti, mızıldanıyordum, babam beni yüreklendirmek için bir şarkı söyledi... *(İngiliz hippilerinin şarkısı "Meet Me On The Corner"ın sarsıcı bir versiyonunu söylemeye başlıyor, sonra da gitarla eşlik ederek devam ediyor)* İkinci anım, evde seyrettiğimiz "Hugh The Hippo" adlı çizgi filmin müziği; onun kasetini bulsam hiç tereddütsüz bir servet veririm, beni çok etkilemişti. Filmin başında ve sonunda çalardı. *(Yeniden gitarını alıyor, gözleri kapalı söylüyor: "Fil gibi yürür, balina gibi yüzer...")*
Sonra, Jive Bunny'ye, Michael Jackson'a geçtim. Henüz Libertines'i kurmadan epey önce, rock'n'roll eğitimimi Carl Barât'dan almıştım: Doors, Hendrix, New York Dolls, Velvet Underground, o güne kadar bihaber olduğum Amerikan rock'u... Ben de karşılığında, onları kendi kültürümle, Smiths'le, Specials'la tanıştırdım.
Smiths senin üzerinde büyük rol oynadı mı?
Onlar dağıldığında daha yedi yaşında bile değildim, ama beni derinden etkilediler. Sanıyorum ki, bilinçaltındaki bir etkiyle, onların izinden gitmek için eski plak şirketleri Rough Trade'le sözleşme imzaladım. Ama sonuçta, ağa takılıp kaldım, bundan kurtulmayı beklemek için sabırlı olmaktan başka çarem yok.
Tuhaf bir şekilde, Babyshambles'ın albümü sıkıntı ve karmaşa içinde yazılmış hissi uyandırmıyor; hafifliği insanı şaşırtıyor.
İnsan çok yürekten söylediğinde kulakta bir iyimserlik etkisi bırakabilir. Halbuki albümde çok iç karartıcı şarkılar da var, ama bu coğrafyadan uzaklaşmak isityorum. Kayıtlar

Yazmak, çoğu zaman, boşlukla, hiçlikle korkunç bir mücadele. Ne kadar çirkin olursa olsun, hakikatle yüzleşmenin bir yolu. Bundan artık kaçamam.

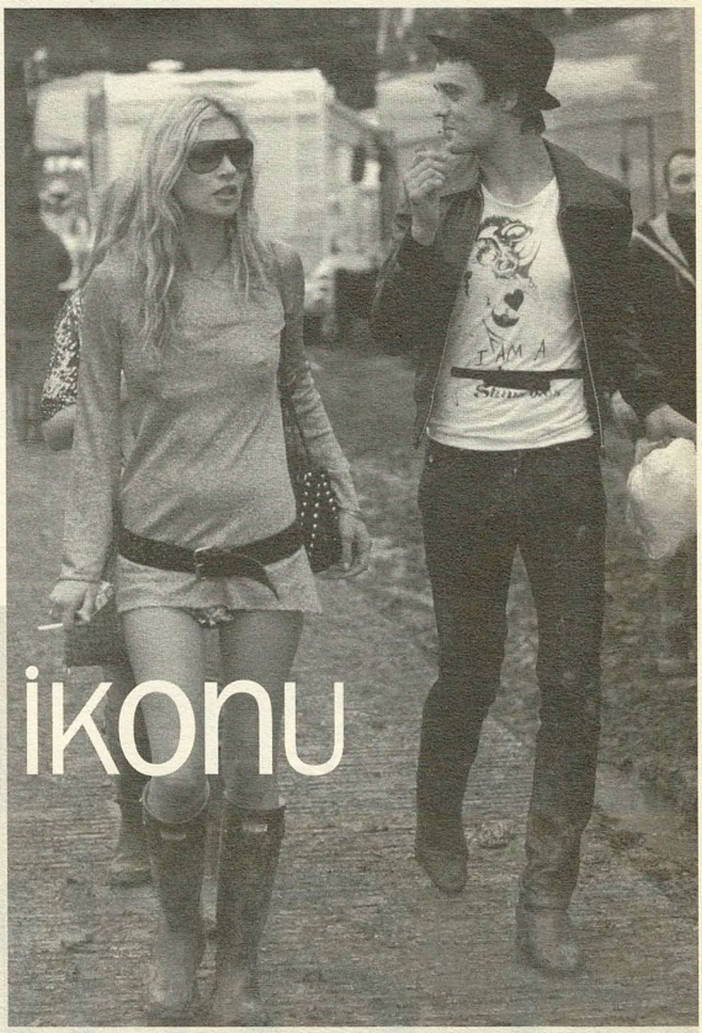

Pete Doherty, sevgilisi Kate Moss'la 2005 haziranında, Glastonbury festivalinde.. Bilinen son durum: Kaygalı şekilde ayrıldılar

HEDI SLIMANE'İN GÖZÜYLE DOHERTY

BU KUŞAĞIN İKONU

Sayfalarımızdaki Pete Doherty fotoğrafları –Kate Moss'lu hariç– Hedi Slimane'ın "Bir kültün doğuşu" başlıklı kitabından. Dior Homme'un sanat direktörü, modacı Slimane, tanıdığı, bildiği, fotoğrafladığı Pete'i, Rock & Folk ve Libération'a anlatıyor...

"Birth Of A Cult" nasıl doğdu?
Hedi Slimane: Bu kitap bir duygu ürünü. Rock'n'roll'un rönesans hareketine ayırdığım ilk kitabım "Stage"in (Sahne) fotoğraflarını çekerken Libertines'le sık sık görüşmüştük. Londra'daki her buluşmamız, muammalı bir şekilde Pete'in yokluğunda oldu. Sonuçta, kitapta yer alamadı. Sonra, onu birkaç kere grubu Babyshambles'la gördüm, sahnedeki duruşuna hayran kaldım. Nihayet, bir ortak dostumuz aracılığıyla Pete'le tanıştım. Orada burada okuduklarımızın tersine, ben çok yumuşak bir insan tanıdım. Başlangıçta, çevresine yeni katılanla birkaç kelime ediyor, bu adeta bir ritüel onun için. İnsanları hemen test ediyor, sonra da güven duyup duymamasına göre davranıyor. Onu tanır tanımaz sırf onun için bir kitap yapma fikri doğdu zihnimde. Şöyle de söyleyebiliriz: Birinci kitap ritüeli, ikincisiyse ikonu tasvir ediyor. Ama Pete çok karmaşık bir insan. Bir pop star, ama aynı zamanda bir romantik anti-kahraman. Kitap Londra'ya yaptığım yolculuklara bağlı olarak ortaya çıktı. Tam mânâsıyla kaotik bir deneyim oldu... Siyah-beyaz çalışıyorum, rock'un semantik kodu da öyle değil mi?

Hedi Slimane

'60'lı yıllarda kreatörler rock yıldızlarını incelerlerdi ve sokağın etkisi defilelere yansırdı. Bugün sanki durum tersine dönmüş gibi. Yeni bir "look" vermek için Franz Ferdinand'cıları aramadınız mı?
Evet, ama öyle değil! Bu tavır hep vardı. Size hatırlatırım, Jagger'ı Ossie Clark, Bowie'yi Yohji Yamamoto, Pistols'ı Vivienne Westwood giydiriyordu... Franz Ferdinand gibi grupların duruşları ve tavırları benim yaptıklarımla çok uyuşuyor. Sonra, bu gruplar giysilerimi maceralarıyla bütünleştiriyorlar; esas fikir, bu bütünleştirmeyi kendi tarzlarında yapmaları. Tek bir şey arzu ediyorum: Kostümlerimi sapıklaştırsınlar. *(gülüyor)*
Kimileri rock'un bu bilmem kaçıncı devriminin bir burjuva devrimi olmasından hayıflanıyor...
Clash, Güzel Sanatlar'da kurulmuştu, İngiltere'de hep böyleydi, ne fark eder ki? Müzik iyi olduktan sonra...
Yeri gelmişken, rock'n'roll nedir aslında?
Hiçbir fikrim yok. Ben rock'u bir enerji olarak görüyorum. Bu yeni sahnede benim ilgimi çeken, dinleyiciyle sanatçılar arasındaki ilişki.
Biraz açıklar mısınız?
Gruplar, sanatçılar, dinleyiciler, herkes eşit. Olayı ilginç kılan da bu. Elbette çoğu grup büyük plak şirketleriyle sözleşmeli artık. Bunun sonucu olarak da, dinleyiciyle aradaki mesafe büyüyecek ve hiç şüphesiz ilginçliği ortadan kaybolacak. Bu ivme beni korkutuyor.
Rock'a karşı ilginiz nereden geliyor?
İçimde olan bir şey, çok organik, çok doğal. Birkaç yıl önce kimsenin rock'la ilgilenmediğini unutmayın. "Stage"i çıkardığımda büyük bir suskunlukla karşılanmıştı. Ama bu sefer söyleşilerin arkası kesilmiyor.
Pek çok kişi kitabın iyi bir zamanlama yaptığı görüşünde...
Bu beni çok üzüyor. Projeye başladığım zamanla kitabın çıkışı arasında Pete şöhret oldu. Tam bir sürrealizm! Bir süre her şeyi durdurdum. Sonra düşündüm: Pete bir ikon haline gelmişti, etrafındaki her şey değişmişti, ama o aynıydı. Gittikçe daha fazla izleniyor, daha fazla sıkıştırılıyordu!
Biz bu söyleşiyi yaparken, gazeteler Kate Moss olayıyla çalkalanıyor...
Kate dostumdur, biliyorsunuz. Tek kelime söyleyebilirim: Kâbus. Ama neyse, Pete sağlam.
Pete'le ne kadar çekim yaptınız?
Bir buçuk yıl. Her yerde onu izledim. Kendine özgü bir havası var. Böyle

sırasında çok üzücü şeyler üst üste geldi: Gitaristimiz Patrick'in babası öldü, ardından bateristimiz Adam'ın annesi öldü... Sonra, hapishane, nerdeyse kaçırılır gibi... Şarkıları yazabilmek ya da kayıt yapabilmek için dördümüzün bir odada bir araya gelmesi bile bir cehennem azabıydı... Böyle bir yıldan, bütün bu kıyımdan hasar almadan çıktığıma şaşırıyorum bazen. Bu albümü asla çıkaramayacağız diye içimden geçirdiğim çok oldu. Yıl boyunca 15 defa gözaltına alındım, yedi-sekiz defa tutuklandım... Kendimi bu şekilde çok buldum. *(başını ellerinin arasına alıp büzüşüyor)* Karakollarda, hücrelerde... Ama ne zaman grupla bir araya gelsek, her seferinde bir sevinç, bir kutlama havası oluyordu ve hepsinden önemlisi, büyük bir rahatlama veriyordu. Ama 2005'in benim açımdan en güzel anları, her şeyden, gruptan, müzikten kaçıp sevgilim Kate'le (Moss) başbaşa geçirdiğim anlardı.

Müzikten kopabilir misin? Babyshambles için çalışmadığın zamanlarda, Wolfman ya da Littl'ans gibi ahbaplarına destek veriyorsun...

Tuhaf ama, 2005'te çoğu zaman kendimi tatilde gibi hissettim... Aylaklığa, tembelliğe çok yatkınım. Mesela, şimdi bir yatsam en az 24 saat uyuyacağımdan eminim –iki gecedir yatak yüzü görmedim ama. Ben aslında hiç gerçekten çalışmadım; müzik benim için hâlâ bir iş değil, zevk.

Peki yazmak? Elinin altındaki bunca defteri görünce, yazmak sana çok yardımcı oluyor gibi...

Yazmak, çoğu zaman, boşlukla, hiçlikle korkunç bir mücadele. Ama tembelliğimle başedecek yeterli iradeyi bulabildim. Başıma gelen ve anlamadığım ne kadar şey varsa, hepsini defterlere kaydediyorum. Korkutucu gelebilir, ama böylece duygularımın yoğunluğunu ölçebiliyorum. Yazmak, ne kadar çirkin olursa olsun, hakikatle yüzleşmenin bir yolu. Bundan artık kaçamam.

Yıl boyunca 15 defa gözaltına alındım, yedi-sekiz defa tutuklandım. 2005'in en güzel anları, her şeyden, gruptan, müzikten kaçıp Kate'le başbaşa geçirdiğim anlardı.

Çeviren: **Siren İdemen**

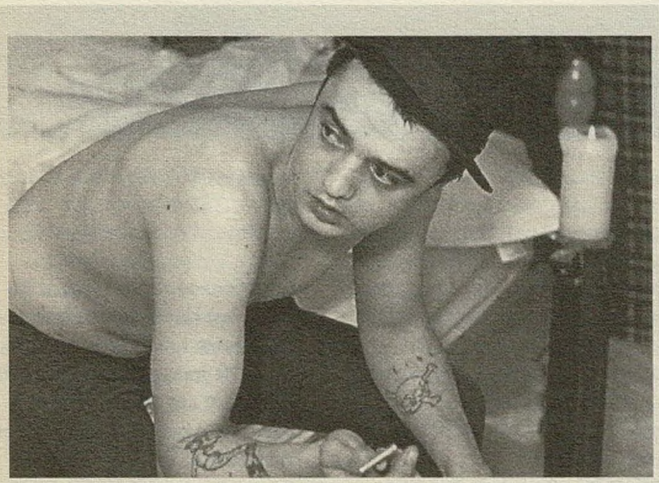

bir medyatik ilgi tesadüf eseri olamaz. O hava Pete sahnedeyken çok bariz oluyor, bütün o kargaşanın, kaosun, ortasında, bambaşka bir şey. Bir lütuf gibi –özür dilerim, fazla klişe oldu, ama öyle. Pete'le geçirilen her an çok kıymetli.

Ama sadece skandallarla, uyuşturucu gibi olumsuz nedenlerle basına konu oluyor...

Evet, ve biz lütuftan bahsedince, millet deli muamelesi yapıyor. Onlara yazık, daha şimdiden efsanevî bir şey oluyor ve onu kaçırıyorlar. Doherty, yakalanması gereken bir şey. Tam zamanında orada bulunmak gerek. Bu kuşağın ikonu tartışmasız Doherty. İmrenilen ya da nefret edilen romantik bir anti-kahraman, sürekli bir tehlike... Şiirini başkaldırının ve emprovize konserlerinin ritmlerine serpiyor. Bütün bunları kitle kültürüne açıklayabilmek çok zor.

Şu sıralar Londra'da en sevdiğiniz gruplar hangileri?

Arctic Monkey'i ve henüz albümü olmayan The Holloways'i seviyorum, bir de Paris'te doğum günümde çalan Cazals'ı...

Libération gazetesi için rock'un yeni yüzlerini tanıtan, "London Calling" başlıklı bir editörlük çalışması yaptınız. Londra müzik ortamını bu kadar özel kılan ne?

Son iki buçuk yıldır Londra'ya çok sık gidiyorum, Britanya rock sahnesinden tanıştığım ve giydirdiğim çok kişi var. Libération'da Londra'ya has bu enerjinin yeniden doğuşunu kronolojik olarak kayda geçirmenin önemli olduğunu düşündüm. Yeni bir müzisyen ve hayran kuşağı var, yeni bir özgürlük alanı tarif ediyorlar. Bence, 1970'li yılların sonlarında punk-rock'un ortaya çıkışından bu yana en güçlü müzik olayı bu.

ROGER POMPHREY'İN GÖZÜYLE

İNSANIN KENDİ OLABİLDİĞİ YER

*Eurythmics'in ilk abümünde gitar çalan, Damien Hirst, Jimi Hendrix, U2, Eurythmics, REM, UB 40 ve Keith Richards gibi isimlerin belgesellerini çeken Roger Pomphrey, yeni filmi "Who The F*** Is Pete Doherty"nin (Kim bu s**tirik Pete Doherty) kahramanını anlatıyor. Independent'tan naklen.*

İnsanın ismi Pete Doherty'yse, yani Babyshambles'ın solisti, Kate Moss'un sevgilisi ve şöhretli bir keşse, nasıl bir hayat yaşar? Siz 11 ay boyunca bu "eski Libertine"le birlikteydiniz. İzlenimleriniz neler?

Roger Pomphrey: "Babyshamblesmanya"yı şaşkınlıkla izliyorum; öte yandan, Doherty'nin bu karşı dalgayı kendi lehine çevirmesinden de çok etkileniyorum. İlgi odağı olmak ona işlemiyor, derisi zırh gibi kalın. Zeki bir çocuk ve tabloid şöhretinin nasıl bir maskaralık olduğunu anlıyor. Hayranlarının obsesif tutkusunu da iyi bertaraf ediyor. Hayranlarının gözünde topluma karşı romantik bir hoşnutsuzluğu temsil ediyor. Onlara göre, Doherty cazibenin zirvesi. Müptelâlık meselesine gelince, milyonlarca hayranıyla konuşmasına tanık olduk, hepsi müziğini, şarkılarını sordu, hiçbiri uyuşturucudan bahsetmedi.

Medyanın ona ilgisini ateşleyen Kate Moss'la olan ilişkisi galiba...

Pete'le Kate'in ilişkisi ben filme başladıktan sonra oldu. Kate filmde görünüyor, ama öykünün merkezinde değil. Onu merkeze koymak, beni bu filmi yapmaya sevk eden saiki küçümsemek olurdu. Ayrıca, inanın ya da inanmayın, Pete'le Kate'in ilişkisi, bütün bu medya şamatasının çok dışında, son derece normal bir ilişki. Birbirlerine çok sevecen davranıyorlar, bu konuda söyleyebileceklerim bunlar.

Son birkaç aydır basın, "uçuk serseri" klişesiyle bir Doherty imajı çiziyor. Bu imaj, Live 8'teki egzantrik düetle gündeme gelmişti, Elton John'la söylediği Marc Bolan şarkısı "Children of Revolution"daki görüntüsüyle. Sonradan, Sir Elton John da o performansın "berbat" olduğunu söylemişti...

Benim filmimin temel saiki taloid yorumculuğunun ötesine geçmek ve Pete'in hangi noktaya dokunduğunu, onu ilgi odağı yapan şeyi keşfetmek. Pete, zeki ve dili iyi kullanan bir insan. Çok da nüktedan. Şive taklidi ve mimik yapma konusunda çok usta. Onunla tanışmak üzere geçen eylülde Bristol Üniversitesi'nde verdiği konsere gittiğimde bir fenomen haline gelmeye başlamıştı. Hatta, yakın bir dostum, ona vurulmamanın mümkün olmadığını söylemişti. Ben kendi kararımı kendim vermeyi tercih ederim, fakat itiraf edeyim ki, ona karşı fazla tedbirliydim. Bunda, profesyonel müzisyen olmamın payı da var kısmen. Onun dilini konuşuyordum. "Biz John Lennon'a ayakkabı bağlamayı öğretmiştik zamanında" durumundaydım. *(gülüyor)*

Gidişata bakılırsa, bu "yoldan çıkmış karizmatik şarkıcı"yı daha çok konuşacağız. Popülerliğinin göstergelerinden biri de halihazırda bir Doherty belgeselinin olması. Max Carlish'in çektiği "Stalking Pete Doherty" geçen yaz Kanal 4'te gösterilmişti.

O boktan bir filmdi. Doherty'nin "sikimden aşağı kasımpaşa" tavrının insanları büyülediği doğru, ama o tavır genellikle yanlış anlaşılıyor. Pete, suni olmayan bir libertine –özgür birey. Yaşadığı anı –kelimenin ahlâksız veçhelerini kastetmiyorum– bütünüyle yaşıyor. Geçmişi ya da geleceği düşünerek yaşamıyor, sadece içinde bulunduğu anı yaşıyor. Bu sorumsuzluk ve güvenilmezlik olarak da yorumlanabilir. Fakat hiçbiri değil. Kendi inanç sistemi içinde çok cesur bir şekilde yaşıyor. Pete'in isyankâr hallerinin medyayı cezbetmesinin sebebi, kusur bulmayı zevk edinmiş olmaları. Onlara bakılırsa, Pete'in bütün işi gücü topluma "nah" yapmak ve yasaları çiğnemek. Onlara göre mutlak bir sorumsuzluk söz konusu. Aslî meseleyi tamamen ıskalıyorlar. Pete çok yetenekli bir şarkıcı, şarkı yazarı. Çok zarif, çok şiirsel bir tarzda yazıyor. Başka bir dönemin insanı. Gerçek bir romantik. Hayranları tarafından bunca sevilmesinin sebebi de bu. O, bugünün kuşağının Dylan'ı.

Bu "kötü çocuk" imajının gazete sütunlarını kaplamasının albüm satışlarıyla bir ilişkisi var mı?

Bence yok. Johnny Rotten'la Kurt Cobain'in serbestçe harmanlanması söz konusu. Pete, geçmişin rock'n'roll kahramanlarının melezi. Ama tamamen özgün. Rock camiasının şüpheci üyeleri, Pete'in bütün yaptığının "rock'n'roll kılavuzu"nu okumaktan ibaret olduğunu söylüyorlar ama, bu doğru değil. İstediğin kadar kılavuz oku, bu seni yetenekli kılmaz. Pete'in yeteneği ortada, ona meşruiyet veren de bu.

Zararlı alışkanlıkları yüceltmek gibi bir tehlike de barındırmıyor mu o meşruiyet?

Ben filmimde dengeli bir bakış sundum. Dolayısıyla, seyirciler Pete'in nasıl bir hayat yaşamayı tercih ettiğini ve o hayatın tehlikelerini seyredecekler. Taklit etmeye kalkanlar, onun bir gül bahçesi olmadığını çok çabuk görecekler. Pete, müptelâlık hakkında da konuşuyor filmde. Müptelâlığın hiçbir romantik tarafı yok. Şarkı sözlerinde de maddelerden bahsetmiyor. O, Arcadia'da bir libertine olmaktan bahsediyor, insanın bütünüyle kendisi olabildiği yerden.

PETE DOHERTY'YLE SİYASET ÜZERİNE

MECLİS'E YÜRÜMEK

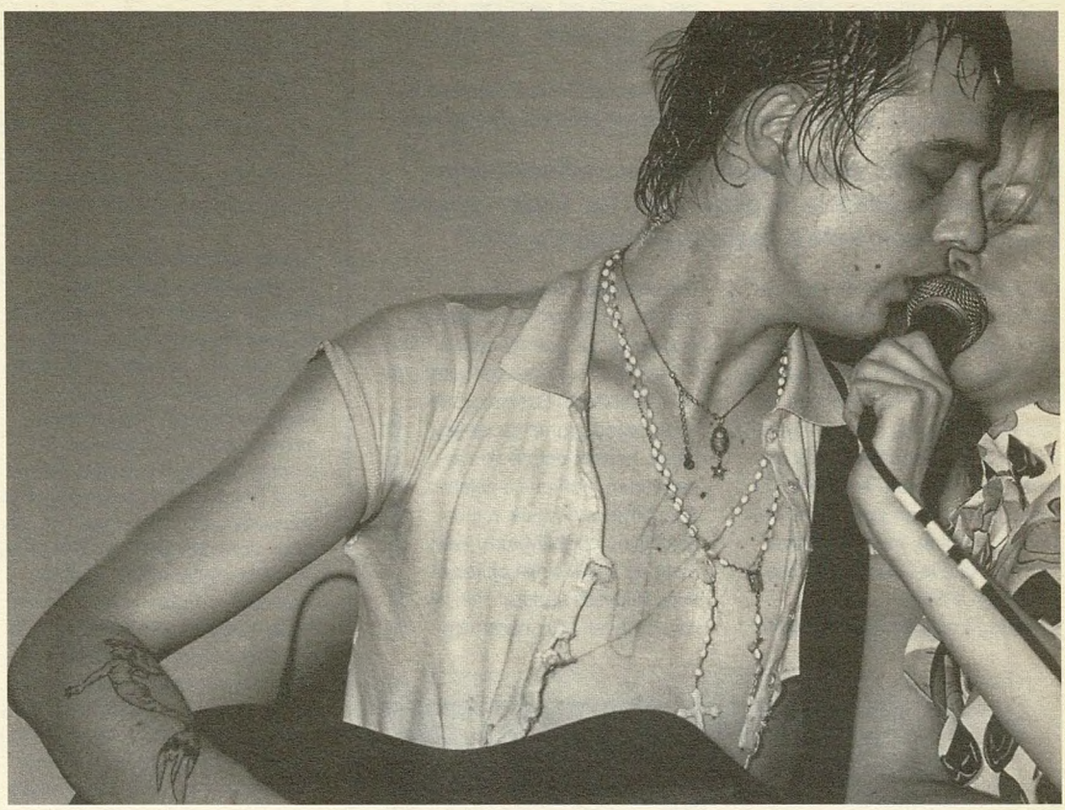

Avrupa Sosyal Forumu'nun finalinde, Trafalgar Meydanı'ndaki "Müziğe Sevgi, Irkçılığa Nefret" konserinde çalmanızın sebebi neydi?

Pete Doherty: Doğru işler yapanlar var. İnsanları kapitalizmle mücadele etmek için bir araya getiriyorlar. Ben buna varım. Öğrenmeye de varım. Bu mücadele hakkında bilgilenmeye, düşüncelerimi şekillendirmeye ihtiyaç duyuyorum. Büyük çoğunluğun dehşet verici bulduğu bu sistemi muhafaza etmek isteyenler ve değiştirmek isteyenler var. Bence radikal bir değişim gerekiyor. Ben ondan yanayım. Tek çare o: Radikal değişim.

Ne tür bir radikal değişim ve bu nasıl gerçekleşebilir?

Kapitalizmi ortadan kaldırmak gerekiyor. Zira, salgın bir hastalık veya vücudu saran bir mantar gibi. Onu düzene sokmak mümkün değil, köklerini kazımak lazım. Aksi takdirde yeniden büyür, yayılır. Kapitalizmin doğası bu. Çok uzak bir ihtimal gibi görünüyor olabilir, ama tarihte hep olduğu gibi, beklenmedik bir radikal dönüşüm cereyan edebilir. 1917'de Rusya'da bir devrim olacağını kim öngörmüştü ki? Kahvelerde felsefe yapan insanlar, birdenbire kendilerini insanlık tarihinin bugüne kadar tanık olduğu en büyük devrimin öncüsü olarak buluverdiler. Çünkü insanlara gelmişti. "Time For Heroes" adlı şarkım da bunu anlatıyor. Onu 2001'in 1 Mayıs gösterilerinden sonra yazmıştım.

O 1 Mayıs gösterisine katılmanız nasıl oldu, çıkan olaylar hakkında ne düşünüyorsunuz?

O sıralarda Doğu Londra'daydım, insanlar 1 Mayıs'ta büyük bir protesto yürüyüşü yapılacağından bahsediyordu. Merak ettim ve katıldım. Polisle çatışma çıktı, ben de payıma düşeni yaptım. Bu arada bir darbe de aldım. Olay patladığında hayatımın en önemli günlerinden birini yaşamakta olduğumu hissettim. Londra ve Londralılar hakkında hiç böyle hissetmemiştim. Vurdumduymazlığa karşı mutlak bir inanç ve mutlak bir iradeyle değişim için mücadele eden insanlar... Benim için müthiş bir uyanış oldu. Ertesi sabah, yenilenmiş bir insan olarak, hayatta bir amaca sahip olma duygusuyla güne başladım. O eylemliliğin içinde olmaya ve onun hakkında şarkı söylemeye arzu duydum. Bazı şeylerin gerçekleşebileceğini idrak ettim. Tek ihtiyacımız nicelik ve inanç.

Müzik endüstrisinin egemenleri, aynı zamanda global kapitalizmin en büyük isimleri. O şirketlerin egemenliğindeki bir endüstride yer almak sizin için nasıl bir duygu?

"Müzik dünyasındaki en etkili 50 isim" diye anketler, listeler yapılır. O listelerde en uçuk sanatçılar, en yetenekli rap'çiler yer alır hep. Ama onlar müzik endüstrisindeki en önemli isimler değildir. Müzikal anlamda öyledir, ancak maalesef müzik, onun mülkiyetini elinde bulunduranlar tarafından dikte ettirilir. Müziğin mülkiyeti de sanatçıların elinde değildir. Time Warner'ın, Dreamworks'ün patronlarının elindedir. Dinleyiciler de para basma makinasının jetonlarıdır. Benim içimde bulunduğum camiayla Time Warner'ın patronunun camiası aynı değil. Bizimkisi, kendini müziğe adamış insanların camiasıdır. Fanlar, grup kuranlar, fanzin çıkaranlar ve mümkün mertebe birbirlerine yardımcı olan insanlar... Ve bütün bunlar kutsal anlar olarak tezahür eder: Yeni plaklar, konserler ve kültürümüze, dünyamıza katkıda bulunan her şey... Müzik yapmamın, grup kurmamın sebebi bir cemaat duygusu, eşitlik, inandığın şeyler için mücadele etme isteği gibi şeylerdi. Devlet okulunda okumuş herkes bilir bunu: Kabadayılık, ırkçılık... Senin de bir tavır alman gerekiyor.

Büyük çoğunluğun dehşet verici bulduğu bu sistemi muhafaza etmek isteyenler ve değiştirmek isteyenler var. Bence radikal bir değişim gerekiyor. Ben ondan yanayım.

Müzik dışında nelerle ilgileniyorsun?

Bir grup kurup okullara düzenli ziyaretler yapmayı, çocuklara toplumsal meseleler hakkında şarkılar söylemeyi, onlara normalde anlatılmayan şeylerden söz etmeyi istiyorum. Anti-kapitalizmden, ırkçılıktan, hayatı yaşanmaz kılan şeylerden. Şiir ve müzik atölyeleri düzenlemeyi arzu ediyorum. Bunlar hep yapmak istediğim şeyler, bir vicdan rahatlatma ya da halkla ilişkiler kampanyası falan değil. Ben öğrenciyken bir sürü konuda kara cahildim. Doğru dürüst bir eğitim yoktu, ne biliyorsak sokakta öğrendik. Ama okula gelip bize şarkılar söyeyen, bizimle sohbet eden ve piyesler oynayan insanlar vardı. O çok hoşuma giderdi. Büyüdüğümde o insanlar gibi olmak, onların yaptığı şeyleri –piyes oynamak mesela– yapmak isterdim. Şimdi bunları yapabilecek durumdayım. Uzun vadeli bir şey olarak düşünüyorum. Sadece toplum için değil, kendim için de iyi olacağını düşündüğüm için yapmak istiyorum.

1970'lerdeki "Rock Against Racism" konserleri yeni kuşakları ırkçılık karşıtı hareketlerle ve radikal siyasetle tanıştırmış, onları politize etmişti. "Love Music, Hate Racism" kampanyası bugün aynı etkiyi yaratabilir mi?

Bu kampanya beni bir takım şeylere uyandırdı. Bir şeye karşı olmanın yanısıra, bir şeye de taraf olmak gerekiyor. Eğer anti-ırkçıysan neden yanasın? Toplumdan yanasın. Elimi kalbime koyup sosyalist fikirlere bağlanıyorum. Çünkü topluma inanıyorum.

Sosyalizm sizin için ne ifade ediyor?

Ütopik tahayyüllerim var. Bunların birçoğu, spritüel ya da ruhsal demeyeyim ama, daha ziyade zihinle ve bireysellikle alâkalı. Sosyalizm, bana göre, gerçekçi değil gibi görünen bazı fikirlerin gündelik kullanıma girmesi. Gerçeklikle fantazya arasındaki uçuruma bir köprü olması ve insanlara hayatlarını değiştirebileceklerini göstermesi.

Siz aynı zamanda punk etiğini gündelik kullanıma sokuyorsunuz. Pub'larda, evlerde son dakikada duyurulan konserler veriyorsunuz.

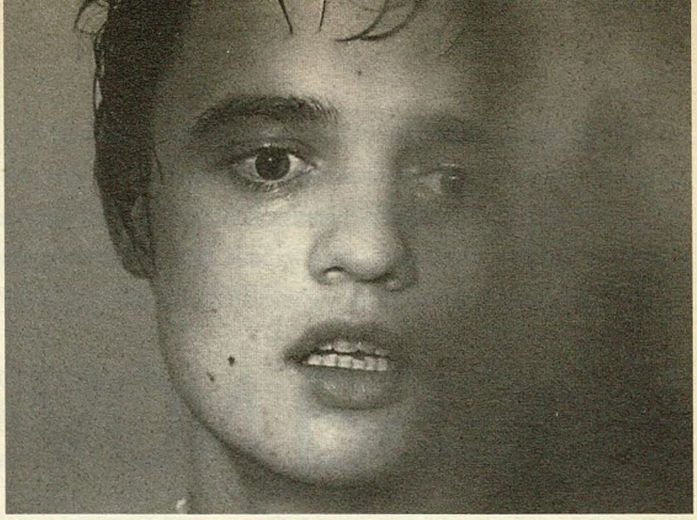

Şöhretli sanatçıların böyle "gizli" konserler vermesi pek görülmüş bir şey değil...
O konserler "gizli" değil aslında. Son dakikada çalmak isteyip bunu internetten duyurmaktan ibaret. Yeni bir şarkı üzerinde çalışırken birden "bunu insanlara çalayım" diyorum ve bilgisayarın başına geçip milleti haberdar ediyorum. Bu konserler genellikle ya bir pub'da oluyor ya da evimin oturma odasında. Bir nevi terörist eylem gibi. Punk etiğine gelince, Mick Jones'la *(Clash'in gitaristi)* stüdyoya girdiğimizde, onun kim olduğunu benden başka bilen yoktu.

Geçen yıl Carl Barat'nın (Libertines'in solisti) evini soyduğun için gruptan kovulduğun gibi, hapis de yattın. Hapishane dünyaya bakışını değiştirdi mi?
Bazı şeylere gözümü açtı. Kendime çekidüzen verme isteği yarattı. Eğlenceli bir yer değil, günde 23 saat bir hücrede oturuyorsun. Güya eğitim imkânları var, ama o kadar kalabalık ki. Hücrede oturup durmak ruh daraltıcı. Ama mecburen ilişkiler doğuyor, başka dünyalara kapılar açılıyor. Bir hayli yazı yazdım. Hapishanede çok fazla mutsuzluk var, benim de çok mutsuz anlarım oldu. Ama bana el uzatan, destek veren insanlar oldu. Umarım ben de onlara aynı şeyi yapabilmişimdir, yani dostluk gösterebilmişimdir. Tekrar içeri girersem, bu büyük bir talihsizlik veya salaklık olur. Girip girip çıkan bir sürü insan var. Hapishane insanı umutsuzluğa sürüklüyor ve özsaygını yitirmene yol açıyor.

Birçok şarkında "İngilizlik" kavramı geçiyor. Senin için "İngilizlik" nasıl bir anlam taşıyor?
İngilizlik her zaman çelişkili bir şey. Ben genel bir "İngilizlik" duygusunun temsilcisi olduğumu düşünmüyorum. William Blake'i beğeniyorum, ama daha az ruhanî, daha çok dünyevî olan Galton, Simpson ve Joe Orton gibi isimlere, gündelik diyalogların ve kelime oyunlarının barındırdığı güzelliğe tav olanları seviyorum. The Smiths'e kapılmam da o yüzden. İngiliz kültürünün birçok veçhesine de aynı şekilde takıldım. Bazı yazarlara ve belli bir film türüne tutkuyla bağlıyım. Mesela "Billy Liar" beni kalbimden vurdu. O tür filmlerin içinde yaşadım, bu belki de daha iyi bir yerde olmak isteyişimden kaynaklanıyordu. Seyrettiğim filmler onur, haysiyet ve içinde bulunduğun cemaate saygı duymak ve onların saygısına mazhar olmak üzerineydi.

"Up The Bracket"ın kapağında toplum polisleri var. "Time For Heroes"da, "eylemdeki şık çocuklar"dan ve "coplar ve kalkanlar"dan bahsediyorsun. Bunların esin kaynağı ne?
2001'in 1 Mayıs'ı, polis saldırana kadar barışçıl bir gösteriydi. Polisinki hiçbir meşruiyeti olmayan bir saldırıydı. İnsanlar da kendi konumlarını savundular. Haklı bir dava için mücadele etmek çok güzel bir duygu. Daha önce de birçok şeyin yanlış gittiğini düşünüyordum, ama bunu nasıl ifade edeceğimi bilemiyordum. Ama o 1 Mayıs'ta aynı şeylere inanan birçok insanla birlikteydim ve hep birlikte neyin yanlış olduğunu haykırıyorduk. Eğer daha kalabalık olsaydık, Meclis'e yürürdük. Hayalim o zaten... Birçok konuda fikir ayrılıklarımız olabilir, ama önemli meselelerde birleşebiliriz. Mesela, bir müzik grubu olarak sahneye çıkmak istediğimizi, ama kendimize bir ad vermek istemediğimizi düşünelim. Konser vermemiz, plak yapmamız çok zor olur. Ama bir ismimiz varsa her şey daha kolaydır. Demek istediğim şu: Ortada bir huzursuzluk ve gidişatın yanlış olduğuna dair yaygın bir duygu var. Buna bir ad koyuyorsun: Anti-kapitalizm. Kapitalizmin niye yanlış olduğunu birçok cepheden anlatabilirsin. Ama ortak bir başlığın vardır, enerjiyi oraya seferber edebilirsin. Bu bir istikamettir ve doğru istikamettir. Ve insanlar anti-kapitalizmin toplumdan yana, eşitlikten yana olduğunu idrak eder. Ben hadiseyi böyle görüyorum. Kapitalizm eşitsizlik üretiyor, zenginlerle yoksullar arasındaki uçurum dünyanın her yerinde derinleşiyor.

Bir şeye karşı olmanın yanısıra, bir şeye de taraf olmak gerekiyor. Elimi kalbime koyup sosyalist fikirlere bağlanıyorum. Çünkü topluma inanıyorum.

Çeviren: **Yücel Göktürk**

BAYKUŞ
www.vtr.com.tr

Müzikal hayal gücünde yeni bir ufuk..
Hayranlık uyandıran çok sesli bir çalışma..
Bir iklimler cümbüşü..

"Balkanatolia"

Yeniyılda müzik marketlerde

NOUVELLE VAGUE

2004'ün en hoş süprizlerinden biriydi Nouvelle Vague. Yıllardır dinlediğimiz zımba gibi punk'lar, new-wave'ler bambaşka bir "yeni dalga"ya, bossa nova'ya dönüşmüştü Fransız ikilinin ellerinde... Babylon'a, sonradan çok meşhur olan baş solistleri Camille'siz geldiler, ama üç hoş şarkıcı hatunla, tatlı bir kabare havasında geçen bir konser verdiler. Nouvelle Vague'ın iki fikir babasıyla, elektronik müzik yapımcıları Marc Collin ve Olivier Libaux'la bir akşamüstü konuşma fırsatı bulduk.

BOSSA NOVA ESCURIDÃO

Albümlerinizde, sahnede eski punk şakıları çalıyorsunuz. Yeni punk gruplarını nasıl buluyorsunuz?

Olivier Libaux: Yeni punk grupları da kim?

The Strokes, Franz Ferdinand...

Libaux: Onlar pop grubu. Diğer hepsi de pop-rock grupları. '70'lerin sonundan, punk yıllarından beri gerçek bir punk grubu gelmedi.

Marc Collin: Punk '80'li yıllarda house ve teknoya dönüştü. Bağlantı orada. Bütün benzer sembolleri orada bulmanız mümkün, politik tarafları, yasaklanmış yönleri... İngiltere'de insanlar rave'lere gitmek istiyorlardı, ama yasaktı. Plak şirketleri yönünden tamamen bağımsızdılar.

Libaux: Ama o türde de öğrenecek pek şarkı yok. *(gülüyorlar)* Ayrıca Fransa'da bir punk akımı vardı, o büyük rap hareketi çok punk'tı. "Uzlaşma yok!" Belirli bir sertlik vardı. Sonuçta "punk" kelimesini açarsak, bu Sex Pistols'ın punk'ından farklı bir şey, farklı müzikler...

Collin: Daha ziyade bir ruh...

Peki gitarlı, baterili şarkılarla aranız nasıl?

Libaux: Biraz önce derginizin sayfalarını karıştırırken Belle & Sebastian, Sufjan Stevens gördüm. Eh yani, sevdiğim insanlar bunlar. Ayrıca Noir Désir de var derginizde.

Esasen elektronik müzik yapımcılarısınız. Peki kendi türünüzde kimleri dinliyorsunuz?

Collin: Ben son zamanlarda Compost'dan çıkanları dinliyorum, daha bir sürü Alman plak şirketi var. Alva Noto'nun müziğini beğeniyorum.

Pek pop değil yani, daha avangard.

Collin: Ben pop dinlemem.

Libaux: Pop da, rock da dinlemez o. *(gülüyorlar)*

Ne zamandır tanışıyorsunuz?

Libaux: Sekiz yıldır.

Yeni albümünüz yakında çıkıyor, değil mi?

Collin: Nisan ayında yayınlanacak. Aşağı yukarı bitti sayılır.

Bu sefer yorumladığınız şarkılar neler?

Libaux: *(gülüyorlar)* Sanırım söylememeliyiz...

Duyduğumuz kadarıyla Buzzcocks, Bauhaus var. Smiths yorumlamayı hiç düşünmediniz mi?

Collin: Hayır, çünkü Smiths hiçbir zaman bir punk grubu olmadı, new-wave'e dahil değildi.

Libaux: Smiths bir pop grubuydu her zaman. Lloyd Cole'un Smiths yorumladığını gördüğümde bunu bir kez daha anladım. Bizim seçtiğimiz şarkılar ve gruplar daha karanlık.

"I Melt With You" da bayağı pop bir şarkı...

Libaux: Doğru. Ama grup öyle değildi, Modern English albümleri her zaman yenilikçiydi. Sonra bir baktık, bu pop şarkısı çıktı. Biraz da Modern English'in hatırlanması için seçtik o şarkıyı.

Collin: Smiths belki de bütün bunlara tepki olarak çıktı.

Libaux: Daha anlaşılır bir gruptu Smiths. Kıyafetleriyle, çiçekleriyle, daha edebî sözleriyle her zaman dinlenebilir bir grup imajları vardı.

Collin: Anlaşılabilir şarkılar yaptılar. New-wave'ciler gibi yenilikçi ve deneyci bir duruşları yoktu. New-wave'ciler kendilerini stüdyoda deneyler yapmaya adamışlardı, dub ritmleriyle, elektronik efektlerle...

Libaux: Bir canlı performans için bir Smiths şarkısı yorumlamıştık bu arada, bence çok güzeldi...

Bir albümlük bir proje olarak başladınız, ama şimdi ikinci albüm geliyor. Nouvelle Vague adıyla daha değişik şeyler duyacak mıyız?

Libaux: Bu sadece bir proje. New-wave şarkılarının değişik yorumları... İkinci albümün sebebi, çok fazla istek gelmesi. Garip biçimde, belki de bilinçsiz olarak, çok tuttu ilk albüm.

Collin: Bir albüm kaydederken, albümün yayınlamasını, dağıtımının yapılmasını istiyorsan, şarkılarının insanlara dokunacağını, seveceklerini umut ederek başlarsın. Ben normalde deneysel, elektronik albümler yapıyorum. İçinde şarkı olmayan, sadece ritmler üzerine kurulu albümler... Normal olarak, bunlar çok fazla insana hitap etmiyor. Nouvelle Vague'la önümüzde farklı, başarının daha kolay olduğu bir alan var; insanlar şarkıları biliyorlar, düzenlemeler çok basit, genel olarak da sempatik bir müzik yaptık...

Annem şarkıların orijinalinden hiç hoşlanmasa da, Nouvelle Vague dinlemeyi çok seviyor.

Libaux: *(gülüyorlar)* Bu devirde cover'lar çok fazla. Ama sanki Nouvelle Vague'ınkiler daha iyiymiş gibi bir his var içimde...

Smiths bir pop grubuydu. Lloyd Cole'un Smiths yorumladığını gördüğümde bunu bir kez daha anladım. Bizim seçtiğimiz şarkılar ve gruplar daha karanlık.

Mesela Swans'ın "Love Will Tear Us Apart" yorumunu dinlemiş miydiniz?

Libaux: Tabii ki. '80'li yıllarda!.. *(gülüyorlar)* Çok da severdim. Büyük single'ı vardı bende. Uzun zamandır dinlemedim. Ama hatırladığım kadarıyla orijinaline çok yakındı... Neyse. Ben bu projeyle birkaç arkadaş edineceğimizi düşünüyordum...

Collin: Alışkın olduğumuzdan daha fazla satacağını tahmin ediyorduk.

Libaux: "Just Can't Get Enough" bir araba reklamında kullanıldı. Şarkıları reklamlarında kullanmak için bize gelen çok oldu...,

Yorumlardan özellikle sevdikleriniz hangileri?

Libaux: "In A Matter Of Speaking"e bayılıyorum. "Guns Of Brixton" tabii ki. "Teenage Kicks" de çok iyi oldu. Ama özellikle "Too Drunk To Fuck" çok güzel bir yorum oldu. Vokal çok güzel orda.

Collin: Camille'in sesi. Albümdeki neredeyse bütün şarkıları Camille söyledi.

Bizim favorimiz "A Forest". Hâlâ Cure dinliyor musunuz?

Libaux: İlk albümlerini evet. O yorum da çok hoş oldu gerçekten. Sinematografik bir tadı var zaten şarkının...

Collin: Geçenlerde okuduğum bir eleştiride, yorumların çoğunun orjinallerine çok yakın olduğu söyleniyordu. Özellikle de "A Forest"ın. Nasıl böyle bir şey söylenebilir? *(gülüyorlar)*

Nouvelle Vague albümlerinden sonra başka projelere mi kayacaksınız?

Libaux: Hayır. Sonra yıllarca Las Vegas'da çalacağız. *(gülüyorlar)* Elli yaşında, etrafımızda kaplanlarla, kızlarla... Komik, ama olmaz değil...

Collin: Nouvelle Vague bizim için biraz tehlikeli bir proje. Böyle tanınmak, daha sonra yapacağı-

Foto: Şahan Nuhoğlu

nız işleri de etkiler. Nouvelle Vague'sız yapacağınız ilk albümde "aa, bu daha kötü" diye gelirler hemen. Karakteriniz bir şekilde silinir. Benim başka projelerim var.

Beraber çalışmaya devam etmeyecek misiniz?

Collin: Hayır.

Libaux: Biz beraber çalışmıyorduk zaten.

Müzikten hayatınızı kazanabiliyor musunuz?

Libaux: Tabii, uzun zamandır. Fransa'da müzisyenleri koruyan bir sistem var. İşsizseniz bile, hayatta kalabiliyorsunuz.

Collin: Ben en az 15 yıldır müzik dünyasının içindeyim ve hiçbir sorun yaşamadım.

Libaux: Mesela ne zaman bir şarkınız radyoda çalınsa, paranız hiçbir sorun olmadan size ödenir.

İnternet üzerinden mp3 paylaşımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Libaux: Tabii ki destekliyorum. Çok garip tir ki, albüm Amerika'da çok çok az satılmasına rağmen çok tanınıyoruz...

Fransa'da banliyölerdeki göçmenlerin bir sözü var. Ama bu sözü kimse duymak istemiyor. Şiddet, kendilerini farkettirebilmenin tek yolu.

Collin: Tıpkı burada olduğu gibi... *(gülüyorlar)*

Libaux: Ayrıca CD'lerin kopyalanamaz olarak üretilmesini de hiç anlamıyorum. Çok saçma, CD'yi bozuyor...

Collin: Çok fazla CD piyasaya çıkıyor. İnsanlar bütün bu albümleri satın alamıyorlar. Birçoğu da çok kötü oluyor. İnsanlar da mp3 indiriyorlar ve gerçekten çok beğendikleri, on yıl sonra da dinleyecekleri albümleri satın alıyorlar. Bu da daha iyi albümler yapmayı teşvik ediyor...

Libaux: Bazen ben de bir CD'yi iki sene sonra alıyorum. Biri bana bir kopyasını çekmiş oluyor, çok beğeniyorum. Sonra, onu alıp koleksiyonuma koymalıyım diye düşünüyorum. Gerçek bir müzik dinleyicisi olmak belki de bu: Ezbere bildiğin bir albümü satın alıyorsun... Albümü satın aldığında, kabıyla, kabının içindekilerle sanatçının ruhuna daha kolay ulaşabiliyorsun.

Collin: Mp3'ler, müziğin bütün dünyada rahatça dolaşmasını sağlıyor.

Libaux: Gençken de kasetler vardı. Birisinin kayıt yapan bir aleti varsa, hemen kasetler doldurulurdu... İnternet sayesinde gerçekten de bir sürü şeyden haberdar olabiliyorsunuz. Pazarlama silahıyla sana belli bir şeyi aldırmaya çalışan müzik endüstrisine karşı çok iyi bir cevap bu. Biz, "eski punk'lar" olarak, mp3'ü, şarkıları değiş tokuş etmeyi tercih ediyoruz. *(gülüyorlar)* Bu sayede her şey çok hızlı ve akıcı oluyor...

Punk'dan bahsederken özellikle punk'ın politik tarafı üzerinde durdunuz. Fransa'daki olayları nasıl yorumluyorsunuz?

Libaux: Olaylar sadece şiddet içeriyordu. Etkili olabilmesi için başka bir şeye dönüşmesi gerek. Ama şurası açık ki, Fransa'nın punk bir şeylere ihtiyacı var, çünkü kötü koşullarda yaşamaktan bıkmış çok fazla insan var. Endişe verici olan, olayların sadece şiddetten ibaret olmasıydı. Hiçbir mesaj, açıklama yoktu. Halbuki araştırmak, "problem nedir" diye sormak gerekiyordu. Sorun orada duruyor. Bunun üzerine bir sürü punk grubu çıkar mı, bilmem. *(gülüyor)* Müzik ve sözler olarak farklı olsa da çıkacaktır...

Collin: Fransa'daki isyan çok fazla insanı kapsıyor. Fransa bölünmüş durumda. Fransa'nın büyük bir bölümü banliyölerde olanları görmezden geliyor, siyasetçilerse bu durumu en azından yirmi senedir görmezden gelmeye çalışıyor. Sonuçta, bu insanların bir sözü var. Ama bu sözü kimse duymak istemiyor. Kimse bu banliyö ve göçmenlerin entegre edilmesi sorunuyla yüzleşmek istemiyor. Bu öyle bir isyan ki, şiddet, kendilerini farkettirebilmenin tek yolu. Politik mesajlarını kimse iplemiyor.

Libaux: Tamamen bir zaman sorunu. Bu konu yıllardır bir kutu içinde saklanıyor. Özellikle sağ kesim bu konu hakkında hiç konuşmaz, çünkü onların seçmenleri bu konudan hiçbir şekilde bahsedilmesini istemiyorlar.

Mathieu Kassowitz bu konudan birkaç yıl önce "La Haine" (Nefret) filminde bahsetmişti...

Collin: Kassowitz bu durumdan popüler olmak için faydalanan bir sinemacı. Pek politik bir tarafı yoktu bence. Sadece "bakın, banliyö garip, onlar böyle konuşuyorlar" dedi.

Libaux: Yapma, o kadar da değil!

Oy kullanıyor musunuz?

Libaux: Tabii ki...

Sarkozy'ye mi vereceksiniz?

Collin: *(gülüyorlar)* Hayır tabii ki.

Libaux: Ben şimdiki hükümeti de desteklememiştim.

Bundan sonrası için ne düşünüyorsunuz?

Collin: Fransa'da bir sürü insan olayların farkına varamadı, ki düşünün, ben Paris'te yaşıyorum. Taşradaki, diğer şehirlerdeki insanlar bu konuya dair hiç bilgi alamadılar. İsyancılar insanların desteğini alamadı, "gördünüz mü, banliyölerde böyle sorunlar var, bütün Fransa bize destek olmalı, biz kurbanız" diyemediler. Tam aksine, Fransa, Sarkozy'ye ve hükümete tam destek verdi...

Libaux: Çünkü olaylar hiç de sevimli değil... Ne şiirsel, ne kahramanca. Sadece vahşi... Herkes haberdar olmuyor ama, her noel'de bir sürü araba yakılır. Bu maalesef bir gelenek halini aldı. Bence çok büyük bir değişiklik olmayacak. Sağa oy vermiş insanların bir şeylerin değişmesi gerektiğini, banliyölerdeki yaşamın iyi olmadığını farketmesi daha zaman alacak. Bir taraftandan da, sosyalistlerin söyleyecek hiçbir şeyleri yok...

Collin: Bu bir sağ/sol problemi değil. Sorun en az yirmi yıldır var ve sol 14 yıl iktidardaydı, onlar da hiçbir şey yapmadılar. Solcuları da Paris sokaklarında yürürken, "banliyölere gidip insanlara destek olmalıyız" derken göremedik...

Libaux: Bu, sırtlarına batan bir çıban gibi. Görmemeye çalışsalar da orada. Tedavisi nasıl olacak, bilmiyorum.

Söyleşi: ***Tolga Yağlı - Orhan Özkırım***

Eşcinselliğin Sonu

- ve Heteroseksüelliğin Ölümü -

BERT ARCHER

Türçesi: Ayşe Borovalı, Koray Atak

Neden kendimizi cinsel davranışlarımızla açıklamakta direniyoruz?

Farklı deneyimlere sahip yeni bir okuyucu kitlesi için yazılmış olan "**Eşcinselliğin Sonu ve Heteroseksüelliğin Ölümü**" yukarıdaki soruya popüler ve tartışma yaratacak bir yanıt arıyor.

Provokatif denebilecek tezler ileri süren Archer, son yıllarda gey/hetero ayrımının ortadan kalktığını savunuyor ve eşcinsel hareketin, tıpkı feminizm gibi, kültürel ve tarihsel bir evreyi temsil ettiğini öne sürüyor.

Tuhaf Oğlan

Shyam Selvadurai

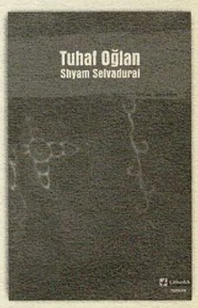

Arjie, içinden geldiği gibi davranmanın yanlış olmadığını, ama doğru olanın ille de mutluluk getirmediğini öğrenmek zorunda kalacak...

- **Lambda Edebiyat Ödülü**
- **Smith Books İlk Roman Ödülü**

Çitlembik

[KATE BUSH [

70'lerin sonunda İngiltere, punk'tan ibaret değildi. Daha yirmisine girmemiş ufak tefek bir kız Tori Amos'lara, Fiona Apple'lara uzanan yolu tırnaklarıyla kazmaya başladı o yıllarda. Piyanonun ateşini, olmadık ritmleri, alışılmadık orkestral darbeleri, eski bir dansın, eski bir şiirin katmanlarıyla harladı, harmanladı... Kate Bush: The Soprano. Ne "Babooshka" unutulabilir, ne "Running Up That Hill", ne de ruhanî kuzeni Peter Gabriel'le söylediği "Don't Give Up". 12 yıllık suskunluğun ardından "Aerial" isimli double albümüyle geri dönen Kate Bush, derdini Mojo'ya ve BBC'ye dökmüş.

SIRADAN YAŞAMIN AYRICALIĞI

Çok nadir olarak röportaj veriyorsun, belki de bu yüzden etrafında oluşmuş bir mit var. Kendi dünyasında yaşayan ve dünyaya pek adım atmayan biri olduğun düşünülüyor. Nerden çıktı bu?

Kate Bush: Gerçekten bilmiyorum. İnsanların benim gerçekte nasıl biri olduğuma dair bir hisleri olduğunu hissediyorum yine de. En azından umuyorum diyeyim. Amacım yaratıcılık açısından ilginç olan bir şeyler ortaya çıkarmak, para kazanmak değil. Para kazanmak isteseydim, iyi ya da kötü olduğuna bakmadan her sene bir albüm yayınlar ve bunu iteklemek için de bol bol basına çıkardım. Fakat beni ilgilendiren bu değil. Ünlü olmak istemedim ben, albüm yapmak istedim. Bu, ünlü olmayı istemekten çok farklı bir şey.

Psikolojik olarak çok kırılgan olduğun, sürekli depresyonunun eşiğinde yaşadığın söyleniyor...

Çoğu zaman bu uydurmalar beni rahatsız etmiyor, çünkü ben normal bir insan olarak yaşamayı seçtim, ama tam tersine, gerçek dünyaya adım atmayan biri olarak gösteriyorlar beni. Beni asıl rahatsız eden psikolojik durumumla ilgili uydurmalar, çünkü gerçekte çok güçlü bir karakterim var; zayıf biri olarak sunulmak beni sinirlendiriyor.

"Aerial", 1993'te yayınlanan "Red Shoes"un ardından ilk albümün. 12 sene biraz uzun değil mi? Arada bildiğimiz kadarıyla şunlar oldu: "Red Shoes"un ardından annenin ölümü geldi, ki senin için zor bir dönem olduğu kesin. 1996'da "King Of The Mountain" şarkısını yaptın ve tekrar sessizliğe gömüldün. Kırda bir eve taşındın, aylarca evi yeniden inşa etmekle uğraştınız. 1998'de oğlunu doğurdun ve bir bakıcı tutmayı reddettiğin için full-time anneliğe başladın. Oysa evin garajında kendine bir stüdyo kurmuştun. Eski albümlerin için stüdyoda günde 14 saat geçirdiğini düşünürsek, yeni albüm hazırlıklarının uzunluğunu bunlara bağlayabilir miyiz?

Durum aşağı yukarı böyle. Zaman su gibi akıp geçiyor. "Albümü bu yıl içinde bitireceğim" dediğim çok zaman oldu. "Bu albümü asla bitiremeyeceğim" dediğim zamanlar da...

Bir söylentiye göre EMI yetkilileri albümün hangi aşamada olduğunu görmek için seni ziyarete gelmişler, sen de "işte üzerinde çalıştığım malzeme" deyip fırından çıkardığın pastayı getirmişsin. Doğru mu?

Hayır, öyle bir şey olmadı, ama olabilirmiş. Kim uydurmuşsa iyi uydurmuş.

Ayrıca EMI yetkililerinden hiçbiri albüm tamamlanmadan parçaları dinlemeyi başaramamış...

Evet. EMI başkanı Tony Wadsworth her gelişinde sadece muhabbet ediyorduk, sonra da geldiği gibi gidiyordu. Bu sonuçsuz ziyaretler aramızda bir şakaya bile dönüşmüştü. Albüm tamamlandıktan sonra ilk kez stüdyoda dinlediler ve tamamen işe yaramaz olmadığına karar verdiler allahtan.

Hem özel hayatında hem de sanat kariyerinde tam mahremiyet talep ediyorsun yani...

Hayatımın son 12 yılında sıradan bir insan gibi yaşama ayrıcalığını hissettim. Bu benim bir parçam. Kim olduğumla ilgili bir şey. Bulaşıkları yıkamak, yerleri süpürmek benim için önemli. Bu işlerle olan bağımı yitirmek istemiyorum. Müzik dünyasında bulaşık makinesinin nasıl kullanılaca-

28→

RUFUS WAINWRIGHT

Dizginlerinden boşanmış

Kate Bush tam anlamıyla özgün bir müzisyendir ve onu dinlemenin, onun tarafından işgale uğramak gibi bir tehlikesi vardır. Çok insan onu taklit etmeye çalıştı bugüne kadar. İlk zamanlarımda ben de denedim bunu. Ve onu daha çok taklit etmeye de niyetliyim. Onu şarkı söylerken dinlediğinizde, altta yatan enerjinin gerçek olduğunu fark edersiniz. Bir sürü numara çeker, ama bu numaraların hepsi samimi bir yerden kaynaklanır. Dizginlerinden boşanmış bir halde şarkı yazdığını düşünürsünüz. Form ve yapılar konusunda fazlaca özgür olduğunu da anlarsınız. Ama, örneğin "Running Up That Hill" gibi bir şarkıyı dinlediğinizde, şarkılarının çok iyi inşa edilmiş olduğunu da görürsünüz.

Bunca süredir ortada olmamasının nedeni acaba kendi kendini taklit etmekten sakınmak mı? Kate Bush'u taklit eden biri durumuna düşmemek için mi bu kadar uzun bir tatile girdi? Annem Kate McGarrigle, '70'lerin başında Brontë'lerden *("Uğultulu Tepeler"in yazarı Emily ve romancı kardeşleri Catherine ve Anne)* bahseden bir şarkı yapmış. "Wuthering Heights" ilk çıktığında "bunu önce biz yapmıştık" deyip dururdu. Kate Bush'u ilk dinleyişim bu vesileyledir. Ama büyüklüğünü ilk takdir edişim, babam Loudon Wainwright'la birlikte yaşadığım döneme denk düşüyor. Babam kafayı "Don't Give Up" şarkısıyla yemişti neredeyse. '90'ların ortasında genç bir gay olarak New York'a gittiğimde, gay camiası içinde Kate Bush fanatikleriyle karşılaştım ve onun yarattığı efsaneyi kabullendim. Aşka ve toplumun aşka karşı tutumuna karşı takındığı tavır sıradışıydı ve gay'lerin çoğu bu tavırla özdeşleşebiliyordu.

ğını bilmeyen arkadaşlarım var. Bence bu çok ürkütücü. Bir insan olarak varlığımı sürdürebilecek bir pozisyonda olmayı yeğliyorum.

Albüm bittikten sonra albümü yayınlamaktan vazgeçmeyi düşündün mü hiç?

Bu sefer birkaç defa düşündüm gerçekten, çünkü albüm yayınlamak kapıyı aralamak gibi bir şey. Tanınan biri olmak yaratıcılığın düşmanı, özellikle günümüzdeki ünlülerle ilgili saplantı düşünülürse...

1979'dan beri turneye de çıkmıyorsun. Oysa sahne performansın da en az albümlerin kadar yaratıcı ve çığır açıcıydı.

O turneden ben de çok memnun kalmıştım. Ama turneden gerçek dünyaya dönüş hiç kolay olmuyor. Bazı grupların turnelerini yıllara yaymasını anlayabiliyorum, çünkü turne her şeyin elinizin altına getirildiği bir mikrokozmos. "Çay lütfen" diyorsun, çayın geliyor. Eve dönüp de çayını kendin yapmak zorunda kaldığında şoka girebiliyorsun.

"Aerial" albümünde, bu bahsettiğin normal hayatın içinden damıtılmış "Mrs. Bartolozzi" anlattıklarının bir özeti gibi. Bir ev kadınının çamaşır makinasından çıkardığı kıyafetlerin tetiklemesiyle çıktığı nostaljik bir macerayı anlatıyorsun.

Bu şarkıyı dinlettiğim insanlar ya çok sevdi ya da çok rahatsız oldu. Bu kadar basit ve küçük bir konusu olmasını çok sevdim şarkının. Kıyafetler bir insanın kişiliğiyle çok yakından bağlantılı. Kokusuyla, üstüne sinen deri hücreleriyle... Bir tişört, bir kot ve bir çift çorapla o insanı gözünde canlandırabiliyorsun neredeyse.

"π" şarkısında da pi rakamının tamamını bir şarkı sözü gibi söylüyorsun...

Evet, rakamları bir şarkı olarak söylemek mümkün mü acaba diye düşünmüştüm. Şarkı öyle çıktı ortaya... Kelimeler yerine rakamları şarkı sözü olarak okumak değişik bir tecrübe oldu. Bir şarkı sözü olarak rakamların herhangi bir duygu yükü yok, ama onlara, mesela 7'ye duygusal bir anlam vermeye çalıştım. 9'u söylemeye özellikle dikkat ettim. Rakamları hayranlık verici buluyorum, her şeyin numerik bir şekilde yazılabilmesi fikrini de. Yirmi-otuz yıl öncesine göre tamamen rakamlarla çevrili durumdayız. Zihnimizde sürekli cep telefonu numaraları, başka rakamlar var. Yaşantımızın çok önemli bir parçası artık rakamlar.

Yirmi yıl önce "Hounds of Love" albümünde ikili bir konsept denemiştin. Albümün bir yüzünde bir şarkılar demeti sunarken, arka yüzünde tek bir konsept üzerine kurulu uzun bir şarkı vardı. "Aerial" da iki CD'ye yayılan yapısıyla konsept bir albüm niteliğinde. İlk CD'de "A Sea of Honey" başlığı altında şarkılar var. "A Sky of Honey" başlıklı ikinci CD ise birbiriyle bağlantılı parçalardan oluşuyor.

Evet, buna konsept dedik, başka ne diyebileceğimi bilmiyorum. Suit ya da rock opera mı demeliyim? Bence en uygunu yine de konsept. "A Sky of Honey"de ışığı vokale dönüştürmekti amacım. Anlamadığımız bir dil olması fikri hoşuma gitti... Aslında yanlışlarımdan biri, süreyi fazla uzun tutmak oldu. İnsanların verdiği paranın hakkını iade etmek istemiştim. Ama çeşitli sebeplerle insanların algı süresi o kadar uzun değil. Eski plakların en iyi tarafı, bir aralık yaşatabilmeleriydi. Yirmi dakika dinlerdiniz, sonra bir çay-kahve koyar, plağın arka yüzüne geçerdiniz. İki yüz arasındaki bu mola iyiydi. Çok daha uygun bir süreydi ayrıca.

Bugün albüm yaparken gösterdiğin titizlik, kariyerinin başlangıcında pek yoktu. Hatta David Gilmour seninle ilk tanıştığında kolunun altında elliden fazla şarkı olduğundan bahsediyordu. O zamanlar çok mu kolay yazıyordun gerçekten?

Elton John'u dinleyerek başladım. Onu dinliyordum ve piyanonun başına oturup döktürüyordum. Belki günde iki şarkı yazıyordum. 16 yaşıma gel-

MÜZİK DÜNYASINDA BULAŞIK MAKİNASININ NASIL KULLANILACAĞINI BİLMEYEN ARKADAŞLARIM VAR. BENCE BU ÇOK ÜRKÜTÜCÜ.

ELVIS'İN ELBİSESİ
"Aerial"dan çıkan ilk klip "King Of The Mountain"in kahramanı Elvis, ama kendi değil, sırmalı elbisesi.

PETER GABRIEL

Kışkırtıcı, duygusal

"Wuthering Heights"ı ilk dinlediğimde, sıradışı ve özgün bir şarkı olduğunu düşünmüştüm. Yani daha baştan etkilenmiştim. '80'ler boyunca Kate'in şarkı yazırlığı gelişti, ritm ve sound'la farklı arayışlara girdi, ki bu açıdan ikimizin ortak dertleri vardı diyebilirim. "Don't Give Up" şarkısının esin kaynakları çeşitlidir. Bir yandan yeni bir ilişkiden çıkmıştım, diğer yandan da işsizliğin yarattığı umutsuzlukla ve bir partnerden nasıl güç alınabileceğiyle ilgili bir şarkı yazmak istiyordum. Bunun bir düet olması gerektiğine karar verdim. Bir yandan kışkırtıcı, diğer yandan duygusal bir ses lâzımdı bana. Kate'in sesinde her iki özellik de mevcuttu.

Bath yakınlarında kayıt yaptığım çiftlik evine geldi. İlk başlarda çok gergindi. İkinci bir deneme yapmak istedi. Yaptık. Kayıt sırasındaki ruh hali bile şarkıya çok olumlu bir şekilde yansıdı diyebilirim. Kayıtta yaşanan romantizmle ilgili dedikodular çıktığını biliyorum, ama iyi mi, kötü mü bilmem, iki taraf da bunu doğrulamadı.

Birçok insan için çok önemli bir şarkı oldu bu. Çok önemli bir komedyenin, bu şarkıyı dinlediğinde intiharın eşiğinde olduğunu ve onun hayatını kurtardığını itiraf ettiğini söyleyebilirim. Bunun gibi birçok mektup aldım.

Kate'in sesi işlerin düzeleceğine dair bir umut taşıdı insanlara.

En sevdiğim Kate Bush şarkısı mı? "The Man With The Child In His Eyes" diyebilirim. Çok güzel bir melodisi var ve sözleri gözünüzün önünde bir resim oluşturuyor. Her zaman kendi dünyasında yaşar Kate. Bu yüzde 90 gücünden, yüzde 10 güçsüzlüğünden kaynaklanır. Dünyanın kendisinden faydalanacağı kadar açmaz kendini, ama şarkılarındaki iç enerjinin kaynağı da bizzat budur.

DAVID GILMOUR

Bir auteur

Kate'in ağabeyi Paddy Bush'u tanıyan bir arkadaşım onun kayıtlarını getirdi bana. Birlikte dinledik ve parlak bir sanatçıyla karşı karşıya olduğumuza karar verdik. Teypteki malzemenin doğrudan plak şirketine götürülmeye uygun olmadığını düşündüm. Üzerinde biraz daha çalışılmalıydı. Piyanoda kırık dökük bir sesle söylenmiş şarkılardı ve piyasadaki adamların bu sesteki cevheri keşfedebileceğine ihtimal vermiyordum.

Evine bir kayıt cihazı götürüp piyanosunun başında yeni kayıtlar yaptım. Bu demodan üç şarkı seçtim: "The Man With The Child In His Eyes", "The Saxophone Song" ve hatırlamadığım bir tane daha. Evdeki stüdyomda Unicorn grubunun üyeleriyle yeni bir demo hazırlamaya çalıştım, ama tatmin edici değildi. En sonunda bu işin adam gibi yapılması gerektiğine karar verdim ve stüdyo kiraladık. Biz Abbey Road'da "Wish You Were Here"ı kaydederken, EMI'dan gelen adamlara Kate'in kayıtlarını dinlettim. "Hemen anlaşma yapalım" dediler. Kate'le görüştüler, anlaştılar, ben sadece yatırdığım parayı geri aldım.

Bana "Wuthering Heights"ı yolladı ve bunu ilk single yapacağını söyledi. Benim oyum "The Man With The Child In His Eyes"dan yanaydı. "Wuthering Heights"ın ardından ikinci single olarak yayınlandı ve pek de ses getirmedi. Bu konuda ben tamamen yanılmıştım ve Kate tamamen haklı çıkmıştı. Ki her zaman haklıdır. Henüz çok küçük olmasına rağmen istediği şeyler konusunda kararlı ve netti. Ne elde etmek istediğini kafasında canlandırabiliyor ve ifade edebiliyordu. O noktaya varması için mücadele etmesi gerekse de, sonunda elde ediyordu. Bence Fairlight teknolojisinin *('80'lerin başında çıkan sample aleti)* kafasındaki müziği yaratma konusunda ona çok faydası oldu. Kate gerçek bir sanatçıdır. Sinema işinde olsaydı auteur diyecekleri cinsten yani. Bana Roger Waters'ı hatırlatıyor mu? Hayır. Çok daha şirin, çok daha hoş!

17 YAŞINDA, BİR GÜN GERÇEK BİR ORKESTRAYLA STÜDYODA KAYIT YAPIYORDUM, ERTESİ GÜN OKULA GİDİYORDUM. GERÇEKTEN CESURMUŞUM.

diğimde Tanrı tarafından şarkı yazmakla görevlendirilmiş zannediyordum kendimi. İdealist ve çok pozitiftim. Etrafımdakilere çok zor zamanlar yaşatmış olmalıyım.

17 yaşında stüdyoya girdiğin dönemi bugün düşündüğünde ne hissediyorsun?

Çok cesurmuşum. Hâlâ okuyordum. Bir gün gerçek bir orkestrayla stüdyoda kayıt yapıyordum, ertesi gün okula gidiyordum. Gerçekten cesurmuşum diye düşünüyorum.

Sanatsal bağımsızlığın için plak şirketiyle mücadeleye girmen de çok erken başladı.

Evet. "Lionheart"ı kaydederken birlikte çalıştığımız prodüktörle fikir ayrılığına düştük. Genç olmama rağmen kendi müziğimle ilgili net fikirlerim vardı, ama albümün prodüktörü o olduğu için istediğim şey ortaya çıkmadı. Çok çabuk yaptık albümü ve hiçbir zaman içime sinmedi. Diğer yandan da ilk albümün tanıtımı için tüm dünyayı dolaşıyordum neredeyse. Nefret ettim o süreçten. İkinci albümüm "Lionheart"tan sonra, albümlerimin prodüktörlüğünü elime almam gerektiğine karar verdim.

İlk adım Jon Kelly'yle prodüksiyonu paylaştığın dönem oldu. "Breathing", "Babooshka", "Army Dreamers" gibi sıradışı hitler ürettiniz birlikte. Ayrıca ilk defa Abbey Road stüdyolarını keşfettiğin dönemdi bu, değil mi?

Evet, Abbey Road çok heyecanlandırmıştı beni. Elgar'ın ve Beatles'ın kayıt yaptığı yerdi burası. Aynı dönemde Roy Harper da orada albümünü kaydediyordu. Çok eğlenceli bir adamdı. Gelip o uzun anektodlarıyla senin çalışmanı bölmeye bayılırdı.

Ve "The Dreaming" ortaya çıktı...

Benim "çok kızgınım, üzerime gelmeyin" albümümdü bu.

Neye kızgındın?

Bilmiyorum. Sanırım yaratıcılık sıkıntısından doğan bir kızgınlıktı. Yapmak ve söylemek istediğim şeyler vardı, ama o ana kadar yapamamıştım. Kendi albümümün prodüktörlüğünü yapma konusunda da büyük bir dirençle karşılaşmıştım. Onun verdiği öfke de vardı.

Şirketin tepkisi ne oldu?

"Albümü yayınlamak istediğine emin misin?" diyorlardı. Bunun tercümesi "sen bu sevdadan vazgeç" demekti. Zaten kendimle ilgili kuşkularım vardı. O stüdyodan bu stüdyoya taşınıp duruyorduk, yıpranmış haldeydim. Şarkılarımın en sevdiğim bölümlerini dinlettiğim insanların gülmekten kırıldıklarına şahit oluyordum.

Ve "The Dreaming" listelerde ciddi bir başarı kazanamadı. Pek ticarî bir albüm değildi, daha çok ruhanî bir albümdü diyebilir miyiz?

Evet, ben de bunu sevmiştim zaten. Plak şirketlerine çekilmiş bir siktirdi bu benim için. Diğer albümlerime göre daha az sattı, ama bence başarılı bir albümdü. Peşinden tamamen benim prodüktörlüğünü üstlendiğim "Hounds of Love" hit olunca bir anlamda rüştümü ispat ettim ve o noktadan sonra beni rahat bıraktılar.

Peki tekrar sahneye dönmeyi düşünüyor musun?

Bilmiyorum. Elektrikli süpürgemi bırakıp insanların karşısına çıkmak pek kolay değil. Yaptıkça kazanılan bir yetenek konser vermek. Yeniden turneye çıkacağımı hiç sanmıyorum, ama arada sırada bir konser vermek... Bilmiyorum, belki bir gün.

KATE BUSH DERGİSİ
1982'den beri plak şirketinden ve fan kulüplerinden bağımsız olarak yayınlanan, düzensiz çıkan Kate Bush dergisinin 76. sayısı "Aerial"ın çıkışına denk getirildi.

Çeviren: ***Ogan Güner***

ÖSS
her zaman her yerde

SAYISAL

1. **"Düşünebileceğiniz herkesi geçtim: Mozart, Beethoven, Bach, Strauss...** Irving Berlin 1001 beste yaptı, ben 5500." **Kim demiş bunu?**
a) James Brown b) Burt Bacharach c) Mick Jagger d) Bo Diddley

2. **John Lee Hooker'ın 75. yaş günü şerefine, '90'lı yılların ortalarında** hangi ülkenin posta idaresi **özel pul bastırmıştı?**
a) Japonya b) Arnavutluk c) Tanzanya d) Brezilya

3. **Aşağıdaki gruplardan hangisinin ismi** "Otostopçunun Galaksi Rehberi" kitabındaki bir diyalogdan **("hayatın anlamı nedir?" sorusuna verilen cevaptan) alınmıştır?**
a) Level 42 b) Sweet 75 c) 33 West d) System 01

4. **Amerikalı rock topluluğu 30 Seconds To Mars'ın** gitaristi ve şarkıcısı **aşağıdaki ünlü aktörlerden hangisidir?**
a) Ben Affleck b) Jared Leto c) Jude Law d) Orlando Bloom

5. Million Dollar Quartet **nedir?**
a) Wenders'in "Million Dollar Hotel" filminin soundtrack'inde çalan hayalî orkestra
b) Las Vegas kumarhanelerinde kuşaklar boyu müzik yapan caz orkestrası
c) Elvis Presley, Jerry Lee Lewis, Carl Perkins ve Johnny Cash'in stüdyo session'ları
d) Crosby, Stills, Nash & Young'a Joni Mitchell'ın şaka yollu taktığı isim

6. **Kate Bush "π" şarkısında, meşhur sayıyı,** noktadan sonra yüz onaltıncı haneye kadar **(3.14159...) melodiye dökmüş söylüyor. Bush'dan birkaç yıl evvel, aşağıdakilerden hangisi bir şarkı sözünde π'den bahsediyordu?**
a) Göksel b) Aylin Aslım c) Pamela d) Nil Karaibrahimgil

7. **"Satılık ya da kiralık karavanlar / 50 cent'e odalar / Telefon yok, havuz yok, hayvan sokmak yasak / Sigarasız da kalmışım zaten // İki saatte ortalığı süpürme işi / 8'e 12 metre dört yatak odası / Amaçsız bir adamım ben / Yolların kralı..."** Roger Miller imzalı country klasiği **"King Of The Road"u** aşağıdakilerden hangisi **cover'lamadı?**
a) Clash b) Boney M c) Dean Martin d) U2

8. **"Kabul etmeliyiz ki gelecek aydınlık / Zamanın şu noktasında / Denizin altından demiryoluyla / New York-Paris arası 90 dakika". Bu** bilimkurgu kokan dizeler **hangi şarkıdan?**
a) I.G.Y. (Donald Fagen) b) Y.M.C.A (Village People)
c) D.I.S.C.O. (Ottawan) d) D.I.Y. (Peter Gabriel)

9. **Taze grup Nine Black Alps "Everything Is" albümüyle çıkış yaptı. Dokuz kara tepeyi kendilerine isim belleyen bu dört delikanlı,** İngiltere'nin hangi şehrinden?
a) Manchester b) Bristol c) Leeds d) Brighton

10. **Beethoven, kaçıncı senfonisini** Napolyon **için yazmıştır?**
a) Dokuzuncu b) Altıncı c) Üçüncü d) Birinci

SÖZEL

1. **Aşağıdaki şarkılardan** hangisi **Sweet grubunun** aşk tarifidir?
a) Love Is Like A Violin b) Love Is Like Oxygen
c) Love Is Like Ephedrine d) Love Is Like A Cigarette

2. **Dave Meyers'ın yönettiği yeni Korn klibi "Twisted Transistor"da** aşağıdaki hiphopçulardan hangisi **rol almıyor?**
a) Lil' Jon b) Snoop Dogg b) Xzibit d) Ras Kass

3. **"The Cover of Rolling Stone" isimli şarkının yayını BBC'de,** Rolling Stone dergisinin reklamı yapıldığı gerekçesiyle **engellenmişti. Kim söylüyordu bu şarkıyı?**
a) Dr. Hook b) Mr. Mister c) Mrs. Hippie d) Sgt. Pekker

4. **Bir müzisyene ve şarkılarına şükran duygusuyla oluşturulan tribute albümlerin sayısı gitgide artıyor. Bir de,** albümlere yapılan tribute albümler **var. Birçok grup ve şarkıcı toplanıp orijinal albümdeki sırayla birer birer şarkıları seslendiriyorlar. Aşağıdaki albümlerden hangisi için** böyle bir çalışma yapılmadı?
a) Nebraska (Bruce Springsteen) b) Tapestry (Carole King)
c) Rumours (Fleetwood Mac) d) Hotel California (Eagles)

5. **Şu** şarkıcılardan hangisi, **country yıldızı Loretta Lynn'in** öz kardeşi?
a) Judy Collins b) Carly Simon c) Crystal Gayle d) Rita Coolidge

6. **ABD'nin ırkçılardan geçilmeyen en gerici yörelerinde** country-hard-rock-punk ve porno karışımı **dalgacı bir müzik yapan Nashville Pussy grubu, son albümünde** bir siyah müzik klasiğini **cover'layarak dinleyicilerini şaşırttı. Hangi şarkı bu?**
a) Nutbush City Limits (Ike & Tina Turner)
b) Move On Up (Curtis Mayfield)
c) Respect (Aretha Franklin)
d) Papa Was A Rollin' Stone (The Temptations)

7. **Abba, vaktiyle** grubun isim hakkını **güç bela alabilmişti.** Grupla aynı adı taşıyan **İsveçli şirket ne iş yapıyordu?**
a) Silah ticareti b) Bahçe malzemeleri
c) Konserve balık d) Otomobil yedek parçaları

8. **Aswad, Steel Pulse, UB 40 gibi isimlerin öncüsüydüler. 1975'te Bob Dylan cover'ı** "The Man In Me"**yle şöhret kazandılar.** İngiltere'nin bu ilk reggae grubunun **albümlerini John Lennon da evinden eksik etmezdi. Kim bunlar?**
a) Third World b) Burning Spear c) Matumbi d) The Maytals

9. **Aşağıdaki Anglosakson müzisyenlerin şarkılarından hangisinin** sözlerinin bir bölümü **Fransızca değildir?**
a) Hold On Tight (ELO) b) Elephant Stone (Stone Roses)
c) Psycho Killer (Talking Heads) d) Jennifer Juniper (Donovan)

10. **Eurythmics'in ilk albümü** "In The Garden", **1981'de** hangi grubun üyelerinin **katkılarıyla kaydedilmişti?**
a) Can b) Cure c) Curve d) Cult

sözel 6

sözel 1

Sayısal 2

Sayısal 9

sözel 10

ŞİMDİ DOĞRUYA DOĞRU » Sayısal: 1.a, 2.c, 3.a, 4.b, 5.c, 6.c, 7.d, 8.a, 9.a, 10.c Sözel: 1.b, 2.d, 3.a, 4.d, 5.c, 6.a, 7.c, 8.c, 9.b, 10.a

2BiN5 2005

Gelene ağam, gidene paşam... 2005 öyle güzel albümler hediye etti ki bize, eminiz 2006 da ondan aşağı kalmayacak... İşte bir yıl sonu muhasebesi... Roll'un ardından İngiltere'den Q, NME, Uncut, Mojo, Fransa'dan Les Inrockuptibles, Amerika'dan Pitchforkmedia.com değerlendirmeleri...

ROLL

YABANCI

1 ANTONY & THE JOHNSONS

I Am A Bird Now

2 ARCADE FIRE

Funeral

3 ROBERT PLANT & THE STRANGE SENSATION

Mighty Rearranger

4 ROLLING STONES

A Bigger Bang

5 FRANZ FERDINAND

You Could Have It So Much Better

6 > Chemical Brothers Push The Button **7 > Gorillaz** Demon Days **8 > Babyshambles** Down In Albion **9 > The White Stripes** Get Behind Me Satan **10 > Devendra Banhart** Cripple Crow **11 > Beck** Guero **12 > Vic Chesnutt** Ghetto Bells **13 > Donovan** Beat Cafe **14 > Bonnie "Prince" Billy & Matt Sweeney** Superwolf **15 > CocoRosie** Noah's Ark **16 > Ian Brown** Solarized **17 > Kate Bush** Aerial **18 > LCD Soundsystem** LCD Soundsystem **19 > Sufjan Stevens** Illinoise **20 > Damon & Naomi** The Earth Is Blue **21 > Ry Cooder** Chávez Ravine **22 > Vashti Bunyan** Lookaftering **23 > Fiona Apple** Extraordinary Machine **24 > Amadou & Mariam** Dimanche à Bamako **25 > Bloc Party** Silent Alarm **26 > The Decemberists** Picaresque **27 > The Fall** Fall Heads Roll **28 > Coldplay** X & Y **29 > M.I.A.** Arular **30 > Frank Black** Honeycomb **31 > The Coral** The Invisible Invasion **32 > John Cale** blackAcetate **33 > Bruce Springsteen** Devils & Dust **34 > Bright Eyes** I'm Wide Awake, It's Morning **35 > The Go! Team** Thunder Lightning Strike **36 > Gogol Bordello** Gypsy Punks: Underdog World Strike **37 > Louis Attaque** A Plus Tard Crocodile **38 > Animal Collective** Feels **39 > The Kills** No Wow **40 > Hard-Fi** Stars Of CCTV

YERLİ

1 DUMAN

Seni Kendime Sakladım

2 BABA ZULA

Duble Oryantal

3 HAYKO CEPKİN

Sakin Olmam Lazım

4 "İSTANBUL HATIRASI"

(Film müziği)

5 AYLİN ASLIM

Gülyabani

6 > Replikas Avaz **7 > Aynur** Nüpel **8 > Manga** Manga **9 > Rebel Moves** Are You Satisfied **10 > Burhan Şeşen** Bir İki Üç Tıp **11 > Taner Öngür** Evde Tek Başına **12 > Göksel** Arka Bahçem **13 > Özlem Tekin** 109876543210 **14 > Cengiz Özkan** Gelin **15 > Sabahat Akkiraz** Seyran **16 > Mircan** Kül **17 > Kesmeşeker** Kum **18 > Sagopa Kajmer** Romantizma **19 > Kardeş Türküler** Bahar **20 > Direc-t** Olympos **21 > Badem** Badem **22 > Redd** 50/50 **23 > Uğur Işık** Cello Unveils Anatolian Spirit **24 > Hüsnü Şenlendirici** Hüsn-ü Klarnet **25 > Çilekeş** Y.O.K.

les Inrockuptibles

Rock, elektro, rap sıralaması

1. The Arcade Fire - Funeral
2. Sufjan Stevens - Illinoise
3. Gorillaz - Demon Days
4. Franz Ferdinand - You Could Have It So Much Better / **5. LCD Soundsystem** - LCD Soundsystem / **6. Bloc Party** - Silent Alarm / **7. Antony And The Johnsons** - I Am A Bird Now / **8. Camille** - Le Fil / **9. Kanye West** - Late Registration / **10. Queens Of The Stone Age** - Lullabies To Paralyze / **11. M.I.A.** - Arular / **12. Vitalic** - OK Cowboy / **13. Gravenhurst** - Fires In Distant Buildings / **14. The Rakes** - Capture/Release / **15. Animal Collective** - Feels / **16. Devendra Banhart** - Cripple Crow / **17. CocoRosie** - Noah's Ark / **18. Katerine** - Robots Après Tout / **19. Vashti Bunyan** - Lookaftering / **20. The White Stripes** - Get Behind Me Satan / **21. Andrew Bird** - The Mysterious Production of Eggs / **22. The Game** - The Documentary / **23. Wolf Parade** - Apologize To The Queen Mary / **24. Earth** - Hex: Or Printing In The Infernal Method / **25. The Organ** - Grab That Gun / **26. Richard Davis** - Details / **27. Art Brut** - Bang Bang Rock & Roll / **28. Boards Of Canada** - The Campfire Headphase / **29. Hot Chip** - Coming On Strong / **30. Richard Hawley** - Coles Corner / **31. The Coral** - The Invisible Invasion / **32. Hard-Fi** - Stars Of CCTV / **33. Adam Green** - Gemstones / **34. Paul McCartney** - Chaos and Creation In The Backyard / **35. Daft Punk** - Human After All / **36. Brisa Roché** - The Chase / **37. Martha Wainwright** - Martha Wainwright / **38. The Kills** - No Wow / **39. Broadcast** - Tender Buttons / **40. Baxter Dury** - Floor Show / **41. The Mars Volta** - Frances The Mute / **42. Maximo Park** - A Certain Trigger / **43. Sébastien Schuller** - Happiness / **44. Electrelane** - Axes / **45. Troy Von Balthazar** - Troy Von Balthazar / **46. Syd Matters** - Someday We Will Foresee Obstacles / **47. Dangerdoom** - The Mouse & The Mask / **48. Dionysos** - Monsters In Love / **49. The Dead 60s** - The Dead 60s / **50. The Magic Numbers** - The Magic Numbers

World, Caz, Avangard sıralaması

1. Belmondo & Yusef Lateef - Influence
2. Sharon Jones & The Dap-Kings - Naturally
3. Ali Farka Touré & Toumani Diabaté - In The Heart Of The Moon
4. Ry Cooder - Chávez Ravine / **5. Djelimady Tounkara** - Solon kôno / **6. Arthur H** - Adieu tristesse / **7. Tcheka** - Nu monda / **8. Chico Saraiva** - Trégua / **9. Apollo Nove** - Res inexplicata volans / **10. Titi Robin** - Ces vagues que l'amour soulève / **11. Salif Keita** - M'Bemba / **12. Billy Bang** - Vietnam Reflections / **13. Bobby Bare** - The Moon Was Blue / **14. Eliane Radigue** - L'Île re-sonante / **15. Albin de la Simone** - Je vais changer / **16. Steve Reid Ensemble** - Spirit Walk / **17. Elbicho** - Elbicho II / **18. Thione Seck** - Orientissime / **19. Céu** - Céu / **20. Bertrand Belin** - Bertrand Belin

32→

NME

1. Bloc Party - Silent Alarm
2. Arcade Fire - Funeral
3. Franz Ferdinand - You Could Have It So Much Better
4. Antony & The Johnsons - I Am A Bird Now / **5. Kaiser Chiefs** - Employment / **6. The White Stripes** - Get Behind Me Satan / **7. Sufjan Stevens** - Illinoise / **8. Kanye West** - Late Registration / **9. Babyshambles** - Down In Albion / **10. Gorillaz** - Demon Days / **11. The Cribs** - The New Fellas / **12. Devendra Banhart** - Cripple Crow / **13. The Rakes** - Capture / Release / **14. Dungen** - Ta Det Lungt / **15. Maximo Park** - A Certain Trigger / **16. British Sea Power** - Open Season / **17. The Magic Numbers** - The Magic Numbers / **18. Art Brut** - Bang Bang Rock & Roll / **19. Coldplay** - X & Y / **20. Editors** - The Back Room / **21. LCD Soundsystem** - LCD Soundsystem / **22. The Ravenettes** - Pretty In Black / **23. Hard-Fi** - Stars Of CCTV / **24. Oasis** - Don't Believe The Truth / **25. M.I.A.** - Arular / **26. Super Furry Animals** - Love Kraft / **27. Kate Bush** - Aerial / **28. Absentee** - Donkey Stock / **29. Madonna** - Confessions On A Dance Floor / **30. Doves** - Some Cities / **31. Bright Eyes** - I'm Wide Awake, It's Morning / **32. Queens Of The Stone Age** - Lullabies To Paralyze / **33. We Are Scientists** - With Love And Squalor / **34. Rufus Wainwright** - Want Two / **35. Elbow** - Leaders Of The Free World / **36. The Bravery** - The Bravery / **37. Circulus** - The Lick On The Tip Of An Envelope Yet To Be Sent / **38. Autolux** - Future Perfect / **39. Vitalic** - OK Cowboy / **40. Brakes** - Give Blood / **41. Nine Black Alps** - Everything / **42. Sigur Rós** - Takk / **43. Engineers** - Engineers / **44. Field Music** - Field Music / **45. Shout Out Loud** - Howi Howi Gaff Gaff / **46. The Duke Sprit** - Cuts Across The Land / **47. Sleater-Kinney** - The Woods / **48. Ladytron** - Witching Hour / **49. Dead Meadow** - Feathers / **50. Test Icicles** - For Screening Purposes Only

UNCUT

1. Arcade Fire - Funeral
2. Sufjan Stevens - Illinoise
3. Bob Dylan - No Direction Home: The soundtrack - The Bootleg Series vol. 7
4. Black Mountain - Black Mountain / **5. The National** - Alligator / **6. The Rolling Stones** - A Bigger Bang / **7. LCD Soundsystem** - LCD Soundsystem / **8. The White Stripes** - Get Behind Me Satan / **9. Franz Ferdinand** - You Could Have It So Much Better / **10. Rufus Wainwright** - Want Two / **11. Ry Cooder** - Chávez Ravine / **12. Super Furry Animals** - Love Kraft / **13. Devendra Banhart** - Cripple Crow / **14. Kanye West** - Late Registration / **15. Ryan Adams & The Cardinals** - Cold Roses / **16. Annie** - Anniemal / **17. Neil Young** - Prairie Wind / **18. Dungen** - Ta Det Lugnt / **19. Ariel Pink's Haunted Graffiti** - Worn Copy / **20. Elbow** - Leaders of the Free World / **21. Lightning Bolt** - Hypermagic Mountain / **22. Antony & The Johnsons** - I Am A Bird Now / **23. Richard Thompson** - Front Parlour Ballads / **24. Animal Collective** - Feels / **25. Gorillaz** - Demon Days / **26. My Morning Jacket** - Z / **27. Bruce Springsteen** - Devils & Dust / **28. Brendan Benson** - The Alternative To Love / **29. Josh Rouse** - Nashville / **30. Big Star** - In Space / **31. The Magic Numbers** - The Magic Numbers / **32. John Cale** - blackAcetate / **33. Espers** - Espers / **34. Bright Eyes** - I'm Wide Awake, It's Morning / **35. Vitalic** - OK Cowboy / **36. The Pernice Brothers** - Discover A Lovelier You / **37. Beck** - Guero / **38. Hal** - Hal / **39. The Go-Betweens** - Oceans Apart / **40. Vic Chesnutt** - Ghetto Bells / **41. Robert Plant** - Mighty Rearranger / **42. Richmond Fontaine** - The Fitzgerald / **43. Smog** - A River Ain't Too Much to Love / **44. Kraftwerk** - Minimum Maximum / **45. Kaiser Chiefs** - Employment / **46. Paul Weller** - As Is Now / **47. CocoRosie** - Noah's Ark / **48. Boards Of Canada** - The Campfire Headphase / **49. Richard Hawley** - Coles Corner / **50. M.I.A.** - Arular

Pitchfork

1. Sufjan Stevens - Illinoise
2. Kanye West - Late Registration
3. Art Brut - Bang Bang Rock & Roll
4. M.I.A. - Arular / **5. Antony & The Johnsons** - I Am A Bird Now / **6. Deerhoof** - The Runners Four / **7. Animal Collective** - Feels / **8. LCD Soundsystem** - LCD Soundsystem / **9. Cam'ron** - Purple Haze / **10. Wolf Parade** - Apologies to the Queen Mary / **11. Isolée** - We Are Monster / **12. New Pornographers** - Twin Cinema / **13. "Run The Road"** - (Various Artists) / **14. Vitalic** - OK Cowboy / **15. Clipse** - We Got It 4 Cheap, Vol. 2 / **16. Love Is All** - Nine Times That Same Song / **17. The Clientele** - Strange Geometry / **18. Clap Your Hands Say Yeah** - Clap Your Hands Say Yeah / **19. Sleater-Kinney** - The Woods / **20. The Hold Steady** - Separation Sunday / **21. Bonnie "Prince" Billy & Matt Sweeney** - Superwolf / **22. Broadcast** - Tender Buttons / **23. Ladytron** - The Witching Hour / **24. The Mountain Goats** - The Sunset Tree / **25. Alan Braxe & Friends** - The Upper Cuts / **26. The Decemberists** - Picaresque / **27. Jamie Lidell** - Multiply / **28. Sunn O))) ** - Black One / **29. Serena Maneesh** - Serena Maneesh / **30. Franz Ferdinand** - You Could Have It So Much Better / **31. Konono No. 1** - Congotronics / **32. Beanie Sigel** - The B.Coming / **33. Bloc Party** - Silent Alarm / **34. Silver Jews** - Tanglewood Numbers / **35. The Game** - The Documentary / **36. Keith Fullerton Whitman** - Multiples / **37. Dominik Eulberg** - Kreucht & Fleucht / **38. Devendra Banhart** - Cripple Crow / **39. Robyn** - Robyn / **40. Young Jeezy** - Let's Get It: Thug Motivation 101 / **41. Róisín Murphy** - Ruby Blue / **42. My Morning Jacket** - Z / **43. Spoon** - Gimme Fiction / **44. Vashti Bunyan** - Lookaftering / **45. M83** - Before The Dawn Heals Us / **46. Fiona Apple** - Extraordinary Machine (Jon Brion Version) / **47. The Boy Least Likely To** - The Best Party Ever / **48. Okkervil River** - Black Sheep Boy / **49. Fiery Furnaces** - EP / **50. Orthrelm** - OV

MOJO

1. Antony & The Johnsons - I Am A Bird Now
2. Arcade Fire - Funeral
3. Kate Bush - Aerial
4. Bruce Sprinsteen - Devils And Dust / **5. My Morning Jacket** - Z / **6. Ry Cooder** - Chávez Ravine / **7. The Magic Numbers** - The Magic Numbers / **8. Malcolm Middleton** - Into The Woods / **9. Amadou & Mariam** - Dimanche à Bamako / **10. Richard Hawley** - Coles Corner / **11. Franz Ferdinand** - You Could Have It So Much Better / **12. Sleater-Kinney** - The Woods / **13. Bright Eyes** - I'm Wide Awake, It's Morning / **14. The White Stripes** - Get Behind Me Satan / **15. The Go-Betweens** - Oceans Apart / **16. Black Mountain** - Black Mountain / **17. U2** - How To Dismantle An Atomic Bomb / **18. Gorillaz** - Demon Days / **19. Robert Plant** - Mighty Rearranger / **20. Four Tet** - Everything Ecstatic / **21. Teenage Fanclub** - Man-Made / **22. Konono No.1** - Congotronics / **23. Circulus** - The Lick On A Tip Of An Envelope Yet To Be Sent / **24. Sufjan Stevens** - Illinoise / **25. Oasis** - Don't Believe The Truth / **26. Rufus Wainwright** - Want Two / **27. Sigur Rós** - Takk / **28. Devendra Banhart** - Cripple Crow / **29. M.I.A.** - Arular / **30. Ali Farka Touré & Toumani Diabaté** - In The Heart Of The Moon / **31. Neil Young** - Prairie Wind / **32. Paul Weller** - As Is Now / **33. Vashti Bunyan** - Lookaftering / **34. Bloc Party** - Silent Alarm / **35. Goldfrapp** - Supernature / **36. The Reverend Al Green** - Everything's OK / **37. Coldplay** - X & Y / **38. Nada Surf** - The Weight Of A Gift / **39. The Mars Volta** - Frances The Mute / **40. Supergrass** - Road To Rouen / **41. Stevie Wonder** - A Time To Love / **42. Phantom Buffalo** - Shishimumu / **43. John Legend** - Get Lifted / **44. Joy Zipper** - The Heartlight Set / **45. Smog** - A River Ain't Too Much To Love / **46. Roots Manuva** - Awfully Deep / **47. Death From Above 1979** - You're A Woman, I'm A Machine / **48. Six Organs Of Admittance** - School Of The Flower / **49. Nickel Creek** - Why Should The Fire Die? / **50. Kaiser Chiefs** - Employment

Q

1. Coldplay - X & Y
2. Gorillaz - Demon Days
3. Kaiser Chiefs - Employment
4. Oasis - Don't Believe The Truth / **5. Bright Eyes** - I'm Wide Awake, It's Morning / **6. James Runt** - Back To Boredom / **7. Franz Ferdinand** - You Could Have It So Much Better / **8. Arcade Fire** - Funeral / **9. Kt Tunstall** - Eye To The Telescope / **10. Hard-Fi** - Stars Of CCTV / **11. Goldfrapp** - Supernature / **12. Kanye West** - Late Registration / **13. The White Stripes** - Get Behind Me Satan / **14. The Magic Numbers** - The Magic Numbers / **15. Antony and The Johnsons** - I Am A Bird Now / **16. Neil Young** - Prairie Wind / **17. Paul Weller** - As Is Now / **18. Jem** - Finally Woken / **19. Eels** - Blinking Lights And Other Revelations / **20. Bruce Springsteen** - Devils And Dust / **21. Rufus Wainwright** - Want Two / **22. The Darkness** - One Way Ticket To Hell... And Back / **23. Kate Bush** - Aerial / **24. David Grey** - Life In The Slow Lane / **25. Bloc Party** - Silent Alarm / **26. Madonna** - Confessions On A Dance Floor / **27. Doves** - Some Cities / **28. Ryan Adams** - 29 / **29. LCD Soundsystem** - LCD Soundsystem / **30. The Go-Betweens** - Oceans Apart / **31. Athlete** - Tourist / **32. Richard Hawley** - Coles Corner / **33. Elbow** - Leaders Of The Free World / **34. Depeche Mode** - Playing The Angel / **35. My Morning Jacket** - Z / **36. Josh Rouse** - Nashville / **37. Queens Of The Stone Age** - Lullabies To Paralyze / **38. Nine Inch Nails** - With Teeth / **39. Feeder** - Pushing The Senses / **40. Devendra Banhart** - Cripple Crow / **41. Rilo Kiley** - More Adventurous / **42. Common** - Be / **43. Willy Mason** - Where The Humans Eat / **44. Jamiroquai** - Dynamite / **45. Roisin Murphy** - Ruby Blue / **46. Stereophonics** - Language. Sex. Violence. Other? / **47. Texas** - Red Book / **48. The Stands** - Horse Fabulous / **49. M.I.A.** - Arular / **50. Joseph Arthur** - Our Shadows Will Remain

→33

DORIAN

"Yeniden Hayata" isimli ilk albümlerinde Yunus Emre'nin "Gel gör beni aşk neyledi"sini yorumlayan Dorian, "gâh yeller gibi esen, gâh yollar gibi tozan, gâh seller gibi akan" bir rock grubu –her ne kadar bu dizeleri şarkının dışında bırakmış da olsalar... MTV'nin de ilgisine mazhar olan animasyon klipleriyle ("Bakma Yüzüme") dikkat çeken beşlinin dört elemanıyla buluşup konuştuk...

Dark Side Of Yunus

İlkin Kitapçı (vokal), Mehmet İncili (gitar), Murat Ötünç (gitar), Alex Tintaru (bas), Afşar Yağcıoğlu (davul)

(Odaya giriyoruz, ama Dorian üyeleri, televizyona kitlenmişler, içeri birilerinin geldiğini farkedecek halde değiller: MTV'de Johnny Cash'in "Hurt" klibi var.)

"Hurt"ü Johnny Cash'ten önce biliyor muydunuz?

İlkin Kitapçı: Nine Inch Nails versiyonunu mu? Evet, ama "Further Down The Spiral"daki konser kaydını seviyordum, aslı "Downward Spiral"dadır... Cash'in "Hurt"ü yorumlayacağını duymuştuk. Hatta Trent Reznor önce şarkıyı vermek istememiş, fakat Cash'in yorumunu dinleyince ağlamış... Johnny Cash önce U2'dan "One"ı yapmıştı, o şarkının aslını sevmem, ama o harika söylemişti. Bir de Danzig'den "Thirteen"i yaptı. Belki bu şarkılar Rick Rubin'in seçimleridir.

Klibi seyredince ne hissediyorsunuz?

İlkin: Çok güzel ve üzücü bir klip. Johnny Cash çok yaşlı. Zaten klipten bir süre sonra öldü. Eski filmlerinden gençlik görüntüleri de çok iç burkucu.

Mehmet İncili: "Ben gidiciyim, hazırlayın kendinizi" tadında bir klip.

Johnny Cash bütün bu modern şarkıları cover'lamasaydı, nasıl bir imgesi vardı sizde?

Mehmet: Hiçbir zaman burun kıvırmazdık. Ama Rick Rubin'le çalışmaya başladıktan sonra etkiledi bizi.

İlkin: Ses yapısı, ne söylerse söylesin muhteşem. Rick Rubin'in uzmanlık alanı zaten vokal kaydetmek. System Of A Down'da da öyle, Red Hot Chili Peppers'ta da.

Mehmet: Rick Rubin'in inanılmaz bir prodüktörlük skalası var. Önce Run DMC'yle, sonra Slayer'la çalışabiliyor.

En sevdiği grubu biliyor musunuz?

İlkin: Beastie Boys mu?

Mehmet: Rage Against The Machine mi, Slayer mı?

Afşar Yağcıoğlu: Run DMC mi?

AC/DC.

Afşar: AC/DC mi? Mümkündür.

İlkin: Yanılmıyorsam, Beastie Boys'a "rap yapın" diyen adam da Rick Rubin. Önceleri daha punk grubuymuş onlar. Beastie Boys da At The Drive In'i Ross Robinson'a paslamıştı.

Mehmet: Ross Robinson, kirliliği çok güzel yönlendiren bir prodüktör. Onun da ünü öyle. Sepultura'da, Korn'da, Limp Bizkit'te öyle yaptı. Dağınık, kirli sound'ları çok güzel toparlayabiliyor.

Dinlediğiniz albümlerde "bunun prodüktörü kim" diye bakmaya özel bir merakınız var mı?

Mehmet: Çok var hem de. Mesela Ross Robinson bir şey yaptıysa, alıp hemen dinlemek isteriz. Bazen gruptan bile önce geliyor. Mesela Terry Date de öyle: Deftones'un prodöktörü.

İlkin: O da Ross'un tersi bir adam. Parlaklık ve netlik üzerine kayıtları. Sevdiğimiz David Botrill var, Tool'un, King Crimson'ın, Porcupine Tree'nin prodüktörü.

Sizin prodüktörünüz var mıydı?

Mehmet: Hayır, bu adamlardan biri olsa, tabii ki isterdik. Ama şöyle bir düşünceye girdik: Bir prodüktörün işlerini takip etmeye başladığınız zaman, müziği dinlemek dışında, teknik detaylara girmeye başlıyorsunuz. Ben olsam nasıl yapardım, diye kafanızda tartıyorsunuz. Albüm kaydına girmeden önce de çok kayıt yapan bir gruptuk. Kendi demolarımızı hep kendimiz kaydetmiştik. Sonuçta, "bizi bizden daha iyi kimse tanıyamaz" noktasına geldik.

Sizin prodüksiyon anlayışınız neydi? Kirlilik mi, parlaklık mı?

Mehmet: Geniş bir sound. Kirli olduğu kısımlar da var. Kirlilik deyince, gürültü ve gürültüyü kullanmak giriyor işin içine. Çok düz bir şeyi işlemek daha kolay, ama gürültüyü temiz duymak çok zor bir iş.

Gürültü, hataları kamufle etmeye yaramaz mı?

Murat Ötünç: Gürültü sahnede hata kapatır. Kayıtta kapatmaz.

Bu şarkıları akustik gitarlarla kaydettiniz mi hiç?

Afşar: Hayır, ama bazen akustiklerle oturduğumuz zaman, birebir çalmaktan çok, düzenleme değiştirebiliyoruz. Daha jazzy, bazen bossanova, swing gibi çalıyoruz eğlence olsun diye. "Dipte"yi bossanova çaldığımız oldu. Ama hiç kaydetmedik.

Grubun ismi niye Dorian?

İlkin: Türk halk müziğinde ve cazda kullanılan bir gam. "Dorian Gray'in Portresi" kitabından ziyade, bu müzikal anlam üzerinde dolaşarak ismi koyduk. Dorian gamı, bir yığın şarkıda, insanlara hem neşeli hem de depresif bir şeyler sunmak için kullanılıyor. Biraz bukalemun gibi bir nota dizimi.

Mehmet: Gitar dersi almaya gittiğinizde veya armoni öğrendiğiniz ilk zamanlarda gamları öğrenirsiniz: Dorian, Ionian, Lydian, Mixolydian, Phrygian... Yunan mitolojisinden, medeniyetlerden gelen isimler hepsi. Mesela Pearl Jam'ın "Ten" albümünün giriş parçasının gitarları Mixolydian'dır...

> **Dorian, Türk halk müziğinde ve cazda kullanılan bir gam. "Dorian Gray'in Portresi" kitabından ziyade, bu müzikal anlam üzerinde dolaşarak ismi koyduk.**

Oscar Wilde'ın romanıyla bir alâkası yok yani isminizin...

İlkin: Yakıştıranlar oldu, ama alâkası yok.

Mehmet: Mitolojide, Dorian Tanrının oğullarından biri ve şeytanla anlaşma yapıyor güzelliğini ve gençliğini kaybetmemek için...

İlkin: Zaten "Dorian Gray'in Portresi"nde de oradan yola çıkılmış. Ben kitabı okumadım, ama konuyu biliyorum.

Müzik aşkı nasıl başladı içinizde, Dorian'a gelene kadar?

İlkin: Grubun bu sound'u 2001'de oturdu. Daha önce daha modern rock'a yakın şeyler çalıyorduk.

Hayatındaki müzikal dönüm noktaları neler?

İlkin: İlkokul 3'te elime Iron Maiden'ın "Killers"ının geçmesi benim için ilk dönüm noktası oldu. Metallica, Megadeth, AC/DC gibi metal

gruplarını duydukça toplamaya başladım. '91'de Faith No More dinlemem ikinci dönüm noktasıdır. Onları anlamam o yaşta o kadar kolay olmadı açıkçası. Adamlar hiçbir şeye bağlı değiller. Belirli bir kalıba sokulamazlar. "Nu-metal'i başlattılar" deniyor ama, tam da öyle değil... Tool da bir dönüm noktasıdır.

Afşar: Tool hepimiz için büyük bir dönüm noktasıdır.

Faith No More'dan sonra Tool çok düzayak bir grup gibi gelmiyor mu?

Mehmet: Faith No More çok daha epik, daha sapkın yürüyen bir grup. Amerika'da bile anlaşılamamışlar. Mike Patton'a her zaman deli diye baktılar.

System Of A Down önemli bir grup mu hayatınızda?

Mehmet: Yoo.

İlkin: Ben severim müziklerini. Canlı performansları hariç.

Mehmet: İlk albümlerini dinlediğimde hoşuma gitmişti. O dönem ateş gibi çıktılar. Müziği işleme şekilleri bugünkünden farklıydı, Balkan ezgileri falan o zaman daha azdı.

Dorian'ın müziğinde Anadolu'dan çıkmışlık durumu yer yer belirgin. Şimdiye kadar adını andığınız gruplar arasında en çok System Of A Down'da bulabileceğimiz bir özellik bu.

İlkin: Tabii. Onlar Ermenistan kökenli, biz de Türk. Ermeni ezgileri ve Türk ezgileri birbirine yakınlar, ikimizin müziği de sert... Mesela Deftones Doğu'ya dönse yapmacık kaçabilirdi.

Mehmet: Bizim en Türkvari parçamız "Oynak". Bu ilk albümümüz olduğu için, farklı dönemlerimizden izler taşıyor. İlk albümlerin güzel bir yanı var. Beş sene önce yaptığınız bir şarkıyı da değerlendirebiliyorsunuz. Mesela "Eksi Yaşam", "Porno Sezar" beş yıllık parçalar.

En yenileri?

Mehmet: "Yeniden Hayata", "Zor" "Dipte".

"Oynak" hangi dönemden?

Mehmet: Üç-dört yıllık. Canlı çaldığımızda, çeşitli sample'lar üstüne bindiği zaman daha espritüel bir parça oluyor. Sahnedeyken, parçanın başında, eski bir plaktan Orhan Gencebay sample'ı kullanıyoruz. Bazı eski parçalarımızın içerisinde, Türk müzik yapısını daha yerinde kullanmaya dikkat ediyoruz. Ama "Oynak"da özellikle bu olayın üstüne yürüdük.

İlkin: Zaten ismi de "Oynak"! *(güler)*

Yunus Emre şarkısı hangi döneminize ait?

İlkin: "Gel gör beni aşk neyledi"yi 2001'de yaptık ve barlarda canlı çalmaya başladık.

Barda başka neler çalardınız?

İlkin: Deftones, Incubus, At The Drive In, Tool... "Gel gör beni"den başka Türkçe cover çalmadık hiç.

Tepkiler nasıldı "Gel gör beni"ye?

İlkin: Hep çok iyi tepkiler aldık. Zaten herkes biliyor şarkıyı, en azından Ahmet Özhan'dan, Leman Sam'dan...

Siz kimden biliyorsunuz?

İlkin: Ben Ahmet Özhan'dan.

Mehmet: Ben Ramazan aylarından biliyorum. Küçükken TRT'de yavaş yavaş açan bir çiçek görüntüsü çıkardı, üstüne "Gel gör beni" çalardı. Bayılırdım o görüntüye, önce çiçek açılırdı, sonra iftar açılırdı. *(güler)* O melodiye kitlenmişim demek ki. Bir gece barda konuşurken, birbirimize bunları anlattık ve birdenbire bu şarkıyı yapmaya karar verdik.

İlkin: Çok denedik. Çünkü hakkını vermeden bir ilahiyi çalmamak lâzım. 2001'de bu hale geldiğinde içimize sindi. Eskiden ney sample'ları kullanıyorduk, albümdeyse neyi Ercan Irmak çaldı. Şarkıyı bütünüyle çok beğendiğini söyledi.

Karanlık da huzurludur. Şarkılarımızda koyu ve sert kısımlarda bir ışık, bir coşku var. Türkiye'de sert gitarlara nedense kötülük timsali gibi bakılıyor.

Neyi temsil ediyor Yunus Emre?

İlkin: İslâm'da hümanist bakış açısını. Herkese kollarını açan bir felsefe.

Mazhar Fuat Özkan'ın Yunus Emre'den veya tasavvuf kültüründen oluşturduğu parçalar hoşunuza gider miydi?

İlkin: Mazhar Fuat Özkan'ı aramızda sevmeyen herhalde yoktur. Grubun o tip işleri de güzeldir, ama kendi yaptıkları parçalar daha güzel. Bu şiir normalde altı kıta, ama bize en çok oturabilecek iki kıtayı seçtik...

Öbür kıtaların oturmazlığı nerdeydi?

İlkin: Diğerlerinin Allah'a dönük yapısı daha fazlaydı bence. Ama seçtiğimiz iki kıta tamamen sevgi üzerine, daha açık iki kıtaydı.

Yunus Emre'nin diğer şiirlerini, hayatını incelediniz mi?

Mehmet: Ben parçayı yaptıktan sonra bir Yunus Emre kitabı aldım, ama daha açıp okuyamadım.

Yunus Emre'yi Dorian sound'unun içine yedirmek ne anlama geliyor sizin için?

İlkin: Onu kendi dünyamıza taşıdığımızı düşünüyoruz. Artık bize beste gibi geliyor, öylesine benimsedik bu ilahiyi... Bestenin Selahattin Pınar'a ait olduğunu bilmiyorduk,

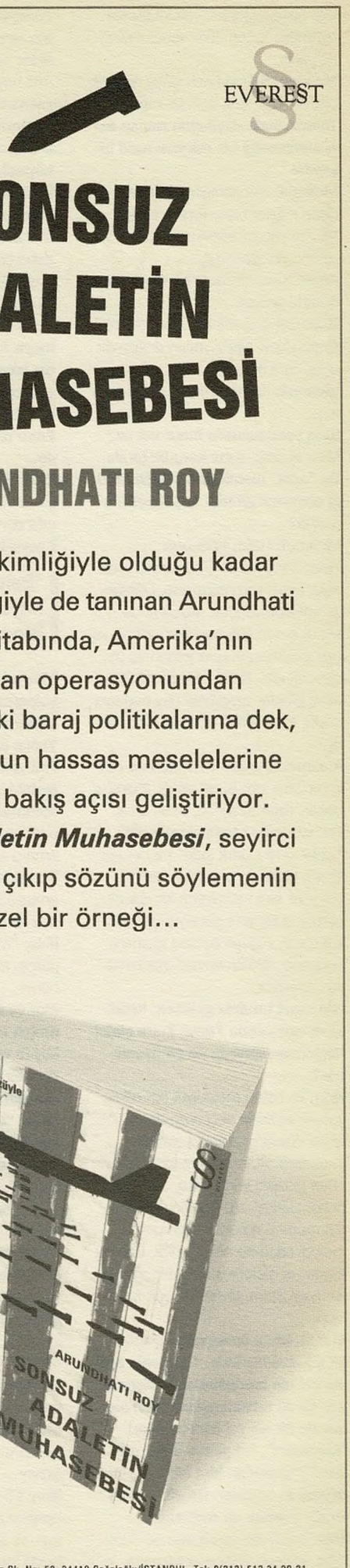

telif hakları için başvurulduğunda öğrendik. Zaten Türk sanat müziğine yakın.

Mehmet: Aslında çok kolay dinlenebilir bir ezgi. Çok açık bir müzik.

Televizyonda duyduğun zaman seni sürüklediği his dünyası nasıl bir şeydi?

Mehmet: Hatırladığım kadarıyla, o çiçek imgesi bana ters gelmişti. Melodi yapısı olarak daha hüzünlü ve karanlık gelmişti.

Afşar: Karanlık, ama bana yine de huzurlu geliyor.

İlkin: Çok başarılı bir new-age müziği gibi. New age'e yatkın değilimdir ama, öyle bir şey.

Mehmet: Karanlık da huzurludur zaten.

Sizin yorumunuzda huzur var mı?

İlkin: Bizimki daha koyu bir tarafı.

Bu "açık" olarak tarif ettiğin müziği elektrikli gitarlar kapatıyor mu acaba?

Mehmet: Hayır, hâlâ açık.

İlkin: Şarkı kendi içinde açılıp kapanıyor bizim yorumumuzda. Dörtlükler vokalde ve gitar arpejlerinde kendi içinde çok sakinken, davul ve bas yürüyüşü sürekli gergin ve patlayacak gibi. Belki kasvetli. Bitişte, drive gitarlar uzarkenki ney partisyonuyla, fon beyaza dönüyor hissi veriyor.

Mehmet: Mevlevi dansında da böyle bir zıtlık var: Bir el aşağı, toprağa bakar, diğer el yukarı, Allah'a bakar. Bizde bu otomatikman çıktı. "Light side / dark side" mı demek lâzım, bizde de o şekilde oluştu. Koyu ve sert kısımlarda bir ışık olmadığı anlamına gelmiyor. Bir coşkusu var. Türkiye'de sert gitarlara nedense kötülük timsali gibi bakılıyor. *(gülüyor)*

İşin sözel tarafına gelirsek, kendi sözel dünyanızla Yunus Emre şiirini karşılaştırdığınızda ne görüyorsunuz?

İlkin: İlk başta melodiydi bizi etkileyen. O iki kıtayı seçerken de, bizim sözel dünyamıza yakın olması önemliydi. Bizim dilimiz şehir dili. "Ben giderim yana yana, aşk boyadı beni kana" söz öbeğini ben kullanmazdım. Ama bilemiyorum, o melodi bana ne hissettirirdi, ben olsaydım o melodiye nasıl bir söz yazardım? Bizim sözlerden çok farklı tabii.

Mor ve Ötesi örneğinden gidelim: İlk üç albümlerinde, Türkçenin zengin kelime haznesinden beslenmeyen bir dil tutturmuşlardı. Son albümde bir tür yol ayrımındalar, "kurbanım", "el pençe divan durdum", "yalandan kim ölmüş" gibi deyimlere açıldılar. Bu dil, melodilerinin yapısını da değiştirdi...

İlkin: Bizim albümümüzün de Türklüğü, sözlerin Türkçe olmasında. İngilizce olsaydı, düzenlemelerin yapısı böyle olmazdı.

Türkçeden yeterince besleniyor mu sizce?

İlkin: Yeterlilikte bir sınır yok. Normal hayatımda çok kullanmadığım kelimeleri illâ ki koyma gibi bir düşüncem olmadı.

O zaman, Yunus Emre'yi okuyunca böylesine benimsememeniz lâzım.

İlkin: O dili normal hayatta kullanmıyoruz, çünkü uzak kalmışız belki.

Mehmet: Eski dil bazı yönden çok daha çekici geliyor, ama öyle konuşmayı denediğinizde, "yok" falan oluyorsunuz.

Yunus Emre'ninkine eski dil diyemeyiz ki. Duru halk şiiri... İnsan ister istemez bir karşılaştırma ihtiyacı duyuyor, çünkü aynı albümde yer alıyorlar. Kendi diliniz Yunus Emre'nin diliyle çok farklı yerlerde...

İlkin: Bir ilahi cover'ladık diye, bütün albümün anlatım biçimini o tarafa döndürmemiz doğru olmazdı. Karşılıklı etkileşim vardır ama.

Mazhar Fuat Özkan da kendi kuşaklarının diliyle bugüne dair bir şeyler söylerken, onların yanına bir Yunus koyunca, ne biri ne diğeri sırıtıyordu. Sizin albümünüzde bir sırıtma söz konusu dil olarak.

Mehmet: Sırıtması normal. Çünkü o bir cover. Bizim anlatımımız değil. Ama o anlatım bize güzel geldi. Onu Dorian sound'una oturtmayı amaçladık. Bence Mazhar Fuat Özkan'da da sırıtıyor zaten.

İlkin: "MVAB" albümündeki ikinci parça, albümle hiç bütünleşik değil bence.

Mor ve Ötesi yeni albümüne Fikret Kızılok cover'ı "Sevda Çiçeği"ni koydu ve yakıştırdı. Ama aynı cover'ı bir önceki albümlerinde kullansalardı sırıtacaktı. Sizin ve onların bu "iki yönü" de güzel. Ama kendiliğinden oluşan böyle küçük bir uçurum söz konusu.

İlkin: Yunus Emre bizi "Gel gör beni"siyle etkiledi, ama "Rüyadan"ı bestelerken etkilemedi mesela.

"Rüyadan"ı bestelerken ne etkiledi? Sözel dünyanızda neler etkiliyor sizi?

İlkin: İngilizce şarkılar değil. Dinlediğimiz yabancı gruplardan etkilenmekten yana değilim, çünkü İngilizceler Türkçede komik hale geliyor.

Mehmet: Sözlerimiz, yaşadıklarımızla paralel gidiyor...

İlkin: Etkilendim diyebileceğim bir şarkıyazarı, bir şair yok. Beste yapım yöntemimiz, önce sözü yazıp üzerine besteyi ve aranjmanı oturtmak şeklinde değil. Önce besteyi ve aranjmanı bitirip, üzerine vokal melodilerini bulup, sonra o melodilerin üzerine söz oturtmak: Birincisi melodinin aranjmana oturması, ikincisi o melodiye sözlerin oturması. Bütün şarkılarda Türkçenin komik ve uygunsuz kaçmamasına, estetik olmasına çok dikkat ettim.

Niye sözü sona bırakıyorsunuz?

İlkin: İlk aşama müzik. Sözü sona bırakmak, onun önemsiz olduğu anlamına gelmiyor. Zaten aranjman yapılırken vokal düşünülerek yapılıyor. "Bu müzik bana neyi anımsatıyor" gibi bir düşüncem hep oluyor.

Böylesi daha mı kolay?

İlkin: Zor. Özellikle de "Zor"da kitlendim. Mehmet'le beraber tamamladık sonra...

Mehmet: Mesela gün içinde başınıza bir şey gelir, sonra gidip gitarla bir şeyler yazarsınız. Biz hiç öyle bir şarkı yazmadık.

"Bakma Yüzüme"nin klibi, albümün ismindeki "Yeniden Hayata" konseptine uygun. Çiçeklerin doğumu, hayata dönüş ve şehir... Klip, grup estetiğini tamamlayan bir iş.

İlkin: Bu albümdeki hiçbir beste akustik gitar üzerine çalıp söyleyerek, sonra düzenlemesi değiştirilerek yapılmadı. Hepsi tam tersi.

Fikret Kızılok diyor ki: "Bir sözü söyle yeter. Sözü söylemeye başladığında, o kendi kendine bestelenir zaten."

İlkin: O mantık bize göre folk. Bizimkiyse daha çok enstrümantal müzik mantığından yola çıkıyor.

Hep grup müziği mi dinlediniz?

İlkin: Yoo, hepimiz Björk severiz mesela. Elektronik caz, nu-jazz hepimizi etkiliyor...

Mehmet: Çok farklı müzikler de dinliyoruz. Ben Dean Martin ve Frank Sinatra'yla büyüdüm. Anne-babamdan dolayı. Elvis Presley duyduğum zamanı hatırlıyorum, oyuncak gitarla evde delirirdim. Grup müziği daha sonra baskın gelmeye başladı.

İlkin: Benim babam da Alice Cooper'ı, Deep Purple'ı, Pink Floyd'u severmiş. Ben de onları çok dinledim küçükken. Babam sonra Türk sanat müziği dinlemeye başladı. Ben de.

Belirli bir müzisyen, belirli bir şarkı var mı bu müzikte çok sevdiğin?

İlkin: Enstrümantal eserler, Tamburi Cemil Bey, Yorgo Bacanos gibi insanlar beni etkiliyor. En son Tamburi Cemil Bey'in bir taksimini indirmiştim.

Onu da mı internetten indiriyorsunuz?

İlkin: Yurtdışı sitelerinden bulunuyor.

Mehmet: Genelde Rus sitelerinden Türk müziği çok çıkıyor.

"Bakma Yüzüme" klibinin MTV'de yayınlanması sizi sevindirdi mi?

İlkin: Evet, klibi ilk onların yayınlaması, sonra arayıp "tekrar yayınlayacağız" demeleri güzeldi.

MTV'den önce hiçbir yerli kanal yayınlamadı mı?

İlkin: "Prömiyer yapacağız, kimse yayınlamayacak" diye şart koştular zaten... Cumartesi-pazar yayınladılar, sonra pazartesi Dream TV'de başladı. Sonra MTV tekrar arayıp Switched On programında yayınlamak istiyoruz dedi...

Çok özenli ve ilginç bir klip.

Murat: Bilgi Üniversitesi'nden arkadaşlarımız Uçman Balaban ve Onur Sönmez yaptı... Baştan animasyon olsun diye bir kararımız yoktu, ama klibin performans klibi olmasını istemiyorduk. Klip, albümün ismindeki "Yeniden Hayata" konseptine uygun bir klip. Çiçeklerin doğumu, yeniden hayata dönüş ve şehirden bahseden bir klip. Birebir şarkıyı anlatmıyor, ama şarkının anlamını bütünleyip tamamlıyor.

MTV neyi temsil ediyor sizin için?

Mehmet: MTV bir hayaldir herkes için. Popüler müziğin yönünü belirleyen bir kanal. Bence insanlar artık MTV'yi yargılamayı bıraktılar. MTV için çok da ölüp biten, ona hayran olan birini düşünemiyorum. O M harfi hep oradaydı... Bizim derdimiz, "yaşasın, bizi MTV yayınladı" değil. Yapılan işi nasıl yayarız diye düşünüyorduk, sanatımızı daha fazla insanla paylaştırmamıza sebep oldu. MTV'de yayınlanınca, kendi işimizin sağlamasını yapmış olduk. Yanılmadığımızı gördük. Klip, grup estetiğini tamamlayan bir iş. Bizce çok önemli.

Sözlerden daha mı önemli?

Mehmet: *(gülüyor)* Tabii ki değil.

Söyleşi: ***Derya Bengi***

İTHAKİ'YE YOLCULUK SÜRÜYOR

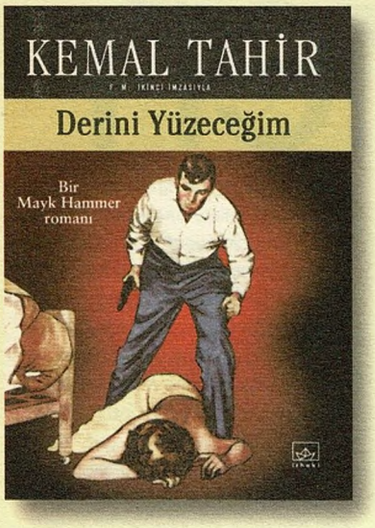

DERİNİ YÜZECEĞİM

Kemal Tahir
İthaki > Roman

— Merhaba Mister Hammer, diye büsbütün sırıttı, nasıl, iyi dinlendiniz mi?
— Eh... Şöyle böyle. Beni arayan soran?
Con'un yüzü hayretle asıldı:
— Siz gazete filan okumadınız galiba?
— Bir haftadan beri gazete gördüğüm yok. Ne olmuş?

Kemal Tahir'in kaleminden, ünlü dedektif Mayk Hammer'ın maceraları...

Düşün ve edebiyat dünyamızın dev ismi Kemal Tahir'in, F. M. İkinci takma adıyla yazdığı özgün Mayk Hammer maceraları yıllar sonra yeniden yayımlanıyor.

Aslından daha iyi olmakla "itham" edilen bu romanları mutlaka okuyun...

BÜTÜN HİKAYELERİ

Rainer Maria Rilke
Çevirenler: Vedat Çorlu - Şükrü Çorlu
İthaki > Edebiyat

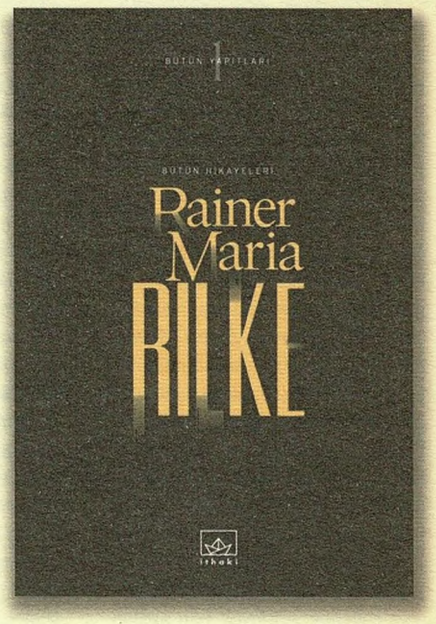

Ne Rilke'den önce, ne de ondan sonra izlenimin bu dingin ve yüksek gerilimine ulaşılmıştır... O bir gün ortaçağ dinselliğinden hareketle insanlık ülküsünün ötesinde yeni bir dünya imgesine giden yolda, yalnızca büyük bir ozan değil, eşi bulunmaz bir yol gösterici olacaktır.
Robert Musil

Bugüne dek hep seçkileriyle okuduğumuz, dünya yazınının dev ismi, şair, denemeci, öykücü R. M. Rilke nihayet bütün yapıtlarıyla Türkçede...
Projenin ilk ayağı "bütün hikayeleri"... Ocakta...

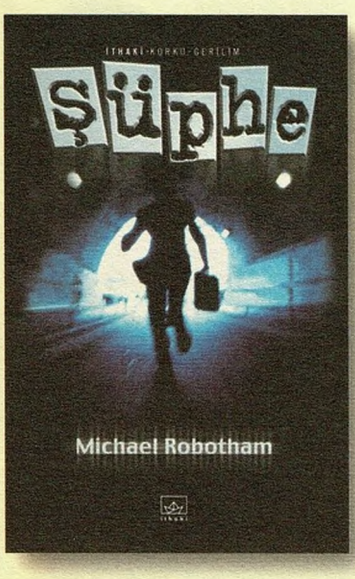

ŞÜPHE

Michael Robotham
Çeviren: Zuhal Bilgin
İthaki > Korku-Gerilim-Polisiye

Psikolog Joseph O'Loughlin'in mükemmel görünen bir hayatı vardır – harika bir eş, sevgi dolu bir çocuk ve başarılı bir kariyer. Ancak bu kusursuz tablo, başlangıçta ilgisiz görünen bir cinayet ve takip eden olaylarla darmadağın olur.
Yaşananlar, çok parçalı bir bilmece gibi Joseph'ın hayatını kuşatır. Ortaya çıkartılan gerçekler, hayal bile edilmesi zor kabusların da taşıyıcısı olacaktır.
Katilin ustaca hazırlanmış maskesini indirmek ve ailesini korumak adına Joseph'ın tüm riskleri alması gerekecektir.

Polisiye-gerilimin genç kalemi Michael Robotham'dan şaşırtıcı, soluk kesen bir roman.

İN!
www.ilknokta.com
ithaki
www.ithaki.com.tr

REDD

Türkiyeli rock'ta Redd cephesi kuruldu. Şarkıcılarında bu tabiat vergisi ses, orgçularında geçmişten yadigâr bu Hammond, çıkınlarında çaktırmadan insanın diline dolanıveren bu şarkılar olduktan sonra, sırtları yere gelmez... Duru ve Hatipoğlu ailelerinin hayırlı evlatlarıyla, ilk albümleri "50/50"yi konuştuk.

NOWHERE Men

Redd çok şanslıymış. Çok iyi bir vokalist ve bir Hammond orgçu, her gruba nasip olmaz. İkinize torpil geçelim ve hikâyelerinizi dinleyelim. Mesela Doğan, çocukken operacı olmak ister miydi acaba?

Doğan Duru: Hiç öyle bir hayalim olmadı. Ama bir şekilde müzikle uğraşmak istiyordum. Konservatuarın kapısını çaldığımda, operayla uzaktan yakından bir alâkam yoktu.

Ne olmak istiyordun?

Doğan: Amacım Paul McCartney gibi olmaktı, güzel şarkı söyleyeyim, piyano ve gitar çalabileyim, teoride müziği öğrenebileyim istiyordum. Ailemizde hiç kimse müzikle ilgilenmezdi. Televizyonda bile müzik çıkınca zaplarlardı. Ama Güneş *(ikiz kardeşi)* ve ben ilkokulda enteresan bir şekilde Beatles dinlemeye başladık. İzmit'te birkaç plakçı vardı: Stüdyo Metal, Santana ve Melodi Plak... Hayatımız oralarda geçti. 18 yaşıma kadar İzmit'teydik. Konservatuara 20 yaşımda girdim. İlk olarak Mimar Sinan Üniversitesi'ne gittim. "Bu yaştan sonra ya tiyatrocu olabilirsin ya da operacı" dediler. Diğer branşların eğitimi daha önce başlıyor. Lisede müzik dersi almadık, notalardan filan haberim yoktu. Resim yerine müzik dersi olsun diye dilekçe verip kavga etmekten disipline gitmiştik... Sınavda herkes arya çalışmış, söylüyor, ben şaşkın şaşkın bakıyorum. Kulaktan çıkarttığım bir aryayı ezberden söyledim. Okula giremedim, "sesin çok küçük" dediler bana: "Bu ses salonu doldurmaz, operacı olamazsın." Ama ertesi yıl İstanbul Üniversitesi'ne girdim. İlk iki-üç yılım pek başarılı sayılmaz, okuldaki tekniğe adapte olmak zordu. Aynı zamanda da barlarda çalmaya başlamıştık.

Hangi grupla?

Doğan: Invictus diye bir grup kurduk, Hayal Kahvesi'ne teklifle gittik. Güneş, ben ve konservatuardan arkadaşlarım: Klarnet, keman, obua, piyano ve perküsyon... Konservatuardan gizlemek zorundaydık barlarda çaldığımızı. Beatles, Doors, tamamen rock çalıyoruz, ama akustik gitarla ve bu enstrümanlarla. Başlangıçta oturarak çalıyorduk, önümüzde nota sehpaları falan vardı. Hayal Kahvesi için ilginç bir durumdu. 1993'te, Hayal Kahvesi'nde herkes çalamazdı. Koskoca adamlarla kapışıyorsunuz ve daha 20-21 yaşındasınız.

Bulutsuzluk Özlemi o günlerin gözde grubuydu Hayal'de.

Doğan: Tabii. Nejat (Yavaşoğulları) bizi izlemeye gelip "oturarak rock mı çalınır?" demişti.

Sonra ayağa kalktınız mı, yoksa hep oturarak mı devam ettiniz?

Güneş Duru: Kalktık. *(gülüyor)* O zamanlar Invictus her yerde çalan bir gruptu: Eylül, Sapho, Andon... Engin abi (Yörükoğlu) bizi Beatles diye çağırır hâlâ. Boğaziçi Üniversitesi'ne gittiğimizde "Beatles geldi" diye karşılarlardı bizi. Çok Beatles şarkısı yorumlardık.

Hangi şarkıları?

Doğan: "Fool On The Hill", "Strawberry Fields Forever", "Across The Universe"...

Bunlar en sevdikleriniz mi?

Güneş: "Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band" albümü özellikle iyidir.

Doğan: En çok "Strawberry Fields Forever"ı severim. Aslında hepsi güzel ve birbirinden farklı geliyor. "Lady Madonna"yı da çok severim mesela.

Kötü bir Beatles parçası var mı?

Doğan: Var. "And I Love Her"ü sevmem, çok asansör bulurum.

İlke Hatipoğlu: "Obladi Oblada".

Güneş: Ben severim. Piyano partilerini bir daha dinle o parçanın.

Doğan: Ayrıca hikâyesi de iyidir "Obladi Oblada"nın...

1993-94 yılları, barlarda grunge'ın hakim olmaya başladığı, klasik rock'tan kopuş yaşanan yıllar...

Doğan: Tam da öyle değil bence. Çok güzel bir gidiş vardı. Çaldığımız U2'lar falan çok güzel gidiyordu mesela... O güzel gidişe sekte vuran şey club müziği oldu. Bir anda clubber modu geldi Türkiye'ye. Dolayısıyla, insanlar canlı müzik dinlerken de eğlenmek istemeye başladılar. Eskiden müzik dinlerlerdi. Çok özlüyorum o zamanları. Dinleyicinizle sahneden indikten sonra oturup muhabbet edebilirdiniz. Şimdilerde hem gereksiz yoğun bir kalabalık var, hem de eğlence müzikleri popüler. Her şey bu kadar hızlı değildi o zaman. Müzik kanalları yok, mp3 yok; CD'den kasete kopyalayıp Moda'da, İstiklal'de satıyorlardı. Korsan gibi ama, en azından bir emeği var. Birileri o işten, müziği gerçekten sevdiği için para kazanıyordu.

Konservatuar nasıl gidiyordu bu arada?

Doğan: Yavaş yavaş kendimi bulmaya ve operayı sevmeye başladım. Çünkü artık iyi söylüyordum. Önceleri barda çok rahat söylüyordum, konservatuarda söyleyemiyordum, çünkü bambaşka iki teknik. Dördüncü sınıftan sonra her şey düzeldi. Opera söylerken tizlerimin açılması, barda şarkı söylediğim içindir. Sesimin bar şarkıcılığından fayda gördüğüne inanıyorum. Oysa herkes tam tersini söyler... Artık sesimi kullanabiliyorum. Antrenmanlı olmasam da, hasta olsam da sesimi dans ettirebiliyorum. Bir kısmı İtalya'da olmak üzere 11 yıl

"Geniş olalım abi, bu rock'n'roll": Rock gezegeninde genel tavır budur. Biz o kadar değiliz. Rock'n'roll diyoruz ama, bir taraftan da temiz müzik diyoruz.

Güneş Duru, Berke Hatipoğlu, Doğan Duru, İlke Hatipoğlu

eğitim almışsınız, Avrupa'nın birçok yerinde şarkı söylemişsiniz. Sonra buraya geliyorsunuz, başka solistleri taklit etmekle suçlanıyorsunuz. Sırtınıza o kadar anlamsız bir bıçak darbesi ki bu.

Neyle suçlandın?

Doğan: İsim vermeyeyim, ama birçok solisti taklit etmekle suçlandım.

Duman'dan Kaan'ı mı taklit ediyormuşsun mesela?

Doğan: Evet, sadece Kaan da değil. Bazen Teoman, bazen Kargo'dan Koray...

Bazı anlarda Duman'ı hatırlattığınız doğru, ama bu kötü bir şey değil ve zaten "Duman gibi olmaya çalışmışlar" hissi vermiyor.

Doğan: Benzerlik varsa, şarkının yapısından kaynaklanıyordur... Konservatuarın beşinci sınıfında Duman'ın basçısı Ari'yle tanıştım. Yarızamanlı şan okumaya bizim sınıfa geldi. Ama genelde kaytarıyorduk, Ari'yle muhabbet etmekle geçiyordu ders. Invictus grubu Ten'e dönüştüğünde, Ari bir dönem basçımız oldu. Berke ve İlke de o dönem gruba katılmıştı... Ari'nin Kenan'la (Vural) birlikte kurduğu Serüven grubunun albümünde de bir şarkıda ben vokal yapmıştım, Fuat Güner'in prodüktörlüğünde...

Mimar Sinan'da karşına çıkan "küçük ses" meselesi neymiş?

Doğan: İstanbul Üniversitesi'nden mezun olurken, artık spinto bir tenordum: Yani, daha büyüğü yok. Mesela Milano'da, Scala Operası'ndan olan hocam, ünlü Frank Corelli'nin çok yakın arkadaşıydı. "Burada mutlaka kal. Seni onunla tanıştıracağım, çünkü İtalya'da bile spinto tenor çok az" demişti. İtalyan tenorlar genelde daha nazaldır. Pavarotti lirico-spintodur. Akdeniz tipi bir sestir, Kıraç gibi diyebilirim. Lirik ama, range'i yok. Spintoya ise "herotic voice" diyorlar. Kahramanı oynuyorsunuz. Sesinizle orkestrayı bastırmak zorundasınız.

Demek ki ses büyüyebiliyormuş.

Doğan: Hayır, zaten büyükmüş. O bir bahaneydi. Mimar Sinan'ın torpil mekanizmasında yerim yoktu... İtalya'ya ilk yıl kendi cebimden gittim, bir sene takılıp geri döndüm... Tam o dönemde Türkçe şarkılar, besteler yapmaya başladık. 2000 senesinin yazında, tatilde, plajda otururken "niye kendi şarkılarımızı yapmıyoruz" diye birbirimize sorduk ve ortaklaşa bu işe başladık. Berke ve İlke, Catwalk grubunda İngilizce şarkılar yapıyordu, o zaman daha blues'lardı... Ben İtalya'dan buraya gidip geldikçe demo kaydediyorduk.

Milano'da şan öğrenimini sürdürürken rock'a da vakit ayırdın mı?

Doğan: Tek gitarla salaş ama iyi bir barda haftada üç gün çalmaya başladım... Orada sistem çok garip. Mikrofonunu, kablolarını bile sen götürüyorsun. U2, Beatles, Roy Orbison çalıyordum, bazen de iki-üç tane İtalyanca napoliten parça söylüyordum... İkinci senede Dışişleri Bakanlığı bursunu kazandım. Ama "ne yapıyorum" diye düşünmeye başladım. Çok sık Türkiye'ye geliyordum artık. Operayla aramda gelgitler başladı. Sonuçta opera bir icra sanatı. Kendinizi sanatçı olarak değil, icracı olarak görüyorsunuz. Kurumsal kimliğe karşıydım kesinlikle. İsviçre, Almanya, Fransa'da, İspanya'da festivallerde söylüyordum, resitaller veriyordum. Olayın disiplini çok rahatsız ediciydi. Uyumanız gerekiyor, hayatınıza, içkinize dikkat etmek zorundasınız.

Nasıl resitaller bunlar?

Doğan: Küçük tiyatrolarda, arkamda orkestra çalıyor, ben de belli repertuarları söylüyorum. Bir seferinde bir worksphop'a solist olarak davet edildim ve Puccini aryaları söyledim. Enteresan bir şey de istediler, ben de Levent Yüksel'den "İstanbul"u söyledim...

En çok kimin aryalarını söylemeyi seviyorsun?

Doğan: Puccini, bazen de Verdi. İtalya'da Guisseppe Verdi konservatuarına devam ediyordum zaten. Puccini "bellisimo" tarzında, evrensel hikâyeleri olan biri. "Madame Butterfly", "La Fanciulla del West" (Altın Batının Kızı) gibi eserlerde armonik yapı çok güçlüdür. Rock'taki tabirle söylersem, groove'u da çok fazla. Mozart'tan filan nefret ediyordum. Mozart'ın hiperaktif bir çocuk olduğunu düşünürüm hep. İçimde eğlenceye karşı bir donukluk var o açıdan. Rock'ta da aynı anlayıştayım, hepimiz öyleyiz, maymunluk yapamıyoruz. Mozart o yüzden hiç ilgimi çekmedi, ama ne yazık ki bütün yarışmalarda ve odisyonlarda bir tane Mozart aryası söylemek zorundasınız. Çünkü Mozart aryaları, sesinizdeki her şeyi ortaya çıkarır, defo saklayamazsınız.

Opera yüce müziktir, rock ve pop ise fasafisodur. Bu yaygın kanaatle nasıl başa çıkıyordun?

Doğan: İtalya'dan döndükten sonra bir sezon AKM'de çalıştım. O kurumsal kimlikten ve bireylerin o kimliği bir ahlâk anlayışıymış gibi benimsemelerinden nefret ettim. O insanlar öğle tatilinde aynı pizzacıda yemek yiyor, hepsi aralarında bir sürü flört yaşıyor, her şey kendi içlerinde olup bitiyor. Sokağa çıktıklarında kendilerini hâlâ sahnedeymiş gibi hissediyorlar, ama kimse onları tanımıyor... Şimdi Yıldız Üniversitesi'nde sanat eleştirmenliği okuyorum, yüksek lisans tezimin konusu "Popüler Kültür ve Opera". Ne zaman ki popüler kültüre yakın işler yapıyorsunuz, opera kimliği yara alıyor. Bazen operadaki arkadaşlarıma imreniyorum, onlar da bana imreniyorlar, çünkü gazetede kendi resimlerini görmek onları o kadar mutlu eder ki.

Puccini'nin müziği Beatles müziğinden üstün müdür?

Doğan: Değildir. Bambaşkadır. Konservatuarlarda müzik öğrenimi çağdaş müzikte biter, ki en boktan olduğunu düşündüğüm zamanlardır, Schönberg'ler, 12 ton müziği falan... Yıldız Üniversitesi'ndekiler de konservatuardaki eğitime tamamen tersler. Herkes vektörel olarak yaşıyor. Bir taraftaki öbürünün yanlış olduğunu söylüyor ve birbirleriyle çarpışıyorlar. Halbuki ikisinde de doğrular ve yanlışlar var. Çağdaş bale diyorlar, dekonstrüktif bir bale yapısından bahsediyorlar, oysa balenin tekniğini, duruşunu ya da müziğin yapısını bilmeden kuralların olmadığı bir şey yapmak yanlış geliyor bana. O zaman akla şu soru geliyor: Acaba kabiliyetsizlik müzikte, dansta ve tiyatroda başka formlar mı doğuruyor?

Pink Floyd'daki görsel ve işitsel büyüklük hepimizin hayali. O büyüklük, adam tek başına gitarla aynı şarkıyı söylerken de ne hikmetse mevcut.

İkiz kardeşin opera seviyor mu?

Güneş: Puccini'yi ben de seviyorum. Doğan konservatuara girdikten sonra, ben de evde dinlemeye başladım ve hiç sıkılmadım. Klasik müziği, Brahms'ı, Rahmaninov'u severim. Ayrıca Mozart da severim.

Doğan: Ben sadece "Requiem"ini severim.

Sahiden vakit ayırarak mı dinliyorsun, yoksa öylesine mi? Mesela son bir ayda Rahmaninov dinledin mi?

Güneş: Son zamanlarda en çok Sigur Rós dinledim. Ne bizim yaptığımız müzikle ne de genel zevklerimle alâkalı, ama çok hoşuma gitti... Bir Léo Ferré fanıyım. Bütün albümleri var bende... Şimdi Puccini/Mozart çatışmasına benzeyecek ama, herkes Brassens, Brel sever, ben Ferré'yi çok daha fazla severim, çünkü sözlerinin anarşistliğinin yanısıra, çok büyük bir kompozisyon adamı. Daha geçen gün İlke'ye dinlettim "La Solitude"deki Hammond'ları...

Doğan: Ben en son Rolling Stones'un yeni albümünü dinledim ve çok ciddi hayal kırıklığına uğradım. Burada pek rock gibi algılanmıyor, ama Coldplay'i dinliyoruz hepimiz.

Son Coldplay albümü hayal kırıklığı değil mi peki?

Doğan: Evet, o da hayal kırıklığı. Ama yine de dinliyoruz, çünkü bu bir ders. Kompozisyonu dinlemek gerekiyor. Redd gibi prodüktörsüz çalışıyorsanız, o kompozisyonlardan bir şey öğrenmek ve kendinizi geliştirmek zorundasınız. Kim nerde katılıyor, müzik nerde genişliyor, genişleyince ne oluyor: Korn dinleyerek bunları öğrenemeyiz.

İlke: Sadece gitar, davul ve bas yeterli gelmiyor bize. Onları açacak piyano, Hammond, değişik vokaller arıyoruz.

Doğan: Pink Floyd'daki görsel ve işitsel büyüklük hepimizin hayali. O büyüklük, adam tek başına gitarla aynı şarkıyı söylerken de ne hikmetse mevcut. Demek ki şarkılar da, melodiler de büyük... Yeni olan şeylere karşı değiliz tabii, ama kuralsızlık diye bir şey söz konusu değildir bence. Kuralların özgürce ihlâl edilebilmesi ve o ihlâllerin sosyolojik sebepleri önemli. Yaptığınız şey başkalarına göre yanlışsa da, sizin için doğru olabilir.

Bu anlamda punk'a nasıl bakıyorsunuz?

Güneş: Punk pek kalmadı ki. Old school punk bence güzeldi.

Doğan: Mesela rap ve rock'ın karışmasının şık durmadığını düşünüyorum kendi adıma.

Rage Against The Machine kötü müydü?

İlke: Hiç dinlemezdim, sevmezdim, ama aynı elemanların başka bir vokalle yaptığı Audioslave grubu süper bence.

Artık şu Hammond bahsini açalım.

Doğan: İlke'nin Hammond çalması bizim için de değişik bir şeydi. Onun zorla sahneye çıkardık, daha 17 yaşındaydı...

İlke: Çocukluğumda evde bir tane Hammond vardı, ama bozuktu, çalışmıyordu. En tanınmış model olan B3'lerden değildi, ama lambalı, '52 model bir aletti.

Evde ne işi var Hammond'ın?

İlke: Babamın dayısı Münir Ceyhun müzisyenmiş. "Orda bir köy var uzakta"nın bestecisi. Vefat ettikten sonra Hammond'ı babama miras kalmış. Babam da müzikle uğraşır; eskiden bas çalarmış, evde de akustik armonika çalardı. Babamın bana aldığı ufak klavyeyle müziğe başladım. Geleceğim herhalde o günden bellliymiş: Çalmayı öğrendiğim ilk parça Procol Harum'dan "A Whiter Shade Of Pale"di. Hammond'ı tamir ettirme hayaliyle uzun bir süre takıldım. Sonunda birini buldum, tam tamir ederken adamın eline başka bir Hammond geçmiş. Liseyi bitirdiğimde, babam üniversite hediyesi olarak o hammond'ı aldı bana. '67 modeldi, lambalı değildi, ama iyi ses veriyordu. Orijinal bir Hammond'la profesyonel olarak müziğe başlamam, işin bütün detaylarını bilmeme yol açtı. Şimdi konserlerde kullandığım simülasyon

OCAK 2006

kargart

Kadife Sokak No:16 Kadıköy İstanbul T: 0216 330 31 51 F: 0216 346 55 46 www.kargabar.org info@kargabar.org www.kargart.org info@kargart.org

KargART Plastik Sanat Çalışmaları
Sergi/ "Savsaklamalar"
Hüsnü Dokak
03 Ocak Salı-22 Ocak Pazar

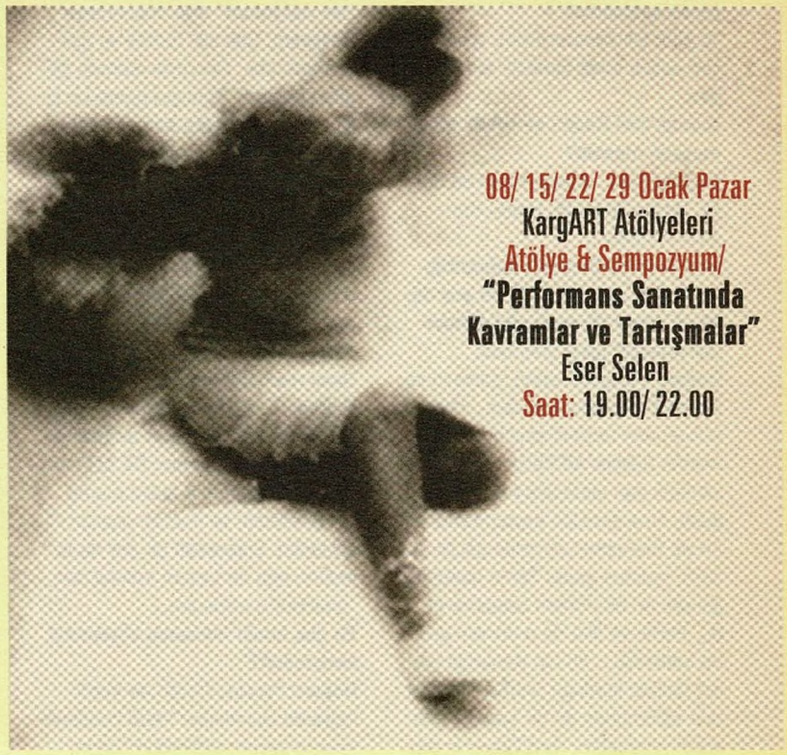

08/ 15/ 22/ 29 Ocak Pazar
KargART Atölyeleri
Atölye & Sempozyum/
"Performans Sanatında Kavramlar ve Tartışmalar"
Eser Selen
Saat: 19.00/ 22.00

"Kış Bahçesi"

25 Ocak 2006 Çarşamba - 27 Ocak 2006 Cuma
Saat: 20.30
Senaryo/ Yönetim: Uygar Asan
Oyuncular: Melika Kandemir, H. Levent Günüüç, Meryem Gürdurdak, Nazmi Erbatur, Zehra Kaynarca
Yönetmen Yardımcısı: Pınar Asan
Sanat Yönetimi: Nilay Kaçar/ Anita Sezgener

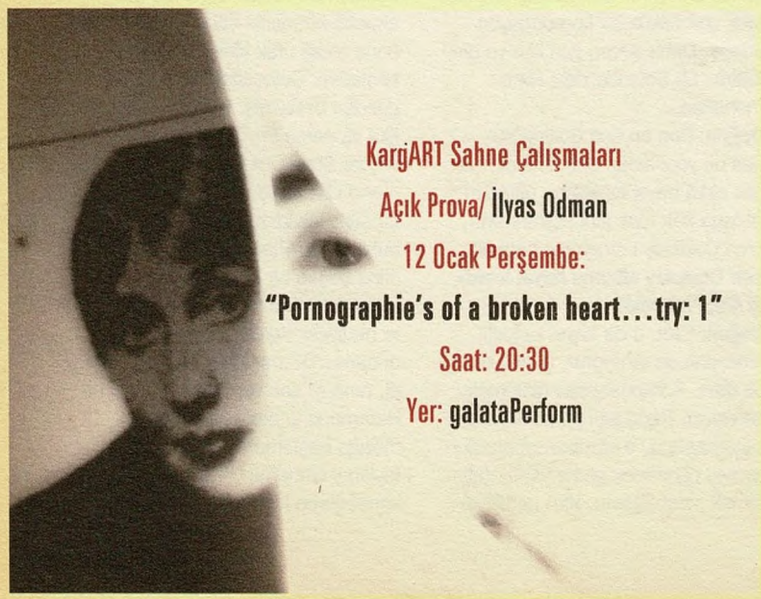

KargART Sahne Çalışmaları
Açık Prova/ İlyas Odman
12 Ocak Perşembe:
"Pornographie's of a broken heart...try: 1"
Saat: 20:30
Yer: galataPerform

real time fx
18 January 2006 Wednesday 22:00 - 04:00
18 Ocak 2006 Çarşamba Bahadır Dilbaz

Video/ Ethem Özgüven - Hatice Güleryüz - David Thélier
Performans/ Performance Stéphanie Parent - Ilyas Odman

BALANS
Balo Sokak, No: 22, Beyoğlu
T 212 251 7020 W balansmusichall.com

orglar bile Türkiye'de dört-beş sene öncesine kadar yoktu... Benim analog aletlere acayip ilgim vardı en başından beri. En basit klavyede bile kullandığım sesler piyano, Rhodes ve Hammond sesleriydi.

Eski dönemlerde Türkiye'de yaygın bir org muydu Hammond?

İlke: '70'lerde fabrikası kapanmış zaten. Üretimi yok. Herkesin elindeki antika. Eski müziklerde çok kullanılmıştır, Zerrin Özer'de, Cem Karaca'da, Erkin Koray, Nur Yoldaş gibi plaklarda karşınıza çıkar... Hammond kendi başına akompanye bir alet olmasının haricinde solo da olabiliyor. İki klavye var, bir tanesi akorları basıyor, bir tanesi soloyu çalıyor, ayaklarınla da bas pedallarını çalıyorsun. Komplike bir alet. Evde bütün gün onunla uğraşıyordum. Abim Berke, Doğan'larla çalmaya başladıktan sonra onları gidip dinlediğim bir gün beni zorla çıkardılar sahneye. Çubuklu Hayal'de bacaklarım titreye titreye çaldım.

Berke neden evdeki Hammond'a ilgi duymadı acaba?

İlke: Ben başladığımda, Berke'nin müzikle alâkası yoktu. Ben küçük olmama rağmen daha önce başladım. Sonra babamın etkisiyle bir gün "ben de gitara başlayacağım" dedi Berke.

Niye daha Hammond ağırlıklı bir müziği tercih etmediniz? Sadece birkaç şarkıda sesi önde.

İlke: Aslında az değil. Mesela o albümde hiç gitar solo yoktur. On seneye yakındır birlikte çalıştığımız için, kişisel egolarımızı bir kenara attık.

Güneş: Şarkıya ne gerekiyorsa onu vermeye çalışıyoruz. İki şarkıda klarnet kullandık, yaylılar kullandık. Bir şarkı akustik gitar istiyorsa, akustik gitar koyuyoruz. Türkiye'deki diğer gruplar, şarkı akustik istese de, mutlaka sert ve distorsiyon gitar kullanıyor. Türkiye'de temiz müzik maalesef çok sevilmiyor.

"Temiz müzik", Redd'in müziğini iyi tarif ediyor mu?

Doğan: Söz ve müzik bir araya geldiğinde, ikisi de eşit derecede duyulmalı, panlanmış olmalı. Müzikteki gürültü sözün üstünü örtmemeli. Bizim amacımız bu. Bu Nirvana'da bile vardır. Buradan bakıldığında, dağınık ve pis gibi gözüken Nirvana bile böyledir. Jimi Hendrix'e bakıyorsunuz, adam uyuşturucudan ölmek üzere, sahnede çalıyor ve doğru çalıyor. Oysa burada, anlayamadığım şekilde, bahanelere sırtını yaslamış, kulağı neredeyse olmayan gruplar ve dinleyici toplulukları var.

İlke: Live 8 konserinde ayakta duramayacak kadar çekip çıkanlar da vardı, ama ne çalınması gerekiyorsa, herkes takır takır çaldı.

Güneş: Belki biz bugün 20'li yaşlarımızda olsaydık, Çilekeş ya da Dejavu gibi bir müzik yapardık. Ama beslendiğimiz müzikler, gelişmeyi tamamladığımız yıllar gereği öyle olamıyor. Bir de Türkiye'deki algı problemi var: Biz New York'ta, Central Park'ta klibi çekerken hepimizde pantolon-ceket vardı. Yaygın formla dalga geçmek için böyle giyinmiştik. Oradaki polisler bile "aa, rock band" dediler. Türkiye'de o kıyafetle dolaşsanız, kimse size rock band demez. Türkiye'de bizim o ceketleri giymemizden irite olan bir rock camiası var.

Doğan: Bu klibi seyrettikten sonra Sefarad'a benzettiler bizi. Türkiye'de rock band olarak kabul edilmedik. Festivallere, Rock İstanbul'a, Rock'n Coke'a çıkamadık.

Size rock band denmesi şart mı peki? Bu kimliği niye bu kadar önemsiyorsunuz?

Doğan: Bize rock grubu densin istediğimizden değil. Biz zaten ürünü ortaya koymuşuz, müziğimizi yapmışız. Ama bambaşka bir etiket yapıştırmanın alemi de yok. Bazılarının söylediği gibi, alternatif pop grubu değiliz. İsmimin Doğan olduğu bilinmesin ama, bana Ahmet de demesinler yani... Zaten Türkiye'de rock müziği etkileyen bir arabesk fırtınası var. Batıdan acayip şekilde uzaklaşmış bir rock kimliği söz konusu. Bir özgünlük de yok bunda. Sadece enstrüman kullanımı rock'la benzeşiyor. İbrahim Tatlıses'in bir parçasını rock enstrümanlarıyla çalarsanız bunun ismi rock olmaz ki.

Temiz kıyafetler giydiğiniz için size rock'çu denmemesi elbette ki bir tutuculuk. Ama arabeskten rahatsız olmanız sizi de tutucu kılmıyor mu?

Doğan: Rock Türkiye'de ne kadar D'oğuyla karışıyorsa, Batı'yla da o kadar karışmalı. Biz Doğu'dan etkilenmeyelim demiyoruz. O zaman kendimizi reddetmiş oluruz. "Bahçelere Daldık" şarkısında özellikle klarnetler tamamen Doğuludur...

Güneş: "Sen Kendinde Ol Yeter"de de vokaller hiç de Batılı bir line'da değil mesela... Arabeskliğin bizi bozan tarafı, çiğ bir şekilde yapılıyor olması. Ama mesela Duman'ı çok özgün buluyoruz.

İlke: Duman da arabeski kullanıyor ama, monofonik yapıyı kırarak, rock formunun içinde kullanıyor.

Doğan: Ayrıca Erkin Koray'ı çok severiz. "Arapsaçı"nı çalıyoruz sahnede. Led Zeppelin'in "Kashmir"i olağanüstüdür mesela. O da Doğu'yla Batı'nın karışımı işte... Bence arabeskle sentezlenmiş bir rock band'in kesinlikle arabesk konusunda tecrübe sahibi bir prodüktörle çalışması lazım. O kadar ucuz değil. İkisi de kendince ağırlığı ve anlatısı olan müzikler.

Güneş: Belki tutucu olduğumuz tek bir taraf vardır. Zaten tutucu olmayan biri "temiz müzik" gibi bir laf etmez, "geniş olalım abi, bu rock-'n'roll" der. Rock gezegeninde genel tavır budur. Biz o kadar değiliz.

Türkiye'de ne arabeskte ne de rock'ta hikâye anlatılıyor artık. Hikâye anlattığınızda, insanlara ilkokul şiiri yazmış hissi veriyorsunuz. Kime kızacaksınız? Kendinize mi?

Rock'n'roll diyoruz ama, bir taraftan da temiz müzik diyoruz.

Doğan: Biz sanki bambaşka bir ülkede yaşıyormuş gibiyiz. Çünkü hiçbir rock çevresiyle dirsek temasımız yok. Kendi işimizi, kendi istediğimiz şekilde yapıyoruz. Beatles'ın "Nowhere Man" şarkısını biliyor musunuz? Ben kendimi tam öyle hissediyorum. Bir yere ait değilim.

Şarkı sözlerinize gelirsek, günlük hayatın içinden, sakin, sade hikâyeler ağırlıkta...

Doğan: İlk çıktığımız şarkı bir hikâye anlatıyordu. Çok eleştiri aldık, çok da sevenler oldu. Meğer herkes hikâyeciymiş memlekette. Hikâye anlatmasaydık kimse hiçbir yorum yapmazdı. "Sen Kendinde Ol Yeter"e bir yorum yapamazsınız, çünkü genel şeylerden bahseder. "Mutlu Olmak İçin" şarkısına "ulan yatakta sevgilisini başka biriyle basıyor, sonra arkasını dönüp gidiyor, adam çekip vurmaz mı" gibi yorumlar geldi... Türkiye'de ne arabeskte ne de rock müzikte hikâye anlatılıyor artık. Hikâye anlattığınız zaman, insanlara ilkokul şiiri yazmış hissi veriyorsunuz. Kime kızacaksınız? Kendinize mi?

Türkçe şarkılarda iyi hikâye anlatıcısı olarak kimleri örnek gösterirsiniz?

Doğan: Teoman. Ama onun yanlışı şu oldu: Çok fazla hikâye anlattı ve insanları biraz sıktı. O kadar hikâyeden sonra bir de üstüne "En Güzel Hikâyem"i yaptı. *(gülüyor)* İnsanlar "11 dakikalık şarkı mı olur" dediler.

İlke: Adam 11 dakikalık şarkı yapmışsa o durumu –sevgilisinden ayrılıp ayrılamama durumunu– üç dakikada anlatamadığı içindir. Hakikaten birebir yaşıyorsun o anı. Çoğu kişinin başından geçmiştir benzer şeyler.

Doğan: Şebnem Ferah'ın da bazı hikâyeleri güzel, ama mal beyanında bulunmasa daha iyi olur gibime geliyor: Benim cam kırıklarım var, şuyum var, buyum var!.. Eskilerden de Mehmet Teoman'ın hikâyeleri güzeldir. Cem Karaca, Bülent Ortaçgil, tabii bir de Barış Manço var.

Evet, değil mi? Mesela "Kol Düğmeleri".

Doğan: Herkesin dalga geçtiği "Domates Biber Patlıcan" da gerçek bir hikâyedir. Adam kıza aşkını söyleyecek ve ordan geçen zerzevatçı sürekli bölüyor... Gerçi şimdi plak şirketimizden ayrıldık, ama son zamanlarda "artık hikâye anlatmayın, genel takılın" diyorlardı bize. Genel boyut demek, ticarî boyut demek. İkinci albümümüzde de mutlaka hikâyeler olacak.

Yüksek lisans tezinde nasıl bir hikâye anlatmayı düşünüyorsun?

Doğan: Operanın popüler kültürle etkileşimlerini ortaya koyacağım birazcık. Mesela operaların CD olarak müzik marketlerde yer alması: Aslında, opera işitsel bir sanat değil, görsel bir sanat. Görselliğinin yok edilip CD'ye konması mantıksız... Bunun gibi tartışmalar işte: "Three Tenors"dan sonraki meydan konserleri, operanın resital boyutuna taşınması, Elvis'le başlayan neo-opera...

Kimle başlayan ne?!

Doğan: Neo-opera Elvis Presley'le başlamıştır... Sesi doğru kullanıyor, ama başka bir şey yapıyor. Bugün Ferhat Göçer'in uyguladığını söylediği anlayış, aslında Elvis'le başlamıştır. Elvis Presley sadece rock'n'roll'un yaratıcısı değil, neo-operanın da yaratıcısı... Aslında "postmodern hayat ve flört" üzerine bir tez yazmak istiyordum, artık o konuyu da inşallah kendime yazarım.

Söyleşi: **Derya Bengi**

[MİRCAN]

Derede taş, taşta yosun

Mircan Kaya'nın sesini henüz duymamışlara önerimiz şu olabilir: "Onu bir an önce duyun". Hani "ilk görüşte aşk" diye bir klişe vardır; kendisi de, trene binip uzaklara gittiği albüm kapağından yayılan duygu için "son bakışta aşk" dedi, Walter Benjamin'e selam göndererek. Bizse ona ve "Kül"albümündeki türkülerin bu güzelim yorumlarına "ilk duyuşta arkadaş" demek isteriz. Arkadaşımızla buluştuk, Megrel dedelerini, sessizlik direnişini, göçü, yol ve yolculuğu, sokakta şarkı söylemeyi, para için söylememeyi konuştuk.

Foto: Şahan Nuhoğlu

Hayatınızın dilsiz bir dönemi olmuş...

Mircan Kaya: Evet, hayatımın bir dönemini sessizlik oluşturuyor. Çocukluk yıllarımda çok hummalı bir şekilde sadece dinlediğim bir dönem olmuş. İlkgençliğe kadar süren bir şey bu. Annemle babam bende bir farklılık olduğunu anlamış olmalılar ki, beni hiç konuşmaya zorlamadılar. O sessizliğin bir sebebi olduğunu düşünüyorlardı, çünkü istediğim zaman çok konuştuğumu da biliyorlardı. Ondan sonra da bende söyleme isteği doğdu. Konuşmak yerine şarkı söylemek...

Neler dinliyordunuz?

Tabiat seslerini... Nehir, dereler, yaprak hışırtısı, rüzgâr, ateşböcekleri, inekler, atlar, odun ateşi, sallanan beşik, ağlayan bebek, ağlayan, ağıt yakan kadınlar, derin karanlığın ve sessizliğin sesi... Toprak küpte tereyağı ve ayran çıkarmak için ritmik olarak dövülen sütten çıkan ses... Uzak dağlarda türkü söyleyerek iş yapan Megrel kadınların sesi... İlk duyduğum ses ezan sesiydi. O yüzden üç yaşımda ilk okuduğum şey, ezandı. İlkokula başladığımda bayağı bayağı acılı aşk şarkıları söylüyordum. Birinci sınıftaydım, derslerde ara verilirdi, şarkı söylerdim. İnsanlara tuhaf gelirdi. Şimdi çocuklara, kendi iki çocuğuma bakıyorum da, çocukluğumda gerçekten tuhaf olduğumu söyleyebiliyorum. O zamanlar o şarkıları söylemek doğallıkla yaptığım bir şeydi. Türk sanat müziği parçaları söylerdim, aşk şarkıları, hoşuma giden arabesk parçaları söylerdim. Kur'an'ı melodik şekilde okurdum.

Artvin'de büyümek nasıldı? Şimdi nasıl hatırlıyorsunuz?

Artvin'de, şehirde bir evimiz vardı, ama doğmuş olduğum, dedemlerin yaşadığı köyde geçirirdik haftasonlarını. Çocukluğumun en güzel günlerini o evde geçirdim. Megrel geleneğini her şeyiyle hissedebileceğiniz bir yaşam biçimi vardı. Gürcü ustaların yapmış olduğu ahşap bir ev... O evin avlusunda yaşanan şeyler o kadar güzeldi ki... Ahşap dolaplarda pekmez dövülürdü, dedem hasır sandalyeler yapardı hobi olarak. Atlar, hayvan sürüleri... At sırtında Bilbilan Yaylası'na gittiğimi hatırlıyorum. Belleğimde kalan, beni hiç terketmeyen, kişiliğimi belirleyen imgeler bunlar.

Annenizin sesi nasıldı? Onu dinler miydiniz?

Sesi çok güzeldi. Köyde kadınlar ağıt yakmaya çağrılırdı, annem bgari'ydi. Bgari, Megrel geleneğinde ağıt yakan kadınlara denir. "Gelip ağlar mısın?" diye çağrılırdı annem. Birisi ölen kişiyle ilgili anılarını anlatır ve ağlar, doğaçtan ağlar ama. Diğerleri de ona eşlik ederler. Hep birlikte bir ağlama etkinliği gerçekleştirirler. Onlar talep ederdi bunu, biri gelip onları coştursun, ölünün ardından gereği gibi gözyaşı dökülsün, ölünün hak ettiği gözyaşları dökülsün diye... Babam da şarkı söylerdi. Yolculuklar sırasında annemin yüzüne bakarak ona aşk şarkıları söylerdi, biz de dinlerdik.

Nasıl aşına oldunuz Kur'an'a? İlk enstrümanınızı nasıl aldınız?

Kur'an kursuna gitmiştim. Beş yaşımda okumaya başladım, o yaşlarda ilkokula almıyorlardı, ben de öğrenmeyi çok sevdiğim için Kur'an kursuna gitmek istedim. Artvin gibi çok düzenli bir şehirde, büyüleyici ara sokaklardan geçerdim. Ahşap evler, taş sokaklar... O evlerin arasından camiye gitmek, minarenin merdivenlerini tırmanmak çok gizemliydi benim için. İlk gitarımı almamın öyküsü ilginç: Ablama aşık bir delikanlı vardı, ona aşkından dolayı ailenin diğer bireylerine de hoş görünmek gibi bir çaba içindeydi. Bana hayatım boyunca en zor gelen şey, istemek olmuştur. En yakınlarımdan bile bir şey istemek bana çok zor gelirdi. Bir gün o delikanlı bana bir soru sordu: "Sana yeniyıl hediyesi almak istiyorum. Ne alayım?" Madem ki böyle doğrudan sormuştu, ben de o zaman, "bir gitar gördüm, bana onu alır mısın?" dedim. Bana ilk gitarımı ablama aşık o delikanlı aldı. Çok sevdiğim bir insandı, ona çok güvenmiş olmalıyım. Bana o kadar güzel bir şekilde sordu ki, istemekten çekinmedim. Basit ve ucuz bir gitardı, işte o gitarla çalmaya başladım.

"Kül"ün kapağında bir tren penceresinden bakıyorsunuz. Yol ve yolculuk kavramları hayatınızda ve sanatınızda hep önemli olmuş...

Göçle ilgili bir şey. Göçmen olmanın getirdiği bazı rahatsızlıklar var, ailenizde de bunu yaşıyorsunuz. Bir kere farklı bir kültüre aitsiniz. Göç etmiş olduğunuz kültürü benimsemek için de çok ciddi bir çaba göstermeniz gerekiyor, o dili daha iyi öğrenmek, yerleştiğiniz yerin geleneklerine uyum sağlamak gibi kaygılarınız oluyor. Ailemde kişisel anlamda bu yüzden fire vermiş insanlar var.

Ne zaman gelmişler Artvin'e?

Dedelerimiz 1897 devrimiyle birlikte gelmiş. De-

Ev denince akla çatısı olan bir yer geliyor belki ama, onun dışına çıkmak gerek. İnsanın evi kendisi aslında. Dünyayı merkez almak bana çok cazip geliyor.

de ve babaanne gittikten sonra dağ köyünde yaşanmış olan geleneklerden kopuyorsunuz. Göç bununla da bitmiyor, Artvin'den İstanbul'a geliniyor. Ailem eğitimi çok önemsiyordu, büyük şehre gelmek zorundaydık.

Kaç kardeşsiniz?

Altı, ancak babam üç kez evlenmiş, üvey kardeşlerle birlikte 11 kardeşiz. Annem, babamın son durağı olmuş, onun için çok şeyi yakmış... Evsizliğin üstesinden gelmenin tek yolu, kendinize merkez olarak dünyayı almak. Ben böyle bakıyorum, o yüzden yolları çok seviyorum. Müzikle ilgili düşüncem de o: Sesim bütün dünyaya ulaşsın, hatta dünyadan başka gezegenlere... Ev denince akla çatısı, duvarları olan bir yer geliyor belki ama, onun dışına çıkmak gerek. İnsanın evi kendisi aslında diye düşünüyorum. Dünyayı merkez almak bana çok cazip geliyor.

İstanbul'a geldiğinizde kaç yaşındaydınız? Anla-

şılan gitarınızı elinizden bırakmamışsınız, üstelik senfonik rock, klasik Türk müziği ve dansa da yönelmişsiniz...

İstanbul'a geldiğimizde ilkokul üçe gidiyordum. Ortaokulu Mecidiyeköy Ortaokulu'nda okudum, çok başarılı bir öğrenciydim, okul yetersiz kalmaya başlamıştı, o nedenle Nişantaşı Anadolu Lisesi'ne geçtim. Orada halk dansları devam etti, gitar dersleri de sürüyordu. Her gün Nişantaşı'ndan Mecidiyeköy'e yürürdüm. Şişli'de bir müzik dükkânının kapısında "gitar dersleri verilir" diye bir ilan gördüm, İzi'den (Eli) ders almaya başladım. Sonra İzi bir gün elimden tutup beni Tünel'e götürdü, "gitarın çok kötü, sana yeni bir gitar alalım" dedi. Güzel, siyah bir caz gitarı aldım. Onunla çok daha güzel şeyler söylemeye başladım. İzi dersi bırakır, şarkılar söyletirdi bana, hatta partisyonlar hazırlardı. O siyah gitarı sonra yeğenim Aydın Can'a verdim, paramparça etti, başka bir gitar verdim, onu da parçaladı, ama şu sıralar Amerika'da çok güzel müzik yapıyor.

Ne tür şarkılar söylüyordunuz o yıllarda?

Country söylüyordum, kendim bir takım parçalar yazıp söylüyordum. Çok okurdum, elimin altında hep şiir kitapları olurdu. Edgar Allan Poe, Shakespeare, şarkı söylerken en çok takıldığım yazarlardandı o sıralar. Mesela Shakespeare'in "Jules Sezar"ını baştan sona söylemişimdir.

Kaydı var mı?

Evet, kasetlerde kayıtları vardır. O kitapta bir halka sesleniş vardır beni etkileyen *(söylüyor: "Friends, Romans, Countrymen, lend me your ears")*, işte öyle kayıtlar...

Çok yabancı dil bildiğiniz de internette kayıtlara geçmiş, onlar altı diyor ama...

Hayır, altı değil. İngilizce, Fransızca, Lazca biliyorum. Arapçayı kaybettim, güzel okuyup yazıyordum, ama kullanmadığınız zaman kalmıyor. Telaffuzda büyük fayda sağlıyor bana yine de.

Üniversitede de müzik çalışmalarınız sürmüş...

Evet, Yıldız Teknik Üniversitesi'nde okurken, bugün ayrı olduğum, ama o yıllardan sonra evlendiğim Erhan Kemal Kaya'yla tanıştım. Onunla birlikte senfonik rock yapmaya başladık. Piyanistimiz Aybars Erözden, şu an Yıldız Üniversitesi'nde doçenttir, İngiliz Edebiyatı üzerine çalışmaları var. Ve bugün Kadıköy'deki HipHop Davul Okulu'nun sahibi Selami Sevinç... Aybars, Erhan ve ben yıllarca, sabahlara kadar müzik yaptık. Müzik aşkı diyorum buna, bir daha onu hiçbir zaman bulamadım hayatımda. Beş-altı yıl hep çalıştık, kendi parçalarımızı yapıyorduk. Ama grupla yapmak istediğimiz şeyler bizi aşıyordu. Bir türlü içimizdekini hayata geçiremedik. Koşullar da sanıyorum izin vermedi buna. Profesyonel olarak bir şey yapamadan bitirdik o dönemi. Gerçekten orijinal çalışmalardı. Bir taraftan klasik Türk müziği korosunda şarkı söylüyordum, üniversitenin halk dansları topluluğunda dans ediyordum. Bilimi, öğrenmeyi hep çok sevdim ve hiç ayırt etmedim birbirinden... Daha sonra bizim evliliğimizle birlikte grup dağıldı. Hayatın içinde yaşanmış olan şeyler çok önemli. Sanatla ilgili bir şey ortaya koyuyorsanız, yaşanmış olanlardan süzerek ortaya çıkarıyorsunuz onu. Yaşadığınız her şey çok önemli.

Kendi kendime Neil Young, Joni Mitchell, Carol King okuyorum. Özellikle erkek vokalistleri yorumlamayı çok seviyorum, ister istemez başka bir şey çıkıyor ortaya.

Ergüder Yoldaş'la birlikte yeni bir serüven başlayacakmış belki ama, siz seçiminizi daha en baştan yapmışsınız anlaşılan...

Ergüder Yoldaş beni bulduğu an bir menajer tuttu, özel bir gece düzenlendi. Ancak hiçbir zaman müziği satmak, bir meta olmak istemediğim için, bunu hissettiğim her yeri terk ettim. Böyle bir şey önerildiği zaman hakarete uğramış gibi algıladım. Yıllarca reddettiğim şeylere aykırı gibi duran bir şey yaptığımı hissettiğim zaman, bugün de çok büyük huzursuzluk duyuyorum. Bazen konserleri insanlara duyurmakla ilgili çaba harcamak bile bana zül geliyor. Çok paradoksal bir durum bu. Konser veriyorsanız, dinleyiciniz olması gerekir. Dinleyici yoksa, köşede oturup çalabilirsiniz. Çok zor konular... Ergüder Yoldaş'tan ayrıldım, çünkü birlikte çalıştığım grubu istemedi. Benim bir dava uğruna her şeyi yakabilecek bir yapım var. Birileriyle yola çıkmışsam, o yolda ölmek isteyebilecek kadar belalı bir insanım. Kişisel olarak kendimi öne çıkarmak gibi bir kaygım olmadı hiç. "Kül"de birlikte çalıştığımız arkadaşlarla da aynı şey söz konusu. O yıllarda Bodrum, Gümüşlük'te gitarımla insanların önünde şarkı söylerdim. Gümüşlük'ün Gümüşlük olduğu yıllardı, insanların çadır kurduğu alanda çalıp söylerdim. Senfoni orkestrasından müzisyenler, tiyatro sanatçıları... Hiçbir tica-

SİYASET >

İnsanlığın geleceği açısından Irak ve Filistin'le birlikte üç önemli ülkeden biri olan Venezüella, Başkan Chavez'in yönetiminde uygulamaya koyduğu radikal siyasal dönüşümlerle neo-liberalizme karşı somut bir alternatif oluşturuyor ve sosyalizme açılıyor...

HUGO CHAVEZ VE DEVRİMDE DEVRİM
Masis Kürkçügil

SİYASET >

Irak Savaşı özünde yeni bir Ortadoğu yaratmak için başlatıldı. Dolayısıyla savaş, önümüzdeki dönemde Türkiye'yi daha fazla etkileyecek. Hasan Bülent Kahraman bu kitabında, bu dönemden yara almadan çıkmanın tek yolunun, ciddi ve çok bilinçli bir sol siyaseti hayata geçirmek olduğunu ortaya koyuyor...

ABD BU 11 EYLÜL'Ü ÇOK SEVDİ
Hasan Bülent Kahraman

DÜŞÜNCE FELSEFE >

"Heidegger Kitabı"yla tanınan Kaan H. Ökten bu kitabında, Aristoteles ve Kant'tan Heidegger'e, Yahudilikten Hıristiyanlığa, Luther'den Papa'ya, Edward Said'den biyo-politikaya uzanarak, insanoğlunun varlıksal hallerinin çeşitli veçhelerini ele alıyor...

MUALLÂKTA VAR OLMAK
Kaan H. Ökten

ÖYKÜ >

"Beyrut yanıyor, karlar erimiyor" ve Mavi Neşe Gölcük'ün bu ilk kitabındaki öyküler, kendisine saplanan bıçağı bir kahkahaya çeviren isyankâr bir coğrafyanın çığlığını duyuruyor...

KER BEYRUT KAR
Mavi Neşe Gölcük

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

rî kaygı gütmeden özgürce şarkılar söylerdim.

Ekşi Sözlük'te sizin bir Neil Young yorumunuzdan bahsediliyor...

Web sayfamda bir canlı performans sırasında söylediğim Neil Young yorumu var, herhalde o.

Gitarınızla neler söylersiniz daha çok?

Neil Young, Joni Mitchell, Carol King... Özellikle erkek vokalistleri yorumlamayı çok seviyorum. Kadın vokalistin parçasını yorumladığınızda taklide kaçabilirsiniz, ama bir erkeğin şarkısıysa, ister istemez başka bir şey çıkıyor ortaya.

"Sokak müzisyenleri arasında kaybolmak, kaldırımda enstrümanımla şarkı söylemek, benim için müzikte gelinecek en ileri nokta" demişsiniz...

Üniversite yıllarımda yapardım bunu. Okulun bahçesinde, yolun kenarına oturup çalar söylerdim. Şimdilerde yurtdışına gittiğimde bunu yapıyorum. Ülkemiz çok kaldıramıyor böyle şeyleri. Dışarıda sokak müzisyenlerine eşlik ediyorum bazen.

Arada, ilk iki albüme gelene dek bir kesinti olmuş. Seyirciye seslenmeseniz, albüm yapmasanız da çalıp söylemeyi sürdürmüş olmalısınız...

Daha sonra iki çocuğum oldu; oğlum 15, kızım 13 yaşında... Kendimle ilgili pek çok şeyi dondurucuya koymuştum, o zaman onların müziği sevmesi benim için daha önemliydi. Kızımın piyano çalması, oğlumun davul çalması derken, ben gitarımla epey bir süre evin bir köşesinde günde birkaç saat zaman geçirdim. Ve bir gün, kendimi bilimsel alanda çok yenik hissettiğim bir dönem, küskünlüğün ardından gitarımı aldım ve "ben şarkı söylemek istiyorum artık" deyip evden çıktım. Dört yıl olmuş. Müziğe haksızlık etmeyeceğim diyerek yola koyuldum. Şimdi deprem mühendisliği terimi kullanacağım: Enerji birikir, birikir ve bir gün mutlaka patlar. Emin İgüs'ün işletmeciliğini üstlendiği Cabaret Cine'de şarkı söylememle ilgili bir öneri vardı. Orada söylemeye başladım, bir yandan da geleneksel müzik, etnik müzik alanında çalıştım. Bu süreç bende birikmiş olanı açığa çıkardı ve "Kül" albümünü yaptım.

"Kül" ilk albüm değil, ondan kısa bir süre önce "Bizim Ninniler"i kaydetmişsiniz...

Aynı anda çalışmalara başladık. "Bizim Ninniler" Çan Müzik'ten çıktı. Mehmet Eryılmaz bu tasarısından Emin İgüs'e söz etmiş, o da bana önerdi. Söyleyen kişinin anne olması önemliydi. Hemen kabul ettim, ilk albümüm olacaktı çünkü ve bebeklere yönelik bir şey olması çok güzeldi. Bir şey yapacağınızda, bazen onu iyi yapacağınızdan çok emin olursunuz, öyle bir duyguyla hemen atıldım işe. Albümün Emin İgüs tarafından yürütülen bir araştırma safhası var, ondan sonra stüdyoya girdik ve birkaç gün içinde söyledim. Çok sevildi, beğenildi. Geçenlerde bir yazı geldi San Francisco'dan; dünya müziği yayını yapan bir radyo programcısı bizim albümden parçalar çalmış. O sırada araba kullanırken radyo dinleyen bir hanım bir yazı yazmış radyoya: "Duyduğumda arabayı durdurup dışarı çıkma ihtiyacı hissettim. Kim acaba bu sesin sahibi, nasıl bulabiliriz bu albümü?" Bazen kendinizi dibe vurmuş hissedersiniz ya, bir sürü iş halletmişsinizdir, ama yine de kendinizi kötü hissedersiniz... İşte öyle bir duyguyla bir sabah geldim büroya ve dünyanın bir ucundan böyle bir mesaj aldım, çok iyi geldi.

"Bizim Ninniler"deki doğallığın benzerine zor rastlanır herhalde. Stüdyodaki hava nasıldı?

Birlikte çalıştığım Emin İgüs, Hakan Oral çok sevdiğim insanlar. Çalışma sırasında çok ciddi bir samimiyet vardı. Kayıt odasına girdiğim zaman, ben neyi yaşamak istiyorsam, gözlerimi kapatıyorum ve onu yaşıyorum galiba. Bunda da öyle bir şey oldu. Hep kucağımda bebek varmış duygusuyla söyledim. Bebek büyüten bir insan olarak, hep kendi bebekliğimi, bebeklerimi düşündüm. Bu albümün başarılı olmasının bir tek sebebi var, o da bebeklerin albümü sevmesi, büyüklerin değil. Bebekler sevdiği için anneden anneye aktarılıyor. Böye bir zincirleme tavsiye var. Bebekler sevmemiş olsaydı, siz ne kadar reklam yaparsanız yapın, albüm tutmazdı.

"Kül"ün daha kapağından başlayan bir hüzün var. Ölülere ithafla ve bütün kapakçığa yayılmış duyguyla, en baştan bastırıyor bu duygu.

Kül adıyla başlayan ve barışa doğru bir yolculuğu olan bir albüm bu. Her parçadaki her duygu, benim için yaşanmış bir duygu. Hayatımın içinde acılar da var. Gençlik yıllarımızda travmatik olaylar, çok sevdiğiniz, olmazsa olmaz dediğiniz insanların ölümü... İthaf edilen kişiler benim için hep öyle kişiler. John Berger okuyordum dün, çok sıkıştığımda John Berger okurum, çok sevgi dolu, inanmaktan hiç vazgeçmeyen bir insandır. Şöyle söylüyor: "Acının kaynağı biliniyorsa, o bir şekilde giderilir, ancak kayıp duygusundan yola çıkan acıları telâfi etmek imkânsızdır." Bir zamanlar bize haz veren şeylerin bir daha geri verilmemek üzere bizden alınması, dinmeyen bir acıya yol açıyor. Albümün çıkış noktası bu, ancak bu şekilde yaşanmayacağına göre... Yaşamak çok güzel, dolayısıyla bu acılardan sıyrılıp şefkat ve merhamet dileyen bir parçayla bitiyor albüm.

Vokal bir parça da yorumlamışsınız albümde, çok başarılı bir yorum...

Gürcü repertuarını taradık ve binlerce parçanın arasından seçtik "Tuşuri"yi. Çok sıradan bir halk türküsüydü, biraz değiştirdik. Gürcü müziği polifonik bir müzik. Hiç müzik eğitimi almamış insanlar tarlalarda çalışırken çoksesli şarkılar söylerler ve onların nasıl bu kadar başarıyla çoksesli şarkı söylediklerine akıl sır ermez. Gürcü müziğine çok yakışan bir şey insan sesiyle söylemek, o yüzden o parçada enstrüman kullanmadık. Arkadaşlar da çok başarılı söylediler.

Albümün kitapçığında Arzu Başaran'ın resimleri, sizin albüm fotoğraflarınız kendiliğinden bir araya gelmiş gibi doğal...

Arzu Başaran'la tanışmam kızım Setenay dolayısıyla oldu. Çok erken bir yaşta resim yapmaya başlamıştı kızım. Onu Arzu'ya götürdüm, ondan sonra başlayan bir dostluğumuz oldu. Aramızda ortak bir dil var. Bu albümü yapmaya karar verdiğimde sanatın birkaç dalını birleştirmek ihtiyacı duydum. Resmi müziğe katmak ihtiyacı... Bu düşünce Arzu'nun çok hoşuna gitti, albümün demo kayıtlarını dinledi, resimleri birlikte seçtik. Türkülere uygun bir şekilde, her türküye bir resim düşünerek seçimi yaptık. Kendi fotoğraflarımı bu kadar değerli bir ressamın resimlerinin yanına koymak bir iddia taşıyor sanki ama, bu fotoğraflar da müziğin içine katmak istediğim şeylerdi. Kendim varım albümde, kendi acılarım, çelişkilerim, duygularım var. O yüzden de hayatın içinden çekilmiş fotoğraflar kullandım. Kapaktaki resmi sözle ifade edin deseniz, Walter Benjamin'in "Son bakışta aşk" sözünü söyleyebilirim.

"Kül"de müzisyenler ortak dil tutturmakta zorlanmamış. Çekirdek kadroda yine Emin İgüs ve Hakan Oral var...

Üniversite bahçesinde, yolun kenarına oturup çalar söylerdim. Ülkemiz çok kaldıramıyor böyle şeyleri. Dışarıda sokak müzisyenlerine eşlik ediyorum bazen.

Cabaret Cine'de birlikte müzik yapıyorduk. Arada bazen keman ve perküsyon da katılıyordu. Bu albüm o sürecin içinden çıkan bir albüm olduğu için, o süreci benimle birlikte yaşayan insanlarla yapmak istedim. Hepsi de sevdiğim insanlar.

Türkülerin yorumu açısından da iddialı bir albüm bu. Gitarla saz çok yakışmış.

Enstrüman çalan arkadaşlara pek müdahale edilmedi aslında, ancak parçaların nasıl düzenlenmesi gerektiğiyle ilgili bir tavrım vardı. Kolektif bir çalışma oldu. Ben de türküleri kendimce, söylemek istediğim gibi söyledim.

Üçüncü albüm "Sala" kayıt aşamasında. "Bizim Ninniler" ve "Kül"de anonim türküleri ve başka sanatçıların bestelerini seslendirdiniz. Üçüncü albümdeyse bestelerin hepsi ve sözlerin çoğu size ait...

Bu iki albüm bana kendi müziğimi yaratma hakkı

verdi. Bu albümde de birlikte çalıştığım insanlar keyif duyuyorlar, bundan dolayı çok mutluyum. Albümün teması ölümün alçalışı ve yükselişi, yaşamın alçalışı ve yükselişi. Ve tabii yine yaşamın yükselişiyle son buluyor. Yaşamı kutsayan bir albüm. Sözlerin çoğu bana ait; Edgar Allan Poe, Özdemir Asaf, Metin Eloğlu'nun şiirleri var. Üç tane Türkçe parça var, ötekiler İngilizce. Megrel bir kadınla İngiliz bir kadının üst üste bindirilmiş seslerle okuduğu bir ağıtı yorumluyorum bu albümde ayrıca. İki ses de bana ait. Ölmüşlerin arkasından okunan "Sala"yı bir düğün izliyor. İkinci parçada bir düğün var. O da hüzünlü, çünkü şarkıyı kızla evlenemeyen öteki söylüyor, ötekinin ruhuyla söyleniyor. Bir başka parçada, her anlamda yolları arşınlayan kadın, bütün yolların çıkmaz sokaklarla sonlandığının bilinciyle, saklanabileceği tek kuytu köşenin kendisi olduğu, ancak kendisinin de bir inkâr tohumu olduğunu düşünürken, halk dilinde "nere gidem nasıl edem" şeklinde telaffuz edilen çaresizlik halini anlatıyor. Bu şekilde ölümün, hüznün yükseldiği, sonra alçaldığı, ardından yaşama sevincinin yükseldiği bir albüm.

"Sala"yı dinlerken, onun İngilizce olduğundan şüphe duyduk. Ezan duygusunu İngilizceyle vermek...

Amerikalı bir yapımcı dinleyince şoka uğradı ve benimle bu konuda epeyce konuşmak istedi. Ben İngilizceyi çok seviyorum. John Berger'ı İngilizce okumaya bayılıyorum. İngilizce yazan o kadar çok sevdiğim yazar var ki... Müzikte İngilizce kullanmak da bana çok hoş geliyor. Ancak böyle bir şekilde kullanmak... Bunun daha önce hiç yapılmadığını söyleyenler oluyor. Benim içimden böyle yapmak geliyor. Bir de ötekine ait olan duyguları egemen olan dille bütün dünyaya duyurmak gibi bir kaygım var. Sevdiğim bir tersyüz etme çabası... Fazla iddia taşıyor olabilir ama, içimden gelen bir şey bu.

"Sala"nın yurtdışı serüveni olacak mı?

Bu albüm dünyaya yayılsın istiyorum. Amerika'dan demoyu dinleyenler oldu, en azından radyolarda yayınlamak için. Yurtdışındaki festival organizatörleriyle bağlantı kurmayı planlıyoruz. Büyük iddia ama, yaptığım şeye çok güveniyorum. Çok değerli müzisyenlerle çalışıyorum, hepsi de istediğim gibi kendilerinden bir şeyler katarak, hissederek ve benimseyerek çalışıyorlar. Çelloda Uğur Işık, akordiyonda Muammer Ketencoğlu, tuşlu çalgılarda Ceyda Pirali, saksafonda Hidayet Selim Kavçı, bas gitarda genç yetenek Özgür Salıcı, davulda eski dostum Selami Sevinç... Kim ne derse desin, müziğimiz yayılır ya da yayılamaz, ama bu çalışmanın ortaya çıkması çok önemli.

Gitme arzusundan söz ediyorduk, yeni bir göç düşünüz mü var? Gitseniz de müzik piyasasıyla teması sürdüreceksinizdir inşallah...

Bir gitmek isteği var içimde sürekli. İliklerime işlemiş olan o tabiat aşkından dolayı. Onu yeniden yaşayabileceğim, kendime uygun bir yaşam sürebileceğim yerlere gitmeyi çok istiyorum. Belki 18 yaşına kadar isteyerek her yaz tatilini doğmuş olduğum topraklarda geçirmemden kaynaklanıyor bu. Küçükken elime bir sabun alıp annemin peşine takılır, topraklarımızın içindeki derede yıkanırdım. Bunun nasıl bir duygu olduğunu anlatamam, vahşi doğanın mutlak bir parçası olarak yaşadım bunları. Üzerime yapıştırılmış bir şey değildi, şehirden köye tatile giden biri gibi de değildim. Deredeki bir taş gibiydim ya da taşın üzerindeki yosun... Çıplak ayak yürümekten büyük zevk aldım, derin karanlığın sesinden korktum yıllarca. O ses beni o kadar çarpmıştır ki... Başka bir sessizlik, içinde bir ses vardır. Kocaman bir taş ocağının etrafında oturup yaşlı insanların öykülerini dinleyerek büyüdüm. O tür yerlerde akşamları bir araya gelinir ve ateşin etrafında sohbet edilir. Anılar paylaşılır, herkesin bir öyküsü vardır. Bu öyküleri dinlemekten çok büyük zevk alıyordum. Onlar da bilirlerdi dinlemeyi sevdiğimi. Şimdi, en ufak sıkıntıda anti-depresanlara başvurulan bir çağda yaşıyoruz. O zamanlar köyde bir delimiz vardı, ama kimse ona deli demezdi, şimdi ben diyorum anlatmak için. Her akşam olmasa da, zaman zaman gelir, meclise katılır, bir önceki gece cinlerle neler yaptığını anlatırdı. Ve herkes, yaşlısı genci, onun cinlerle geçirmiş olduğu zamanı ilgiyle dinlerdi. O kişi kendini hiç dışlanmış, yabancı hissetmezdi. Meclisin bir parçasıydı ve biz onun cinlerle bir şeyler yaşadığına inanırdık. Köy benim için artık o kadar cazip değil, yaşayan kimse kalmadı çünkü oralarda. O bahçede artık Megrel geleneğini sürdürenler yok. İnsanlar olmadığı zaman mekânların da bir değeri kalmıyor.

"Bizim Ninniler"de hep kucağımda bebek varmış duygusuyla söyledim. Albümün başarılı olmasının tek sebebi bebeklerin albümü sevmesi, büyüklerin değil.

Söyleşi: **Pelin Özer**

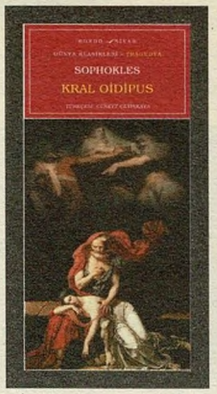

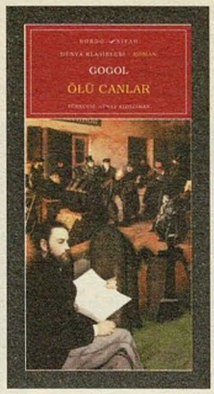

KRAL OİDİPUS: İlkçağ Yunan dünyasında sanat, gerçekliği aynen taklit etmekti (*mimesis*); çünkü dünya, gerçeklik, ona dıştan bir şey katılması gerekmeyecek kadar kusursuzdu. Yunan tanrıları da kendi sorunlarıyla boğuşan, bir anlamda yetkileri sınırlı güçlerdi ve bu kusursuz dünyada yolunda gitmeyen çok şey vardı. İnsan, "moira" denen üç kız kardeşin ördüğü "kaderin ağları" ile baş başa bırakılmıştı ve tanrılar bile dünya düzenini tehlikeye atmadan kadere müdahale edemezlerdi. Kral Oidipus'un, öz babasını öldürüp öz annesiyle evleneceğini bilen kâhin, Oidipus'u hayat yolunun değiştirilemezliğine inandırmaya çalışadursun, Sophokles bize, "kaderin kabul edilmesi"ni bir arınma, bir "aydınlığa kavuşma" olarak sunar. Psikanalizin en popüler "yorumlarından" biri olan "Ödipal evre" de, kişiliğin gelişmesinde kaçınılmaz bir "kader" basamağını oluşturur.

ÖLÜ CANLAR: Gogol, *Ölü Canlar*'ın birinci bölümünü sekiz yılda bitirebilmiştir. Bir işadamı olan, "orta sınıftan sayılabilecek" Çiçikov, ölmüş ama resmi kayıtlara geçmemiş "serfler" satın alıp kâğıt üzerinde yaşayan bu "hayaletleri" pazarlar. Ahlaki olmayan bir para kazanma yolu ve yozlaşma tema'sı üzerine kurulu bu roman, dünya edebiyatında eşi örneği az bulunur bir "hiciv" klasiği olmuştur. Günümüz dünyasına bakıldığında şaşırtıcı bir güncellik kazanan *Ölü Canlar*'da Gogol acılarla dolu bir yolda kapitalizme geçiş sürecindeki Rusya'da, çürümekte olan, köhneleşmiş toprak köleliği sisteminin insan onuruna aykırılığını gözler önüne serer.

AKLIN SINIRLARI Kant Felsefesine Giriş: Immanuel Kant, Aydınlanma hareketinin karşı karşıya bulunduğu sorunları sistemli bir felsefeyle çözümlemeye çalışır: Aydınlanma'nın politik sorunlarına, ahlak, hukuk ve devlet konusundaki görüşleriyle çıkışlar önerir, evrensel ölçekte barış üzerine kurulu halklar toplumunun da ilkelerini arar. Kant, rasyonalistler (Descartes, Leibniz, Spinoza) ile İngiliz duyumcu filozoflarının (Locke, Hume vb.) bilginin kaynağı hakkında ayrışan görüşlerini kendi bilgi teorisinde "uzlaştırmaya" çalışır. Yirminci yüzyılın eşiğinde "Aydınlanma"nın kriziyle artan toplumsal çalkantıların ortasındaki "Yeni-Kantçı" okullar ise, "bilimsel felsefe"nin karşısında Kant "mirasını" yeniden değerlendirirken; "kültür felsefesi" alanında günümüz ruhbiliminin, göstergebiliminin, anlambiliminin de ilk adımlarını atmışlardır.

Kral Oidipus / Sophokles Dünya Klasiği-Tragedya Türkçesi Cüneyt Çetinkaya 140 sayfa ..... **3 YTL**
Ölü Canlar / Gogol Dünya Klasiği-Roman Türkçesi Günay Kızılırmak 460 sayfa ..... **7 YTL**
Aklın Sınırları Kant Felsefesine Giriş / Derleyen Veysel Atayman Donkişot Güncel Yayınlar-Felsefe 220 sayfa ... **4 YTL**

BORDO SİYAH KLASİK YAYINLAR Donkişot Güncel Yayınlar Arayış Yayın Ajansı
TREND YAYIN BASIM DAĞITIM REKLAM ORGANİZASYON SANAYİ TİCARET LTD. ŞTİ. KURULUŞUDUR
Yayın Grafik & Satış Pazarlama: Caferağa Mah. Mühürdar Cd. No:60/5 Posta Kodu 34710 Kadıköy/İst.-TR
Tel: (0216) 348 98 03 Pbx Fax: (0216) 349 93 45 E-mail: info@bordosiyah.com.tr Web: www.bordosiyah.com.tr

Dahlia

James Taylor Quartet

Babylon'da bu ay

4 Ocak, 21:30 **Ezginin Günlüğü**
5 Ocak, 21:30 **Replikas**
6 Ocak, 23:00 **Karandila Gypsy Brass Orchestra:** Geçen sene de Babylon'u ziyaret edip şahane bir gece yaşatan Karandila grubu, Bulgar havalarından Ermeni müziğine, mehter nağmelerine, Arap melodilerine, bütün bir Balkan/Ortadoğu/Osmanlı mirasını harmanlayarak New Orleans usûlü bir bakırlı coşkusuna varıyor. Kalabalık ekip yeni albümleri "Cyclos Camel" vesilesiyle Asmalımescit'i bir daha inletecek...
7 Ocak, 23:00 **maNga**
11 Ocak, 21:30 **Hayko Cepkin**
12 Ocak, 21:00 **Mixtape by Mabbas & Style-ist**
13 Ocak, 23:00 **Selim Sesler Trakya Roman Grubu**
14 Ocak, 22:00 **Oldies But Goldies**
17 Ocak, 21:30 **Timuçin Şahin Trio**
18 Ocak, 21:30 **Sıfır Km**
19 Ocak, 21:30 / 20 Ocak, 23:00 **James Taylor Quartet:** Punk'ın merkez üslerinden olan Stiff Records'dan, The Prisoners grubundan gelen James Taylor, plak şirketinin kapanması üzerine kurduğu quartet'iyle funk dozu yüksek bir soul-caza meyletmiş, John Peel'ın da büyük desteğini almıştı. Taylor'ın Hammond'ı etrafında şekillenen quartet, yıllarca el üstünde tutuldu, büyük konserlere çıktı. Onuncu albümlerinde rock ve popa da göz kırpan bir sound tutturdular. İngiliz cazının dinamolarından biri...
21 Ocak, 23:00 **Swayzak Soundsystem / Serieculture, 240 Volts:** Electroclash akımının tetikleyicilerinden biri olan, ama minimal house'la, dub'la, melankolik atmosferiyle janrın diğer gruplarından ayrılan Swayzak, bir kez daha Babylon sahnesinde. Elektronik müziğin nasıl bir duygusal derinlik yakalayabileceğinin güzel örneklerinden biri Swayzak.
23 Ocak, 21:30 **Bir Zamanlar 2 (Albüm tanıtım partisi)**
24 Ocak, 21:30 **Smadj presents S.O.S. Project**
25 Ocak, 21:30 **Cem Adrian**
26 Ocak, 21:30 **Hüsnü Şenlendirici**
27 Ocak, 23:00 **Cobra Killer / Dahlia:** Room Recordings'in düzenlediği "Grrrl Power Nights"ın bu gece iki konuğu var. Daha önce de İstanbul'a gelen, ama çeşitli aksaklıklar sonucu sahneye çıkamayan, DJ'likle yetinen Cobra Killer, Gina V. D'Orio ve Annika Line tarafından yedi sene önce kuruldu. Müziklerini "60'ların enerjik ve isyankâr ruhlu elektronik müziği" diye tarif eden, sahneyi bir "happening" merkezi olarak düşünen, bu uğurda bütün zincirlerini boşaltan ikilinin "Cobra Killer & Kapajkos –Das Mandolinenorchester" adlı yeni albümü geçtiğimiz aylarda yayınlandı... Dahlia içinse "Marlene Dietrich'in elektronik müzik yapan hali" deniyor. Chicks On Speed'lerin, Hanin Elias'ların kulvarında. İlk albümü "Plastique" eylül ayında geldi ve alkışı hak etti. Dahlia 23:00'te, Cobra Killer 24:00'te sahne alacak...
28 Ocak, 23:00 **Baba Zula & Alexander Hacke**
3 - 4 Şubat, 23:00 **Tino Gonzales**

Cobra Killer

Chumbawamba

İstanbul'un gördüğü en güzel konserler listemizin üst sıralarında Chumbawamba'nın Parkorman performansı var. Neşeli muhalefetin kara-kızıl bayrağını her daim yukarıda tutan İngiliz ekip, hem elektronik müziğin popla birleştiği noktanın en iyi ekiplerinden biri, hem de basbayağı bir örgüt, bir "kolektif" –ya da, bir "otonom bölge", bir "TAZ". Geçen sene çıkardıkları "Up", uzun bir süre elimizden düşmemiş, sanatlarını hep diri tutan bir grup olduklarını kanıtlamıştı. Açık havada olduğu gibi, Roxy gibi bir kulüpte de herkesi hop oturup hop kaldıracaklarından eminiz. Ayın konseri, 18 Ocak'ta, 23:00'te Roxy'de başlıyor...

İstanbul Hiphop Festivali 2

İlki 26 Haziran'da gerçekleştirilen İstanbul Hiphop Festivali'nin ikincisi 8 Ocak günü Yeni Melek Gösteri Merkezi'nde düzenleniyor. Bu sefer katılımcılar arasında Almanya'dan isimler de var. Türkiye'den Ceza, Ayben, DJ Funky C, Derin Darbe, Almanya'dan Killa Hakan, Massive Töne, AfroB, Dean Dawson, Alberto saat 14:00'ten itibaren aynı sahneyi paylaşacak. Gün boyunca break dans, free style battle şovları da olacak...

Massive Töne

Gilad Atzmon

Saksofona hakimiyetiyle olduğu kadar, politik görüşleriyle de tanınan cazcı Gilad Atzmon, 25-28 Ocak'ta, 21:00'den itibaren İstanbul Jazz Center'da. Atzmon, İngiltere'de yaşamayı seçmiş bir İsrailli. Siyonizm karşıtı görüşleri, onu pek çok insanın gözünde anti-semit bir yere bile yerleştirdi. Ama Atzmon, kategorik olarak ırkçılığa karşı. Marksizmle ülfeti yüksek bir solcu. Halkların kardeşliği vurgusuyla Reem Kelani gibi Filistinli, Dhafer Youssef gibi Tunuslu sanatçılarla da çalıştı. İngiltere'de Ian Dury'nin Blockheads'inde görev yaptı, Paul McCartney, Sinead O'Connor, Jack De Johnette gibi isimlerle de çaldı. Politik mücadelesini yazdığı kitaplarda da sürdürüyor.

Paco de la Cruz

Funk, disko ve deep house arasında gezinen bir DJ. Bir ara David Bowie konserlerinin de açılışını yapıyordu. İspanya topraklarında, Granada'da stajını yapan de la Cruz, dünyanın pek çok şehrinden, büyük kulübünden de sertifika ve diplomalarını aldı. Bugün, "Brazilectro" albümünün kanıtladığı gibi, Afro-Latin hattının elektronik alemdeki en büyük temsilcilerinden biri. Paco de la Cruz, 26 Ocak 23:00'ten itibaren Roxy'nin DJ kabininde olacak...

Erik Truffaz

Her ayı farklı bir şehrin müzikal ve görsel kültürüne ayıran Dulcinea'nın bu ayki teması Paris, konuğu Erik Truffaz. Usta saksofoncu, Smadj'ın S.O.S. grubuyla beraber 26-27 Ocak'ta Dulcinea'da olacak. Ayrıca 7 Ocak'ta Greg Oreck, 20 Ocak'ta ise Jeff K DJ kabininde yerlerini alacaklar...

Samantha Fox

Ona evvela bir fenomen demek lâzım herhalde. '80'ler deyince aklımıza düşüveren birkaç temsilî figürden biri. Bu temsiliyetin yükünü asıl taşıyan, "hep daha çok, daha büyük" diyen '80'lerin zevkine uyan iri memeleri de olabilir tabii. Retro pusulası son zamanlarda en çok '80'leri işaret ederken başrol de Samantha Fox'a düşecek elbette. "Angel With An Attitude" isimli albümünü yeni yayınlayan Fox, 28 Ocak'ta, 21:00'de Yeni Melek Gösteri Merkezi'nde...

KONSERKONSERKONSERKONSER

Indigo'da bu ay

6 Ocak **Vitalic:** Les Inrockuptibles yılsonu listesinde 12 numarada, Pitchfork'ta 14, Uncut'ta 35, NME'de 39... Vitalic'in ilk albümü "OK Cowboy", John Peel'ın son konuklarından biriydi. Sahneye ve stüdyoya ancak kıvama geldiğinde adım atıyor. Yaptığı müziğe metal disko diyenler de var. Deneysel bir dans müziği...
7 Ocak **Luomo:** Finlandiyalı Sasu Ripatti'nin projelerinden biri. Minimal groove'larla, pop sample'larıyla ilerleyen, soul ve dub'la akraba bir house'a yakın.
13 Ocak **Zoot Woman:** Melankoliye yatkın, asıl gücünü eğlenceden alan bir müzik yapan üçlü, iki albümde yaratıcı bir electro-soul üretti. Gruptan Stuart Price, Madonna'nın 2000 turnesinin müzikal direktörüydü.
20 Ocak **Chromeo:** Kanadalı grup, eğlenceli ve melodik, funk'lı bir müzik yapıyor. İlk albümleri "She's In Control" geçen sene yayınlandı.
21 Ocak **Michael Mayer**
28 Ocak **Jennifer Cardini & Magda:** "Female Pressure" serisinin konuklarından Jennifer Cardini'nin on senelik minimal tekno geçmişi var. Miss Kittin'le Pussy Killers'ı da kurmuşluğu bulunan Cardini, French-touch diskosuyla deep-house'u evlendirmeye çalışıyor. Yine minimal bir hatta ilerleyen Magda'ysa Detroit aleminin sevilen DJ'lerinden biri...

Ethnorhythmix

Hindistan, İran, İspanya ve Türkiye'den müzisyenler aynı sahnede buluşacak, farklı kültürlerin tempolarının, ritmlerinin, ezgilerinin akrabalığını arayacak. Yarkın Ritm Grubu'ndan Fahrettin ve Ferruh Yarkın'ın önayak olduğu projeye, perküsyon ve akordeonuyla Bekir Sakarya, klasik kemençesiyel Derya Türkkan da katılıyor. Sonra gelsin santurlar, gitarlar, defler, zurnalar, sarodlar, tombaklar... "Ethnorhythmix" konseri, 21 Ocak günü 20:00'de Levent'te, İşSanat konser salonunda...

Real Time_fx

Bahadır Dilbaz, "Real Time_fx" projesini 1999'dan beri Karga Bar'da sürdürüyordu. Şimdi, yine Karga organizasyonuyla, projesini geliştireceği bir mekâna, Balans Music Hall'a taşınıyor, sese görüntü de katılıyor. Kurgulanmış müzik ve ses ögelerine başka kaynakların o anda eklenmesiyle gerçekleştirilen projede, Dilbaz yine sample'larını, bozuk CD'lerini alacak, mekândan o anda doğan seslerle bunları harmanlayacak. Gecenin konukları arasında video-art sanatçısı Ethem Özgüven, Hatice Güleryüz, David Thélier, performans sanatçıları Stéphanie Parent, İlyas Odman bulunuyor. Daha önceden çekilmiş video ve fotoğrafların o anda çekilen görüntü ve seslerle harmanlanacağı, endüstriyel müziğin endüstriyel geceyle buluşacağı projenin yıl boyunca devam etmesi planlanıyor. "Real Time_fx", 18 Ocak gecesi, 22:00'den 04:00'e kadar Balans'ta...

[eğitim] ↓

Modern Müzik Akademisi

İstanbul, bu aydan itibaren yeni bir müzik okuluna kavuşuyor. Okul dediysek, Modern Müzik Akademisi, esas olarak seminerlerle, atölyelerle iş görecek, kendini geliştirmek isteyen profesyonellere olduğu kadar, amatörlere, yeni başlayanlara da kapılarını açacak. Geniş bir alan üzerinde dört stüdyo/derslikle, konser salonuyla şehrin müzikal ivmesini yükseltme imkânı olan Akademi'nin kurucularının çoğu tanıdığımız isimler: Kamil Özler, Nezih Yeşilnil, Cem Aksel, Baki Duyarlar, Ayşe Tütüncü, Demirhan Baylan, Serdar Öztop, Meltem Taşkıran, Bora Uslusoy, Serhat Ersöz... Bu ay program şöyle: 7 Ocak 14:00'te Luthier Feridun Tanrıkut "Elektro gitar ve bas gitarda ayarlar" başlıklı bir seminer verecek. 21 Ocak'ta, 14:00-18:00 arası Ayşe Tütüncü bir müzik parçasının yapısal unsurlarını tartışacağı "Sentez, Çeşitleme, Kolaj, Form" başlığı altında bir atölye düzenleyecek. 28 Ocak'taysa Meltem Taşkıran, "Klasik ve modern şarkı söyleme teknikleri arasındaki farklar ve benzerlikler"i anlatacak. Tüm toplantılara katılım ücretsiz, katılımcıların kendi enstrümanlarını getirmeleri mümkün.

MMA
MODERN MÜZİK AKADEMİSİ

Modern Müzik Akademisi, İnönü Mahallesi, Yeni Nalbant Sokak, No:31 Elmadağ - İstanbul / Tel: 0.212.291 06 31 / www.mma.gen.tr

[mekân] ↓

Araf Volume 2

Hem başta Selim Sesler olmak üzere canlı performanslarıyla, hem de ağırlıklı olarak dünyanın çeşitli halklarından, kültürlerinden dansa, meşke uygun seçtiği şarkılarla sıkı bir müdavim kitlesi yaratan Araf'a kardeş geldi. Araf Volume 2'da world music'in rock'la evlendiği şarkılar değil, elektronik müziğin rock'la hemhal olduğu şarkılar çalacak. 1980'lerin new wave'inden electroclash'e uzanan bir hatta seyredecek olan kırmızılı, kahverengili mekân, zaman zaman konsept geceler de düzenleyecek, müziğin görselini de (konser görüntüleriyle, kliplerle, animasyonlarla...) ihmal etmeyecek. Araf Volume 2, Araf'ın hemen alt katında. *İstiklal Cad. Balo Sok. no:32/5 / Tel: 0.212.244 83 01*

Eski Beyrut

Eski Beyrut, İstanbul gece hayatına iz bırakan, bir kuşak yetiştiren kulüplerden biri olmuştu. Farklı müziklere, seslere açılan, türlerin kardeşliğini savunan müzikal iklimi, eğlence hayatımıza en büyük katkısıydı. Eski Beyrut, şampiyon takımın 10 numarasını tekrar transfer etti: Çalıntı dergisinden de tanıyacağınız Suat Bilgi, Eski Beyrut'ta şarkılar çalmaya başlıyor. (Bilgi'nin Çalıntı dükkânına da yeniden hayat verdiğini, Anabala Han'ın alt katında bir yer açtığını hatırlatalım.) 13:00'te açılan Eski Beyrut'ta 19:00 kadar indirimli içki servisi var... *Eski Beyrut, İmam Adnan Sok. no: 28 Beyoğlu / Tel: 0.212.293 49 21...*

TEPEDEN TIRNAĞA TİTREME...

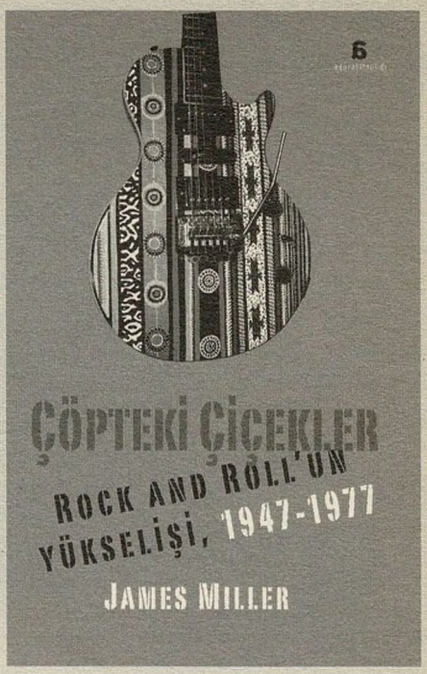

< MÜZİK

ÇÖPTEKİ ÇİÇEKLER
James Miller

Tarihçi ve duayen müzik yazarı James Miller'ın, Chuck Berry'den Jimi Hendrix'e, Rolling Stones'den Sex Pistols'a rock 'n' roll'un dönüm noktalarını, gençlik idollerinin doğuşunu -ya da yaratılışını- mercek altına aldığı kitabı "Çöpteki Çiçekler", üç dakikalık şarkıların ruh dünyamızda niye bu denli etkili olduğunu merak edenler için...

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28
6
agorakitaplığı

raindog

www.raindogband.com

Cuma
22:00

yusuf demirkol
cem senyücel
emre yılmaztürk
barbaros evin

18+

CRIMSON

Kadife Sk. (Barlar Sk) 6/3 Kadıköy

the smiths.placebo.suede.pulp
morrissey.radiohead.dEUS.cure
james.blur.franz ferdinand.killers
depeche mode.manic street p.

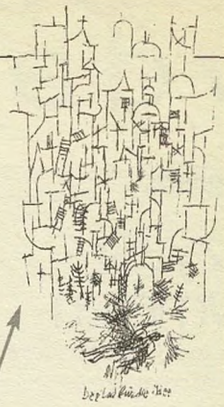

ROLL KİTAPLIĞI

Antonio Negri Devrimin Zamanı (Ayrıntı)
Barış Müstecaplıoğlu Şakird (Metis)
Douglas Coupland Eleanor Rigby (Artemis)
Enis Batur Kütüphane –Bir Başka Labirent Öyküsü (Sel)
Georges Perec Kayboluş (Ayrıntı)
Gloria Muñoz Ramírez Ateş ve Söz –20. ve 10. Yılında EZLN (Ayrıntı)
İlhami Algör Kalfa ile Kıralıça (Merkez Kitaplar)
İrfan Aktan Nazê –Bir Göçüş Öyküsü (İletişim)
Jáchym Topol Andel (Norgunk)
James Baldwin Bir Başka Ülke (YKY)
James Miller Çöpteki Çiçekler –Rock and Roll'un Yükselişi 1947-1977 (Agora)
Jean Baudrillard İmkânsız Takas (Ayrıntı)
Luis Buñuel Son Nefesim (İmge)
Murat Gülsoy Sevgilinin Geciken Ölümü (Can)
Peter Weiss Direnmenin Estetiği (YKY)
Serpil Kırel Yeşilçam Öykü Sineması (Babil)
Sheila Benhabib Eleştiri, Norm ve Ütopya (İletişim)
Paul Klee Günlükler 1898 - 1918 (YKY)
Umut Tümay Arslan Bu Kâbuslar Neden Cemil (Metis)
Zeynep Çetin Erus Amerikan ve Türk Sinemalarında Uyarlamalar (Es)

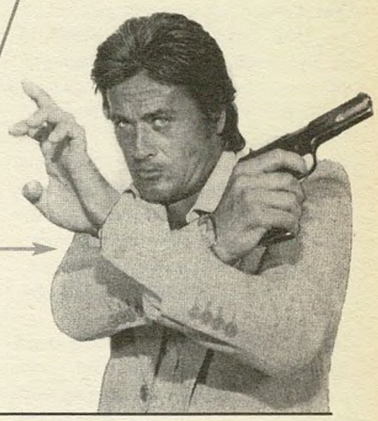

Karşıda Cobain ordusu

Sel Yayıncılık, rock'la sıkı fıkı yazar Nick Hornby'nin kitaplarını birbiri ardına ekliyor: Filme de çekilen "Ölümüne Sadakat" (Hi-Fidelity), "İyi de Nasıl" ve "Hece Cümbüşü"nün ardından "1 Erkek Hakkında" da dilimize kazandırıldı. İnşallah sırada "31 Songs" da vardır...

Marcus, ertesi gün okula geri döndü. Bir önceki öğleden sonra ortadan kaybolduğunu kimse fark etmemiş gibiydi. Sınıf öğretmeni, öğleden sonra yoklaması sırasında Bayan Morrison'ın yanında olduğunu düşünmüştü. Zaten tarih hocası Bay Sandford, sınıfta olduğu zaman bile Marcus'u fark etmiyordu. Sınıftaki diğer çocuklar onunla konuşmadıkları için okulu kırdığını fark etmiş olsalar bile bir şey söylememişlerdi.

Teneffüste, kola makinesinin önünde Ellie ile karşılaştı. Üzerinde yine Kurt Cobain tişörtü, yanında ise kendi sınıfından bir arkadaşı vardı.

"Kurt Cobain Manchester United'da oynamıyor" dedi Marcus. Ellie'nin arkadaşı gülme krizine girdi.

"Ah, olamaz" dedi Ellie telaşlanmış gibi yaparak. "Onu takımdan mı attılar yoksa?"

Bir an Marcus'un aklı karıştı. Acaba Ellie gerçekten adamın futbolcu olduğunu mu sanıyordu? Bunun bir türlü anlamayı beceremediği şakalardan biri olduğunu sonradan fark etti.

"Ha ha. Çok komik" dedi. Evet, yapması gereken şey buydu. Ne zamandır ilk kez doğru hareketi yaptığını fark edince heyecanlandı. "Hayır, o Nirvana'da çalıyor... Yani, söylüyor."

"Ah, sağol, söylemesen bilemeyecektim."

"Olabilir. Bir arkadaşımda 'Nevermind' albümü var."

"O albüm herkeste var. Eminim yeni albümlerini almamıştır."

"Almış olabilir. Onun bir sürü albümü var."

"Arkadaşın kaçıncı sınıfta? Bu okulda Nirvana seven birilerinin olduğunu bilmiyordum."

"Okula gitmiyor. Yaşı bir hayli büyük. Nirvana grunge değil mi? Grunge hakkında ne düşünmem gerektiğini bilmiyorum." Bir şey düşünmüyordu aslında. Önceki akşam Will ona Nirvana şarkıları dinletmişti. Öyle bir müziği daha önce hiç duymamıştı. İlk başlarda gürültü ve bağırışlardan başka bir şey duymamıştı, ama arada sakin bölümler de vardı. Sonlara doğru müziğe alışmaya başlamıştı. Nirvana'yı Joni, Bob ve Mozart'ı sevdiği kadar seveceğini sanmıyordu, ama Ellie gibi birinin bu müzikten hoşlanmasını anlayışla karşılıyordu.

İki kız birbirlerine bakıp kahkahalara boğuldular.

"Sen bu konuda ne düşünüyorsun?" diye sordu Ellie'nin arkadaşı.

"Aslına bakarsan biraz gürültülü, ama altyapısı sağlam. Ayrıca albümün kapağındaki resim de çok ilginç." Kapakta su altında, bir dolar banknotunun peşinden yüzen bir bebek resmi vardı. Will bu resim hakkında bir yorum yapmıştı, ama ne olduğunu hatırlayamadı. "Galiba kapaktaki resmin bir anlamı var. Toplumsal bir şey."

(...) Metro kalabalık değildi. Öğleden sonra, (Lindsey'nin iş çıkışı onu istasyondan alabilmesi için böyle ayarlamışlardı) vagonda onun dışında bir de akşam gazetesini okuyan yaşlı bir adam vardı. Adam son sayfaya baktığı için Marcus ön sayfadaki haberlerin bir kısmını görebiliyordu. İlk dikkatini çeken bir fotoğraf olmuştu. Fotoğraftaki adam öyle tanıdık geldi ki, bir an evde piyanonun üzerinde ya da mutfaktaki mantar panoya asılı duran akrabalarının fotoğraflarından biri olabileceğini düşündü. Ama açık sarı saçları, pis sakalı olan ve İsa'ya benzeyen bir adam...

Kim olduğunu anladı. Bu fotoğrafı her gün Ellie'nin göğsünde görüyordu. Başından aşağı kaynar sular döküldü, aslında gazeteyi okumasına bile gerek yoktu, ama yine de okudu. "Rock yıldızı Cobain öldü" başlığının altında, "Nirvana'nın 27 yaşındaki yıldızı kendini vurdu" yazıyordu. Bir anda düşünceler beynine üşüştü. Ellie'nin gazeteleri görüp görmediğini merak etti; annesinin iyi olup olmadığını düşündü, çünkü her ne kadar annesiyle Kurt Cobain arasında bir bağlantı olmadığını, annesinin gerçek bir insan olduğunu bilse de, şimdi gazetedeki bu başlık adamı gerçek bir insana çevirivermişti. Bunun üzerine Ellie için üzüldü, Kurt Cobain'in karısı ve küçük kızı için üzüldü, kendi annesi için üzüldü, kendisi için üzüldü.

Bu sırada tren istasyonuna vardı ve metrodan indi. Ellie kararlaştırdıkları gibi gidiş tabelasının altındaydı. Her zamanki gibi görünüyordu. "On B platformu" dedi. "Orası istasyonun başka bir bölümü sanırım." Herkesin elinde akşam gazetesi vardı, Kurt Cobain her yerdeydi. Ve gazetede yayınlanan fotoğraf, Ellie'nin tişörtündekinin aynısı olduğu için, Ellie'nin bir parçası olarak gördüğü bir şeyi şimdi başkalarının elinde görmek tuhaf geliyordu. Her gördüğü gazeteye atlayıp resmi Ellie'ye göstermek istiyordu, ama hiçbir şey yapmadı. Ne yapacağını bilmiyordu.

"Tamam, beni takip et." Başka zaman olsa Marcus, Ellie'nin sesindeki bu buyurgan tona gülerdi. Ama bu kez sadece hafifçe gülümsemeyi başarabildi; öyle üzgündü ki, ona her zamanki tepkilerini veremiyordu. Ayrıca yalnızca Ellie'nin ne söylediğine dikkat edebiliyordu, nasıl söylediğine değil. Onu takip etmek istemiyordu, çünkü o önden giderse karşıdan gelen Kurt Cobain ordusunu fark etmemesi imkânsızdı.

Nick Hornby, "1 Erkek Hakkında" (Sel)

COCOROSIE

Gözyaşı dövmeleri

Kanadalı Casady kızkardeşler 2005'te "Noah's Ark" albümünü yayınlandı...

Hayatınız hep müzikle mi doluydu?
Sierra: İlkgençliğimde etrafta pek fazla müzik yoktu. Yirmi yaşımda Paris'e taşındım, operacı olmak istiyordum, ama yaşım zaten geçmişti, daha erken başlamak gerekiyordu. Hem klasik müziğin gerektirdiği özenli hayat bana göre değil.
Bianca: Bense edebiyatla ve görsel sanatlarla ilgileniyordum. Müziğe hiç takılmamıştım. Ben müziğe bir resme başlar gibi yaklaşmayı seviyorum, gürültüyü seviyorum... Sierra'yla çocukluğumuzun bir bölümünü ayrı geçirdik, 2003'te tekrar bir araya geldik, ben Paris'e gittiğimde.
Beraber müzik yapmaya nasıl başladınız?
Sierra: Bilmem ki. İyi akustik vardı, ondandır. Bir sabah bir şişe şampanya açmıştık, evin her tarafına saçtıktan sonra bir anda aletin kayıt düğmesine basıverdik. Oracıkta bir albüm yapıvermek istedik, iyice zomduk. CocoRosie işte orada başladı. Ertesi gün Bianca dört kanallı bir kayıt aleti alacağını söyledi. İlk albümü banyoda kaydettik, ama bu sefer sıkı çalıştık, dışarıyla bağımızı kesmiştik.

İlk albümünüz "La Maison de Mon Rêve" çok ilgi gördü ve adınız Amerikan nu-folk hareketiyle, Devendra Banhart'larla, Antony & The Johnsons'larla anılmaya başlandı...
Sierra: Onlarla arkadaşız, benzer şeylere takılıyoruz, ama biz kendi istikametimizde ilerliyoruz, yapacağımız şeyler için pek kafa patlatmıyoruz.
Bianca: Galiba bizimki radyolarda, televizyonlarda duyduğumuz müziklere yönelik bir tepki. Amerikan müziği çok boş şu sıralar, biz daha değişik, içinde biraz anlam barındıran şarkılar yapmak istiyoruz.
Yeni albümünüz "Noah's Ark"ın ilkinden farkı ne sizce?
Sierra: Bu albüme yollarda şekil verdik. Değişik yaklaşımlar, farklı yöntemler denemek istedik. Ama temelde değişen bir şey yok.
Şarkı sözlerinizde ve şarkıların adlarında (Korkunç Melekler, İsa Beni Seviyor, Meryem Ana, Nuh'un Gemisi...) dinî referanslar var. Gospellerle de aranız iyi...
Bianca: Dinsel imgeleri niye kullanıyoruz, bilmiyorum. Ama hıristiyan imge dünyasını motive edici de buluyorum.
Antony de albümünüze konuk olmuş.
Bianca: Sesi "Beautiful Boyz" şarkısına cuk oturuyordu. Şarkıyı Jean Genet'den ilham alarak yaptık, mahkûmları yüzlerinde gözyaşı dövmeleriyle güzel mitolojik adamlar olarak tasvir etmesi hoşumuza gitmişti. Antony kendini tamamen şarkıya verdi.
(Milkfactory, Poptones, çev: Merve Erol)

THE DEAD 60'S

Liverpool mahalleleri

The Dead 60's dörtlüsü, kendi isimlerini taşıyan ilk albümlerini, memleketlileri The Coral'in desteğiyle yayınladı.

Liverpool'lu bir gruba önce Beatles sorulmalı.
Ben Gordon: Liverpool'da, bugün hâlâ Beatles'dan bahsedildiğini duymadan bir metre yürüyemezsin. Çocukluğumda, Penny Lane'in yakınlarında oturuyorduk ve her gün Magical Mystery Tour otobüsünün bizim evin oradan geçişini görürdüm. Eve geldiğimde annemle babam Beatles dinliyor olurdu.

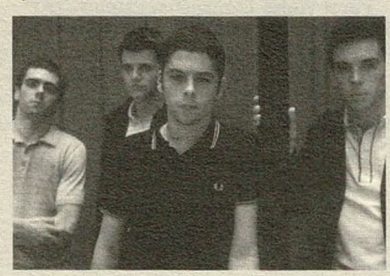

Radyo dinlemek için odama çıktığımda, Beatles çalarlardı. Bir an geliyor, artık dayanamaz oluyorsun. Cebinde biraz harçlık olduğunda, ilk plakçıya dalıyorsun ve adama, "bana bir albüm verin, Beatles olmasın da ne olursa olsun" diyorsun.
Şarkılarınız Liverpool kadar, Jamaika'dan da besleniyor...
Ben Gordon: Müzik dinlemeye King Tubby, Bob Marley ve Burning Spear'la başladık. Bugün hâlâ bizi çok çeken bir müzik bu. Dub ve reggae'nin etkisini unutamıyoruz. Albümümüzde de bunun hissedilir olmasına çalıştık.
Bu anlamda Clash'a yakın durduğunuzu söyleyebilir miyiz?
Matt McManamon: Her ne kadar Joe Strummer'a ve siyasal tavrına çok saygı duysak da, politik bir grup ruhu hissetmiyoruz kendimizde. Bildiğimiz, yaşadığımız şeylerden bahsediyoruz: Liverpool'un küflü mahalleleri, otobüs duraklarında tüketilen saatler, önce istemeyen, sonra biraz isteyen kızlar, yakın arkadaşlar arasında yaşanan saçmalıklar, ve bütün bunlar yağmurun altında, kırmızı tuğla evlerin arasında geçiyor... İşte bunlardan bahsediyoruz ve bunlar da insanların biraz ilgisini çekiyor ki, New York'ta, Paris'te ya da Tokyo'da bize hikâyemizi anlattırıyorlar.
(Les Inrockuptibles, çev: Siren İdemen)

JOHN MARTYN

Keçi sakal, kot, sarkık kazak

60'ların folk-caz pîrlerinden John Martyn'le, eski albümlerinin yeniden basılması şerefine...

"The Tumbler" albümünüz çağının ruhunu tam olarak yakalıyordu...
Umarım öyledir. Güneş ışığıyla dolu bir albümdü, havaî... Ben de gayet havaî biriydim. Güzel günlerdi. Folk zamanlarıydı, hızlı hareket etmeliydiniz, "Anji" gibi bir parçayı çalabilmeliydiniz...
Size gitar çalmayı kim öğretmişti?
Kimse aslında. R&B takılıyordum, John Lee Hooker'a, diğerlerine... Sonra bir gün Davy Graham'i dinledim, kahramanım oldu. Yerel bir komünist folk kulübüne gitmiştim, tesadüfen Clive Palmer işletiyordu orayı, The Incredible String Band'in kurucusu. Gece 10'a kadar açılmıyordu, ambar gibi bir yerdi, küçücük bir sahnesi vardı, müzik sabaha kadar sürerdi, harikaydı. Çeşit çeşit insan gördüm orada, çok şey öğrendim onlardan. Müzisyenlere bir adım mesafede duruyorsanız, parmaklarına bakmaktan kendinizi alamazsınız...

Ortama arkadaşlık mı hakimdi, rekabet mi?
İkisi de. Büyük bir yoldaşlık duygusu vardı. Geleneğe çok sadık tipler de vardı. Benim gibileri dışarlıklı görünürdü, sonumuz beatnik olmaktı, keçi sakal, kot, sarkık kazaklar... Herkesin bongo çalabilmesi lâzımdı.
Bazı çok iyi folkçular, hırslı rock'çuların yanında çekingen gibiydi sanki...
Tanıdığım en iyi müzisyenler paraya tamah etmezdi. Bu tavırları hoşuma gidiyordu. Bir keresinde Davy Graham'e rastlamıştım, ben taksideydim, o bisiklette. "N'aber" dedim, "iyidir" dedi, "konsere gidiyorum". "Gitarın nerde?" "Hasiktir!" Ve geri dönüp pedal çevirmeye başladı...
Folk-caz terkibini deneyen ilk siz oldunuz galiba...
Modern caza girişim Pharoah Sanders'la oldu. Daha önce hiç öyle bir şey duymamıştım. Nefeslileri dinlemeye başladım, John Coltrane'i, diğerlerini... Müziğime de yansıdı bu.
Kelimeleri yutar gibi söylemeniz üslûbunuzun belirleyici yanıydı...
Bilinçli olarak yapıyordum. Mümkün olduğunca değişik olmaya çalışıyordum. Menejerler buna kızıyordu, lafları ağzımda geveledeğimi söylüyorlardı. Ama benim de böylesi hoşuma gidiyordu, aksi halde işin ruhu kaybolurdu...
(Uncut, çev: M.E.)

SIOUXSIE SIOUX

Bob Dylan, gıcık herif

Siouxsie & The Banshees'in 1978 tarihli debut albümü "The Scream" yeniden yayınlandı.

Kendinizi gençken olduğunuzdan daha tuhaf, yabancı hissediyor musunuz?
Artık o kadar tuhaf hissetmiyorum. Böyle diyorum ama, kendimi her zaman olduğu gibi toplumdışı da hissediyorum. Çocukken kendimi hiç tuhaf biri gibi görmezdim. Ölü gibi davranmanın normal olduğunu düşünürdüm. Farkedilmek ihtiyacından biraz, biraz da hayata ilginçlik katmak için. Eskiden çok yapardım bunu. Fazla Bette Davis filmi seyretmekten! Çocukken ölülere ilgim vardı. İlk aldığım plak Johnny Leyton'un "Johnny Remember Me"siydi, birinin ölmüş sevgilisi hakkındaydı.
Genel imgesinin aksine, Banshees'in hep ironi yüklü bir tarafı da oldu...

Bana göre punk, devrimden ziyade, komediye dair bir şeydi.
Bob Dylan'ın abartıldığını düşündüğünüz doğru mu?
Şöyle söyleyelim, ondan nefret etmiyorum, ama onu partime davet etmezdim. Eğlenceli biri olduğunu zannetmiyorum. Müziğine gelince, hiç Dylan albümü almadım. "This Wheel's On Fire"ı kaydettiğimizde parçayı başka birinin çaldığını zannetmiştim, Dylan'ın olduğunu öğrenince dehşete düştüm. Sırf bu yüzden vazgeçecektim. Niye plağımızın üstünde Bob Dylan yazsın ki? Gıcık herif.
Kocanız Budgie (Banshees'in davulcusu) goth akımından Robert Smith'in sorumlu olduğunu söylüyor, halbuki asıl size atfedilir. Katılıyor musunuz bu yorumuna?
Biraz. En azından yarı yarıya Robert mesul. Aptal çocuk. Goth, korkunç bir pandomimden ibaretti. Benim goth kraliçesi olduğum laflarına gelince... Aman diyeyim! Hayatımda başıma gelen en asap bozucu şeylerden biri, konserlerimizde benimle aynı giyinmiş kızlar görmek oldu. Neyse ki, vazgeçtiler artık.
Hiç birini öldürdünüz mü?
Hayır, ama yapabilirim gibi hissettiğim anlar oldu. Bir grupla turneye çıkmak, bir seri katil olmak için ideal ortamdır. Bir daha asla özlemeyeceğiniz insanlar etrafınızda olmasa da olur. Rock gazetecileri gibi mesela.
John Lydon'ın "Ünlüler Çiftliği"ne katılması iyi mi, kötü mü?
Pistols'ın sırf para için tekrar bir araya gelmesi kadar üzücü değildi. Ama beni öyle bir yerde göremezsin.
(Uncut, çev: M.E.)

KAISER CHIEFS

Dave Grohl'la bowling

İlk albüm "Employment"ın ardından tüm dikkatler Manchester'lı beşlinin üstünde...

"I Predict A Riot", "Everyday I Love You Less and Less" gibi şarkılarınızın böyle sevileceğini tahmin eder miydiniz?
Ricky Wilson: Yola çıkarkenki hedefimiz moda olanın tam ziddını yapmaktı. Ama sonunda modanın merkezi olduk. Dünya böyle işliyor galiba.
Sizden bir Marvin Gaye cover'ı duyduk beklenmedik biçimde.
Yardım maksatlı "Help: A Day In The Life" adlı albümde yorumladık "I Heard It Through The Grapevine"ı. Cover'layacak parça aramak için bir plakçı dükkânına gitmiştik. İlk takıldığımız parça bu oldu.
Konserden konsere koşturuyorsunuz...
Evet, mesela Dave Grohl'la turneye çıkmaktan çok büyük zevk aldık. ABD'deyken, bir akşam bir pub'da oturuyorduk. İki genç akustik konser veriyordu, Dave ve benden sahneye çıkmamızı rica ettiler. "I Predict A Riot"u çaldık, Dave sözlere eşlik etti. Ne büyük bir mutluluktu! Bir keresinde beraber bowling oynadık.
Turnelerin çekilmez tarafları da yok mu?
Bir yıldır her akşam aynı parçaları çalmak zor olmuyor mu diye soruluyor. Tersine, çok kolay, çünkü parçaları daha iyi tanıyorsun. Öte yandan, Stones'çuların 65 yaşında hâlâ turne yapması çılgınca. Mick Jagger acaba "Jumpin' Jack Flash"ı hayatında kaç kere söylemiştir?
O yaşta siz olsanız ne yapardınız?
Ben Rolling Stones olsam ve 65 yaşında olsam, sakin sakin evimde otururdum. Ya da bir çiftlikte ayaklarımı uzatırdım... Yakında "Enjoyment" adında bir belgesel DVD çıkaracağız. Kaiser Chiefs'in altmış yıllık hikâyesi! Beş yaşındaki ve 65 yaşındaki hallerimiz!.. DVD'de hem biz yer alacağız, hem de bizim geçmişimizi ve geleceğimizi canlandıran oyuncular... Eğlenceli ve uçuk bir şey yani... DVD'de anlatılanın aksine, o yaşa geldiğimizde neye benzeyeceğimizi, ne halde olacağımızı hiç bilemiyorum. Belki de hard rock yapıyor oluruz. Jimmy Page Yardbirds'deyken ileride ne olacağını bilebilir miydi?
(Les Inrockuptibles, çev: S.İ.)

SIGUR RÓS

101 kere teşekkür

İzlandalı dörtlü, "Takk"la Avrupa alternatif müziğindeki yerini sağlamlaştırdı.

"Takk" albümünün öncekilerden ne gibi farkları var?
Georg Holm: 12 yıl önce yola koyulmamızdan bu yana ilk defa bir kırılma yaşıyorduk. Bir yıllık mola sonrası, stüdyoda tekrar bir araya geldiğimizde, oyuncakçı dükkânındaki küçük çocuklar gibiydik, tasasız ve aşırı heyecanlı. Albümde her zamanki süslemeler yok. Tıpkı şiddetli bir kusma gibi.
Orri Páll DyRason: Kayıtlarda toplamadan çok çıkarma işlemi yaptık. Eskiden fazla komplikeydik, ayrıntılara adeta takıntılıydık. Ama gündelik hayatta daha gevşek insanlarız; bunun müziğimize yansıması gerekiyordu.
Ama şarkılardaki düşsel atmosferi yitirmemişsiniz.
Georg Holm: İflah olmaz hayalperestleriz. Annemle babamın arabayla beni okula götürmelerine bayılırdım. Yarı uyanık bir şekilde, karı, yağmuru seyrederken, ufak ufak kendi dünyama kapanarak hayallere dalar, sayıklardım... İzlanda manzaraları buna çok müsaittir. Yaşım büyüdükçe, bunu meslek haline getirdim.

Ardınızdan İzlanda'dan yeni gruplar geliyor mu? Adada atmosfer nasıl?
Georg Holm: Reykjavik'in fokur fokur kaynadığı bir zamanda büyümemiz bizim için büyük şans. Ülke kendi kendini, kimliğini icat ediyordu: Sanatta bir devrim yaşanıyordu. Björk'ün ortaya çıkması bunun sonucudur. Sonraki kuşak, yeni bir şey yaratmadan bu kazanımın üzerinde yaşama eğiliminde. Bugüne kadar hiçbir şey üretmemiş, ama sanki çok önemli bir sanatçıymış gibi davranan yirmi yaşında bir sürü insanla karşılaşıyorum. Onlara 101 gençliği *(şehir merkezinin posta kodu)* diyoruz, bu kadar sinik, bu kadar hevessiz bir kuşak görmedim.
Bu albüm yaşadığınız şehre ve döneme bir teşekkür mü?
"Takk" *(İzlanda dilinde teşekkür)* Reykjavik'e hitaben değil. Nereden geldiğimizi unutmuyorum: Küçük bir odada üç arkadaş, gitarlar ve bir ilk şarkı; öylesine büyülüydü ki, bizi birbirimize bağladı. 12 yıl sonra hâlâ insanların müziğimizi almaları inanılmaz. Bize hayalimizi yaşattığınız için teşekkürler, umutsuz hayatımız için teşekkürler. Yeryüzündeki en şanslı çocuklarız. İnsanlar yeterince teşekkür etmiyor.
(Les Inrockuptibles, çev: S.İ.)

SUFJAN STEVENS

Epik bir yörünge

Amerikalı şarkıyazarı Sufjan Stevens'ın "(Come On Feel The) Illinoise" albümü, yeni yüzyılın "Pet Sounds"u (Beach Boys) olarak nitelendiriliyor.

"Illinoise" gibi incelikli bir albüm seni yordu mu?
"Illinoise" için beş ay kesintisiz çalıştım, son haftalar hakikaten müthiş yorucu geçti. Bu albümün epik bir yörünge gibi olmasını istiyordum, sona geldiğimde fazla ileri gittiğim hissine kapıldım. Olanaklarımın ötesinde söylüyordum, çok fazla nota, çok fazla partisyon, birbiriyle bağdaşmayan çok fazla melodi vardı, kontrol elimden kaçıyordu. Bu albümle sınırlarıma ulaştığımı anladım.

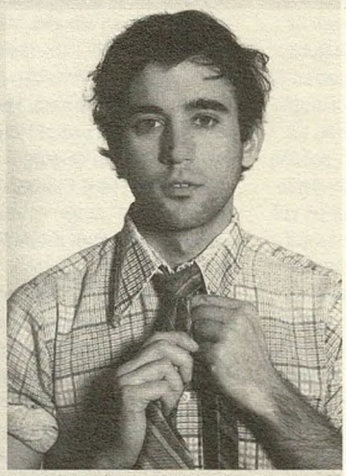

Sanki başka biri için beste yapmışım gibi. Broadway tarzı bir müzikal komedi hayal ediyordum, bu tür müzik yapmak için eğitilmiş şarkıcı ve müzisyenlerin yer aldığı büyük bir müzikal... Vokali kaydetmek için stüdyoya girdiğimde duruma uyandım: Broadway şarkıcıları falan yoktu ortada, iki kız arkadaşım ve benden ibaretti bütün vokal ve üçümüz içinde en kötü olan bendim.
Otobiyografik yanları olan bir albüm mü bu?
Müziğim gerçekliğe tekabül etmiyor tabii. Çocukluğumun geçtiği, büyüdüğüm Michigan'a gittim ve kesinlikle hiçbir şey hissetmedim. Sadece sıkıntı, ilgisizlik. Şarkılarda bahsettiğim yerler duygularımın, psikolojimin, hayal gücümün ürünü. Müzik de zaten hayal gücünün medeniyetini geliştirmeye imkân vermeli.
Şarkıların insanlarda nasıl bir duygu bıraksın istersin?
Kendimi mutlu bir insan olarak görmüyorum. Hatta çok karamsar, iç karartıcı olabiliyorum, ama müziğim tam da bunu düzeltmenin bir aracı. Yaptığım her şeyde, heyecan verici ve neşeli bir yere varmak için zıt duyguları yan yana getirmeyi seviyorum.
(Les Inrockuptibles, çev: S.İ.)

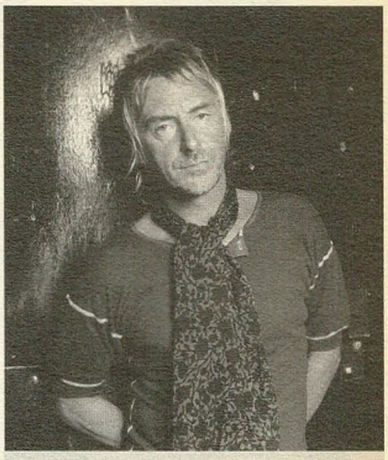

PAUL WELLER

Et yesem de, yemesem de

Ortayaşlı kurdun yeni albümü "As Is Now" adını taşıyor...

Bir önceki cover albümünüz, "As Is Now"ı ne yönde etkiledi?
Başkalarının şarkılarını okurken sözlerin mânâsına pek aldırmadım. Bu, şarkı yazma tarzıma da yansıyor galiba. Kelimeleri ölçüye ve ritme göre seçerim, önemli olan sesin duygusudur, ne kadar soyut ya da muğlak olacağı kaygısı değil. Ben ne kadar soyutlama yaparsam yapayım, insanlar zaten kendi yorumlarını koyacaklar. Ya da koymayacaklar, o da mümkün.
En iyi müziklerinizi et yediğiniz dönemlerde yaptığınız, eski eserlerinizin vejetaryenlikle malûl olduğu teorisine ne diyorsunuz?
Doğrudur demek isterdim, ama dayanaksız bir tespit. 1978'de vejetaryen oldum, 1990'da tekrar et yemeye başladım. Arada yaratıcılığımın sekteye uğradığını zannetmiyorum.
Rüya grubunuzun solisti olsanız, müzisyenleriniz kimler olurdu?
MG'nin orijinal kadrosu olabilir. Ya da The Meters. Geri vokal lüksüm olacaksa, şu isimlerden iyisini bulacağımı sanmam: Marvin Gaye, Al Green, Donny Hathaway, Aretha, Paul Rodgers, Steve Winwood, Steve Marriott, Van Morrison. İşleri Curtis Mayfield çekip çevirse olur mu?
John Lydon'ı takip ediyor musunuz?
Pek değil. Belki de başından beri farklı hedeflerimiz vardı. Lydon karizmatik bir grup lideriydi, ama hepsi o kadar. Ben bir şarkıyazarıyım ve zanaatımı ciddiye alıyorum. Lydon gibi biri böyle söylediğim için benimle dalga geçebilir, ama şarkıyazarlığının asil bir sanat biçimi olduğunu düşünüyorum. Lydon'ı "Ünlüler Çiftliği"nde gördüm. Tanrım! Öyle bir programa katıldığımı görürseniz, beni yastıkla boğmakta serbestsiniz.
Son zamanlarda bir gay ikonu addediliyorsunuz...
"Mutluyum, gururluyum" koçum. Cinsellik meselesinde kafamın karışık olduğu yıllar Style Council zamanlarıydı. Ama bir klipte Mick Talbot'la birbirimizin kulak memesini emmemizden de ileri gitmedi durum. Aslına bakarsanız, erkekler beni pek çekmiyor.
(Uncut, çev: M.E.)

Müzikle ilgili güzel bir şey: Sana vurduğunda, acı hissetmezsin. **BOB MARLEY**

Korkunç olan tek şey kullanılmamak. Beni ne istersen yap, bir ekran, hatta iletken metal bile olabilir. **MARGUERITE YOURCENAR**, Ateşler

Japonlar çiçek solunca çöp tenekesine atmazlar, onu bir akarsuya salıverirler, toprağa gömdükleri de olur, hatta çiçek hastalarının solan çiçeklerinin hatırasına bideler diktikleri bile görülmüştür. **SAMİ AKALIN**, Japon Şiiri

Beni çok etkileyen filmler arasında "Potemkin Zırhlısı"nı unutmam imkânsız. Sinema çıkışında, bir sokakta barikat kurmaya bile kalktık, öyle ki polisin hadiseye müdahele etmesi gerekti. **LUIS BUÑUEL**, Son Nefesim

KATE BUSH
Aerial
(EMI)

FIONA APPLE
Extraordinary Machine
(Sony-BMG)

Bir dili anlamak için başka bir dile bakmak gerekiyor, bir resmi anlamak için başka bir resme. Peki, Kate Bush'u anlamak için başvurulacak kaynak hangisi? Mitoloji mi, edebiyat mı yoksa sadece Kate Bush'un kendisi mi?

Kate Bush, yaklaşık 30 senedir hayranlık uyandıracak bir zarafet ve ustalıkla siyah bir tülü çağlar boyu gizlenenin, anlaşılamayanın üstüne bir bırakıyor bir kaldırıyor. Kuzey efsaneleri, peri masalları, kuğular, gözlerinde kırılgan bir çocuk bir gece yarısı beliren yabancılar, Berlin barları onun büyülü dünyasını oluşturan öğelerden sadece birkaçı. O, elindeki siyah tül örtünün yardımıyla bedenini kah gizliyor, kah sonuna kadar teşhir ediyor. Başka türlü söylemek gerekirse kendi kurduğu masal evreninde bir görünüyor bir yok oluyor. Kimi zaman masalın kendisi kimi zamansa sadece içinde yok olup giden gri bir siluet, tepelerden yukarı, tepelerden aşağı. Hepsinden önemlisi, Kate Bush tıpkı Joni Mitchell gibi Patti Smith gibi popüler müzik tarihinde kadın şarkıcıların, şarkı yazarlarının konumunu en üst noktaya taşıyanların başında geliyor. Birçokları için Kate Bush demek rock'ta elektro gitarların yerine oturtulan siyah piyanonun insan sesiyle en güzel karşılaşmalarından biri demek. 1978 yılında henüz 20 yaşındayken Dave Gilmour'ın desteğiyle yayınlanan ilk albümü "The Kick Inside"dan beri bu böyle. Kate Bush'un adını edebiyat tarihinin en sarsıcı romanlarından "Uğultulu Tepeler"le bütünleştiren "Wuthering Heights" isimli şarkının da yer aldığı bu albüm kuşkusuz popüler müzik tarihinin en sarsıcı, ardından gelen birçok ismi en çok etkilemiş albümlerinden biri. (Tıpkı Velvet Underground'ın ilk albümü, Joni Mitchell'in "Blue"su, Patti Smith'in "Horses"ı gibi her evde bulunması gereken, bulunmanın ötesinde sık sık dinlenmesi gereken albümler arasında.)

"The Kick Inside"la müzik sahnesine sıkı bir giriş yapan Bush ardından gelen içinde "In Search of Peter Pan", "Wow", "Oh England My Lionheart" gibi şarkıların bulunduğu "Lionheart"la, "Babooshka", "Army Dreamers" ve "Breathing" gibi şarkıların yer aldığı "Never For Ever"la kısa sürede tamamen kendine has müzikal, şiirsel bir dil yaratabilmeyi başarmış kült isimlerden biri haline geldi. 70 sonu 80 başı İngiltere'si Kate Bush'un İngiltere'siydi. Bush bu hakimiyetini ilerleyen yıllarda "Hounds of Love" ve Eric Clapton, Prince, Nigel Kennedy, Jeff Beck gibi müzisyenlerin katılımıyla kaydettiği "Red Shoes" isimli olağanüstü güzellikteki albümleriyle sürdürdü. Ancak 1993 yılında yayınlanan "Red Shoes"un ardından Kate Bush'un adına daha az rastlar olduk. Çoluk çocuk derken o da piyasadan elini eteğini iyice çekmişti. Fakat 12 yıl aranın ardından geçtiğimiz günlerde yeni Kate Bush albümü "Aerial" sonunda müzik raflardaki yerini aldı. (Tek kelimeyle "zafer".)

Daha kapak tasarımından itibaren karşıdakine olağandışı bir evrenle karşı karşıya kalacağını hissettiren "Aerial", "A Sea of Honey" ve "A Sky of Honey" isimli iki CD'den oluşuyor. Albümün açılış şarkısı, muhtemelen Elvis Presley üzerine yazılmış "King of the Mountain" single olarak piyasaya çıktığı günden beri İngiltere müzik listelerinin en üst sıralarındaki yerini koruyor. "Pi", "Bertie", "How to be Invisible" ve "Joanni" ilk CD'nin "King of the Mountain"la beraber diğer öne çıkan şarkıları. Özellikle "Bertie"nin popüler müziği erken barok müzik anlayışıyla buluşturan düzenlemeleri hayranlık uyandıracak nitelikte. Fakat esas sarsıcı kısım "A Sky of Honey". CD'nin neredeyse bütününün altına yayılan kuş sesleri tam da amaca hizmet edecek şekilde kimi zaman ürkütücü kimi zamansa güven hissi verecek nitelikte bir atmosfer yaratıyor. "Prologue", "Sunset", "Somewhere in Between", "Nocturn" ve "Aerial" belki de Kate Bush'un bugüne kadar yazdığı en iyi şarkıların başında geliyor. Dolayısıyla "Aerial" Kate Bush diskografisinin en önemli parçalarından biri. Gerek akustik enstrümanların gerekse elektronik renklerin bu denli uzun bir bütün içinde bu kadar sağlam kullanması pek de rastlanan bir durum değil. Bunun ötesinde albümdeki şarkı sözlerinin de neredeyse bir bütünü oluşturacak şekilde, bir kitap gibi planlandığı göz önünde bulundurulursa "Aerial"ın nasıl "dev" bir albüm olduğu daha da net anlaşılabilir.

Bush'un Tori Amos'la beraber en sıkı takipçilerinden biri olan Fiona Apple'ın da kısa bir süre önce yeni albümü "Extraordinary Machine"i altı yıl gibi uzun bir aradan sonra yayınlandı. Uzun süre müzik evinin, içinde hiçbir hit şarkı barındırmadığı gerekçesiyle bu albümü basmadığı ya da Fiona Apple'ın psikolojik sorunları nedeniyle albümle uğraşamadığı söylentileri kulaktan kulağa yayıldıysa da bugün elimizde taş gibi bir albüm var. Bu albümde de ilk günkü saldırganlığını, öfkesini koruyan bir Fiona Apple'la karşı karşıyayız. Hayal kırıklığı yaratan adamlar, yere indirilen camlar, denizciler, hastalıklar kızımızın bu saatten sonra artık istese de iflah olmayacağını anlamamızı sağlıyor. (Olmasın zaten.)

"Extraordinary Machine"in neredeyse tamamı Mike Elizondo prodüktörlüğünde tamamlandığı halde, prodüktör koltuğunda Jon Brion'un oturduğu Fiona Apple'ın ikici albümü "When the Pawn"ın devamı niteliğinde olduğunu söylemek hiç de hatalı olmaz. Keskin, köşeli ve değişken ritmik yapılar, Apple'ın belirgin bir sertlikle çaldığı piyano partileri, elektronik efektlerin arasından sıyrılan beklenmedik yaylı partileri iki albümü birbirine yaklaştıran özellikler. Ancak bahsettiğim yakınlık Fiona Apple cephesindeki bir kısırdöngüye işaret etmiyor. Söz konusu olan sadece müzikal bir tutarlılık.

"Get Him Back", "O' Sailor", "Window", "Please Please Please", "Not about Love" ve "A Beter Version of Me" tıpkı "When the Pawn"ın şarkıları gibi bir on yıla yakın idare eder bizi.

Gerek Bush gerekse Apple popüler müzikte "klasik dişi kadın imgesi"ni halleriyle, tavırlarıyla, yazdıklarıyla, çizdikleriyle, söyledikleriyle yeni baştan inşa edebilmiş isimler. Kate Bush bu inşaatı, şarkı söylerken ağırlıkla tiz tonları tercih emesiyle, piyanoyu zarif bir tuşeyle çalmasıyla ve şarkı sözleriyle daha çok "bildik görüntü"nün klişelerinden yeni, orijinal bir bütün yaratarak yaparken, Fiona Apple dahil olduğu kuşağın da etkisiyle olsa gerek, alışılmışın dışında bir tavır sergiliyor. Kimi zaman haşin, kimi zaman hastalıklı bir ifade, mümkün olduğunca sert bir tuşeyle çalınmış piyano partileri ve saldırgan şarkı sözleri Fiona Apple'ı simgeleyen özelliklerden birkaçı... Bush ve Apple'ın son albümleri, senenin en iyileri olmanın ötesinde, popüler müzikte kadın şarkıyazarlarının, görünürde erkek egemenliğindeki bir alanı nasıl fethettiklerini bir defa daha görmek/anlamak için iyi bir fırsat. *Donat Bayer*

Gerçekleşmeden –tek bir ateşli gecenin
ya da ayaydın seherin zevkine erişemeden–
geçip giden istekler,
yaşlılığı bilmeden göçenlerin cesetleri gibidir,
gözyaşları içinde görkemli mezarlara gömülen,
başuçlarında güller, ayaklarında yasemin.
KAVAFİS

Kara bastın mı üşümeli / Üşümek bir sözcüktür, üşümeye benzer / Gecedir diye bakmalı bir geceye / Tıpkısıdır gecenin, bir sessiz bir sesli / İçtenliği kökünden yok etmeli / Çünkü sen bir nesneye karşılık değilsin / Sahtesin ve güçlüsün artık. Benze, / Benzet, yakıştır, doğması göster! / Ölümsüzlüğünü yaratmak için / Koru kendini bir gerçeğin / Yanı başında sözcüklerle **MELİH CEVDET ANDAY**

"A Rebours"un şiirselliği, garip kokuları ve renkleriyle gözlerimi kamaştırdı. Modern dönemde Huysmans, önümüzdeki çağın sahteciliğini öngören büyük bir peygamber düpedüz –doğanın bütün kaynaklarını tüketeceği, yalnızca sanatçının en çarpıcı renkleri onun adına yaratacağı bir çağın peygamberi.
(Peter Ackroyd'un "Oscar Wilde'ın Son Vasiyeti" kitabından)

BABYSHAMBLES
Down In Albion
(Rough Trade / Equinox)

Bir Live 8 hatırası: Elton John, bir Marc Bolan şarkısını, "Children of the Revolution"ı birlikte söylemek üzere sahneye Pete Doherty'yi davet ediyor... O da kim? Bu tımarhane kaçkını mı Pete Doherty dedikleri? (Ya da Roger Roger Pomphrey'nin filminin adıyla söylersek, who the f*** is Pete Doherty?) Üstünde bit pazarından düşürülmüş yüz yıllık askeri bir ceket ve şapka, boynundan sarkan beyaz boncuklu kolye ve bordo fular, gözlerinin etrafında –glam'a selam– uçuk mavi makyaj, ağzında yeşil bir Tokai çakmak; bir elinde mikrofon, öbüründe tortop edilmiş bir İngiliz bayrağı, ki az sonra kameraya doğru fırlatacak. Kelimenin bütün iyi

ve kötü, düz ve eğri, doğrudan ve yan anlamlarıyla "rock'n'roll". Artık şarkı markı söylemese de olur. Zaten o da hemen hemen öyle yapıyor, söylemiyor. Ama o duruşun, o varoluşun, o hal ve oluşun söylediği bir şey var: "Devrimin çocuklarını enayi yerine koyamazsınız!" Elton John, biraz şaşalamış, belki biraz kızgın, şarkının kazasız belasız bittiğine şükredercesine, dudağına kondurduğu bir öpücükle uğurluyor Pete Doherty'yi... Ertesi gün, yorumunu pek beğenmediğini itiraf edecek, "ama en azından denedi" diyecek. Valla, Elton John'u bilmeyiz, o yorumun başımızın üstünde yeri var. Marc Bolan'ın kemiklerinin sızladığını zanneden yanılır, mezarında sevinçten takla bile atmıştır: "No you won't fool the children of the revolution!"

Pete Doherty rock tarihi için hızlandırılmış bir kurs. Dünyaya erken gelse "Blowin' in the Wind"i o estirirdi, "Light My Fire"ı o yakardı, yaka paça "Street Fighting Man"e girişirdi. "Tommy"de o oynardı. Serge Gainsbourg piyanosunun üstüne çerçeveleyip onun resmini kordu (Sid Vicious yerine), Courtney Love ona aşık olurdu (Kurt Cobain yerine), Kurt Cobain ona aşık olurdu (Courtney Love yerine).

1979 doğumlu. Babası İngiliz ordusunda memur olduğu için çocukluğu farklı şehirlerde, farklı memleketlerde, Belfast'ta, Kıbrıs'ta, Almanya'da geçmiş. Okulda edebiyatı, tarihi pekiyi. Şiir yarışmasında birinciliği var. Yutarcasına kitap okuyan, Queens Park Rengers tribünlerinde takımı için haykıran, nihayet dilini punk-rock'ta bulan bir genç... Zaman: 2000'li yıllar, küresel sermayenin iktidarı, Bush-Blair imzalı saldırgan savaş ekonomisi... Yer: London calling.

Duvarlara toslaması kaçınılmaz. İlk önce de, postmodern dünyanın en görünmez, ama en geçilmez duvarına: "Samimiyet" dedikleri taş yığınına... Çağımızın yükselen değeri samimiyet. Çağdaş batıl itikat. Herkes samimiyet polisi kesildi başımıza. Sınıf mücadelesindeki yerin, ahlâki tercihlerin, ideallerin, duyguların, düşüncelerin ve söylediklerin ne olursa olsun, hepsi fasafiso! Bir tek dileğim var, samimi ol yeter!..

Saplandığımız bu bataklıktan bizi ancak edebiyat kurtarır. Pete Doherty'nin çok sevdiği iki romandan kafa karıştırıcı iki cümlenin altını çizdik:

"Doğal olmak da yapmacıklıktan başka bir şey değildir, hem de yapmacıklıkların en sinir bozucusu." (Oscar Wilde, Dorian Gray'in Portresi)

"Gerçek çiçeklere öykünen yapay çiçeklerden sonra, yalancı çiçeklere özenen doğal çiçekler istiyordu" (J.-K Huysmans, Tersine)

Taş gibi şarkılar yazıp üç tane albüm kaydetmiş bir müzisyeni, samimiyet imtihanından geçirmek kimsenin haddi değil. (Sanatı samimiyetle ölçmek, havayı kantarda tartmak gibi.) Yoksa birilerinin canı gene kan mı görmek istiyor? '91'de bir muhabir, söyleşi yaptığı Manic Street Preachers'dan Richey James'i, geçmişteki punk günlerinin bir parodisi, bir karikatürü olmakla suçladı. Sinirlenen Richey ayağa kalktı, usturayı kaptığı gibi kollarına koca harflerle "4 Real" (harbici) yazdı. Derhal hastaneye kaldırıldı ve koluna 17 dikiş atıldı... Pete Doherty'nin kayıp rock yıldızları hanesinde bir çentik olmasını istemiyoruz. Madde bağımlılığından medya baskısına kadar türlü türlü problemle boğuşuyor. Libertines'i keşfeden ve Babyshambles'ın da bir dönem menejerliğini yapan Alan McGee, ondaki "Oscar Wilde damarı"ndan ısrarla bahsediyor, hani şu "hayatını bir sanat eserine dönüştürme" hikâyesinden. Pete Doherty'nin bu konudaki mahareti aşikâr. Elimizdeki ilk Babyshambles albümü "Down in Albion" işte bu sanat eserinin hayat eseri: Live 8'deki o derbeder (La bohème) çocuğun, kendi gibi derbeder, "benim gibi darmadağın" albümü. Libertines'den Babyshambles'a geçişte, Carl Barât'sızlıktan, o karameleksi gitarlar belki yok olmuş, ama gene Mick Jones'un prodüktörlüğüyle, daha bir Clash nuru vurmuş Pete ve arkadaşlarının (bestekâr gitarist Patrick Walden, davulcu Gemma Clarke, basçı Drew McConnell) üstüne. Lavanta kokusuz, leflef cilasız 4 Real bir rock'n'roll albümü. Pete'in bir dönem konakladığı Pentonville hapishanesinden arkadaşı General Santana'nın söylediği rasta şiiri "Pentonville" ("A binasındakiler, B binasındakiler, C binasındakiler, G binasındakiler, hadi bir el atın da şu şarkıyı söyleyiverelim..."), hemen ona bağlanan "What Kelly Did Next" ve İngiltere'nin çıkışsız kasvetini tasvir eden "Albion", albümün en güzelleri. (Albion, İngiltere'nin en eski adı olduğu gibi, esinini William Blake şiirinde ve ütopya mitolojisinde bulan bir kavram; aynı zamanda Londra'nın fakir bölgesi Hackney'e açılan sokağın adı, ki Doherty ve Libertines'den arkadaşı Barât bir süre o sokakta yaşamış.) Albümde, doğrudan reggae-ska üslûbundaki muhteşem "Sticks and Stone" dışında, her an göçmen mahallelerinden ritm ve seslere açılabilecek sokaklar var. Bu güzergâh onları Oasis gibilerinden uzaklaştırıp dünün Clash'ının, Specials'ının, bugünün Coral'ının yakınına düşürüyor. Adı Huysmans'ın "Tersine"sinden gelen "A'Rebours", "Killamangiro", Kate Moss'un da vokal yaptığı "La Belle et la Bete", "32nd of December" 16 şarkıdan oluşan 64 dakikalık albümün harika anları...

Rock'n'roll tehlikeli bir oyun, Pete de onun en derin sularında kulaç atıyor. Günlüğüne özenle not düşer gibi yazdığı lirikleriyle, onca tozun toprağın arasında son derece aydınlık ve yumuşak kalpli tutabildiği müziğiyle, bu albüm hayata bir tür "ateşkes" çağrısı. Kadehimizi gelecek güzel günlere kaldırmak istiyoruz. "Fuck Forever" şarkısında kendisinin de dediği gibi, "mutlu sonlar bizi bozmaz." *Derya Bengi*

WALKABOUTS
Acetylene
(Glitterhouse)

İsmini o müthiş Nicolas Roeg filminden alan The Walkabouts da en az o film kadar "gerçek", o film kadar "zarif" ve o film kadar "dertli". Bu folk-rock emekçisi Seattle'lı dünya aşıkları, Jack Kerouac'ın bir zamanlar yaptığı rivayet edildiği gibi "toprakla" sevişiyor her albümlerinde. Öyle ya, değil şarkılarını söylemek, Mikis Theodorakis, Ivano Fossari, hatta Serge Gainsbourg ve Jacques Brel'in ismini duyan kaç rock grubu var ABD'de acaba?

1984'de Chris Eckman'nın kardeşleri Curt ve Grant'le kurduğu The Walkabouts'u bugünlere getiren Chris Eckman ile şarkıcı Carla Torgerson oldu. 2002 tarihli "Ended Up A Stranger" yaptıkları en iyi işlerden biriydi. Sonrasını izleyen solo albümler dönemi grubu dağıttı mı diye düşünürken, "Acetylene" ile çıkageldiler. Meğer onca zaman içleri içlerini yemiş, bizim haberimiz yokmuş. Slavoj Zizek, Christoph Ransmayr okuyan müzisyenlerin son başkanlık seçimleri sürecinde kaydettikleri albüm, Roll'un geçen sayısında Eddie Vedder'ın gelecek Pearl Jam albümü için söylediklerini nasıl da hatırlatıyor: "Agresif, çünkü Amerika'nın halet-i ruhiyesinin ürünü." The Walkabouts'un en sert, en canhıraş, en öfkeli albümü "Acetylene". Kendi ifadeleriyle, "Neil Young'ı '70'lerde bir zamanlarda, Wire stüdyosunda kayıt yaparken" düşlemişler. Ortaya cehennemden fırlamış bir sound çıkmış. "Acetylene"in açılışını yapan "Fuck Your Fear" ve takipçisi "Coming Up For Air"i 11 Eylül 2004'te, "Kalashnikov"u iki gün sonrası, ABD hükümetinin saldırı silahlarının ihracatı üzerindeki yasakları kaldırdığı gün kaydetmişler. Resmen zamanı cisimleştirmişler anlayacağınız, planlı ya da plansız. Eckman bu şarkıların birer uyandırma çağrısı olduğundan bahsetmiş, "kimse için olmasa da, kendileri için bir çağrı"; okudukları, duydukları, gördükleri adına ne varsa hepsini toparladıkları. "Acetylene" sıkılmış yumruk gibi bir The Walkabouts ürünü. Alışık olmadığımız bir durum. Bitsin şu kötü zamanlar da, onlar da cehennemlerden lâyık olduğu kırlara, dağlara, cennetlere yol alsınlar artık. *İlker Aksoy*

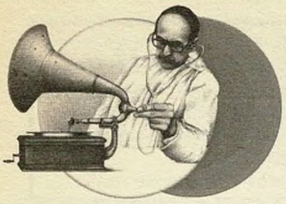

İçi yoksullardansam da içini yok sayabileceklerden değilim. İnsan içleri on binlerce yıldır değişmeden vardır, şarap bardaklarında, sazlı sözlü şarkılarda, yatak sıcaklıklarında ve mezar altlarında saatten saate değişen insan dışlarıdır! İçim azıcık eziktir; yeni sürülmüş topraklardaki ayak izleri gibidir. Kendi kendine kabaramamış, toprağın yüzünde bir heykel gibi doğrulup soluklanmamış, içinde beslenen solucanları, böcekleri, köstebekleri, kunduzları, karıncaları, kokarca ve porsukları uzun uzun aç bırakmıştır. Ama açlığı severim, bugünün açlığı çünkü, yarın tok tutar. **TAHİR MUSA CEYLAN,** İçi Yoksul

Sanki dökülen çiçekler
Tekrar dallarına yükseliyorlardı
Ama değil değil,
bunlar sadece kelebekler
ARAKİDA MONİTAKE

Dream Brother

(The Songs Of Tim & Jeff Buckley)

(Full Time Hobby)

Meleksi Jeff Buckley geride fazla şarkı bırakmadığından olsa gerek, babası Tim Buckley de projeye dahil edilerek bir "tribute" albüm hazırlandı: "Dream Brother: The Songs of Tim & Jeff Buckley." Kanımca, tribute albümlere iki yönlü bakmak mümkün. Bir yanda, sevilen bir müzisyenin şarkılarını başka müzisyenlerin nasıl yorumladığı heyecan verici bir durum; öte yanda ise nasıl olsa satacak ama artık ses veremeyecek bir ismin üstünden albüm yapmak samimiyet açısından şüphe uyandırıcı. Bir başka gerçek de bu tür albümlerin genelde fazla tatminkâr olamamaları, ki "Dream Brother" da bunlara bir örnek teşkil ediyor.

Açılışta baba (Tim) Buckley'nin, indie pop grubu Magic Numbers tarafından yorumlanan "Sing a song for you"su bulunuyor. Düetin hem kendine has bir yanı var, hem de orijinalinin güzelliğini yansıtabiliyor. Ardından oğul (Jeff) Buckley'nin "Yard of Blonde Girls"ü country şarkısına dönüşmüş olarak karşımıza çıkıyor ve bu işi yapan kişi Micah P. Hinson. Sufjan Stevens, Tim Buckley'nin "She Is"iyle toplamaya katılmış. Stevens'in banjosu ve berrak gitarı burada da devreye giriyor ve şarkının ruhunu taşıyabiliyor. Bir başka indie pop grubu King Creosote, Jeff'in "Grace"ine akorden katmış ama vokallerde belirgin biçimde geride kalmış. Bu nedenle şarkı bir süre sonra –inanmak güç ama– sıkıcı olabiliyor. The Earlies, Tim'in "I Must Have Been Blind"ını da vokaller münasebetiyle yeterince yükseğe taşıyamamış gibi görünüyor. Bitmap ise, Jeff'in bu albüme adını veren bestesinin akustiğine elektronica'yı katarak iyi mi etmiş, tartışılır, ama şarkının melodisi zaten o kadar güzel ki, ne yapılsa olur sanki... Yine de albümün en güzel yorumların biri, Bitmap'inki.

"Dream Brother" şarkılarının ortasında Engineers var. Grup, Tim'in efsanevi "Song to the Siren"ıyla vasatı aşmamış. Önceki yıl "Homesongs" albümüyle büyük beğeni toplayan Adem İlhan'ın "Mojo Pin" yorumu ise oldukça başarılı... Tunng, Tim'in "No Man Can Find The War"ındaki karanlığı elektronik vuruşlar eşliğinde korumuş; Jeff'in muhteşem "Morning Theft"inin duygusu ise Dylan'ın izindeki Stephen Fretwell'in elinde bir miktar ayağa düşmüş. Ardından folk ozanı Kathryn Williams, "Buzzin fly" ile Tim Buckley'e güzel bir selam gönderiyor. Williams'ın yorumu albümün parlak anlarından. Öte yandan Jeff'in "Everybody here wants you"su albümde sanki tersyüz edilmiş. Aslında bir "contra-cover"lar albümü hazırlanacak olsa, Matthew Herbert ve Dani Siciliano'nun bu soğuk yorumu orada muhakkak bulunmalı. Birisine "burada herkes seni istiyor" denecekse, asla bu şekilde denmemeli kanımca. Kapanışta ise, bu yıl Mick Harvey'in de kendi albümünde yorumladığı Tim Buckley bestesi "The River" var. Clayhill, şarkının ruhunu kavramış, ama öyle bırakmış.

Buckley'leri seven bu yorumları elbette dinlemek ister, "Dream Brother" da 10 üzerinden notlansa, 6,5'tan 7 eder. *Hilmi Tezgör*

Mick Harvey

One Man's Treasure

(EMI)

Mick Harvey adı, Nick Cave ve şürekâsını yakından bilenler için çok tanıdık, ama solo bir sanatçı olarak pek de bilinen bir ad değil. Harvey 1977'den beri, yani The Boys Next Door'la başlayıp, Birthday Party'le devam edip Bad Seeds'e kadar geçen süreçte hep Nick Cave'le beraber olan tek isim. Cave kurduğu grupların beyniyse, Harvey de bel kemiğini teşkil etmiş. Harvey her enstrümanı çalabilen, düzenleme yapabilen, on parmağında on marifet olan müzisyenlerden. Cave'den ayrı da çalışmaları var Harvey'nin. Film müzikleri dışında en tanınan çalışmaları Serge Gainsbourg'un şarkılarını yorumladığı iki solo cover albümü "Intoxicated Man" ve "Pink Elephant". Fakat Harvey yeni albümü "One Man's Treasure"ı kendisini duygusal açıdan da ifade ettiği ilk ve hatta tek solo albümü sayıyor, Gainsbourg yorumlarını ise entelektüel çalışmalar olarak tanımlıyor. "One Man's Treasure" da Harvey'nin önceki albümleri gibi ağırlıklı olarak bir cover albümü (Tim Buckley, Nick Cave, Lee Hazlewood...) ama Harvey besteleri de içeriyor.

"One Man's Treasure"ın ruhu şöyle bir şey bana göre: Kamp ateşi başında orta yaşlı bir kovboy (Harvey 47 yaşında) şarkılarını söylüyor. Şarkılar gecenin sessizliğine uygun bir ağırbaşlılık içerisinde alkoliklikten, aşktan ve evsiz barksız göçebe yaşamlardan söz ediyor. Klasik konulardan klasik biçimde söz eden klasik şarkılar yani. Şarkıcının sesi güzel ama insanın kalbini avucunun içine alan özel seslerden değil. Söyleyişi de düzgün ve şarkılara hakkını veriyor ama yine yürek yakıcı, iç acıtıcı değil. Yüz kere dinleseniz bu albümü sıkılmazsınız ama "ah dinlesem" diye özlemle yanıp tutuşmazsınız da. Harvey albümünü "Avustralya kentli alternative country" müziği olarak tanımlamış. Kentli country (kırsal) müziği tanımı kavramsal bir çelişki içerse de albümdeki müziğin yapısına uygun. Avustralya göçmen alan bir ülke olduğu için arada ("Come On Spring") Arap havalarından esintiler duymak da şaşırtıcı olmamalı. Ama "Bethelridge" didgeridoo tarzı bir enstrüman sesiyle ve uzakları çağrıştıran havasıyla tam bir Avustralya şarkısı. Kısaca hisse: "One Man's Treasure" iyi, sağlam bir albüm ama yılın en iyi 10 albümü listelerinde yer alacak türden bir çalışma değil. *Cüneyt Cebenoyan*

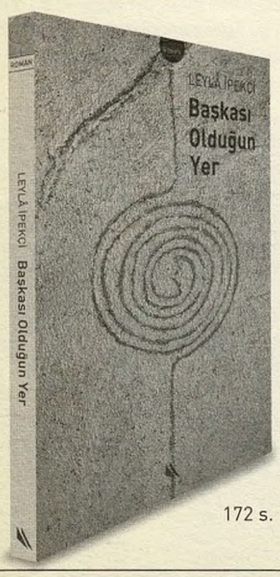

Başkası Olduğun Yer

ROMAN

LEYLÂ İPEKÇİ

"Yeni hayat şimdi başlıyordu, kadim saatlerle..."

"Ya Rabbim; konuşmak istemiyorum.
İstemiyorum izzet tacımı kaptırmak.
Bir şeyler beklemek ondan bundan. Oyalanmak.
Kendimi anmak istemiyorum her duyduğum hikâyede.
Ne de dünyayı içine alan her acıyı dışlayarak bakmak aynaya."

Alışıldık öyküleme biçimlerinden, kronolojik anlatımdan alabildiğine uzak bir üslup; büyük bir içsel dönüşümün serüveni.

172 s.

İnönü Cad. Emektar Sok. No: 24/B Beyoğlu-Gümüşsuyu / İST. **Tel:** (0212) 252 42 80 **Faks:** (0212) 293 15 44 **Web:** www.kanatkitap.com

KANAT

Aşk bize münferit ve dağınık dünyayı bir bütün halinde verir, zekâyı ihsasların yalancı cennetinden ve dar müfredatından, aklın gülünç ve sıkışık hesaplarından kurtararak bir ebediyetin aynası yaptığı içindir ki, biz onun vasıtasıyla ârızî olan her şeyi yeneriz. **AHMET HAMDİ TANPINAR**

Biz birbirimize nigger demeyiz, nigga deriz. Nigger boynunda iple ağaçtan sallanan zencidir. Nigga ise boynunda altın kolyeler, parmağında yüzükler olan zenci. **TUPAC SHAKUR**

Bir katili işkenceyle öldürdüğümüzde bilmem çarptıkları iskemleyi döven çocukların yanılgısına düşmüyor muyuz? **GEORG CHRISTOPH LICHTENBERG**

Siz asıl duyguya önem verin, sesler kendi başlarının çaresine bakabilir. **LEWIS CAROLL**

Vadiye bakıp
Uçurumu görürsün
Kış aynasında
PELİN ÖZER

Masumiyet galiba akla gelen ilk kelime. Ilk şarkının, artık gitmediğimiz ama çocukluğumuzda bayıldığımız sirklere bizi götürmesinden mi, 13 şarkının da kalıcı iz bırakmasından mı bilinmez, ama gerçekten masum bir albüm bu. Tek suçu yaptığı alışkanlık.

Adı Leman'dan çıkmış gibi olan Brooklyn'li beşli, tek albümle ortalığı kasıp kavuran gruplar (bkz. Wolf Parade, Arcade Fire) arasında yerlerini aldılar hem de alın terleriyle. En başta yedi şarkı kaydeden, istedikleri konser imkânlarına kavuşunca daha da çok şarkı yazmaya karar veren CYHSY, albümü tamamen kendi paralarıyla yapmışlar. Üstüne bir de kendileri dağıtmışlar, hem de gelen siparişleri evde teker teker paketleyip postaneye gidip postalayarak. Müzik nasıl olursa olsun, tek başına bu çaba bile albümü almak için yeterli bir sebep. Masumiyet her yerinde albümün.

Pembe sarı kapaklı albüm, grubun ismi, albümün ismi, ilk şarkı, bunların hepsi son derece mutlu ve sevgi dolu bir grup beklentisi ortaya çıkarıyor. Hikayenin geri kalanı bir Polyanna masalı değil belki ama, yine de beklentileri boşa çıkarmıyor. Ne bizimkini ne de konserlerini takip eden David Bowie'yi anlaşılan. Alec Ounsworth'ün son derece kendine özgü vokalleri, grubun sade müziği ile dertsiz tasasız bir kırk dakika yaratıyor albüm. "Let the Cool Goddess Rust Away", ilk gerçek şarkı da diyebiliriz albümdeki, çok basit davulları, bağımsız gitarları ve uzatmalı vokalleriyle albümün geri kalanı için gerçek bir özet. Ama "Over and Over (Lost and Found)", bu sene çıkan en iyi şarkılardan biri kesinlikle. Mutlu bir Interpol şarkısı tadındaki parça, aynı zamanda albümün en temiz şarkısı da. İronik bir Bowie göndermesinden sonra (David Bowie gibi görünüyorsun / Ama bana göstereceğin yeni bir şey yok) bir anda yıkılarak bitmesi sanki derin nefesi dışa vermek gibi. "The Skin of My Yellow Teeth "(evet, hemen hemen bütün şarkı isimleri de Leman'dan çıkmış gibi) ve hemen arkasından gelen "Is This Love da albümün en dikkati çeken şarkıları. Zaten "Is This Love", grubun çıkış parçasıydı aynı zamanda.

Oasis'i hatırlatan aradaki kısa şarkıcıklarla beraber CYHSY, dinleyeni o hep istenen ama bir türlü bulunamayan huzurlu ve neşeli bir yere götürüyor sanki. Toy bir Talking Heads'i akla getiriyorlar, daha önemlisi Talking Heads gibi farklı mecralara açılma potansiyeline sahipler. Değişik müzik kültürlerinden gelen beş benzemezin yarattığı bu kırk güzel dakika, şu sıralar tecrübe edilmesi gereken iki şeyden biri. Büyük bir plak şirketiyle anlaşmadan önce, grup elemanları hala sadece kendileri gibiyken bu grup dinlenmeli, bir de Castro ölmeden önce Küba görülmeli. *Sinan Kolat*

BAXTER DURY
Floor Show
(Rough Trade)

Bu yazıya ya böyle girilecek, ya da böyle girilecek herhalde; Baxter Dury, Ian Dury'nin oğlu! Ian Dury'i bilmeyen var mı? Kendisi, "sex, drugs & rock and roll" lafının mucidi, 70'lerin "rock'n'roll" ikonu. Grubu Blockheads ile çıkardıkları ilk albümleri 1977 tarihli efsanevi "New Boots And Panties!!"in kapağında kadın iç çamaşırları satan bir dükkanın önüne poz veriyor. Yanında altı yaşında bir de ufaklık var. İşte o ufaklık Baxter Dury. İsmini hem otobüs şoförü olan dedesinin birlikte çalıştığı siyah biletçiden, hem de Ian Dury'nin favorisi Jamaikan barların bulunduğu Baxter caddesinden alan küçük Dury, babasının oğlu olarak elbette pek de normal bir hayat geçirmemiş. Doğuşunu Blockheads, Chuck Berry'nin "Jòhnny Be Good"ini çalarak kutlamış ya bir kere! 15 yaşındayken Ian Dury, Roman Polanski'nin "Pirates" filminde oynamak için Amerika'ya gittiğinde, oğlunu eski bir Led Zeppelin roadie'sine emanet etmiş; devasa vücudu dövmelerle dolu, Blockheads'in "The Sulphate Strangler"ına da konu olan dostu Strangler, yeni ergenin akıl hocası olmuş. "Sülfat", Baxter'ı hergün okula bırakıp, alırken, o okumaya gönül koyamamış, bir yandan bol bol hap aşırmış adamından, bir yandan da sıkı bir funk, soul ve caz dinleyicisi olarak büyürken, babası gibi sırf beyazlar diye o da Beatles'a gıcık kapmış. 20'lerinin ortasına geldiğinde Blockheads –ve Clash'den– Mickey Gallagher'in oğlu Ben ile şarkılar yazmaya başlamış. Island ile anlaşma imzalayacaklarken, projeden vazgeçilmiş, böylece 2000 Mart'ında babasını kanserden kaybedene kadar, saatçide çalışmaktan, filmciliğe dikiş tutturamadığı türlü işe girip çıkmış. Babasının vefatıysa, ilk şarkılarını yazmaya başlamasının milatı olmuş. Ahbapları Portishead'den Geoff Barrow ve Adrian Utley ile Richard Hawley'in katkılarıyla "The Oscar Brown" (2001) EP'sini çıkarmış, 2 sene sonra da "Len Parrot's Memorial Lift" adındaki debut gelmiş. Biz bu iki albümü de dinlemediğimiz gibi, "Floor Show"u da alıp almamamak da epey tereddüt ettik. Yanılmışız. "Floor Show"u babasının hatırına aldıysak da, kesinlikle onun hatırı için yazmıyoruz.

Zaten Ian Dury dinlese, "kapatın şu zımbırtıyı" diye feryadı basardı kanımızca. Baxter, rock'n'roll'un pek karanlık sularında yol alıyor bir kere. Eski Spiritualized üyeleri davulcu Damon Reece ve gitarist Mike Mooney ile kaydettiği, incecik tüllerden, ipeklerden, kat kat sarılı bir müziği var onun. Beyaz olmasına beyaz, ama çok içinde bir yerlerde, bir "zenci" de saklıyor. 35 dakika, 9 şarkı, bir yandan saykodeliğin allahı, kayıp bir Pink Floyd kaydı gibi tınlıyor diğer yandan da, –zaten onları Doves ve benzeri gruplardan ayıran da bu– düpedüz bir "pop" albümü gibi çalışıyor. Bu arada ilk dinleyişlerde edindiğimiz orta karar indie albümü havası da darmadağın oluyor tabii. Sırasıyla albümü açılışı yapan "Francesca's Party", konuşurak söylediği "Cocaine Man" –ki albümde "narkotik" önemli mevzulardan–, ilk single "Lisa Said" gibi şarkılar ruhunuzu öyle bir dansettiriyorlar ki, ister istemez bedeniniz de hafifliyor, dudaklarınıza da bu özel durumu yansıtan bir sırıtış yayılıveriyor. "Floor Show" belki herkesin seveceği albümlerden değil. Ama yüzünüze bakılıp, "bu ne hal?", "bu ne garip müzik?" denmesine aldırmayacaklar için bire bir. *İlker Aksoy*

ONŞARKI

6. Cadde Sabuha
Amadou & Mariam Camions Sauvages
B-52's Planet Claire
Badly Drawn Boy You Were Right
Belle & Sebastian Your Cover's Blown
Coldplay Talk
M.I.A Bingo
Primal Scream & Kate Moss Some Velvet Morning
Sergent Garcia Stop Da War
Slainte Mhath Annie

ROLL DİSKO OTUZ

YİRMİALBÜM

Ahmet Kaya Kalsın Benim Davam...
Animal Collective Feels
Babyshambles Down In Albion
Bruce Springsteen Nebraska
Black Dice Broken Ear Record
Calexico & Iron Wine In The Reins
Depeche Mode Playing The Angel
Echo & The Bunnymen Siberia
Ian Dury New Boots and Panties!!
Hüsnü Şenlendirici Hüsn-ü Klarnet
Kate Bush Aerial
Madonna Confessions On A Dance Floor
Matt Elliott Drinking Songs
The National Alligator
The Pogues Rum Sodomy & The Lash
Scout Niblett Kidnapped by Neptune
Sinéad O'Connor Throw Down Your Arms
Susheela Raman Music For Crocodiles
Taner Öngür Evde Tek Başına
Vashti Bunyan Lookaftering

ALKOLLÜ ŞARKILAR

Agora Meyhanesi - **Zeki Müren** • Al Kadehi Eline - **Yeşim** • Alcoholic - **Starsailor** • At Kadehi Elinden - **Behiye Aksoy** • Barstool Blues - **Neil Young** • Beer Drinkers & Hell Raisers - **ZZ Top** • Ben Tövbemi Geri Aldım - **Hakkı Bulut** • Beni Söyletme - **Nazan Öncel** • Bitter Wine - **L7** • Bu Akşam - **Duman** • Bu Gece İçtikçe İçmeli - **Nilüfer** • Bütün İçkiler Benden Bu Gece - **Alpay** • Champagne - **Jacques Higelin** • Champagne & Reefer - **Muddy Waters** • Cigarettes and Alcohol - **Rod Stewart** • Çek Mustafa Çek - **Ahmet Kaya** • Dertliler Meyhanesi - **Atilla Diye Biri** • Drinking Again - **Dinah Washington** • Drinking Song - **Divine Comedy** • Drinking Tequila - **Jim Reeves** • Drinking Woman - **Will Oldham** • Drunk - **Vic Chesnutt** • Drunk On The Moon - **Tom Waits** • Her Akşam Votka Rakı Şarap - **Dario Moreno** • Her Gece Meyhanede - **Esengül** • (I Was Drunk At The) Pulpit - **Palace Brothers** • I'm An Alcoholic - **Joe Nacco** • İçiyorsam Sebebi Var - **Gönül Akkor** • İçiyorum - **Ajda Pekkan** • İçki-Sigara - **Ömür Göksel** • İçkim ve Ben - **Juanito** • İçtim İçtim Kendimden Geçtim - **Fecri Ebcioğlu** • İspanyol Meyhanesi - **Timur Selçuk** • Kadehler - **Özdemir Erdoğan** • Koy Koy Koy - **Tanju Okan** • Liar's Bar - **Beautiful South** • Little Ole Wine Drinker, Me - **Dean Martin** • Meyhanede - **Erkin Koray** • Meyhanenin Kanunu - **Ertan Anapa** • Moonlight and Vodka - **Chris de Burgh** • Moonshine Whiskey - **Van Morrison** • Ne Senden Geçerim Ne Meyhaneden - **Ferdi Tayfur** • One Bourbon, One Scotch, One Beer - **John Lee Hooker** • Pişşt Barmen - **Fikret Kızılok** • Sarhoşun Biri - **Orhan Gencebay** • Sen Sarhoş Olunca - **Mazhar Fuat Özkan** • Streams Of Whiskey - **The Pogues** • Too Drunk To Fuck - **Dead Kennedys** • Veresiye Rakı Şarap - **Deniz Kızı Eftalya** • Vodka, Beer, Wine and Whiskey - **Steve Gornall** • Whiskey Heaven - **Fats Domino** • Whiskey Night - **REO Speedwagon** • Whiskey Rock-A-Roller - **Lynyrd Skynyrd** • Whiskey Ships - **Guided By Voices**

İNGİLTERE ALBÜMLER

1. **Madonna** Confessions On A Dance Floor
2. **Will Young** Keep On
3. **Take That** Never Forget
4. **Robbie Williams** Intensive Care
5. **Westlife** Face To Face
6. **Il Divo** Ancora
7. **Kelly Clarkson** Breakaway
8. **Enya** Amarantine
9. **Eurythmics** Ultimate Collection
10. **Gorillaz** Demon Days

İNGİLTERE SINGLE'LAR

1. **Shayne Ward** That's My Goal
2. **Nizlopi** JCB Song
3. **Pogues** Fairytale Of New York
4. **Westlife ft. Diana Ross** When You Tell...
5. **Eminem** When I'm Gone
6. **Crazy Frog** Jingle Bells
7. **Pussycat Dolls** Stickwitu
8. **Madonna** Hung Up
9. **Girls Aloud** See The Day
10. **Coldplay** Talk

AMERİKA ALBÜMLER

1. **Eminem** Curtain Call –The Hits
2. **Carrie Underwood** Some Hearts
3. **"Now 20"** (Various Artists)
4. **Bo Bice** The Real Thing
5. **Kenny Chesney** The Road And The Radio
6. **Nickelback** All The Right Reasons
7. **Mariah Carey** The Emancipation Of Mimi
8. **Kelly Clarkson** Breakaway
9. **Black Eyed Peas** Monkey Business
10. **Johnny Cash** The Legend Of Johnny Cash

=16 *Dört kere dört onaltı: Plakçılarda hangi albümler satıyor, kulüplerde hangi parçalar çalıyor?*

ROOM RECORDINGS / Taksim
1. Gang Of Four Entertainment CD
2. Cobra Killer
Das Mandolinenorchester CD
3. Tennant/Lowe Battleship Potemkin CD
4. Anton Corbijn
"The Work of Director" DVD

ZİHNİ / Kadıköy
1. Nils Petter Molvær ER
2. Dave Holland Big Band Overtime
3. "İstanbul Hatırası" (Film Müziği)
4. Manu Katché Neighbourhood

ESKİ BEYRUT / Beyoğlu
1. Rebel Moves Every When
2. René Aubry Sirtaki à Helsinki
3. Morcheeba Summertime
4. Wyclef Jean ft. Mary J. Blige 911

ARAF / Beyoğlu
1. Gogol Bordello Madagascar
2. Nouvelle Vague
Love Will Tear Us Apart
3. CocoRosie Beautiful Boys
4. Nancy Sinatra Summer Wine

ZERO / Kadıköy
1. Ladytron Witching Hour
2. Kate Bush Aerial
3. Korn See You On The Other Side
4. Depeche Mode Playing The Angel

KÖSTEBEK / Beşiktaş
1. Depeche Mode Playing The Angel
2. Opeth Ghost Reveries
3. Him Dark Light
4. Children of Bodom
Are You Dead Yet?

KARGA / Kadıköy
1. Nine Horses Darkest Birds
2. Tweaker ft. Robert Smith Truth Is
3. Hector Zazou Victim Of Stars
4. James Honest Joe

MELEK / Beyoğlu
1. Heather Nova
Throwing Fire At The Sun
2. Cat Power Yesterday Is Here
3. Bid Bad Voodoo Daddy
Mambo Swing
4. Kendra Smith Heart and Soul

Hüsnü Şenlendirici

Laço Tayfa'dan ayrı, "Hüsn-ü Klarnet" isimli solo albümünü yayınlayan Hüsnü Şenlendirici, geçtiğimiz ay üniversite öğrencilerinin karşısında ter döktü. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde Sosyal Yaşam ve Müzik konulu ders veren Gökhan Akçura'nın konuğuydu mahir klarnetçi... Roman plaklarında eğlenceli bir gezinti ve derste tuttuğumuz notlara buyrun... İmtihanda sorular burdan gelecek.

BİZ SAHNEDE ÖRGÜTLENİRİZ

Biz Romanlar hiçbir şekilde örgütlenemeyen, kendine hayrı olmayan bir toplumuz. Müzik ve dans hariç. Biz ancak sahnede örgütlenebiliyoruz.

Gülistan Hanım Değirmenci Kantosu *(Kantolar)*

Gökhan Akçura: 1904-1905 yılına ait bir kayıt bu. Taş plak tarihi üzerine araştırmalar yapan Cemal Ünlü, eski plaklardaki kadın sesleri hakkında şu özetlemeyi yapıyor: "Plak şirketleri Cumhuriyet öncesi gazellere, şarkılara, taksimlere, kimi türkülere ve Şamran, Pepron gibi kantoculara ağırlık verir. Kadın sanatçılar, kantonun yanısıra Türkçe şarkılar da söyleyen azınlıklardan Mme Victoria, Mme Eugénie, Kamelia Minyon Virjin hanımlardır... Nasib, Gülistan, Gülfidan, Şevkidil hanımlar büyük olasılıkla Çingene asıllıdır." Şu soruyla başlayalım: Türkiye'de veya dünyada Romanlara özgü tek bir müzik var mı?

Hüsnü Şenlendirici: Türkiye'de yok, dünyada da yok. Bütün Romanlar yerleştikleri ülkenin müziğini çalıyorlar aslında. İspanya'daki Romanlar İspanyol, Yunanistan'dakiler Yunan müziği çalıyor. Türkiye'deki Roman müziğine de Roman müziği demek yanlış olur. "Türk-Roman müziği" demek lâzım belki de.

Akçura: Ama dinlediğin anda hemen Romanları akla getiren bazı müzikler var. Kendi orijinlerinden gelen unsurlar yok mu çaldıkları müzikte?

Şenlendirici: Bir lezzet farkı vardır. Dıştaki boyalar, aksesuarlar biraz farklıdır. Neticede bu dinlediğimiz hicaz makamında, 9/8'lik bir parça... Türkiye'de yapılan Roman müziği Türk müziği üzerine uyarlanmış. Bütün makamların, dizilerin, gamların ve ritmlerin temelinde Türk müziği var. Biraz yorum farkı oluyor sadece.

Akçura: Nasıl bir yorum farkı?

Şenlendirici: Nasıl ki zenciler iyi basket oynuyorlar... Ve neredeyse en iyi cazcılar zencilerdir, öyle değil mi? Bunun gibi bir durum. Romanların dünyaya hayrı olan tek şeyleri müziktir ve danstır bana göre. İçlerinde bir doktor, bir mühendis var mı? İyi bir bina yapmış bir Roman, iyi bir Roman cerrah, hükümetten bir Roman görmek çok zordur. Bir deyim vardır, "Romanı padişah yapmışlar, önce babasını asmış" diye... Bizim aramızda bir gırgırdır bu.

Akçura: Bir yanlarıyla göçebe insanlar Romanlar. Uygarlık tarihine girmeleri veya ona adapte olmaları düşünülemez. Başka bir yaşamı seçmişler belki...

Şenlendirici: Evet, göçebe olanlar da var. Yurtdışına festivallere gittiğimizde, arabalarla dolaştıklarını görüyorum. Kıyafetleriyle, tavırlarıyla, saç traşlarıyla her hallerinden belli. Artık çadır, at arabası da bitmiş, son model karavanlarla geziniyorlar... Ama inanılmaz asimile olmuş Romanlar da var. Türkiye'deki Romanlar çok asimile olmuş. Ben de Türklüğümle övünüyorum. Arkama baktığımda, anne tarafım Roman, ama baba tarafım Bergama'nın Ferizler köyünden, çok eski yerleşikler. Roman mı, değil mi, bilmiyorum. Ben Romanı andırıyorum, anne tarafıma çekmişim. Romanlar nerden gelmişler, nereye giderler, beni ilgilendirmiyor. Dünyanın her yerinde Türk müzisyeni olarak çalıyorum.

Şükrü Tunar Karşılama *(İstanbul 1925)*

Şenlendirici: Şükrü Tunar, Türkiye'de klarneti ilk tanıtan adamdır diyebiliriz. Bana göre en önemli isimdir, çünkü ilktir. Klarneti en çok geliştiren adamdır. Edremitli Romanlardandır.

Akçura: Film gibi bir hikâyesi var: 1962'de, Zeki Müren'e sahnede eşlik ederken kalp krizinden ölmüş.

Şenlendirici: Sahnede öldüğünü biliyordum, evet.

Akçura: 1907 Edremit doğumlu. I. Dünya Savaşı yıllarında bando askerlerinin birinin elinde klarnet görmüş ve çalmayı aklına koymuş. 13 yaşında tiyatrocuların peşine takılıp İzmir'e gitmiş. Tiyatrolarda oynadıktan sonra İzmir Musiki Cemiyeti'ne girmiş, geceleri de gazinolarda çalışmış. Sonra İstanbul'a geçmiş, Üsküdar Musiki Cemiyeti'ne girmiş. Burada Selahattin Pınar ve Necati Tokyay gibi isimlerle birlikte öğrenciymiş. Klarnet çalışı Mesut Cemil Bey'i çok etkilemiş ve 1927'de, radyoda, Türk Telsiz Telefon Şirketi'nce başlatılan yayınlarda ilk önemli performansını gerçekleştirmiş. Bazı kaynaklar, Türk usûlü klarneti onun bulduğunu söylüyorlar.

Şenlendirici: Halbuki bu adam mu-

cit değil aslında. Ama Şükrü Tunar'dan önce sol klarnet yoktu. Türkiye'de sol klarnet kullanılır. Diğer klarnetlerle tonları ve boyutları fark eder. Batı müziğinde kullanılan perde sistemi de farklıdır. Orada si bemol klarnet çalınır. Batı müziğindeki la bizde re oluyor, hâlâ düzeltemedik bu yanlışı. Ama Türk müziğindeki, uddaki ve kanundaki re, sol klarnetteki re ile aynıdır. O yüzden sol klarnet tercih ediliyor. Serkan Çağrı diye bir arkadaşımız bunun tarihini araştırıyor. İTÜ'de hocalık yapıyor. Kendisinin de bir albümü var.

Akçura: Klarnet, Romanların en çok kullandığı saz.

Şenlendirici: Değil aslında. Hani bir laf vardır ya, herkes Fenerbahçeli doğar. Her Roman klarnetçi olmak istiyor. Ama olamıyor.

Akçura: En çok plağı klarnetçiler yapmış...

Şenlendirici: Çünkü klarnet solist bir enstrüman, ön planda. Güçlü bir saz. Eskiden ses sistemleri, akustikler bu kadar iyi değilken, en çok öttüren kazanıyordu. Kemancı orda gıy gıy yaparken, klarnetçi bir dütle her şeyi kapatır. Türk halkı klarneti çok seviyor, hem neşesini hem de hüznünü seviyor.

❋ Haydar Tatlıyay Nihavent Sirto *(Kemanî Haydar Tatlıyay)*

Akçura: Şimdi '40'lardan bir kayıt, başka bir solo saz. Plaklar arasında kemancıların plakları da var... Kemanî Haydar Tatlıyay 1908-1963 yılları arasında yaşamış, Dramalı, bazı kaynaklara göre Serezli...

Şenlendirici: 1930'lardan itibaren belirli isimler var. İki elin parmakları kadar. Bunlar bir tarz oluşturmuş Türk müziğinde. Biz asimile olurken, Türk müziğini de kendimize uydurmuşuz belki. Eski zamanlarda, 1910'lara bile baktığımızda Klasik Türk müziği ağırlıktadır, Dede Efendiler falan... Sonra işin içine daha neşeli, daha farklı tınılar girmiş, bunu yaratanlar Haydar Tatlıyay gibi, Şükrü Tunar gibi müzisyenler. Türk müziğinin bugünlere gelmesinde çok büyük emekleri vardır bu insanların. Biz genç müzisyenler olarak hep eski müzisyenleri dinleyerek bir şeyler öğreniyoruz. Belki de onları taklit ediyoruz, feyz alıyoruz. Ama bu insanlar hiç kimseden feyz almadan kendileri yaratmışlar bu tarzı. O yüzden her zaman en büyük olarak kalacaklar.

❋ Kemanî Cemal Çeribaşı Oyun Havası *(Kemanî Cemal)*

Şenlendirici: Bunu bilmiyorum mesela...

Akçura: Abdullah Kılıç'ın Edirne'de Roman Müziği başlıklı yazısından aktaralım: "Daha önceleri toplumdan kopuk yaşayan ve kendi kimliklerini açıklamada çekingen davranan Çingenelerin toplum tarafından kabul görmesinde, 1970'lerde hızlanan plak endüstrisinin önemli bir rolü vardır. Bu tarihe kadar birçok ünlüye eşlik eden Çingene çalgıcısı olmasına rağmen, Makedonya kökenli bir Çingene olan klarnetçi Muhacir İbrahim, sadece yöresel Çingene oyun havalarını icra etmekle kalmaz, 25'e yakın plak doldurarak hem kayıt sektörüne tek başına giren ilk Çingene olur, hem de kendinden sonra gelen meslektaşlarına örnek olur. Daha sonra kemanî Cemal Çınarlı da onun yolunda giderek geçimini müzikten sağlar..." Bu parça, aslında bildiğimiz Mastika. Ama buradaki ismi "Çeribaşı Oyun Havası". Bir başka plakta "Romen Havası" olarak geçiyor. Bizim nesil bu ezgiyi '80'li yıllardaki "Mastika mastika, sigarası Malboro" şarkısından hatırlar...

Film ya da tiyatro yapan bir sürü oyuncunun ağzında bir Roman konuşma tarzı var. Hani böyle burnunu tıkayıp... Bunu gördüğümde, o insanları gırtlaklayasım geliyor.

Şenlendirici: Evet, "Mastika"yı kısaca bir çaldı, sonra başka bir şeye devam etti. Ama bu tema eskiden beri olan bir şey... "Mastika", bir Roman havasıdır. 9/8'lik ve 2/4'lük bir tema vardır, net olan... Şimdi TRT'de bile bir sürü müzisyen arkadaş Roman havası çalabiliyor. Eskiden o tarzı bilmiyordu insanlar, Romanların kendilerine hastı. Ama artık Türk müziği içinde öyle bir yayıldı ki, Türk müziğinden bir parça gibi.

Akçura: Cumhuriyet öncesinde Ermeni ve Rum müzisyenler çok fazlaydı. Herkes göç edince, Romanlar onların açığını kapatmış olabilir mi? Bir kısmı da Balkanlardan mübadele yoluyla buraya gelmiş olabilirler...

Şenlendirici: Doğru, Ermeni ve Rumları maalesef kovmuşlar ülkemizden. Yunanistan'da bir sürü arkadaşım, büyük amcalarım falan var, İstanbul deyince hâlâ ağlıyorlar.

Foto: Şahan Nuhoğlu

ROLL BULDU, KONUŞTU: **KEŞANLI HÜSEYİN GEZEK**

KARTAL, PENDİK, YAKACIK HİCAZ, NİHAVEND, UŞŞAK

Bu 45'liğin çıktığı zamanları hatırlıyor musunuz?

Hüseyin Gezek: Bilmem ki, kırk sene vardır, fazlası da vardır ihtimal. Bizim menajerimiz vardı bir tane, o da öldü, neyse, o bizi Unkapanı'nda bir şirkete götürmüştü. O zaman kaset yoktu affedersin, sadece plak... O arkadaşlarla grup olarak Keşan'da çalışıyorduk önceden, sonra gittik yaptık.

Bu çaldığınız tek 45'lik mi?

Evet ya, o öyle tektir. Bir de Sevilen diye bir şirket vardı Unkapanı'nda, onlara bir şey çalmıştık, ama hatırlamıyorum. Zaten o fotoğrafta gördüklerinin çoğu vefat etmiştir. Belki bir tanesi hayattadır. Sonra istesek belki yine yapardık plak, ama affedersin, o zaman müzik yaptın mı tutulurdu. Şimdi Türk sanat müziğini seven azaldı. Org çıktı, Türk sanat müziği öldü.

O fotoğrafta kaç yaşındasınız?

20-25 herhalde.

Kaç yaşında başladınız çalmaya?

(Çok düşününce eşi araya giriyor: "Dokuz-on yaşında başlamıştır. Çocukkene kaval çalıyordu. Sonra ilerledi, kendiliğinden klarnete geçti. Kendisinin okuması yoktur. Çok bilgisi de yoktur diyeyim ben size. Yani öyle notayla çalışmışlığı yoktur. Kafadan...")

Kaç senelik evlisiniz?

(Eşi cevaplıyor: "Elli sene dolmuştur. Biz bir evde doğduk, büyüdük, orada da evlendik işte. Keşan - Malkaralıyız biz, ama kırk sene önce geldik İstanbul'a. Gençliği Keşan'da geçmiştir bunun.")

Plak para kazandırmış mıydı?

Bir miktar almıştık tabii, ama çok da değil. O zamanın parası başkaydı tabii.

İstanbul'da nerelerde, kimlerle çalıştınız?

Gazino nerede varsa işte... Bostancı'da çalıştık, Çamlıca'da çalıştık, Dilek Gazinosu... Cümbüş diye bir vardı. Kartal, Pendik, Yakacık, gitmediğimiz yer yok. Değişik sanatçılarla çalışmışızdır, isim bilmem, Bülent Ersoy'la da çalıştım afedersiniz. Zaten o sebepten geldik Keşan'dan buraya. Köy yeri başka, İstanbul başka... Bizim oralarda 24 saat çalarsın, İstanbul'da bir saat çalar evine gidersin. Düğün alemi

O insanlar Türk müziğini çok seviyorlar ve iyi çalıyorlar. Çok tanıdığım udçu, kemençeci, kanuncu var Yunanistan'da. Onların yokluğunda burada birilerinin ön plana çıkması gerekiyordu, yoksa büyük bir eksiklik olurdu.

❋ Kemanî Zogo ve Arkadaşları Göbek Havası *(45'lik)*

Akçura: Hakkında bir bilgi bulamadım. İsmine bakarsak, Arnavut olmalı...

Şenlendirici: Balkan müziklerinde Türk müziğinin büyük hakimiyeti var zaten. Belki de zamanında burada yaşayan insanların göç etmek zorunda kalmalarından dolayı.

Akçura: Osmanlı döneminde, İstanbul'daki Roman sanatçıların iki tane loncası var. Biri Edirnekapı loncası, diğeri de Ayvansaray loncası. Bu Ayvansaray loncası çok önemli sanatçılar yetiştiriyor. Osman Cemal Kaygılı'nın "Çingeneler" romanında bu loncalar çok ayrıntılı işleniyor. "Onlarda tükenmez saymakla çalgıcılar. Zurna mı dersin, klarnet mi, kemençe mi, ut mu, kanunça mı, hanende mi, çengi mi gırladır. Hem de hepsi kıyak ustadır..." diye anlatıyor Kaygılı. Bu kitaptan bir isim listesi de çıkarabiliriz: Hanendelerden Kurban İsmail, Ayvansaraylı Mehmet ve Mehmet'in babası Hurşit, Çengilerden Sulukuleli Büyük Mestinaz, Çakır Melek, İnce Pakize, Koca Güllü, Büyük Şöhret, Çakır Emine... Çalgıcılardan kemaneci Meftun, zurnacı Yakomi (Vidos'tan göçebe), zurnacı Arap Mehmet, zurnacı Çakır Emin, klarnetçi İnce Mehmet, çiftenağracı Kahraman *(çiftenağra: iki küçük dümbelekten oluşan ve değnekle çalınan bir saz, kudüm, nakkare)*, kemancı Bülbülî Salim... Bir de klarnetçilerin pîri İbrahim varmış ki, alaturka incesaza klarneti o sokmuş.

Şenlendirici: Hadi ya, bak şimdi!

❋ Gelibolulu Hasan Yarımdünya ve Arkadaşları Çilingir Pancarı *(45'lik)*

Akçura: İpucu: Okay Temiz'in klarnetçisi olarak tanınıyor.

Şenlendirici: Hasan Yarımdünya mı? Herhalde gençlik yıllarından bu 45'lik.

Akçura: Hasan Yarımdünya (ya da Hasan Gırnatacı) 1945'te Şarköy'de doğmuş. Gelibolu'ya yedi yaşında gelmiş. 17 yaşına kadar keman çalmış, sonra klarnete geçmiş... Hep teksesli / çoksesli tartışmaları yapılır ya, Roman parçaları kendiliğinden çoksesli gibi.

Şenlendirici: Gibi. Aslında değil. İkisinin ortasında kalmış bence. Ben altı yıldan fazla çalıştım bu adamla. Benim klarnet çalmamda çok etkisi vardır. Hâlâ çalışıyor... Yüzlerce festivale gitti.

Akçura: İçlerini bulamadığım bazı 45'lik kapaklarım var. Bakmak ister misin? Mesela biri Keşanlı Hüseyin Gezek.

Şenlendirici: Hadi yaa!? Bak, bu klarnetçi şu anda Üsküdar'da yaşıyor. Bu resim kaç senesinden, bilmiyorum. Ama görseniz, bu adam hâlâ aynı. *(gülüşmeler)*

Akçura: En az otuz senelik plak bu.

Şenlendirici: Çok ciddi söylüyorum, adam hâlâ aynı. Çok merak ediyorsanız, Üsküdar'da Selamsız diye bir Roman mahallesi vardır, bu fotoğrafı yanınıza alın, gidin, şok olun!.. Ben tanırım kendisini, hâlâ çalıyor... Öbür plaktaki Kara Hüseyin'in de oğullarını tanıyorum ben. Geçen gün tanıştık.

❋ Tekbıyık İzzet ve Arkadaşları Emine Oyun Havası *(45'lik)*

Akçura: Kapağı çok komik bir plak. Dört ayrı plak hep aynı kapakla çıkı-

Vasili Saleas dünya çapında klarnetçidir, Mustafa Kandıralı'ya saygısını görmeniz lâzımdı. Kandıralı mı, Şükrü Tunar mı konusunda kararsızım. Çok temel müzisyenler.

başka, sahne başka. Solist programını bitirince iş biter, düğün uzar da uzar.

Keşan'da çalışacak müzikli yerler var mıydı?

Orada alemlere takıldık zamanında. Doğum günü olur, toplantı olur... Şimdi artık gazinolar iş yapmıyor ki. Telefon gelirse gideriz bir yerlere.

Şimdi haftada kaç gün çalışıyorsunuz?

İki gün. Eski işler yok artık. Yılbaşında Bostancı'da Sofra diye bir yer var, oraya gideceğiz kısmetse... Fasıl işte...

Nereden başlıyorsunuz fasıla? Her gece program aynı mı?

Şimdi, makamlar var: Hicaz var, nihavend, uşşak, hüzzam, segâh... Makam dolu yani. Arkadaşımız ne okuyacaksa oradan giriyoruz, hicaz mı, nihavend mi, ona göre peşrevini yaparız.

Sizin en sevdiğiniz makam hangisi?

Hicazı severim.

Siz kaç senedir aynı şeyleri çalıyorsunuz, ama dinleyenler değişiyor. Onların istekleri de değişiyor mu?

Şimdikiler pek değişik. Arabesk seven var, pop müziği bile isterler.

Ne istiyorlar mesela, fasıl grubundan Tarkan istedikleri oluyor mu?

Biz solist ne söylerse onu çalıyoruz. Tarkan da istiyorlar tabii, öyle bir şeyler uydurup çalıyoruz.

Kızıyor musunuz bu duruma?

Yok, müzisyen adam kızmaz. Müzisyen adam geniş olur. Kızacaksan yapmazsın o işi. Bir kere Mahallenin Muhtarları'nda bile çaldık.

Klarnetin dışında kanun da çalıyorsunuz, değil mi?

Kanunda o kadar ahım şahım değilimdir.

Kaç senedir aynı klarneti kullanıyorsunuz?

Ooo... Kırk sene. Karaköy'den, Mercan Yokuşu'ndan almıştım.

Bu fotoğraftaki klarnet yani...

Aynısıdır. Yerli değil tabii bu, Paris'ten. 15 liraya mı, 20 liraya mı, öyle bir şeye almıştım.

Üfledikçe güzelleşir mi klarnetin sesi?

Tabii, ama sesten anlayacaksın. Çaldığında güzel sesi tanıyacaksın. Ustaysan anlarsın tabii, usta değilsen ben n'apayım?

Şarkı söyler misiniz?

Ben hep klarnet çalarım, ama dost meclislerinde elimden geldiğince söylerim de istersem.

Şarkıcılardan kimleri beğenirsiniz?

Sibel Can var. Bülent Ersoy iyidir, sanatçıdır. Muazzez Abacı...

Sizin anne tarafı komple müzisyenmiş galiba...

Tabii, annemin abileri. İbrahim Çelik amcamdı. Ramazan Sert annemin kardeşiydi. Sülâle sırf müzisyendi. Evde hep müzik, hep müzik.

Başka bir iş yaptınız mı hiç?

Yapmadım. Yapamazdım ki zaten, ne yapayım?

Kendi besteniz var mı?

Arkadaşlarımızla oturduğumuzda yapmışızdır. Tek başıma yapamıyorum.

Klarnetçilerden kimleri beğeniyorsunuz?

Selim Sesler iyidir; o da uzağımız değildir zaten, görüşürüz. Hüsnü var, Alâaddin var, Bergamalı İsmail, Tilki Bülent, Dilâver, Çanakkaleli Aydın, Ödemişli Memet, Balıkesirli Kemal, Kaşık Ali, Kara Ali, bunlar iyi müzisyendir. Dört dörtlüklerdir yani.

Sizin küçükken etkilendiğiniz bir usta var mı?

Eski çalışlar başka, yeniler başka. Şimdi daha güzel çalıyorlar. Eskiden bu kadar nizam yoktu, şimdi herkeste malûmat fazla. Benim ustam öldü, rahmetli. Hasan Abi vardı, Hüseyin Abi vardı, Salih Abi, Ramazan Abi... Keşan'da mahallenin abileri bunlar. Hepsi öldü... Zaten senelerdir Keşan'a gitmişliğim de yok.

Sizin içkiyle aranız nasıl?

İyidir. Rakı severim, aslan sütüdür, viskiden iyidir bence. Eskisi gibi içemiyoruz ki. Gençken içerdik bol. Şimdi içmek yok. Ameliyat oldum ya ben.

Selamsız'da çok müzisyen var mı?

Vardır. Düğünlere geleceksiniz siz. Kadınlar gecesi başka, erkekler gecesi başka. Kına gecesi yapılır. Salonda olursa, dansöz de gelir. İsterseniz oynatayım benim torunları da...

Söyleşi: ***Pınar Öğünç***

yor karşıma piyasada. Resim üzerine adamın uyduruk bıyığı yapılmış. Bu da çoğu gibi konuşmalı, atışmalı bir plak.

Şenlendirici: Benim elimde hiç böyle dökümanlar yok... Hep böyle arkadan sesi gelen kadınlar olur. Grek müziğinde de böyle. Bu plağın fazla piyasa olduğu belli, iş olsun diye yapılmış... Türkiye'de Roman müziğine aslında çok katkıda bulunmuş bir adam vardır: Belki de 2000 taneye yakın plağı ve kaseti olan Deli Selim. Bizim piyasanın içinde her müzisyenin kendine göre bir rafı vardır. En alttan yükseğe doğru çıkarlar... Deli Selim, Türkiye'deki en kötü klarnetçilerden biridir. Çünkü komik çalar. Belki bunu söylemem çok ayıp ama, rezalet çalar. Bu kadar da olmaz yani. Hep gülerdik biz onun çalış tarzına ve numaralarına. Sonradan fark ettim ki, adamın kendine has bir tarzı varmış. İyi çalmak, ille de kusursuz çalmak ya da doğru sesleri basmak değilmiş. Adamın asıl yapması gereken şey insanları oynatmaktı ve oynatıyordu. Yeni öldüğü dönemlerde turnedeydim ben. Sakari Kukko diye bir saksofoncu vardır, flüt de çalar, piyano da çalar. Dünyanın bir sürü müzisyeniyle çalışmıştır. Deli Selim'i sordu bize. "Öldü" deyince, başladı hıçkıra hıçkıra ağlamaya. Turnenin ortasında, onun yaşadığı şehire, evine gittik, bir dolap dolusu Deli Selim kaseti vardı adamın.

Akçura: Özel kayıtlar mı?

Şenlendirici: Hayır, piyasa kasetleri. Deli Selim her hafta kaset çıkarıyordu. *(gülüşmeler)* Yanına üç-beş arkadaş alıyor, giriyorlar stüdyoya, belki de evde teyple kayıt yapıyorlardır pata küte. Ben bir yıla yaydım bu albümü yapmayı. Yavaş yavaş, sindire sindire... Ama onlar, ne çalacaklarını bilmeden, hadi kaset yapalım deyip, oturup hadi bir çiftetelli, ardından 9/8'lik çalıp kaset çıkarıyorlardı. Deli Selim'in şarkıcıları da meşhurdu. Billur sesli şarkıcıları vardı. Bir de onun oğlu var şimdi: Akıllı Selim. Ama babasından daha kötü çalıyor. Onda hiç ışık yok. *(gülüşmeler)*

❋ Mustafa Kandıralı ve Arkadaşları Zennube Oyun Havası *(Oyun Havaları)*

Şenlendirici: Atilla Taş meşhur etti yenilerde bu parçayı...

Akçura: Mustafa Kandıralı, senin hocan olduğunu söylüyor.

Şenlendirici: Diyebiliriz aslında. Çok dinledim onu. Hâlâ da onun taklidini yaparım. Son bayramda, TRT 2'deki Dünyanın Türküsü programımızı seyrettiniz mi? Gündem Yaylı Grubu'yla oyun havalarını çaldık. Orada Mustafa Kandıralı'nın taklidini yaptım aslında. Onun biraz daha modern hali işte... Hareketlerini bile taklit ediyorum adamın. Mustafa Kandıralı ve Şükrü Tunar çok önemli adamlardır. Bence onların üstüne kimse çıkmayacak.

Akçura: '86'dan beri çalmıyormuş...

Şenlendirici: İki yıl önce Açıkhava Tiyatrosu'nda Vasilis Saleas'la çaldım ben. Vasili Saleas dünya çapında bir klarnetçidir, çok meşhurdur, çok büyüktür. Mustafa Kandıralı'ya olan saygısını kuliste olup görmeniz lâzımdı. Sahnede de birkaç numara yapıyor, "Mustafaaa" diye bağırıyor, "bak, senin gibi çalıyorum" gibilerinden... Kandıralı, bütün Balkanlara ve Araplara bu tarzı yaymıştır. Mustafa Kandıralı mı, Şükrü Tunar mı konusunda kararsızım. Siyahla beyaz gibi. Çok temel müzisyenler.

Akçura: Kandıralı Amerika'da da caz çalmış. Hatta bir röportajında "Louis Armstrong'la da çaldım. Ama öyle kafasız adamım ki, onlarla bir fotoğraf çektirmemişim" diyor.

İnsanlar Kibariye'yi görünce gülümsemeye başlıyor. Kadının tipi öyle, ne yapalım yani? Ama bu kadın Türk müziği için bir Ümmü Gülsüm'dür. Gönül Akkor bir, o iki.

❋ Deli Selim & Kadir Ürün Limoncu - Bizim Maalle *(Edirne Romanları)*

Şenlendirici: Bu tam Roman havası işte. Budur yani.

Akçura: Özellikle eski 45'liklerde gizli bir takım numaralar var. Herhalde erotik bir söylem: Bayılma numaraları, doktor, iğneci, pansumancı... Bunlar ne anlama geliyor, bilemiyorum. Gazetelerde yeni bir haber çıktı: Kültür Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan Edirne Roman Halk Müziği Topluluğu korserler verecekmiş. Kendi dillerinde Romanca oyun havaları hazırlamışlar. Sen Romanca biliyor musun?

Şenlendirici: Hayır, aslında kullanılan birkaç kelime var ama, onlar işe yaramayacak argo laflar.

Akçura: '60'larda İzmir Karşıyaka'da kullandığımız bütün argo laflar Romancaydı mesela. Erkek adam anlamında baro derdik. Piyiz içkiydi, sipali paraydı, "paralar cicoz" derdik "bitti" anlamında... Çeribaşının Edirne'deki Kakava şenliklerini açış konuşmasında söylediği Romanca sözcükler, aslında, Romanların namaz kılarken söyledikleri sözlermiş: "Kamata mançez / Bilekten palançez / Akine nanay / Dikine nanay / Lop aşağı mançez / Lop yukarı mançez / Diklâm toparles / Kuklam toparles / Peş kana tahtaya yat / Sağına selâm / Soluna selâm / Paca davlesa / Ve aleikumselam". Bunları, namaz kılarken, yapacakları hareketleri unutmasınlar diye kendi kendilerine söylerlermiş. Romanlar gerçek anlamda müslüman olmamışlardır, pagan olarak görürüm ben onları.

Şenlendirici: Makedonya, Bulgaristan ve Türkiye'deki Romanların yüzde yüzü müslümandır. Hem de ciddi anlamda müslümanlaşmışlardır.

Akçura: Belki sonradan, yeni yeni

oluşmuştur bu durum.

Şenlendirici: Ona bakarsanız, Türklerin müslüman olması da çok fazla uzağa dayanmıyor.

Akçura: 1980'lerde Sulukule'ye gittiğimde, dinle bir alâkalarının olmadığı belliydi. Dışarı karşı bir korunma mekanizması olarak dindarlığı gösteriyorlardı, ama din kültürleri yoktu. Belli Roman bölgelerinin, özellikle getto olarak kalan yerlerin dinle alâkaları göstermelik.

Şenlendirici: Benim hiç tanıdığım yok öyle biri... Dünyada en kalabalık toplumun Çingeneler olduğunu biliyor musunuz arkadaşlar? Ve biz hiçbir şekilde örgütlenemeyen, kendine hayrı olmayan bir toplumuz. Müzik ve dans hariç. Biz ancak sahnede örgütlenebiliyoruz. Bu ülkede hâlâ Çingene lafı küfür sayılıyor. Bunun en büyük suçlularından biri de biziz. Aslını inkar eden kâfirdir. Biz önce Romanlığı kabul edemiyoruz halk olarak. Türkiye'nin çeşitli yerlerinde, TRT'de, Kültür Bakanlığı'nda, senfonilerde bir yerlere gelmiş bir sürü Roman müzisyen vardır. Bunlara gidip "Roman mısın" dediğinde, adam bozulur. Çünkü söyleyemez Roman olduğunu. Ekşi Sözlük'e bir girin de okuyun, neler yazmışlar Çingeneler hakkında. Küfretmiyorlar, ama saçmasapan konuşuyorlar... Ben 14 yaşımdan beri dünyayı dolaşıyorum, Türkler dünya gözünden nasıl görünüyorsa –biz hâlâ yobaz, fesle dolaşan, sarıklı cüppeli insanlarız onlara göre–, nasıl biz Türkler kendimizi anlatamıyorsak dünyaya, biz Çingenelerin de maalesef Türkiye'de çok çirkin bir yerimiz var. İnsanlar "aa, bu Romanlar ne güzel çalıyorlar" diyor ama, arkanı döndüğünde başka şey söylüyor. Bizim halkımız maalesef zihinsel olarak yobaz. Türk insanı olarak biz böyleyiz maalesef. Film ya da tiyatro yapan bir sürü oyuncunun ağzında bir Roman konuşma tarzı vardır, biliyorsunuz. Hani böyle burnunu tıkayıp... Bunu gördüğümde, o insanları gırtlaklayasım geliyor. Hiç öyle bir şey yok aslında... Benim 11 yaşında bir oğlum var. Doğduğunda, eve gelince hemen klarnetleri, trompetleri dizdim, fotoğraf çektim. Udları, notaları evin içine dağıttım. Klarnetle kulağına ne taksimler yaptım. Ama herif 11 yaşına geldi, hâlâ çalamıyor, allah kahretmesin! Benim en büyük hayalim buydu. Şimdiye kadar bütün hayallerim gerçekleşti. Hayal etmediğim bir sürü şey de gerçekleşti. Ama içimde bir burukluk var, oğlum çalamıyor diye...

❋ **Erköse Kardeşler İstanbul Geceleri** *(Oyun Havaları)*

Akçura: Udda Selahattin Erköse, kemanda Ali Erköse, klarnette Barbaros Erköse... Selanik göçmeni Bursalı bir aile... Erköseler Romanlıklarını kabul etmiyorlar galiba.

Şenlendirici: En has Romanlardandırlar aslında.

Akçura: Barbaros Erköse de neredeyse 70 yaşına geldi. Haydar Tatlıyay'ın CD'sinde Barbaros Erköse'nin gençlik resmi var.

Şenlendirici: Bakayım. Vay be! Bu Haydar Tatlıyay mı? Kulağa bak adamdaki! Haydar Tatlıyay da çok şey katmıştır Türk müziğine. Çok güzel şarkıları, saz semaileri, peşrevleri vardır.

❋ **Okay Temiz Hopscoth / Koca Arap** *(Fishmarket)*

Akçura: Baban Ergün Şenlendirici ilk parçada trompet, ikincisinde davul çalıyor. Hayal Kahvesi'nin açıldığı yıllarda, Okay Temiz'le beraber baban da sahneye çıkardı. Ayrıca Acid Trippin grubuyla da çalardı. Roman olduğunun farkında değildik, galiba tipinde öyle bir hava yoktu. Nasıldı babanla ilişkin?

Şenlendirici: Babamla beraber büyümedik. Ben altı yaşındayken onlar İstanbul'a yerleştiler. İlkokul falan derken, 11-12 yaşlarına doğru geldim bu tarafa. 12 yaşımdan itibaren babamla hep beraber çalıştık. Son altı-yedi senesinde hep bir aradaydık. Okay'la, Laço grubuyla, Embryo'yla, Balık Ayhan'la hep beraber çalıştık. Babam dünyanın en iyi cazcılarıyla tanıştı, bir sürü projede yer aldı, ama hak ettiği ilgiyi göremedi.

Akçura: Trompet, Romanlarda çok sık rastlanan bir saz değil.

Şenlendirici: Trakya'da ve diğer yerlerdeki Roman kültürlerinde klarnet, keman, kanun olur ama, trompet ve saksofon duyamazsınız. Ama bizim Bergama'da, sanki Balkanlardan çekirdek bir kitle gelip oraya yerleşmiş gibi, trompet ve saksofon kültürü vardır. Makedonya'daki gibi, Bulgarlardaki gibi, trompet ve saksofon çalınır.

Akçura: Şükrü Tunar da anlatıyor ya, klarneti bandoda görüp keşfettiğini. Ege'de bando kültürü olabilir.

Şenlendirici: Şükrü Tunar aynı zamanda inanılmaz güzel saksofon çalardı. Edremit'te, Bergama'da, Soma tarafında, Balıkesir'de trompetçiler ve saksofoncular vardır ve çok güzel Türk sanat müziği çalarlar. Ben de biraz trompet çalmaya çalışıyorum.

❋ **Kibariye İyimserim** *(Aşkın Adresi - İyimserim)*

Akçura: Kibariye'nin ikinci longplay'i bu. Sözler Ümit Yaşar Oğuzcan'ın... Kibariye'yi çok sevdiğini biliyoruz. Laço Tayfa'nın bir albümünde de konuk sanatçıydı... Kibariye'nin gençliği bu: Baksana şu fotoğrafa, dökülüyor her tarafı.

Şenlendirici: Ama budur yani. Ona başka bir şey giydiremezsin ki. Bu kadına daha güzel bir kıyafet giydirdiğinizi hayal etsenize. Olmaz. Normal durmaz.

Akçura: Kibariye nereli? Sulukuleli mi?

Şenlendirici: İzmirli. İkiçeşmelik'ten... İnsanlar Kibariye'yi görünce, hafiften gülümsemeye başlıyor. Aşağılama değil ama, aşağılamaya yakın bir şey. Bu bizim halkımızın zihniyet yobazlığıyla ilgili bu. Evet, bu kadın gerçekten komik. Kadının tipi öyle, ne yapalım yani? Ama bu kadın Türk müziği için bir Ümmü Gülsüm'dür... Büyük bir sestir. Büyük bir sanatçıdır. Bir Sibel Can gibi, bir Hülya Avşar gibi, kim varsa karizma ve oturaklı bir kadın, bu sese sahip kadının öyle bir kadın olduğunu hayal edip bir şarkısını dinlerseniz eğer, Kibariye'ye bakışınız bir anda değişir. Kadıncağızı İzmir'de, Fuar'da sahnenin arkasından okutmuşlar, Safiye Ayla'nın başına gelen onun da başına gelmiş. Bakınca bir gülümseme geliyor insanın içinden ama, dinleyince öyle olmaması lazım. Yurtdışından tanıdığınız müzikle ilgilenen arkadaşlarınız varsa, bir albümünü alıp dinletin bakalım, bu ses nasıl bir sestir diye... Japonlar ödül verdi ona. En akordlu ses ödülünü aldı: Hiç detone olmadan en doğru söyleyen şarkıcı ödülü... Olayın teknik kısmını bilse, böyle okuyamaz. Tamamen doğaçlama olarak doğru okuyor. Bir şahit olun lütfen. Kibariye'yi canlı olarak dinlemenizi isterim. Tabii ki klasik okuyan, opera okuyan hocalarımız var. Ama biz piyasa ve Romanlar hakkında sohbet ediyoruz şimdi... Gönül Akkor, Türkiye'nin gelmiş geçmiş en önemli sesidir bana göre. Bence en büyük o. Kibariye ondan sonra geliyor. Gönül Akkor ve Kâmuran Akkor da Romandır. Kâmuran Akkor o kadar güzel okuyamaz ama, Gönül Akkor bir derya deniz gibidir. Bulabilirseniz, Gönül Akkor albümlerini alın. Bir gün dinlemek isteyebilirsiniz.

Bir kız öğrenci: Küçüklükten beri bana hep söylerler: "Seni annenle baban Çingenelerden mi almış?"

Şenlendirici: Niye, çok eğlenceli bir kız mısın sen?

Kız öğrenci: Çok oynardım, şarkı söylerdim... Çocuk aklımla, Çingeneler çok mu kötüdür acaba diye düşünürdüm... Antalya'da bir Çingene ailesi komşumuzdu, bir gün bizi düğünlerine davet ettiler, o gece "ben galiba buraya aitim" dedim. Çünkü kadınlar, erkekler, ellerinde rakı bardakları, çok rahat oynuyorlar... Bizse kültür olarak çok sınırlandırmışız kendimizi. Ben şimdi fotoğraf bölümünde okuyorum. Çingeneler bu alanda çok önemli malzemedir fotoğrafçılık öğrencileri için.

Şenlendirici: Evet, çünkü çok renklidirler ve doğaldırlar... Sen de yaşamışsın, görmüşsün... Ben bir yazı okumuştum. Çingenelerin lanetlenmesi nasıl olmuş, biliyor musunuz? Hz. İsa'nın çarmıha gerilirken el ve ayaklarına çakılan çivileri Çingeneler yapmışlar. Ulan ne alâkası var! Çingene çiviyi yapmış. Sen o çiviyi çakanı lanetlesene! *(gülüşmeler)*

Sonradan anladım ki, iyi çalmak, ille de kusursuz çalmak ya da doğru sesleri basmak değilmiş. Deli Selim'in asıl yapması gereken şey insanları oynatmaktı ve oynatıyordu.

ansiklopedi

a→

ALTIN BATININ KIZI

(La Fanciulla del West) –Puccini'nin üç perdelik operası. Metin: Guelfo Civinini ve Carlo Zangarini.

19. yüzyıl ortalarında California... Altın arayıcılar kampın barına dolmuşlardır. Barın sahibesi Minnie adlı genç, güzel bir kızdır. Tümü de ona derin saygı ve güven duymakta, altınları saklaması için bırakmaktadırlar. Aralarında şerif Jack Rance de olmak üzere, bazıları da aşıktır Minnie'ye. Kız görünür, tümünü toplayıp din dersine başlar. Bu arada postacı gelmiş, mektupları getirmiştir. Jack Rance bir köşeye çektiği Minnie'ye aşkından bahsetmekte, kendisiyle evlenmesini istemektedir. Minnie için olanaksızdır bu; Jack evlidir, kendisi koca olarak çok sevdiği bir adamı seçecektir. Kapı açılır, yakışıklı bir genç girer. Adı Dick Johnson'dur, vaktiyle Minnie'yi tanımıştır. Bardakileri kuşkuya düşüren yabancı Minnie'nin tanıklık etmesi sayesinde serbest bırakılır, kız onunla dans etmekten çekinmez. Bara bir Meksikalı girmiştir. Söylediğine bakılırsa, kısa süre öncesine kadar bölgeli kasıp kavuran, aslen Birleşik Amerikalı haydut Ramerrez'le işbirliği yapmış, şimdi ona düşman olmuştur, kaldığı yeri bilmektedir. Başta şerif olmak üzere herkes atlara atlayarak uzaklaşır. Yalnız kalan gençler için birbirlerine aşklarını açıklamamak için sebep kalmamıştır. Dick Johnson fırtınalı bir kış gecesi Minnie'nin evine gelir, bu sırada tabanca sesleri duyulur, kız delikanlıyı saklayıp kapıyı açar. Gelenler Jack Rance ve üç altın arayıcıdır, haydut Ramerrez'in izini bulmuşlardır. Ramerrez, geçen gün bara gelen Dick Johnson'dur. Adamlar gider, kız büyük bir düş kırıklığına uğramıştır. Dick de gitmek üzere çıkar, yaralanarak döner. Minnie onu saklar, tekrar gelen Jack Rance'e orada olmadığını söyler. Fakat yukardan bir damla kan şerifin eline düşer. Kadın ona bir parti poker önerir, kazanırsa Dick onunla kalacaktır. Jack kabul eder, Minnie'nin yaptığı hile sonucu kaybedip çıkar gider. Aradan günler geçmiş, Dick bir gezide yakalanmıştır. Asılmak üzere bir ağaç altına götürülür. Bu sırada Minnie gözükür, Dick'in artık değiştiğini söyler, bağışlamalarını ister. Toplananlar yavaş yavaş yumuşayarak Dick'in hayatını bağışlarlar. İki sevgili gidecek, bir daha oraya dönmeyeceklerdir.

Faruk Yener, "Müzik Kılavuzu"

d→

DAKOTALAR

Ya da kovboy filmlerindeki adıyla Siular (Sioux). Kendi dillerinde "müttefikler" ya da "dostlar" anlamına gelen Dakota, Kuzey Amerika ova yerlilerini birleştiren kabile konfederasyonunun adı. Dakotalar üç ana grupta toplanıyordu: Santiler, Yanktonlar ve Titanlar; bunlar tarihsel ittifakı oluşturduktan sonra kendilerini sırasıyla Dakota, Nakota ve Lakota olarak adlandırdı. Santi kolunu oluşturan kabileler 17. yüzyılın ortalarına kadar Superior Gölü kıyısında yaşıyordu. Burada yabani pirinç ve fasulye toplar, geyik ve bizonun yanısıra kanolardan zıpkınla balık avlarlardı.

Ama bölgenin öteki büyük kızılderili ulusu Chippewa yerlileriyle yaptıkları amansız savaşlardan sonra bugünkü Minnesota'nın güneyine göç etmek zorunda kaldılar. Minnesota'yı kateden ırmak boylarında yaşayan Yankton ve Titan grupları ise, Chippewa istilâsından sonra bugün Kuzey ve Güney Dakota eyaletlerinin bulunduğu bölgeye sürüldü; kutsal Mississippi sularına veda ettiler. Bu kabileler, göçten sonra geleneksel tarım etkinliklerini ve çanak çömlek yapımını bırakıp ova yerlilerine özgü yaşam biçimini benimsediler, yerleşik yaşamdan göçebeliğe geçtiler. "Dakota" kavramı, bu tarihsel "tehcir" olayından geliyor. Ulu ruh Wahkon-Tonkah'a adanan "powwow" ayinleriyle kutsanmış bir kaynaşmanın, bir dostluğun ifadesi.

Minnesota, 1916: Kızılderili müziği uzmanı, etnolog Frances Densmore kendi yaptığı bir kaydı Dakota şefi Kara Ayak'a dinletiyor

Ne var ki, "Siu" kavramı ve "sioux" etimolojisi tam tersi bir seyir izlemekte. Chippewalar, Kanada topraklarını fetheden Fransızlarla işbirliği yaparken düşmanları Dakotaları sulak bölgelerde yaşayan yılanlara benzeterek "nadouesse" (engerek) adıyla tanıttı. Fransızlar da literatürde bunun çoğulu olan "nadouessesioux", giderek kısaltması olan "sioux" adını kullanmaya başladı. "Sioux" onlar için "engerekler", yani "düşmanlar" anlamına geliyordu. Hollywood'un kovboy filmleri Amerikan mitolojisini kurarken vahşiliği yansıtan bu adı ve tabii anlamını benimsedi. Bir tarafta kovboylar, yani "bizimkiler", yani iyiler; öteki tarafta Siular, yani "düşmanlar", yani kötüler. Sonuçta, Batı kültüründe "Dakota" yerine "Siu" adının kullanımı yaygınlaştı.

Dakotalar, "altına hücum"un başladığı 1850'lerden itibaren Minnesota'daki topraklarını kaybetmeye başladı. 1862'de sef Küçük Karga'nın önderliğinde ayaklandılar, ama yenildiler. Bundan sonrası Dakota eyaletlerinin batısına, oradan da Nebraska çöllerine kadar sürülmelerine yol açacak savaşlarla geçti. Güçleri azaldıkça daha büyük soykırımına uğradılar. 1877'de öncü şeflerden Çılgın At teslim olduktan sonra öldürüldü. Kanada'ya kaçan Oturan Boğa ise kabilelerinin başına ancak 1881'de dönebildi. Umutlarını iyice yitiren Dakotalar arasında, kurtarıcının bir gün geleceği, eski güzel günlere yeniden dönüleceği ve ölmüş olanlarla tekrar buluşulacağını telkin eden "Hayalet Dansı" adlı yeni bir şamanik din ortaya çıktı. Bundan rahatsız olan ABD yöneticileri elebaşlarını yakalamak üzere harekete geçti. 1890'da Oturan Boğa öldürüldü. Aynı yılın sonunda büyük Wounded Knee katliamıyla Dakota direnişi tamamen kırıldı. Kristof Kolomb'un 1492'de Amerika kıtasını keşfetmesiyle başlayan kızılderili soykırımı sona erdi. Günümüzde Kuzey Amerika'daki rezervasyonlarda yaşayan Dakota kızılderililerinin sayısı 100 binden az.

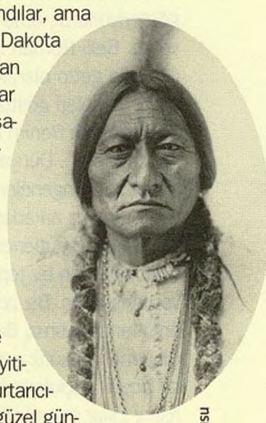

Dakota şefi Oturan Boğa: Mohikanların sonuncusu

k→

KLARNET

Anadolu halk çalgıları arasına klarnetin girmesiyle, halk musikimizde bir klarnet çığırının açılması, zurnanın körletilmesi, ezilmesi gibi yorumlara yol açmıştır. Bu, bir bakıma böyle görünüyorsa da, aslında klarnet zurnayı körletmiş, ezmiş değil, olsa olsa bazı bölgelerin şehir halk musikisinde zurnanın yerine kullanılır olmuştur denilebilir. Folklorun kaynak yerleri olan köylerde zurna, davulun ayrılmaz unsuru olarak, klarnetin bölgelenmiş olduğu yerlerde bile, hiç değişmeyen üslûbu, millî rengi ve soyluluğu ile yaşatılmakta devam etmektedir.

Klarnet, İstanbul'a Mahmut II zamanında saray bandosu kurulurken getirilmiştir. Bu bandoyu kuran Donizetti adında bir İtalyandı. Kendisine paşa unvanı verilmiş, musiki tarihimize Donizetti Paşa diye geçmiştir.

Çakmaklı denilen iki oktav genişliğindeki (sol klarnet) ki, buna "aşk klarneti" de demişler, Türk ezgisinin diyapozununa yattığı için bir ses tiz olan "la klarneti" ile, sonraları fasıl musikimize girmiştir. Memleketimizde bandonun kurulmasını öğen Antepli şair Avnî, klarnetin adını "kralinat" diye telaffuz ederek "Kralinat gibi bir sâz-ı rânâ / İder âhengini her kavmin icrâ" diyor. Anadolu'da klarnete "gırnata" denilmesi tarihi ile, bunun bir ilişkisi olup olmadığını araştırdım. Gırnatanın daha eskiye gittiği kanısına vardım. Çünkü, Evliya Çelebi, kendi zamanında, İngiliz icâdı bir çalgıdan bahsetmekte ve adına "gırnata" demektedir.

Yanılmıyorsam, klarneti fasıl musikisine sokan, İbrahim Efendi adında, devrin usta bir klarnetçi-

"Dhôtel İle Kayısı Arasındaki Küçük Fark", Jean Dubuffet, 1947

sidir. Yakın bir tarih, şöyle böyle 50-60 yıllık iş. Bu sanatçının sonraları klarnet taksimlerinin plaklarda çıktığını sanıyorum.

Şimdi, bu iki tip klarnet, yani sol ve la diyapozonlu klarnetler, hâlen Anadolu halk musikimizde en çok kullanılan klarnet tipleridir. Klarnetin Avrupa'da çeşitleri geliştikçe, diyapozonları da değişmiş, fabrikalar sol ve la klarnetleri yapmaz olunca, yerini si bemol klarnetler almıştır. Fakat bu tip klarnet Türk ezgisinin özelliklerine uygun gelmediği için yadırganmıştır.

Anadolu'da gırnata adı verilen bu tip çalgılar, önceleri "Halkalı – parçalı ve anahtarlı" değildi. Asya kültürüne dayanan bu tip çalgıların doğuşlarında, beş ve yedi delikli "pentatonik" ve "diyatonik", beş sesli, tabii sesleri kapsayan yapı özelliği gösterdikleri meydana çıkar. Gittikçe gelişmiştir, zaten her çalgı böyle olmuştur.

Gövdesindeki ses delikleri, zurna ve kavalda olduğu gibi, parmakla açılıp kapatılarak çalınan klarnetler vardı. Hatta çeyrek sesler bile parmağı biraz sağa, biraz sola kaydırmakla çıkarılabiliyordu. Ancak iki oktavlık oldukları için de, benim "çınar kargalarının sesine benzettiğim" çatlak sesler çıkarma tehlikesi de yoktu. Safranbolu'ya 50-60 yıl önce klarneti ilk getirenlerden Gırnatacı Mustafa Çavuş, Gırnatacı İsmail Çavuş gibi bu çalgıyı askerlikte öğrenmiş halk sanatçıları, çalgılarının bazı ses deliklerini balmumu ile kapatıp yedi deliğini (ses perdesini) kullanarak çalarlardı. İsmail Çavuş'un, gırnatasının kapadığı deliklerinin yanıbaşına kendince başka delikler açtığını hatırlarım. Öyle sanıyorum ki, halk musikimize klarnetin girdiği her yerde böyle olmuştur. Klarnetin daha çok Balkan savaşından dönenler tarafından Anadolu'ya getirildiği söylenebilir. Orduda kurulan bandolarda, istidatlı memleket çocuklarının çeşitli bando çalgıları öğrenmeleriyle açılan bu çığırda, özellikle gırnata, bûli adiyle iki tip çalgı halk musikimize kolaylıkla girebilmiştir. Gırnatacı Mustafa Çavuş ve İsmail Çavuş, bir de Bûlici Osman, çalgılarını asker ocağında öğrenmiş, 50-60 yıl öncesi Safranbolu halk musikisinin usta sanatçılarıydı. Özellikle düğünlerde çalgı çalarlardı.

Woody Allen

Bu çalgıyı, halk musikimizin yapısına, tonal özelliklerine ve duygusal yönüne göre değerlendirmek mümkündür. Bazı bölgeler vardır ki, halk musikilerinin yapısını etkileyen olaylar bakımından sert ya da yumuşak tabiatı, hareket ve davranışları ifâde edebilmekte, çalgılarının tonal özelliklerinin de önemli rolü vardır. Sözgelimi, halay, bar, hora gibi meydan oyunlarında nasıl ki davul-zurna ayrılmaz bir bütünse, Karadeniz horonlarının sert ve kıvrak ritmli havasına girerek oyunun atik figürlerine yay yetiştirmekte, ezgi kovalamakta Karadeniz kemençesi, sipsi ve tulum zurna en uygun gelen çalgılarsa, bir bozlak'ın, bir maya'nın ya da ağıt'ın yakılmasındaki havayı aynı duygu zenginliğiyle verebilen mey, bağlama ve kemânenin yerine başka bir çalgı uyduramazsınız. Çoban hayatına girmiş, kırların havasını kaval kadar verebilen başka bir çalgı düşünebilir misiniz? Bu bakımlardandır ki, klarnetin, bazı bölgeler halk musikisine yatkın gelen havası, bu çalgıya folklorumuza kolaylıkla girme şansı kazandırmıştır denilebilir.

Klarnetin en yaygın bölgelerinde Harput, Eğin halk musikilerinin yapısındaki gariplik, gurbet duygusu, özlemlik, hicran gibi yürek ezici âhengine ve üslûp beraberliğine klarnet sesinin daha uygun düşmesi, bu çalgının bu bölgelerde tutunmasını kolaylaştırmıştır. Eğin'e de ilk klarneti getiren ve yayılmasında hizmeti geçen Ahmet Kâhyeri adında biriymiş. 60 yıl öncesine aittir. Hâlen oğlu Muzaffer Kâhyeri amatör bir klarnetçidir. Bu bölgeye klarnet gelmeden önce, halk musikisinin baş çalgısı elbette zurnaydı. Bu bölgenin usta zurnacılarından Zurnacı Şerif, Zurnacı Kasımoğlu gibi halk sanatçıları, klarnet gelip de tutununcaya kadar, 10-12 yıl zurnalarını üfürmekte, avurt şişirmekte devam etmişlerdir. Bugün, Eğin'in birçok köylerinde de zurna ön plandadır. Şu var ki, Harput, Eğin klarnete gönülden bağlanmıştır. Eskilerden Cinali, Fahri Rabatlı, Güzel İbo diye anılan ve tek ayak halayları en iyi oynayan Demirci İbrahim, Üç Kardeşler diye anılan Hüseyin ve Şükrü, Cevat Esmer kardeşler, adları Eğin'in halk musikisi tarihine geçmiş ünlü halk sanatçılarıdır. Bugün Eğin'de yetişmiş 20-25 klarnetçi sayıyorlar, hepsi de sağdır. Bunlardan Berat Aşkale, Ali Yaman, Yaşar Türkmen, Mustafa Özgül, Mustafa Özgüven, Ahmet Güler, Hüseyin Gökçe, Kâzım Ulukaya, bir kısmını ustalardır. Eğinliler de sol ve la klarnet çalıyorlar. Gırnata diye halk musikimize girmiş olan klarnet, her ne kadar, Türk folklorunun geleneksel bir çalgısı değilse de, bugün millîleşmiş âhengi ile Halk musikimize hemen her bölgede kendisini kabul ettirmiş çalgılardan biridir.

Sadi Yaver Ataman, Folklora Doğru, Mart 1971

n→

NEW BOOTS AND PANTIES!!

Ian Dury'nin 1977 tarihli "New Boots and Panties!!" albümünün kapağında Ian ve oğlu Baxter.

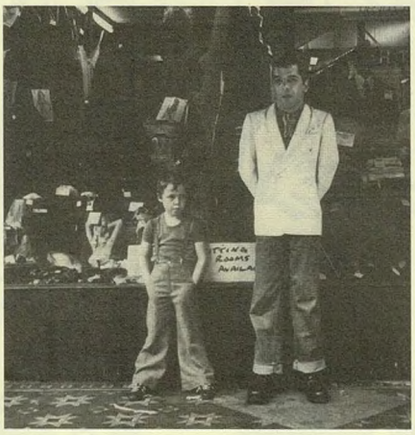

p→

PLATINI, MICHEL

İki 10 numara: Platini, sağda Maradona'yla

q→

QUEEN'S PARK RANGERS

Londra'nın Sepherd's Bush'u, The Who ve Sex Pistols üyelerinin mahallesi. Birinci ve ikinci kuşak göçmenlerin sığınağı. Queens Park, Shepherd's Bush'un alâmet-i farikası. Takımın rengi bol: İçerde mavi-beyaz, dışarda kırmızı-siyah. Kuruluş'u 1882'ye uzanıyor. Şimdi ikinci ligde, geçen sezonu dapdaracık kadro ve malî imkânsızlıklara rağmen liderin dört puan gerisinde bitirdi. "Yıldızının parladığı an" 1966-67 sezonu: İngiltere Kupası'nın finaline kadar çıkıyor, West Bromwich Albion'a karşı 2-0 yenik götürdüğü maçı 3-2 kazanarak kupayı alıyor –bir üçüncü lig takımının kupayı kazanması görülmüş şey değil. En parlak sezonsa 1975-76. Birinci ligde son haftaya Liverpool'la kafa kafaya giriyor... 1980-81'de ikinci defa kupa finali oynuyor, Tottenham Hotspur'a Glen Hoddle'ın penaltısıyla 1-0 yenik düşüyor. Ünlü fanları arasında Clash'in gitaristi Mick Jones, Robert Smith, Pete Doherty var. Ezeli rakipleri, hatta "kanlıları" Chelsea. Sırf bu yüzden bile tutmaya değer...

Pete Doherty, Guardian'da 25 Ekim 2005'te yayınlanan yazısında şöyle diyor: "Bir ilişki düşünün, yürümüyor, fakat yıllardır sürdürüyorsunuz. Bir futbol takımı tutmak öyle bir şey. Bir kadına duyduğunuz bağlılıktan daha derin bir bağ vardır aranızda. Sevgiliniz en iyi arkadaşınızla yatarsa, o ilişki biter. Ama Rangers'ın hocası Ian Hollaway en iyi dostumla yatsa bile Rangers aşkım bitmez. Maça gitmeyi sevmenize sebep olan her şey mazi olsa da –reklamsız formalar mesela– takımınızı terketmezsiniz. Çocukluğum birçok farklı yerde geçti, hep bir köksüzlük hissettim. Queens Park bana bir kimlik verdi. Eskiden bir QPR fanzini çıkarıyordum, Batı Cephesinde Asayiş Berkemal'di adı. En güzel anılarım QPR stadındadır. Yazları Loftus Road'un parmaklıklarından tırmanır, kitabım ve defterimle bomboş tribünlere yayılır, kalenin arkasında oturup sigara tüttürürdüm. Kız arkadaşımla soyunma odalarına girip bir çift şort araklamıştık. Hayatımın en romantik anlarından biriydi: QPR'ın soyunma odasına girmek. "Down In Albion"un bukletinde, benim hatunun (Kate Moss) Rangers formalı bir fotoğrafı var. Futbol fantezisi buna denir işte."

32 ARALIK

Vakit geceyarısını geçmişti. Kayalara çarpan güçlü bir dalga sözünü kesti adamın. Çoktandır kendi kendine konuşuyordu demek ki. Kayaları yavaş yavaş tırmanıp patikaya çıktı. Ağır adımlarla yürürken, yıllar önce ağabeyinden öğrendiği bir şehir şarkısını mırıldanıyordu...

32 Aralık'tan bahsetme bana
Unutmak istiyorum o geceyi
Hatırlatma bana Aralık 32'yi
Eski bir dosta veda etmeyi
Babyshambles, "32nd of December"

Ağaca tünemiş kargalar gibi

bağlıyız birbirimize, şehirle.

Pek karışıp görüşmesek de, aynı taşlara basıp

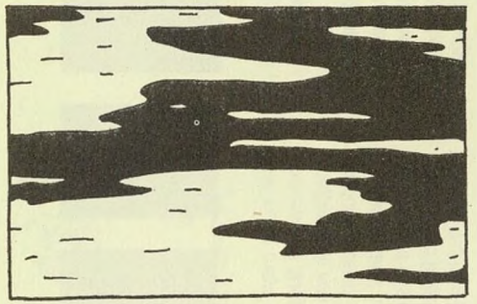

aynı bulutları seyrediyoruz...

Bazen yağmurdan kaçıp bir yere sığınınca, asansörde

ya da dolmuşta, soluklarımızı hissedecek kadar yaklaşınca birbirimize

aynı havayı soluduğumuzu fark edip

bakışlarımızı kaçırıyoruz...

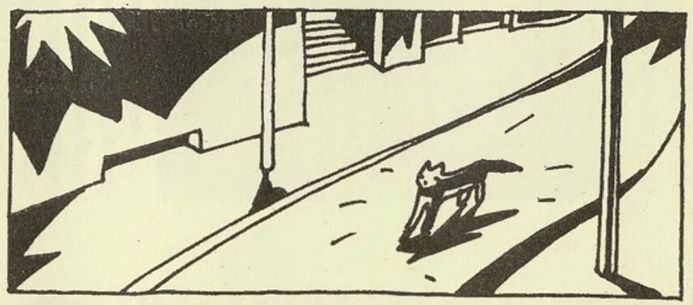

Sokakları boşaltıp evlere çekilince,

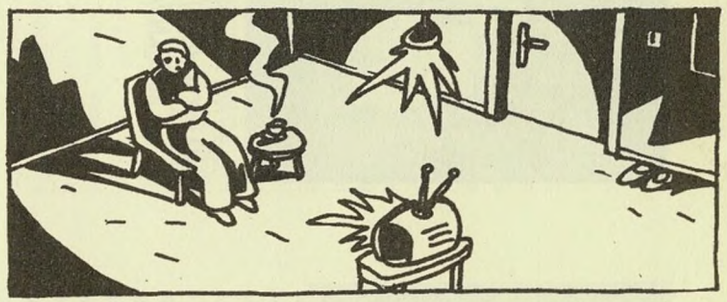

kurtuluyoruz birbirimizden.

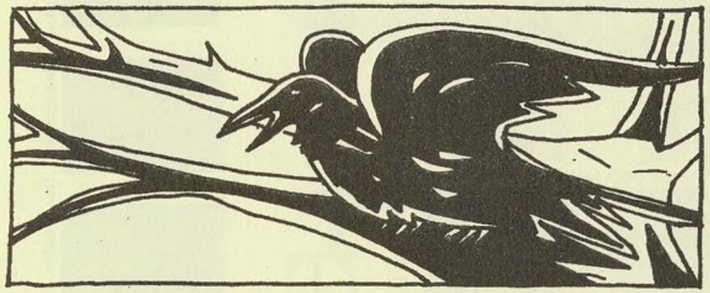

Uykuya hazırlanan kargalar gibi,

mahzunlaşıyoruz...

Çizgiler ve metin: Tuncer Erdem, "Şehrin Ilık Solukları"

İnsanlar, mümkün olanın olacağını veya farklı olanın olabileceğini derinden derine bilirler. Yalnızca tok ve belki de endişesiz değil, ama özgür insanlar olarak da yaşayabilirlerdi. İnsanların gözleri önündeki ulaşılabilir imkân, gerçekleşme imkânına sahip olarak görünen her şey, kendisini onlara radikal olarak imkânsızmış gibi sunmaktadır. Bunlar ütopik düşünceler olarak algılanır. Oysa olması gerekenin tam da bu olduğunu hissederler, ama dünyanın üzerine saçılmış bir lânetten ötürü insanların olması gereken şeye ulaşmaları yasaklanmıştı. *Theodor W. Adorno*

32 ARALIK